

รายงานการวิจัย

การพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง

ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

THE DEVELOPMENT OF BEHAVIOR ADJUSTMENT ACTIVITIES
IN ETHICS IN THE AREAS OF SELF-ORGANIZATION, LIFE
SKILLS, AND SELF-VALUING OF THE STUDENTS AT
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

มนตรี รอดแก้ว

อาทิตย์ ชูชัย

วิญญู เถาถาวงษ์

พระมหาไถยน้อย สलगสิงห์

อาทิตย์ แสงฉววก

รายงานการวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก
กองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ววน.)
สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ประจำปีงบประมาณ 2565

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต ความพึงพอใจ และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย 2. ศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ความพึงพอใจ และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง หลังการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต ของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยที่มี เพศ คณะสังคมศาสตร์ และชั้นปี 3. ศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และห้องเรียน ข ปราจีนบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 97 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวัดความพึงพอใจ จำนวน 20 ข้อ แบบวัดความมีวินัยในตนเอง จำนวน 30 ข้อ แบบวัดทักษะชีวิต จำนวน 20 ข้อ และแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง จำนวน 20 ข้อ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) ซึ่งมี 5 ระดับ แบบวัดความพึงพอใจ มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.626 ถึง 0.819 ค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.962 แบบวัดความมีวินัยในตนเอง มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.622 ถึง 0.840 ค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.971 แบบวัดทักษะชีวิต มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.635 ถึง 0.839 ค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.961 และแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.629 ถึง 0.844 ค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.962 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย,ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน,การทดสอบสมมุติฐานด้วยการทดสอบค่าที, (t-test,แบบ Independent Samples) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F – test แบบ One-way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่แบบ (LSD) และวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัย พบว่า

การปฏิบัติตามแผนการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาที่ได้เข้าร่วมกิจกรรม ครบ 3 วัน และผ่านการประเมิน จำนวน 97 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 100.0

การพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง และมีความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก

ผลการเปรียบเทียบนักศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักศึกษาที่มีคณะสังคมศาสตร์ต่างกัน จำแนกตามภาคปกติ และภาคพิเศษต่างกัน โดยรวม และรายด้านมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน นักศึกษาที่มีชั้นปีต่างกัน มีการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน โดยรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้ง

แนวทางการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยรวม ปรากฏผลดังนี้ ควรเพิ่มรูปแบบของกิจกรรมการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง ให้มีความชัดเจน โดยการเพิ่มจำนวนของวันให้เหมาะสมกับกิจกรรมเพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาให้มากขึ้นเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมดังกล่าว หน่วยงานหรือมหาวิทยาลัย และนักวิชาการ ควรร่วมกันวางแผนทางการแก้ไขปัญหาของนักศึกษา และปัญหาสังคมอย่างชัดเจน เพื่อให้มีแนวทางการแก้ไขปัญหา เพื่อการพัฒนาสถาบันที่ยั่งยืน และควรสำรวจข้อบกพร่องต่าง ๆ ในองค์กรของสถานศึกษา แล้วนำมาแก้ปัญหา และส่งเสริมจริยธรรมในสถานศึกษา เพื่อให้ได้กรุ่นใหม่ได้ตระหนักถึงภัยของสังคม และการส่งเสริมกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

คำสำคัญ : 1. พฤติกรรมจริยธรรม 2. ความมีวินัย 3. ทักษะชีวิต 4. คุณค่าในตนเอง

ABSTRACT

This research is aimed to 1. study the activity development of the behavioral adjustment of ethnicity in self-disciplinary area, life skills, satisfactory, and self-awareness realization of students at Mahamakut Buddhist University, 2. to comparatively study about behavior of ethnicity in self-disciplinary, life skills, satisfactory and self-awareness realization areas after developing the behavioral adjustment of ethnicity in self-disciplinary and life skills areas of the students at Mahamakut Buddhist University with the factors of gender, Faculty of Social, and year of students, and 3. study suggestions guiding to develop activities for behavioral adjustment of ethnicity on Self-disciplinary, life skills, satisfaction and self-awareness realization of Mahamakut Buddhist university students. The research sample consisted of 97 students in the Faculty of Social of Mahamakut Buddhist University Mahavajiralongkorn Rajavidyalaya Campus in Sanabtueb Subdistrict, Wang Noi District, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province and the students studying in Classroom B in Prachin Buri Province in the second semester of 2022 year. The research instruments were 5-scale of Likert's Questionnaires which consisted of 20-item of Satisfactory Assessment, 30-item of Self-disciplinary Assessment, 20-item of Life Skills Assessment, and 20-item of self-awareness realization. The Satisfactory Assessment comprised the Discrimination Level (r) ranking from 0.626 to 0.819 with the Confident level using Cronbach of Alpha Coefficient revealed the whole score of the Confident level at 0.971. The Life Skills Assessment comprised the Discrimination Level (r) ranking from 0.635 to 0.839 with the Confident level using Cronbach of Alpha Coefficient revealed the whole score of the Confident level at 0.961. The Self-awareness Realization Assessment comprised the Discrimination Level (r) ranking from 0.629 to 0.844 with the Confident level using Cronbach of Alpha Coefficient revealed the whole score of the Confident level at 0.962. The statistics used in the research were Frequency, Percentage, Mean, Standard Deviation (S.D.), Independent Sampling t-test, One-way ANOVA F-test, The Least Significant Difference (LSD), and Descriptive Analysis.

The research results found that:

By following the activity development plan on ethical behaviour adjustment of 97 students participating the activities for three days, most could pass scores at 100 percent.

The activities developing ethical behaviour adjustment on self-disciplinary, life skills, satisfaction, and self-awareness realisation showed their scores were statistical significant at 0.5 when categorized in gender, but in overall showed no difference.

The comparative study resulted the different sexes showing ethical behaviour adjustment at statistical significance .05. Students of different Faculty of Social Sciences classified as normal curriculum and special one appeared different in overall aspect, but indifferent on individual aspect. Students of different years showed different ethical behavioural adjustment in overall at statistical significance .01 in accordance with the hypothesis assigned.

The guidelines in the activity development of the behavior adjustment of the ethnicity of the students studying at Mahamakut Buddhist University Mahavajiralongkorn Rajavidyalaya Campus as the whole revealed the following suggestions; additional styles of the activity development of the behavior adjustment of the ethnicity in the areas of self-disciplinary, life skills, satisfactory, and self-awareness realization should be performed to be more precise by adding the amount of days to be suitable to the activity for more developmental purpose to accord with the further development for the efficiency of the activities. Moreover, the organization or the university, and the academician should cooperate to help solve the students' problems as well as the problems in the social precisely to create the guidelines to solve the problems, to develop the institute sustainably, and there should be a survey of the deficiencies of in the academic institute for the new generation youth to realize of the risk in the society and for various activities support with suitability.

Keyword : 1. Ethical behavior 2. Self-disciplinary 3. Life-skills 4. Self-awareness realisation

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย จากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (สกสว.) และสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งได้รับความอนุเคราะห์ช่วยเหลือจากท่าน พระมหาฉัตรชัย สุฉตตชโย, ผศ.ดร. และ พระมหาสายัณห์ เปมสีโล,ดร. ที่ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ทำให้งานวิจัยนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือเพื่อใช้ในการการวิจัย อันประกอบด้วย พระมหาไพจิตร อุตตมธมโม, ดร. ผศ.ดร.พนัด ต้วงติลี ผศ.ดร.สำราญ ศรีคำมูล รศ.ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน และ ผศ.ดร.จำรุญ พริกบุญจันทร์ ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่า เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความถูกต้องทั้งด้านภาษา เนื้อหา ระเบียบวิธีวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย ซึ่งท่านทั้งหลายได้ช่วยแนะนำแก้ไขให้สมบูรณ์และสำเร็จได้ด้วยดี

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณ ผู้บริหาร คณาจารย์ และเจ้าหน้าที่ ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการดำเนินการเรื่องรายงานการวิจัย

ขออนุโมทนาในพระคุณบิดา มารดาของข้าพเจ้า ที่ให้ความอุปถัมภ์ และเป็นกำลังใจในการศึกษาวิจัย เป็นอย่างดีมาตลอด คุณงามความดีอันใดที่เกิดจากการศึกษาวิจัยเล่มนี้ ขอน้อมเป็นธรรมบูชาเพื่อระลึกถึงคุณแห่งคำสอนของพระบรมศาสดา และขออุทิศส่วนกุศลอันเกิดจากธรรมทานนี้แด่ผู้มีอุปการคุณทุกท่านเทอญ

ดร.มนตรี รอดแก้ว

หัวหน้าโครงการวิจัยและคณะ

30 มิถุนายน 2566

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญรูปภาพ	ฎ
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	5
1.3 สมมติฐานของการวิจัย	5
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	5
1.5 นิยามศัพท์	7
1.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	9
2 แนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
2.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับจริยธรรม	10
2.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเอง	26
2.3 ทักษะชีวิต	40
2.4 ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง	44
2.5 ความพึงพอใจ	53
2.6 บริบทของพื้นที่วิจัย	56
2.7 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	62
2.8 สรุปกรอบแนวความคิด	72

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย	73
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	73
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	73
3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย	74
3.4 ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย	76
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	81
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย	82
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	83
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	83
4.2 ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล	84
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	84
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	108
5.1 สรุปผลการวิจัย	108
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	112
5.3 ข้อเสนอแนะ	116
5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	116
5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	116
บรรณานุกรม	118
ภาคผนวก	126
ประวัตินักวิจัย	190

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
ตารางที่ 1	จำนวนร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	84
ตารางที่ 2	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจในการพัฒนา กิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย โดยรวมและรายด้าน	86
ตารางที่ 3	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจในการพัฒนา กิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านอาคารสถานที่ โดยภาพรวมและรายข้อ	87
ตารางที่ 4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจในการพัฒนา กิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านรูปแบบของกิจกรรม โดยภาพรวมและรายข้อ	88
ตารางที่ 5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจในการพัฒนา กิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านวิทยากร โดยภาพรวมและรายข้อ	89
ตารางที่ 6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจในการพัฒนา กิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านบรรณวัตถุอุปกรณ์ โดยภาพรวมและรายข้อ	90
ตารางที่ 7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความมีวินัยในตนเองในการ พัฒนา กิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยรวมและรายด้าน	91
ตารางที่ 8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความมีวินัยในตนเองในการ พัฒนา กิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านความซื่อสัตย์ โดยภาพรวมและ รายข้อ	92

ตารางที่ 9	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของควมมีวินัยในตนเองในการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านความรับผิดชอบ โดยภาพรวมและรายข้อ	93
ตารางที่ 10	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของควมมีวินัยในตนเองในการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านความมีระเบียบและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ทางสังคม โดยภาพรวมและรายข้อ	94
ตารางที่ 11	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของควมมีวินัยในตนเองในการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่น โดยภาพรวมและรายข้อ	95
ตารางที่ 12	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของควมมีวินัยในตนเองในการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง โดยภาพรวมและรายข้อ	96
ตารางที่ 13	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะชีวิตหลังการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านควมมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยภาพรวม และรายข้อ	97
ตารางที่ 14	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองหลังการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านควมมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยภาพรวมและรายข้อ	99
ตารางที่ 15	ผลการเปรียบเทียบควมมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต ความพึงพอใจ และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง หลังการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จำแนกตามเพศ โดยภาพรวม	101
ตารางที่ 16	ผลการเปรียบเทียบควมมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต ความพึงพอใจ และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง หลังการพัฒนากิจกรรมการปรับ	

	พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จำแนกตามคณะสังคมศาสตร์ โดยภาพรวม	102
ตารางที่ 17	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของควมมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต ความพึงพอใจ และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง หลังการพัฒนา กิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหา มกุฏราช จำแนกตามชั้นปี โดยภาพรวม	103
ตารางที่ 18	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการพัฒนา กิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านควมมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต ความพึงพอใจ และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของ นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา โดยรวม	104
ตารางที่ 19	ผลการทดสอบรายคู่ของการเปรียบเทียบของการพัฒนากิจกรรมการ ปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านควมมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต ความ พึงพอใจ และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา โดยรวม	105
ตารางที่ 20	ผลการทดสอบรายคู่ของการเปรียบเทียบของการพัฒนากิจกรรมการ ปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านควมมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต ความ พึงพอใจ และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา โดยรวม	106
ตารางที่ 21	วิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิง จริยธรรมด้านควมมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่า ในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยรวม	107
ตารางที่ 22	ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์เชิง พฤติกรรมความพึงพอใจ	152
ตารางที่ 23	ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์เชิง พฤติกรรมทักษะชีวิต	153
ตารางที่ 24	ค่าอำนาจจำแนก (r_{xy}) และค่าความเชื่อมั่น (α) รายข้อและโดยรวมของ แบบการเห็นคุณค่าในตนเอง	154
ตารางที่ 25	ค่าอำนาจจำแนก (r_{xy}) และค่าความเชื่อมั่น (α) รายข้อและโดยรวมของ แบบวัดควมมีวินัยในตนเอง	155

ตารางที่ 26	ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความมีวินัยในตนเอง	156
ตารางที่ 27	ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทักษะชีวิต	157
ตารางที่ 28	ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง	157
ตารางที่ 29	ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความพึงพอใจ	158

สารบัญญรูปภาพ

แผนภาพที่		หน้า
1	การปรับตัวโดยใช้ทักษะชีวิต	41
2	สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	72

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันการศึกษาชั้นสูงที่มีพันธกิจหลักคือ งานสอน เพื่อถ่ายทอดความรู้ งานวิจัย งานบริการวิชาการแก่สังคม และงานถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิดความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม รวมทั้งเข้าใจตนเองและปรับตัวเข้ากับผู้อื่น อยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณค่า เป็นการต่อยอดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้น องค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการศึกษา ได้แก่ หลักสูตร ผู้สอน ผู้เรียน หลักสูตรเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา ที่ให้ความรู้และทักษะทางวิชาชีพ สามารถถ่ายทอดมรดกวัฒนธรรม ปลูกฝังเจตคติ ค่านิยม และเสริมสร้างความเจริญให้แก่ผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 115-123) ดังนั้นการจัดหลักสูตรในระดับอุดมศึกษา จึงต้องจัดให้มีความสอดคล้องกับความมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อที่จะสร้างกำลังคนไปประกอบการทำงานอาชีพหรือศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น มหาวิทยาลัยจึงไม่ใช่แค่ผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ ทักษะทางวิชาชีพเท่านั้น แต่ต้องเป็นบัณฑิตที่มีคุณธรรม จริยธรรม ตามวิชาชีพ และทำงานร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. 2549 : 1) พร้อมทั้งความสามารถด้านทักษะการดำเนินชีวิต เพื่อให้บุคคลนั้นสามารถดำรงตนอยู่ในสังคม สมควรแก่อัตภาพ มีส่วนช่วยเหลือสร้างสรรค์สังคมได้อย่างเหมาะสม เป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ที่ได้ชื่อว่าได้รับการศึกษาอย่างดี (มาณี ไชยธีรานุกัฒศิริ. 2543 : 1) การที่บุคคลจะดำรงชีวิตให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุขจะต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจสังคม และความเจริญก้าวหน้าของยุคโลกาภิวัตน์ในขณะนั้น อย่างมีวิจรรณญาณและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง โดยที่การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคนสู่สังคมการจัดการศึกษาจึงต้องให้ความรู้คู่กับจริยธรรมและคุณธรรม หรือส่งเสริมความเจริญทางด้านวัตถุโดยไม่ละเลยความเจริญทางด้านจิตใจของคนในสังคมด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 6)

การมีวินัย เป็นพื้นฐานของการควบคุมตนเองให้เกิดวินัยทางสังคม คำว่า วินัยตามแนวคิดทางสังคมวิทยาและจิตวิทยาถือว่า วินัยเป็นกระบวนการที่บุคคลสามารถเรียนรู้ได้โดยการพัฒนานิสัย การควบคุมตนเอง และระลึกเสมอถึงความรับผิดชอบต่อตน ที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม แม้ว่าวินัยอาจเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามกฎหรือข้อบังคับของโรงเรียนแต่ไม่ใช่เป็นการขู่เข็ญบังคับ แต่วินัยมุ่งที่จะให้นักเรียนควบคุมตนเอง (Self – Control) มีวินัยในตนเอง (Self – Discipline) และรู้จักปกครองตนเอง (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2542 : 101) จะเห็นว่าระบบการจัดการศึกษาได้มุ่งให้ความสำคัญ เรื่องวินัยมากเป็นอันดับหนึ่งเพราะว่าประเทศใดก็ตามหากประชาชนเป็นผู้มีวินัยสูงแล้วประเทศนั้นจะมีความเจริญก้าวหน้าทั้งด้านการเมือง การศึกษา เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมทั้งนี้ เพราะ

วินัยเปรียบเสมือนตัวธรรมะที่คอยกำกับจิตใจมนุษย์ให้รู้จักยับยั้งชั่งใจที่จะทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่สังคมโดยรวม (กรมวิชาการ. 2542 : 116)

ดังนั้นการพัฒนาเยาวชนในด้านความมีวินัยในตนเอง (Self-Discipline) เป็นเรื่องที่มีความสำคัญมาก การมีวินัยในตนเองนอกจากจะส่งผลให้บุคคลประสบความสำเร็จในการดำรงชีวิต ได้รับการยอมรับ นับถือ ชื่นชมจากบุคคลอื่น ๆ ที่รู้จักแล้ว ยังส่งผลให้ชุมชน สังคม ประเทศชาติ มีความสงบสุขเจริญก้าวหน้า เป็นสังคมที่มีคุณภาพ ดังนั้นจึงควรพัฒนาให้บุคคลมีวินัยในตนเอง ตั้งแต่เด็กและรักษาไว้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งความสำเร็จทั้งหลายทั้งปวงในชีวิตขึ้นอยู่กับความสามารถในการกำหนดเป้าหมายที่ท้าทาย (Challenginggoals) แล้วมุ่งสู่เป้าหมายเหล่านั้น ไม่ว่าจะเป็งานที่ยากเพียงใดและจะต้องใช้เวลานานเท่าใดก็ตามจนกว่าจะบรรลุเป้าหมายก็คือ วินัยในตนเอง Steve De Vore ผู้พัฒนาระบบ Syber Vision และเจ้าของผลงาน Self-Discipline และThe World's 100 Great People Audio Collection ซึ่งเรื่องหลังเป็นผลมาจากงานวิจัยที่มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ดที่ศึกษาอย่างลุ่มลึกเกี่ยวกับประวัติความสำเร็จของบุคคลที่สำคัญที่สุดในโลก 100 คน SyberVision ค้นพบว่า Self-discipline เป็นแกนสำคัญมีรากที่ยังลึกต่อการปฏิบัติที่ยั่งยืนเป็นเวลายาวนานเป็นกุญแจสำคัญของความสำเร็จ (The Master Key to Success) เป็นทักษะที่เรียนรู้ได้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2555 : 3) ตลอดจนสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข รวมทั้งพัฒนาสังคมให้มีความเข้มแข็งและมีคุณภาพ และบุคคลที่สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขต้องไม่เป็นบุคคลที่มีปัญหา ซึ่งความสามารถนี้เป็นความสามารถทางจิตสังคม (Psychological Competence) ของบุคคลที่เรียกว่า ทักษะชีวิต (Life – Skills) นั่นเอง กล่าวคือ ทักษะชีวิตเป็นความสามารถพื้นฐานของบุคคลในการกระทำหรือจัดการกับความต้องการและสิ่งท้าทายในชีวิตประจำวันได้สำเร็จ ทำให้มีภูมิต้านทานของจิตใจที่เข้มแข็งสามารถปฏิเสธภัยอันตรายต่าง ๆ ที่กระตุ้นยั่วให้หลงผิดได้ และยังเป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดการดำรงไว้ซึ่งสภาวะทางสุขภาพจิตที่ดี และมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ในขณะที่การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม (WHO. 1997 : 23) พร้อมทั้งความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นความจำเป็นพื้นฐานของการดำเนินชีวิต ซึ่งสามารถทำให้มนุษย์มีการพัฒนา (วนิดา ขาวมงคล เอกแสงศรี. 2546 : 43) หรือดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า และการดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จเป็นสิ่งสำคัญของการพัฒนาบุคคลไปสู่การเป็นคนที่มีสมบูรณ์ (Rogers. 1977 : 103) เป็นการประเมินคุณค่าของตนเอง ซึ่งแสดงถึงทัศนคติที่บุคคลมีต่อตนเอง และประเมินจากประสบการณ์ที่บุคคลได้รับจากบุคคลอื่น (Coopersmith. 1984 : 28)

การพัฒนากิจกรรมให้เกิดการเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นการเสริมสร้างความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองว่ามีความสัมพันธ์สอดคล้องกันกับการสร้างความมั่นใจในตนเอง โดยพยายามนึกถึงความสำเร็จในวันข้างหน้าของชีวิต ซึ่งสามารถนำมาวิเคราะห์หาแนวทางในการเสริมสร้างความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง ได้ดังนี้ 1. การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ผ่อนคลาย การให้การยอมรับด้วยการรับฟัง

ความคิดเห็น มีการเสริมแรงให้กำลังใจ และการให้ข้อมูลย้อนกลับทางบวก สามารถช่วยให้เกิดกำลังใจ และเห็นคุณค่าในตนเอง 2. จัดกิจกรรมเพื่อให้โอกาสเรียนรู้ร่วมกัน และร่วมกันคิด ร่วมกันแก้ปัญหา เพื่อให้โอกาสคิดด้วยเหตุผลอย่างอิสระ และสามารถประสบความสำเร็จในการคิดแก้ปัญหา เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง หรือเห็นคุณค่าในตนเองได้ 3. เปิดโอกาสให้แต่ละคนแสดงความคิดเห็นเป็นการสะท้อนความคิด และค่านิยมของตนเพื่อให้เกิดการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น และเข้าใจในความคิดเห็นและค่านิยมของผู้อื่น 4. มีการคาดหวังถึงวันข้างหน้าหรือตั้งเป้าหมาย เพื่อสร้างความรู้สึกรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง นอกจากนี้การระลึกถึงงานที่ทำสำเร็จแล้วจะเป็นการชื่นชมตนเองและให้กำลังใจตนเอง 5. มีการวิเคราะห์ให้ข้อมูลย้อนกลับจากการแก้ปัญหาพร้อมกัน ช่วยให้เกิดการเสนอแนะให้ด้วยเหตุผล ทำให้เกิดการยอมรับสภาพตามความเป็นจริง กล่าวได้ว่าการเสริมสร้างความรู้สึกรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง จะช่วยให้เกิดความตระหนัก และการยอมรับความสำเร็จและความล้มเหลวของตน (เกียรติวรรณ อมาตยกุล. 2553 : 4)

เนื่องจากสภาพสังคมไทยปัจจุบันเข้าสู่กระแสโลกไร้พรมแดน เทคโนโลยี ตามกระแสแห่งความเปลี่ยนแปลง ก่อให้เกิดผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของบุคคลในทุก ๆ ด้านอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เกิดการเปลี่ยนแปลงความคิด การแต่งกาย การดำรงชีวิตในสังคม การใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย เป็นไปตามกระแสการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ทำให้เกิดปัญหาที่ตามมาคือ แหล่งอบายมุขสิ่งชั่วร้ายลามกอนาจาร การทะเลาะวิวาท โจรกรรม อาชญากรรม และปัญหายาเสพติดอย่างแพร่หลายโดยเฉพาะด้านคุณธรรมและจริยธรรม เยาวชนขาดคุณธรรมและจริยธรรม เกิดความเชื่อโศกลางของคลัง ฟังไสยศาสตร์ รอดพ้นบันดาล ขาดระเบียบวินัยในตนเองในการอยู่ร่วมกันในสังคมตลอดจนการใช้ทรัพยากรธรรมชาติไม่ถูกต้องและเหมาะสม ขาดความสมดุลในระบบเชิงนิเวศทางธรรมชาติเยาวชนเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม ขาดความสามัคคีร่วมมือกันสังคมประสบปัญหาและทวีความรุนแรงมากขึ้นทุกด้าน ทั้งนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากการพัฒนาประเทศที่มุ่งเน้นสู่วิวัฒนาการของเทคโนโลยีและความเจริญเติบโตทางวัตถุที่ก้าวหน้าอย่างรวดเร็วโดยไม่คำนึงถึงการพัฒนาด้านจิตใจ ให้เยาวชนเป็นผู้มีคุณธรรม และจริยธรรม (ประมวล รุจนเสรี. 2540 : 96-98) และปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรมเป็นเรื่องที่ได้รับการกล่าวถึงกันมาก เมื่อใดก็ตามที่สภาพสังคมเกิดความสับสนวุ่นวาย ขาดความสงบสุขอันเนื่องมาจากความประพฤติหรือการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสมของสมาชิกบางคน บางกลุ่มในสังคม ก็จะมีการวิเคราะห์วิจารณ์กล่าวโทษกันว่า เป็นเพราะคนในปัจจุบันขาดคุณธรรมจริยธรรม หรือด้อยจริยธรรม (ศีลธรรม โพนะทา. 2538 : 1) ในการพัฒนากิจกรรมเพื่อให้เกิดทักษะชีวิต ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง โดย อรุณรัสมิ์ บำรุงจิต (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ การเปรียบเทียบทักษะชีวิตความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนตามรูปแบบการสอนโดยการเรียนรู้ ร่วมกันกับการสอนโดยวิธีปกติ พบว่า นักเรียนที่เรียนตามรูปแบบการสอนโดยการเรียนรู้ร่วมกัน มีทักษะชีวิตความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองหลังเรียน เพิ่มขึ้นจากก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่ง ดวงพร กัตัญญุตานนท์ และกมลทิพย์ รัตนสุวรรณชัย (2562 : 33) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ ผลของการใช้รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมต่อระดับคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาการจัดการโรงพยาบาล มหาวิทยาลัย หัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า หลังทดลอง กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยคุณธรรมจริยธรรมโดยรวมสูงกว่าก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ในรายด้านพบว่าคะแนนเฉลี่ยด้านขยัน ด้านอดทน ด้านประหยัด และด้าน กตัญญู สูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

ปัญหาของสังคมเกี่ยวกับเยาวชนขาดความมีวินัยในตนเอง ซึ่งส่งผลให้ขาดความรู้สึกรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง และทำให้มีปัญหาในทักษะชีวิตที่ดีในสังคม รวมเข้าด้วยกันเป็นปัญหาเกี่ยวกับเยาวชนขาดจริยธรรม เนื่องด้วยสภาพของสังคมไทยในปัจจุบัน สถาบันครอบครัว และสถาบันการศึกษา ซึ่งทำหน้าที่หล่อหลอมทางสังคมให้กับเด็กและเยาวชนนั้นขาดประสิทธิภาพในการดำเนินการและขาดการบูรณาการร่วมกัน พ่อแม่ผู้ปกครองอบรมเลี้ยงดูเด็กแบบปล่อยปละละเลย เพราะด้วยสภาวะทางเศรษฐกิจบีบบังคับทำให้ต้องแก่งแย่งแข่งขันกันทำมาหากินเพื่อความอยู่รอดจนมองข้ามความสำคัญของการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับบุตรหลานของตน ในส่วนสถาบันการศึกษาพบว่าหลักสูตรการเรียนการสอนชั้นพื้นฐานทุกระดับชั้นยังขาดการสอดแทรกเรื่องคุณธรรมจริยธรรม จิตสำนึกสาธารณะ และคุณลักษณะของพลเมืองที่ดีให้กับนักเรียนนักศึกษาอย่างต่อเนื่องและเป็นแบบแผน ในการเรียนการสอนวิชาจริยธรรมมุ่งศึกษาเพียงภาคทฤษฎีแต่ไม่ได้มุ่งเน้นการฝึกปฏิบัติอย่างจริงจัง ขาดกระบวนการในการประเมินและฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรมของผู้สอนส่งผลให้บุคลากรบางส่วนมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เช่น ลงโทษนักเรียนรุนแรงเกินกว่าเหตุ กระทำอนาจารลูกศิษย์ กลายเป็นแบบอย่างที่ไม่ดีให้กับเด็กและเยาวชน บรรทัดฐานของสังคม เน้นให้คุณค่าทางวัตถุมากกว่าจิตใจ ให้คุณค่ากับคนเก่งมากกว่าคนดี จึงทำให้เด็กและเยาวชนจำนวนมากมองข้ามความสำคัญของคุณธรรมและจริยธรรมประจำใจ ละเลยคำสอนทางศาสนาและวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของประเทศชาติ ลุ่มหลงไปกับค่านิยมตะวันตก ประกอบกับสภาพสังคมในปัจจุบัน ได้ประสบกับปัญหาการเกิดวิกฤตทางศีลธรรมในสังคม เกิดความไม่สอดคล้องกันของคนในชาติ มีการแบ่งแยกเป็นฝักฝ่ายของประชาชนในประเทศ อันก่อให้เกิดภาวะสังคมไร้ระเบียบ ซึ่งได้ส่งผลกระทบในทางลบต่อเด็กและเยาวชนอย่างมหาศาล จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกภาคส่วนของสังคมจะต้องร่วมมือกันในการดำเนินการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมควบคู่ไปกับการพัฒนาศักยภาพให้กับเด็กและเยาวชนในทุก ๆ ด้าน ซึ่งเปรียบเสมือนการป้องกันปัญหาระยะยาวของประเทศชาติมิให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรม ที่เบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานของสังคม และกลายเป็นปัญหาสังคมต่อไปในอนาคตอันจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศชาติอย่างใหญ่หลวง (กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม. 2552 : 1)

จากสาระสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งสะดวกแก่การเก็บรวบรวมข้อมูล และเนื่องจาก

ประชากรที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรีดังกล่าวยังไม่มี การส่งเสริมพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความ มีวินัยในตนเองของนักศึกษาที่เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน ซึ่งนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จะสำเร็จการศึกษา จะต้องเป็นผู้มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และ ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง พร้อมทั้งมีความรู้ ความสามารถ มีวุฒิภาวะเป็นผู้นำของสังคม ที่จะ เป็นพลังสำคัญในการผลักดันชุมชน สังคม ในการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง และเพื่อเป็นประโยชน์ในการวางแผนการพัฒนากิจกรร มการส่งเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์ โดยประชาชน เพื่อประชาชนอย่างแท้จริง

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการพัฒนากิจกรร มการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต ความพึงพอใจ และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราช วิทยาลัย
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ความพึงพอใจ และ ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง หลังการพัฒนากิจกรร มการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัย ในตนเอง ทักษะชีวิต ของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยที่มี เพศ คณะสังคมศาสตร์ และชั้นปี
3. ศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนากิจกรร มการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมี วินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราช วิทยาลัย

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้เข้าร่วมการพัฒนากิจกรร มการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม มีความมีวินัยในตนเอง ทักษะ ชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง อยู่ในระดับมาก
2. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่มีเพศ คณะสังคมศาสตร์ ชั้นปีที่ศึกษา มีการพัฒนากิจกรร มการปรับ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง มีความพึงพอใจ ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่า ในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยแตกต่างกัน
3. ผู้เข้าร่วมการพัฒนากิจกรร มการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม มีความมีวินัยในตนเอง มีความ พึงพอใจ มีทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง หลังการทำกิจกรรมแตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ 4 ด้าน ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ การพัฒนากิจกรรมการนำหลักการในการบูรณาการ ได้แก่ การรักษาศีล 5 ตลอดจนการทำกิจกรรม ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการหลัก 5 ด้านคือ 1. ด้านการปรับพฤติกรรม (วิถีพุทธ) 2. ด้านกิจกรรมกลุ่มต่างๆ 3. ด้านการมีส่วนร่วม 4. ด้านบำเพ็ญประโยชน์ และ 5. ด้านความรู้เกี่ยวกับเกี่ยวพฤติกรรมทางจริยธรรม ทักษะชีวิต และการเห็นคุณค่าในตนเอง

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent variables) ได้แก่

2.1.1 เพศ

2.1.2 คณะสังคมศาสตร์

2.1.3 ชั้นปี

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent variables) ได้แก่

2.2.1 ความมีวินัยในตนเอง

2.2.2 ทักษะชีวิต

2.2.3 ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง

2.2.4 ความพึงพอใจ

3. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1 ประชากร ได้แก่ นักศึกษาคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และห้องเรียน ข ปราจีนบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 130 รูป/คน

3.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และห้องเรียน ข ปราจีนบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 97 รูป/คน โดยกำหนดตามกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครชชี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) อ่างใน (บุญชม ศรีสะอาด. 2554 : 43) ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการใช้ตารางเลขสุ่ม

4. ขอบเขตด้านสถานที่ ได้แก่ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และห้องเรียน ข ปราจีนบุรี

5. ขอบเขตด้านระยะเวลาระยะเวลา 1 ปี (ระหว่างเดือนตุลาคม 2564–เดือนกันยายน 2565)

1.5 นิยามศัพท์

พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง เป็นพฤติกรรมที่สังคมสนับสนุน เพื่อใช้เป็นหลักในการดำเนินชีวิตของคนในสังคม เช่น ด้านความมีวินัยในตนเอง การมีทักษะชีวิตที่ดี และการเห็นคุณค่าในตนเอง

ความมีวินัยในตนเอง หมายถึง ระเบียบที่ตนพึงปฏิบัติ ความอดทนความเอาใจใส่เพื่อให้เกิดความเคยชินกับระเบียบที่ติงามของตนและเป็นที่ยอมรับของสังคมมิใช่ระเบียบ โดยส่วนรวมที่ถูกบังคับให้กระทำตาม แต่เป็นการกระทำที่เกิดจากการตัดสินใจโดยเจตนาของตน โดยการวัดความมีวินัยในตนเองทั้ง 5 ด้าน ซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. **มีความซื่อสัตย์** หมายถึง หมายถึง แง่มุมหนึ่งของศีลธรรม แสดงถึงลักษณะของคุณธรรมในแง่บวก อาทิ บุรณภาพ ความจริงใจ และความตรงไปตรงมา พร้อมด้วยการงดเว้นการโกหก การคดโกง หรือการลักขโมยฯ

2. **มีความรับผิดชอบ** หมายถึง การรู้หน้าที่ของตน แล้วปฏิบัติตามหน้าที่ของตนด้วยความเต็มใจ และมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติหน้าที่ของตนด้วยความเพียรพยายาม และพิจารณาหาเหตุผลในการทำงาน เพื่อปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่ไม่ดีให้ดีขึ้น ปฏิบัติงานอย่างมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย และยอมรับผลการกระทำไม่ว่าจะเป็นผลดีหรือผลเสีย และพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

3. **ความมีระเบียบและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ทางสังคม** หมายถึง ระเบียบสำหรับกำกับความประพฤติให้เป็นแบบแผนอันหนึ่งอันเดียวกัน

4. **ความเคารพในสิทธิของผู้อื่น** หมายถึง ไม่ใช้ความรุนแรงหรือปฏิบัติต่อกันอย่างไม่เป็นธรรม ต้องเคารพและรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน ไม่ตัดสินปัญหาโดยใช้กำลัง และใช้สิทธิเสรีภาพในการแสวงหาความสุขส่วนตัว แต่ต้องอยู่ในขอบเขตและไม่ทำให้เกิดความเดือดร้อนหรือสร้างปัญหาใด ๆ ให้แก่ผู้อื่น

5. **ความเชื่อมั่นในตนเอง** หมายถึง การที่เรามีความรู้สึก หรือความคิด ความเชื่อว่าตนเองสามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้

ทักษะชีวิต หมายถึง ความสามารถของนักศึกษา ตลอดการเข้าร่วมกิจกรรม ในการจัดการกับสิ่งกีดตันต่าง ๆ รอบตัวในชีวิตประจำวันได้สำเร็จในระยะเวลาในการฝึกฝนทำให้สามารถปรับตัว และมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ซึ่งจะมีความเป็นอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ประกอบด้วย

1. **ความรับผิดชอบ** หมายถึง ความรู้สึกที่ตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และมีส่วนรับผิดชอบในสังคม การมีแรงจูงใจที่จะทำดีกับผู้อื่นและสังคม

2. **การสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร** หมายถึง ความสามารถในการใช้คำพูด และภาษาท่าทางไม่ว่าจะต่อตนเองและในการรับรู้ความรู้สึกนึกคิดของอีกฝ่าย ทั้งด้านการแสดงความต้องการ ความชื่นชม การปฏิเสธ การขอความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น

3. การตัดสินใจและแก้ปัญหา หมายถึง ความสามารถในการรับรู้ปัญหา สาเหตุของปัญหา หาทางเลือกวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของแต่ละทางเลือก ประเมินทางเลือก ตัดสินใจเลือกทางแก้ปัญหา และลงมือแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง (Self - Esteem) หมายถึง ความรู้สึกที่มีต่อตนเองในกลุ่มนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรม ตลอดจนการเข้าร่วมกิจกรรม ความรู้สึกที่บุคคลมีต่อตนเองว่าเป็นคนที่มีคุณค่าหลังจากที่ได้รับการพัฒนากิจกรรมปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ว่ามีความรู้สึกมีความหมาย มีความสามารถ ได้รับการยอมรับจากเพื่อน ครอบครัว และสังคม ซึ่งเป็นความจำเป็นขั้นพื้นฐานของการดำเนินชีวิต สามารถทำให้นักศึกษามีการพัฒนา หรือดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าได้ ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านตนเอง หมายถึง ความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกถึงความเชื่อมั่นในตนเองต่อลักษณะทางกายภาพ ความสามารถทั่วไป สมรรถภาพและการกระทำ ตลอดจนมีความพอใจในภาวะทางอารมณ์ ค่านิยมส่วนบุคคล ความทะเยอทะยานหรือระดับความมุ่งหวังของตน

2. ด้านสังคม หมายถึง ความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกถึงความเชื่อมั่นในตนเองต่อลักษณะความเป็นอยู่ รายได้ สถานที่อยู่อาศัย บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของตนในสังคม ตลอดจนมีความเชื่อมั่นว่าตนได้รับการยอมรับจากสังคมนั้นที่มีความเท่าเทียมกับผู้อื่น

3. ด้านครอบครัว หมายถึง ความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกถึงความเชื่อมั่นในตนเองต่อความสัมพันธ์กับผู้ปกครองหรือบุคคลในครอบครัว และการรับรู้ความรู้สึกที่ผู้ปกครองหรือบุคคลในครอบครัวมีต่อตนในทางที่ดี ตลอดจนมีความเชื่อมั่นว่าตนเป็นผู้ที่มีความหมาย ความสำคัญในครอบครัว

4. ด้านกลุ่มเพื่อน หมายถึง ความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเชื่อมั่นในตนเองต่อการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ความเป็นที่นิยม ยกย่องและยอมรับจากหมู่เพื่อนฝูง ตลอดจนมีความเชื่อมั่นว่าตนเป็นผู้ที่เพื่อนฝูงชื่นชมยอมรับทั้งให้ความไว้วางใจ

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบ หรือพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาคณะสังคมศาสตร์ ภาคปกติ และภาคพิเศษ ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย หมายถึง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และห้องเรียน ข ปราจีนบุรี

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงระดับการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต ความพึงพอใจ และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

2. ทำให้ทราบถึงการใช้ทักษะชีวิต ความมีวินัยในตนเอง ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง และระดับความพึงพอใจ หลังการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

3. เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในทางที่ดีขึ้นต่อไป

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ผู้วิจัย ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาตามลำดับ ดังนี้

- 2.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับจริยธรรม
- 2.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเอง
- 2.3 ทักษะชีวิต
- 2.4 ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง
- 2.5 ความพึงพอใจ
- 2.6 บริบทของพื้นที่วิจัย
- 2.7 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.8 สรุปกรอบแนวความคิด

2.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับจริยธรรม

2.1.1 ความหมายของจริยธรรม (Morality)

สำหรับความหมายของจริยธรรมได้มีผู้ให้ความหมายไว้มากมาย ดังนี้

ดวงเดือน พันธุนาวิน (2540 : 23) ได้ให้ความหมายของคำว่าจริยธรรม หมายถึง ลักษณะทางสังคมหลายลักษณะของมนุษย์ และมีขอบเขตรวมถึงพฤติกรรมทางสังคมประเภทต่างๆ ด้วยลักษณะและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมจะมีคุณสมบัติประเภทใดประเภทหนึ่งในสองประเภท คือ เป็นลักษณะที่สังคมต้องการให้มียู่ในสมาชิกในสังคมนั้น คือ เป็นพฤติกรรมที่สังคมชมชอบให้การสนับสนุน และผู้กระทำส่วนมากเกิดความพอใจว่า การกระทำนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม ส่วนอีกประการหนึ่ง คือ ลักษณะที่สังคมไม่ต้องการให้มียู่ในสมาชิกในสังคม เป็นการกระทำที่สังคมลงโทษหรือพยายามกำจัด และผู้กระทำพฤติกรรมนั้นส่วนมากรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องและไม่สมควร ฉะนั้นผู้ที่มีจริยธรรมสูง คือ ผู้ที่มีลักษณะ และพฤติกรรมประเภทแรกมากและประเภทหลังน้อย

วศิน อินทสระ (2541 : 1) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมว่า ธรรมที่ควรประพฤติตาม คำ แปลนี้ มุ่งไปทางฝ่ายดี คือ บุญหรือกุศล จริยธรรม หมายถึง จริยศาสตร์ นั่นเอง จริยธรรม หรือ

ศีลธรรมนั้นจะมีความหมายคล้ายคลึงกันหรือความเกี่ยวกัน จะเรียกว่า เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันก็ได้ โดยทั่วไป ศีล หมายถึง การเว้นสิ่งที่ควรเว้น ธรรม หมายถึง การประพฤติสิ่งที่ควรประพฤติ

ประภาศรี สีหอำไพ (2543 : 18) ได้กล่าวไว้ว่า จริยธรรม หมายถึง หลักความประพฤติที่อบรมกิริยาและปลูกฝังลักษณะนิสัยให้อยู่ในครรลองของคุณธรรมหรือศีลธรรมคุณค่าทางจริยธรรมชี้ให้เห็นความเจริญงอกงามในการดำรงชีวิตอย่างมีระเบียบแบบแผนตามวัฒนธรรมของบุคคลที่มีลักษณะทางจิตใจที่ดีงามอยู่ในสภาพแวดล้อมที่โน้มนำให้บุคคลมุ่งกระทำความดี ละเว้นความชั่ว มีแนวทางความประพฤติอยู่ในเรื่องของความดี ความถูกต้อง ความควรในการปฏิบัติตนเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างสงบเรียบร้อย และเป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น

มหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2544 : 59) กล่าวว่า จริยธรรมเป็นเรื่องที่นักการศึกษาและนักวิชาการให้ความสนใจที่จะศึกษาเพื่อแก้ปัญหาจริยธรรมในสังคมไทยและหาทางปลูกฝังให้บุคคลในสังคมมีจริยธรรม เพื่อดำรงชีวิตอยู่ในสังคม อย่างมีความสุขในการศึกษา จริยธรรม มีผู้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ต่าง ๆ กันตามทัศนะของตน ดังนี้จริยธรรม แปลว่า ธรรมที่ควรประพฤติ, การประพฤติที่ถูกต้อง, การปฏิบัติที่เหมาะสม หรือธรรมที่เป็นไปเพื่อความดีงาม ในอรรถกถาหรือฎีกา ก็กล่าวถึงจริยธรรมไว้เหมือนกัน คือ แต่ละคัมภีร์ก็ใช้คำว่า ธรรมจริยา เพื่อหมายถึงจริยธรรมเหมือนกัน เช่น หนังสืออธิบายมงคลสูตร (มังคลัตถทีปนี) ของสิริมังคลาจารย์ พระมหาเถระ ชั้นบูรพาจารย์ได้แสดงไว้ดังนี้คือ ธรรมจริยะ (จริยธรรม) หมายถึง การประพฤติกุศลกรรม 10 ประการ เชื่อว่าความประพฤติธรรมหรือประพฤติไม่ปราศจากธรรม (ธัมมจริยะ สมจริยะ นามะทสเส กุสละ กัมมปถา) และธรรมจริยาในมังคลัตถทีปนีได้แบ่งออกเป็นทางกาย 3 ประการ วาจา 4 ประการ และทางใจ 3 ประการ คือ ธรรมจริยาทางกาย 3 ประการคือ 1. เป็นผู้ละการยังสัตว์มีชีวิตให้ตกลงไป 2. เป็นผู้ละการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของเขาไม่ได้ให้ 3. เป็นผู้ละการประพฤตินิดในกาม ธรรมจริยาทางวาจา 4 ประการ คือ 1. เป็นผู้ละการพูดเท็จ 2. เป็นผู้ละคำหยาบ 3. เป็นผู้ละคำพูดส่อเสียด 4. เป็นผู้ละคำเพ้อเจ้อ ธรรมจริยาทางใจ 3 ประการ คือ 1. เป็นผู้มากไปด้วยความไม่เพ่งเล็ง 2. เป็นผู้มึนจิตไม่พยายาบาท 3. เป็นผู้มีความเห็นชอบ

ราชบัณฑิตยสถาน (2546 : 291) ได้ให้ความหมายของคำว่า จริย หมายถึง ความประพฤติ หรือกิจการที่ควรประพฤติ คำว่า ธรรม หมายถึง ข้อความ ข้อบัญญัติ หรือคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า เมื่อรวมกันแล้ว จริยธรรม หมายถึง ธรรมที่เป็นข้อควรประพฤติ ปฏิบัติหรือศีลธรรม กฎของศีลธรรม

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) (2552 : 591) ได้กล่าวถึงจริยธรรมตามหลักพระพุทธศาสนาว่า คือ ผู้ดำเนินชีวิตตามมรรค หรือปฏิบัติตามมัชฌิมาปฏิปทา ยึดหลักความประพฤติ หลักการดำเนินชีวิต หรือหลักการครองชีวิตที่ถูกต้องสมบูรณ์ของมนุษย์ ที่จะนำไปสู่จุดหมายคือความดับทุกข์ หรือความสิ้นสุดปัญหาอยู่อย่างเป็นอิสระไร้ทุกข์

สรุปว่า จริยธรรม หมายถึง สิ่งที่ควรประพฤติปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์ในสังคม ทั้งทางกาย วาจา และใจ เพื่อบรรลุถึงสภาพแห่งชีวิตอันมีคุณค่าที่พึงประสงค์ต่อตนเองผู้อื่น และสังคม และเป็นมาตรฐานหรือแนวทางในการประพฤติและปฏิบัติให้เป็นที่ยอมรับของสังคม เพื่อให้คนในสังคมนั้นมีความสุขและความพอใจ

2.1.2 ประเภทของจริยธรรม

โกวิท วรพิพัฒน์ (2531 : 65) ได้แบ่งประเภทของจริยธรรมตามระดับพัฒนาการของเด็กดังนี้

1. จริยธรรมซึ่งมุ่งให้บุคคลรู้จักตนเอง
2. จริยธรรมซึ่งมุ่งให้บุคคลเข้ากับสังคมหมู่เล็กได้
3. จริยธรรมซึ่งมุ่งให้บุคคลเข้ากับสังคมหมู่ใหญ่ได้
4. จริยธรรมซึ่งมุ่งให้บุคคลรู้จักกฎเกณฑ์แห่งธรรมชาติ
5. จริยธรรมซึ่งมุ่งให้บุคคลรู้จักสังจธรรมอันเป็นธรรมะสูงสุด

สรุปได้ว่า จริยธรรม คือ พฤติกรรมอันดีงาม ที่ควรประพฤติปฏิบัติ และยักรวมความถึงสิ่งที่ไม่ควรปฏิบัติ ทั้งต่อตนเอง ผู้อื่น สังคม อันเป็นบรรทัดฐานที่คนในสังคมยอมรับร่วมกัน แต่จริยธรรมเฉพาะบุคคลนั้นจะเกิดขึ้นได้จากสติปัญญาและเหตุผลของบุคคลคนนั้น

2.1.3 องค์ประกอบของจริยธรรม

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2523 : 3) ตามโครงการวิจัยทางการศึกษาจริยธรรมไทย ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของจริยธรรมไว้ 3 ประการ คือ

1. องค์ประกอบด้านความรู้ (Moral Reasoning) ได้แก่ ความเข้าใจเหตุผลของความถูกต้องดีงามโดยระบบการคิด
2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Moral Attitude an Belief) ได้แก่ ความพึงพอใจ ความศรัทธาเลื่อมใส เกิดความนิยมยินดีที่จะรับจริยธรรมขึ้นมาเป็นแนวปฏิบัติ
3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรมการแสดงออก (Moral Conduct) ได้แก่ พฤติกรรมการกระทำที่บุคคลตัดสินใจกระทำถูก หรือกระทำผิดในสถานการณ์แวดล้อมต่างๆกัน

จริยธรรมจำแนกออกเป็น 3 องค์ประกอบใหญ่ ๆ ดังนี้ (ดวงเดือน พันธุนาวิน. 2522 : 15 - 16)

1. องค์ประกอบทางด้านพุทธิปัญญา (Cognitive Component) หมายถึง ส่วนที่เก็บสะสมความรู้ ความเชื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมทางจริยธรรม และเป็นส่วนที่จะประเมินและตัดสินว่าพฤติกรรมใดไม่ผิดไม่ควรทำได้แก่ ความคิดทางจริยธรรม (Moral Cognitive) ความเชื่อทางจริยธรรม (Moral Belief) ความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรม (Moral Cognitive) การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม (Moral Reasoning) การตัดสินทางจริยธรรม (Moral Judgement)

2. องค์ประกอบทางอารมณ์ (Affective Component) หมายถึง ความรู้สึกหรือปฏิกิริยาที่มีต่อพฤติกรรมทางจริยธรรมว่า มีความพอใจชอบหรือไม่ชอบได้แก่ เจตคติทางจริยธรรม (Moral Attitude) ความรู้สึกทางจริยธรรม (Moral Feeling) และปฏิกิริยาทางจริยธรรม (Moral Reaction)

3. องค์ประกอบทางพฤติกรรม (Behavioral Component) หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำที่บุคคลแสดงออกมา ทั้งต่อตนเองต่อผู้อื่น และต่อสิ่งแวดล้อม และเป็นพฤติกรรมที่สามารถตัดสินได้ว่าดีหรือไม่ดี ถูกหรือผิด สมควรหรือไม่สมควร ได้แก่ ความประพฤติทางจริยธรรม (Moral Conduct) การกระทำทางจริยธรรม (Moral Act) และพฤติกรรมทางจริยธรรม (Moral Behavior)

จันทน์ ทุมโฆสิต (2540 : 27) กล่าวว่า องค์ประกอบของจริยธรรม ประกอบด้วย

1. องค์ประกอบทางปัญญา คือ ส่วนประกอบของความรู้ หรือมิตินความรู้ หรือความคิดทางจริยธรรมความเชื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมทางจริยธรรม ซึ่งเป็นความรู้ ความเข้าใจในเหตุผลของความถูกต้องดีงาม สามารถตัดสิน แยกแยะพฤติกรรมที่ดี ที่ถูกที่ควร ออกจากพฤติกรรมที่ไม่ดีไม่ถูกไม่ควร

2. องค์ประกอบทางอารมณ์ คือ ส่วนประกอบทางอารมณ์ ความรู้สึก หรือมิตินของความรู้สึก หรือความรู้สึกทางจริยธรรม หรือกิริยาที่มีต่อลักษณะ หรือพฤติกรรมเชิงจริยธรรมว่าตนชอบหรือไม่ชอบเพียงใด ซึ่งส่วนใหญ่จะสอดคล้องกับค่านิยมในสังคมนั้น

3. องค์ประกอบทางพฤติกรรม คือ ส่วนประกอบทางด้านพฤติกรรมและการแสดงออก หรือมิตินด้านความประพฤติหรือพฤติกรรมทางจริยธรรม หรือบุคคลแสดงต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และสิ่งแวดล้อม เป็นพฤติกรรมที่สามารถตัดสินใจได้ว่าดีหรือไม่ดี ถูกหรือผิด ควรหรือไม่ควร ซึ่งมีอิทธิพลส่วนหนึ่งที่มีผลต่อการกระทำ หรือไม่ควรกระทำ พฤติกรรมใดจะขึ้นอยู่กับอิทธิพลขององค์ประกอบทั้งสองประการที่กล่าวมาแล้ว พฤติกรรมเชิงจริยธรรมเป็นสิ่งที่สังคมให้ความสำคัญมากกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะการกระทำในทางที่ดีและเลวของบุคคลนั้น ส่งผลจริงต่อความผาสุกและความทุกข์ของสังคม

ประภาศรี สีหอำไพ (2543 : 48) กล่าวว่า องค์ประกอบของจริยธรรมเป็นเครื่องกำหนดหลักปฏิบัติในการดำรงชีวิตเป็นแนวทางให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบเรียบร้อย ประกอบด้วยองค์ประกอบดังนี้

1. ระเบียบวินัย เป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่ง สังคมที่ขาดกฎเกณฑ์ทุกคนสามารถทำทุกอย่างได้ตามอำเภอใจ ย่อมเดือดร้อนระส่ำระสาย ขาดผู้นำ และผู้ตาม ขาดระเบียบวินัยที่กระชับความเข้าใจ เป็นแบบแผนให้ยึดถือปฏิบัติ การหย่อนระเบียบวินัย ทำให้เกิดการละเมิดสิทธิและหน้าที่ตามบทบาทของแต่ละบุคคล ขาดได้ไว้ระเบียบวินัยย่อมยากที่จะพัฒนาไปได้ทัดเทียมชาติอื่น จึงควรประพฤติตามจารีตประเพณีของสังคม
2. สังคมการรวมกลุ่มกันประกอบกิจกรรมอย่างมีระเบียบแบบแผน

ก่อให้เกิดชนบทรรมนิยมประเพณีที่ดั่งาม มีวัฒนธรรมอันเป็นความมีระเบียบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน เป็นกลุ่มชนที่ขยายกว้างเรียกว่า สังคม 3. อิสรเสรีความมีสำนึกในมโนธรรม ที่พัฒนาเป็นลำดับ ก่อให้เกิดความอิสระสามารถดำรงชีวิตตามสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการศึกษาและประสบการณ์ในชีวิต มีความสุขอยู่ในระเบียบวินัย และสังคมของตนเป็นค่านิยมสูงสุดที่คนได้รับการขัดเกลาแล้วสามารถบำเพ็ญตนตามเสรีภาพเฉพาะตนได้อย่างอิสระสามารถปกครองตนเอง และชักนำตนเองให้อยู่ในธรรมนองคลองธรรม สามารถปกครองตนเองได้

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 25 - 26) กล่าวถึงองค์ประกอบจริยธรรมว่ามี 3 ประการ คือ

1. องค์ประกอบด้านความรู้ (Moral Reasoning) ได้แก่ ความเข้าใจเหตุผลของความถูกต้องดีงาม โดยกระบวนการความคิด
2. องค์ประกอบด้านความรู้สึกรู้จัก (Moral Attitude and Belief) ได้แก่ ความพึงพอใจศรัทธา เลื่อมใส เกิดความนิยมยินดี
3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรมแสดงออก (Moral Conduct) คือ พฤติกรรมการกระทำที่บุคคลตัดสินใจจะกระทำหรือไม่กระทำผิดในสถานการณ์แวดล้อมต่างกัน เชื่อว่าอิทธิพลส่วนหนึ่งของพฤติกรรมการกระทำนั้นมาจากส่วนประกอบทั้ง 2 ประการข้างต้น และบางส่วนอาจขึ้นอยู่กับองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น ลักษณะทางจิตวิทยาบางประการของบุคคลนั้น ๆ หรือความรุนแรงบีบบังคับของสถานการณ์ที่รุมเร้าบุคคลนั้นอีกด้วย

สรุปได้ว่า องค์ประกอบจริยธรรมว่ามี 3 ประการ ได้แก่ องค์ประกอบทางปัญญา หรือด้านความรู้ องค์ประกอบทางอารมณ์ ความรู้สึก และองค์ประกอบด้านพฤติกรรม ซึ่งเป็นลักษณะของการแสดงออกของแต่ละบุคคลในทางที่ดีงาม

2.1.4 ลักษณะของจริยธรรม

ดวงเดือน พันธมนาวิน (2522 : 65) ได้แบ่งลักษณะต่าง ๆ ของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. ความรู้เชิงจริยธรรม หมายถึง การมีความรู้ในสังคมของตนนับถือว่าการกระทำชนิดใดดีควรกระทำ และการกระทำชนิดใดเลวควรงดเว้น ลักษณะพฤติกรรมใดเหมาะสมและไม่เหมาะสม
2. ทศนคติเชิงจริยธรรม คือ ความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับลักษณะหรือพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่าง ๆ ว่าตนชอบหรือไม่ชอบลักษณะนั้น ๆ เพียงใด ทศนคตินี้กว้างขวางกว่าความรู้เพราะได้รวมเอาทั้งความรู้และความรู้สึกเข้าไปด้วย

3. เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมอันใดอันหนึ่ง เหตุผลนั้นจะแสดงให้เห็นถึงเหตุจูงใจที่อยู่เบื้องหลังบุคคลการกระทำเหมือนกันอาจจะมีเหตุผลที่แตกต่างกันได้

4. พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การลงมือกระทำพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกในด้านที่สังคมนิยมชมชอบ หรืองดเว้นการแสดงพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์หรือค่านิยมที่สังคมนั้น

ทิพาพร ลิขิตกุล (2544 : 14) กล่าวว่า ลักษณะของจริยธรรม มี 3 ลักษณะ คือ

1. จริยธรรมธรรมชาติ เป็นลักษณะการกระทำดี ละเว้นชั่วโดยธรรมชาติของตนเอง การกระทำดีในลักษณะนี้ไม่ถือว่าจริยธรรม

2. จริยธรรมบังคับ เป็นลักษณะการกระทำดี ละเว้นชั่ว เพราะถูกบังคับให้ทำอาจเป็นการบังคับด้วยกฎเกณฑ์กฎหมาย ระเบียบประเพณี

3. จริยธรรมเจตนา เป็นจริยธรรมสูงสุดเป็นการกระทำดี ละเว้นชั่ว อันเกิดจากเจตนาที่ตั้งใจจะกระทำ หรือไม่กระทำโดยคิดได้เองว่า ควรทำ หรือไม่ควรทำ ด้วยตนเอง ไม่ใช่ถูกบังคับ เป็นจริยธรรมที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนมากที่สุด

สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2548 : 29) ได้อธิบายไว้ ดังนี้

1. พัฒนาการเชิงจริยธรรมเป็นที่เรียนรู้ได้
2. ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 อย่างคือองค์ประกอบเชิงปัญหาหรือความรู้คิด องค์ประกอบเชิงความรู้สึกหรืออารมณ์ และองค์ประกอบเชิงพฤติกรรม

3. พัฒนาการเชิงจริยธรรม เกิดควบคู่กับพัฒนาการทางด้านชีวปัญญา

4. พฤติกรรมเชิงจริยธรรมบางอย่างเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์

5. พฤติกรรมเชิงจริยธรรมอาจกล่าวได้ว่ามี 3 ประเภท คือ

5.1 พฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่มีลักษณะสากล คือ เหมือนกับพฤติกรรมในวัฒนธรรมหรือสังคมอื่นทั่วโลก

5.2 พฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่เหมือนกับพฤติกรรมของกลุ่มชน ชุมชนหรือสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิก

5.3 พฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะคน ทำให้คนนั้นต่างจากคนอื่น เป็นปัจเจกบุคคล

สรุปได้ว่า ลักษณะของจริยธรรม หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกอย่างเหมาะสม อันเนื่องมาจากความรู้เชิงจริยธรรม ทัศนคติเชิงจริยธรรม และเหตุผลเชิงจริยธรรม

2.1.5. ทฤษฎีเกี่ยวกับจริยธรรม

1. ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ (2529 : 26-27) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบทางจริยธรรมไว้ในรูปของทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม โดยรวมเอาผลงานวิจัยที่แสดงถึงลักษณะพื้นฐาน และองค์ประกอบทางจิตใจที่จะนำไปสู่พฤติกรรมเชิงจริยธรรม โดยเปรียบเทียบพฤติกรรมต่าง ๆ ของคนดีและคนเก่งเหมือนผลไม้บนต้นไม้และส่วนประกอบที่เป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่พฤติกรรมการเป็นคนดี คนเก่งอันได้แก่ รากและลำต้น โดยมีการแบ่งต้นไม้ออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนรากและลำต้นโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ส่วนรากเปรียบเสมือนลักษณะทางจิตที่เป็นพื้นฐานทางจิตใจ 3 ประการที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมของคนดี คนเก่ง ลักษณะทางจิตใจ 3 ประการนั้นได้แก่

1.1 สติปัญญา คือ ความเฉลียวฉลาดเหมาะสมกับอายุ เมื่อเป็นผู้ใหญ่ก็มีความสามารถทางความคิดที่เป็นนามธรรมที่เป็นขั้นสูง

1.2 ประสบการณ์ทางสังคม หมายถึง การเข้าใจมนุษย์และสังคม รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา

1.3 สุขภาพจิตดี หมายถึง การมีความวิตกกังวลน้อยหรือในปริมาณที่เหมาะสมกับเหตุการณ์

2. ส่วนลำต้นเปรียบเหมือนลักษณะทางจิต 5 ประการ ที่ส่งเสริมให้บุคคลเป็นคนดี และคนเก่งลักษณะทางจิตใจ 5 ประการนี้ ถ้ามีมากในบุคคลใด บุคคลนั้นจะต้องมีพฤติกรรมของคนดี และคนเก่งอย่างสม่ำเสมอแต่ขาดลักษณะ 5 ประการมากเท่าใด บุคคลนั้นจะเป็นผู้ที่ไม่สามารถเป็นคนดีและเป็นคนเก่งได้ ลักษณะ 5 ประการนี้ได้แก่

2.1 ทศนครี คุณธรรม ค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของคนดีและคนเก่ง

2.2 เหตุผลเชิงจริยธรรม หรือการเห็นแก่ผู้อื่น ส่วนรวมและหลักสากลมากกว่าเห็นแก่ตัว

2.3 ลักษณะมุ่งอนาคต สามารถคาดการณ์ไกลและสามารถควบคุมตนเองให้อดได้ รอได้ อย่างเหมาะสม

2.4 การเชื่ออำนาจในตน ว่าทำดีได้ดี ทำชั่วต้องได้รับโทษ

2.5 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หรือความมานะบัน ฝ่าฟันอุปสรรคจนประสบผลสำเร็จตามที่เป้าหมายวางไว้

จากทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม จะเห็นได้ว่าการที่บุคคลจะเป็นคนดีและคนเก่งได้นั้นจะต้องมีลักษณะทางจิต 3 ประการคือ สติปัญญา ประสบการณ์ทางสังคม และสุขภาพจิตดีซึ่งเปรียบเสมือนรากสำคัญของต้นไม้ที่ขอชวนให้หาอาหารมาเลี้ยงลำต้นอย่างเต็มที่ เพื่อจะได้พัฒนาลักษณะทางจิต 5 ประการที่ลำต้น อันจะส่งผลให้ผลไม้บนต้นไม้มีความเจริญงอกงามสมบูรณ์ อันเปรียบเสมือนพฤติกรรมของคนดีและคนเก่ง

2. ทฤษฎีทางพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก

ทฤษฎีทางพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก เป็นลักษณะทางจริยธรรมของบุคคล นั้นประกอบด้วยด้านต่าง ๆ ที่สำคัญคือ ความรู้และความรู้สึกเชิงจริยธรรม พฤติกรรมเชิงจริยธรรม และเหตุผลเชิงจริยธรรมมีผู้พบว่าความรู้เชิงจริยธรรมนั้นส่วนใหญ่เด็กจะมีอยู่แล้ว ภายในปีแรกที่เข้าโรงเรียนและพัฒนาการทางด้านนี้ก็ไม่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมายในช่วงอายุต่อมา ส่วนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมนั้น ส่วนมากจะขึ้นอยู่กับลักษณะของสถานการณ์ ซึ่งทำให้การศึกษาพัฒนาการทางด้านนี้ลำบากโคลเบอร์กจึงเห็นว่าการใช้เหตุผลเพื่อตัดสินใจเพื่อเลือกกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในสถานการณ์ต่าง ๆ ย่อมจะแสดงให้เห็นถึงความเจริญเติบโตของบุคคลได้อย่างมีระเบียบแบบแผน นอกจากนี้ยังอาจทำให้เข้าใจพฤติกรรมของบุคคลในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ และท้ายสุดอาจทำให้สามารถใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคลเป็นเครื่องทำนายพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของเขาในสถานการณ์แต่ละชนิดได้

โคลเบอร์กเชื่อว่า การบรรลุภาวะเชิงจริยธรรมของบุคคลนั้น จะแสดงออกมาในทางการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมได้เด่นชัดที่สุด เหตุผลเชิงจริยธรรมนี้ไม่ได้ขึ้นอยู่กับกฎเกณฑ์ของสังคมใดสังคมหนึ่งโดยเฉพาะเหตุผลเชิงจริยธรรมมิใช่การประเมินค่าการกระทำไปในทำนองว่า “ดี” หรือ “เลว” แต่จะเป็นการใช้เหตุผลที่ลึกซึ้งยากแก่การเข้าใจยิ่งขึ้นเป็นลำดับต่อไป เหตุผลเชิงจริยธรรมขั้นสูงสุดคือ ขั้นที่หกของโคลเบอร์กนั้น ตรงกับสิ่งที่นักปราชญ์ยอมรับว่าเป็นเหตุผลเชิงจริยธรรมที่บริสุทธิ์ มิได้เจือเหตุผลประเภทอื่น ๆ เลย ฉะนั้นเหตุผลเชิงจริยธรรมขั้นสูงสุด ลักษณะเป็นเหตุผลสากล กว้างขวาง ไม่ขัดแย้งกัน และมีรากฐานจากควมมีหลักการไม่เข้าข้างตนเองและเป็นอุดมคติเหตุผลจริยธรรมทั้งหมดขั้นตอนนี้ โคลเบอร์กได้มาจากการวิเคราะห์ลักษณะของคำตอบของเยาวชนอเมริกันอายุ 10 ถึง 16 ปี เกี่ยวกับเหตุผลในการเลือกกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งในสถานการณ์ที่มีการขัดแย้งระหว่างความต้องการส่วนบุคคล และกฎเกณฑ์ของกลุ่มหรือสังคม

โคลเบอร์กได้แบ่งประเภทของเหตุผลเชิงจริยธรรมเหล่านี้ออกเป็น 6 ประเภท แล้วเรียงเหตุผลนี้ตามอายุผู้ใช้เหตุผลนั้น ๆ โดยเรียงเหตุผลประเภทที่ผู้ตอบอายุ 10 ปีใช้ตอบมากที่สุด ไปจนถึงประเภทที่หกซึ่งผู้ตอบอายุ 16 ปีนั้นใช้ตอบมากกว่าผู้ตอบอายุต่ำกว่าทั้งหมด ขั้นพัฒนาจริยธรรมทั้ง 6 ขั้นของโคลเบอร์กได้ถูกจัดเป็น 3 ระดับ (ดวงเดือน พันธมนาวิน และเพ็ญแข ประจักษ์จณี. 2524 : 25) ดังตาราง 1

ตาราง 1 การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม 6 ขั้นในทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก

ขั้นที่	ขั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม	ระดับของจริยธรรม
1	หลักการหลบหลีกการถูกลงโทษ (2 - 7 ปี)	ระดับก่อนเกณฑ์
2	หลักการแสวงหารางวัล (7 - 10 ปี)	(2 - 10 ปี)

3	หลักการที่ทำตามผู้อื่นเห็นชอบ	ระดับตามเกณฑ์
4	หลักการทำหน้าที่ทางสังคม (13 – 16 ปี)	(10 – 16 ปี)
5	หลักการทำตามคำมั่นสัญญา (16 ปีขึ้นไป)	ระดับเหนือกฎเกณฑ์
6	หลักการยึดอุดมคติสากล (ผู้ใหญ่)	(16 ปีขึ้นไป)

สุภาพร สุขสวัสดิ์ (2552 : 26) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีการพัฒนาจริยธรรมด้วยการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม (Moral reasoning) ผู้นำทฤษฎีนี้ คือ โคลเบิร์ก (Kohlberg) ทฤษฎีของ โคลเบิร์ก เป็นที่ยอมรับและรู้จักกันแพร่หลาย ตามแนวคิดพื้นฐานของโคลเบิร์ก จริยธรรม หมายถึง กฎเกณฑ์ในการตัดสินใจความถูกต้องของการกระทำ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางปัญญาซึ่งผูกพันกับอายุของบุคคล ซึ่งการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม 6 ชั้นในทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบิร์ก มีดังนี้

ระดับที่ 1 ระดับก่อนเกณฑ์ (Pre-conventional Level) ในระดับนี้เด็กจะได้รับกฎเกณฑ์และข้อกำหนดพฤติกรรมที่ “ดี” “ไม่ดี” จากผู้มีอำนาจเหนือตน เช่น บิดา มารดา ครูหรือเด็กโต และมักจะคิดถึงผลตามที่จะนำรางวัลหรือการลงโทษมาให้พฤติกรรม “ดี” คือ พฤติกรรมที่แสดงแล้วได้รางวัลพฤติกรรม “ไม่ดี” คือ พฤติกรรมที่แสดงแล้วได้รับโทษ

โคลเบิร์กได้แบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมระดับนี้เป็น 2 ชั้นคือ

ชั้นที่ 1 หลักการหลบหนีการถูกลงโทษ (Punishment and Obedience Orientation) คือ การมุ่งที่จะหลบหนีที่จะไม่ให้ตนเองถูกลงโทษทางกายเพราะกลัวเจ็บปวดที่จะได้รับและยอมทำตามคำสั่งของผู้ใหญ่เพราะเป็นผู้มีอำนาจทางกายเหนือตน โคลเบิร์กกล่าวว่าในชั้นนี้เด็กจะใช้ผลตามของพฤติกรรม เป็นเครื่องชี้ว่าพฤติกรรมของตน “ถูก” หรือ “ผิด” เป็นต้นว่าถ้าเด็กถูกทำโทษก็จะคิดว่าสิ่งที่ตนทำ “ผิด” และจะไม่ทำซ้ำอีกและถ้ารับรางวัลก็จะคิดว่าทำถูกและจะทำซ้ำเพื่อหวังรางวัล

ชั้นที่ 2 หลักการแสวงหารางวัล (Instrumental Relativist Orientation) คือการเลือกกระทำในสิ่งที่จะนำความพอใจให้ตนเท่านั้น เริ่มรู้จักการแลกเปลี่ยนกันแบบเด็ก ๆ คือเขาทำมาฉันต้องทำไป เขาให้ฉันฉันก็ให้เขา เป็นต้น ในชั้นนี้เด็กสนใจทำตามกฎข้อบังคับเพื่อประโยชน์หรือความพอใจของตนเองหรือทำดีเพราะอยากได้ของตอบแทนหรือรางวัล ไม่ได้คิดถึงความยุติธรรม และความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น หรือความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น พฤติกรรมของเด็กในชั้นนี้ทำเพื่อสนองความต้องการของตนเอง

ระดับที่ 2 ระดับตามกฎเกณฑ์ (Conventional Level) พัฒนาการทางจริยธรรมระดับนี้ผู้ทำถือว่าการประพฤติตนตามความคาดหวังของผู้ปกครอง บิดามารดา กลุ่มที่ตนเป็นสมาชิกหรือของชาติ เป็นสิ่งที่ควรทำ ผู้แสดงพฤติกรรมจะไม่คำนึงถึงผลตามที่จะเกิดขึ้นแก่ตนเอง ถือว่าเป็น

ความซื่อสัตย์ ความจงรักภักดีเป็นสิ่งสำคัญ ทุกคนมีหน้าที่ที่จะรักษามาตรฐานทางจริยธรรมบุคคลมีจริยธรรมในระดับที่ 2 นี้ ยังต้องการการควบคุมภายนอก แต่ก็มีความสามารถเอาใจเขามาใส่ใจเรา และความสามารถที่แสดงบทบาททางสังคมได้ พัฒนาการทางจริยธรรมในระดับนี้แบ่งเป็น 2 ชั้นคือ

ชั้นที่ 3 หลักการทำตามผู้อื่นเห็นชอบ (Interpersonal Concordance of “good boy nice girl” Orientation)คือ บุคคลยังไม่เป็นตัวของตัวเอง ชอบคล้อยตามการชักจูงของผู้อื่น พัฒนาการทางจริยธรรมชั้นนี้เป็นพฤติกรรมของ “คนดี” ตามมาตรฐานหรือความคาดหวังของบิดามารดา เพื่อนวัยเดียวกัน พฤติกรรม “ดี” หมายถึง พฤติกรรมที่ทำให้ผู้อื่นชอบและยอมรับ

ชั้นที่ 4 หลักการทำตามหน้าที่สังคม (Law and Order Orientation) คือบุคคลรู้ถึงบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะที่เป็นหนึ่งในสังคมของตน จึงถือว่าตนมีหน้าที่ทำตามกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่สังคมของตนกำหนดหรือคาคหมาย โคลเบอร์กอธิบายว่าในชั้นนี้สังคมจะอยู่ด้วยความมีระเบียบเรียบร้อย ต้องมีกฎหมายและข้อบังคับ คนดีหรือคนที่มีพฤติกรรมถูกต้อง คนที่ประพฤติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับหรือกฎหมาย ทุกคนควรเคารพกฎหมายเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย และความเป็นระเบียบของสังคม

ระดับที่ 3 ระดับเหนือเกณฑ์ (Post-conventional Level) พัฒนาการทางจริยธรรมระดับนี้ผู้ทำหรือผู้แสดงพฤติกรรมได้พยายามที่จะตีความหมายของหลักการและมาตรฐานทางจริยธรรมด้วยวิญญาน ก่อนที่จะยึดเป็นหลักของความประพฤติที่จะปฏิบัติตามการตัดสินใจ “ถูก” “ผิด” “ไม่ควร” มาจากวิญญานของตนเองปราศจากผู้มีอิทธิพลของอำนาจหรือกลุ่มที่ตนเป็นสมาชิก โคลเบอร์กแบ่งการพัฒนาทางจริยธรรมระดับนี้ออกเป็น 2 ชั้น คือ

ชั้นที่ 5 หลักการทำตามคำมั่นสัญญา (Social Contract Orientation) คือการเห็นความสำคัญของคนหมู่มาก ไม่ทำตนให้ขัดต่อสิทธิอันพึงมีพึงได้ของผู้อื่น สามารถควบคุมบังคับใจของตนเองได้ ชั้นนี้เน้นถึงความสำคัญของมาตรฐานทางจริยธรรมที่ทุกคนหรือคนส่วนใหญ่ในสังคมยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ถูก สมควรที่จะปฏิบัติตาม โดยพิจารณาถึงประโยชน์และสิทธิของบุคคลก่อนที่จะให้มาตรฐานทางจริยธรรมได้ใช้เหตุผลและความคิดเปรียบเทียบว่าสิ่งไหนผิดและสิ่งไหนถูกในชั้นนี้ การ “ถูก” และ “ผิด” ขึ้นอยู่กับค่านิยมและความคิดเห็นของแต่ละบุคคลแม้ว่าจะเห็นความสำคัญของสัญญา หรือข้อตกลงระหว่างบุคคลแต่เปิดให้มีการแก้ไขโดยคำนึงถึงประโยชน์ และสถานการณ์ของสิ่งแวดล้อมในขณะนั้น

ชั้นที่ 6 หลักการยึดอุดมคติสากล (Universal Ethical Principal Orientation) เป็นขั้นสูง สุดแสดงทั้งการมีความรู้สากลนอกเหนือจากกฎเกณฑ์ในสังคมของตน และมีความยึดหยุ่นทางจริยธรรม เพื่อจุดมุ่งหมายในบั้นปลายอันเป็นอุดมคติที่ยิ่งใหญ่ นอกจากนี้ยังมีหลักประจำใจซึ่งตรงกับหลักในพระพุทธศาสนาที่เรียกกันว่า หิริ โอตตปปะ ด้วยคือ ความละอายใจในการกระทำชั่ว และความกลัวบาป ชั้นนี้เป็นหลักการมาตรฐานจริยธรรมสากล เป็นหลักการเพื่อมนุษย์ เพื่อความ

เสมอภาคในสิทธิมนุษยชนและเพื่อความยุติธรรมของมนุษย์ทุกคนในขั้นนี้สิ่งที่ “ถูก” “ผิด” เป็นสิ่งที่ขึ้นกับมโนธรรมของแต่ละบุคคลที่เลือกยึดถือ

3. ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory)

ทฤษฎีของนักจิตวิทยาจิตวิเคราะห์ที่ควรกล่าว คือ ฟรอยด์ (จำนอง อาศิรวัจน์. 2539 : 16-27) เขาเชื่อว่าจริยธรรมนั้นอยู่ในตนส่วนที่เรียกว่า ตนในคุณธรรม (Super-Ego) ซึ่งเป็นที่ได้รับการขัดเกลาจากสังคม โดยฟอยด์ แบ่ง “ตน” ของมนุษย์เป็น 3 ระดับ ได้แก่

3.1 Id (Primitive Self) ได้แก่ ตนในจิตใต้สำนึกของมนุษย์เป็นตนที่มนุษย์มาพร้อมแต่กำเนิดและเป็นตนที่เป็นแหล่งกำเนิดของแรงขับพื้นฐานทั้งหมด

3.2 Ego (Present Self) ได้แก่ ตนในจิตใต้สำนึก และจิตใต้สำนึกบางส่วนที่เราอาจรับรู้หรือได้รับรู้บางส่วนในปัจจุบัน

3.3 Superego (Self with Ethics) ได้แก่ ตนในจิตใต้สำนึกเป็นส่วนมากอาจมี จิตใต้สำนึกแฝงอยู่บ้าง เป็นตนที่ได้รับการขัดเกลาจากกฎเกณฑ์ทางสังคมแล้ว

จากความเชื่อของฟอยด์ 3 ข้อนี้เองอาจสรุปได้ว่าจริยธรรมในเด็กตามความคิดของฟอยด์ คือ ความละอายในพฤติกรรมอันเกิดจากแรงขับ 2 ตัว ได้แก่ 1) แรงขับทางเพศ (Sex Drive) 2) แรงขับความก้าวร้าว (Aggressive Drive) ซึ่งทั้ง 2 แรงขับนี้จะผสมผสานกันมากับการเลียนแบบเอกลักษณ์ของบิดาหรือมารดา โดยฟอยด์อธิบายว่าการเลียนแบบ คือ กระบวนการรับเอาบุคลิกภาพของบุคคลอื่นมาผนวกเข้าเป็นส่วนบุคลิกเด็กเอง ซึ่งหมายถึง การที่เด็กจะเลียนแบบบุคลิกภาพของพ่อและแม่ ตามอิทธิพลทางการบวกรหรือลบ จากปมอติปุส ซึ่งจะเกิดกับเด็กในตอนต้นชีวิต ซึ่งฟอยด์เชื่อว่าการเลียนแบบนั้นมีกระบวนการดังนี้

1. กระบวนการสร้างจิตในสำนึกของเด็กนั้น
2. กระบวนการข้ามวัยซึ่งเกิดจากการถ่ายทอดค่านิยมต่าง ๆ จากบิดาหรือมารดาของเราโดย มีวิธีเลียนแบบ

3. เด็กจะสร้างหรือรับค่านิยมความพึงพอใจหรือบทบาททางเพศต่าง ๆ ของเขาโดยที่เป็นเอกเทศนั้น โครงสร้างทางชีววิทยาจะพิจารณาด้วยตนเองในสำนึกว่าสิ่งใดผิดสิ่งใดถูกควรทำหรือไม่ควรทำ โดย Superego จะมีหน้าที่ 3 ประการ ดังนี้

- 3.1 กระตุ้น Id (Primitive Self) ให้ละทิ้งไม่ถูกไม่ควร

- 3.2 สนับสนุน Ego (Present Self) ให้เปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ถูกที่ควร

- 3.3 แรงขับทางเพศ (Sex Drive) ต่อด้านให้แสดงออกด้านความถูกต้องตามกฎหมายเกณฑ์ทางสังคม

นอกจากนี้ฟอยด์ยังกล่าวอีกว่า ตนในคุณธรรม (Super Ego) นั้นสร้างมาจากการพัฒนาการของมนุษย์ในการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา ในสภาพการณ์และบุคคลแวดล้อมในสังคมที่

เขาเป็นสมาชิก ฟอยด์ยังอธิบายว่า ตนในคุณธรรมในเด็กผู้ชายนั้นสร้างมาจาก Oedipus Complex โดยเกิดขึ้นมาจากเด็กผู้ชายรักแม่ และพยายามเลียนแบบพฤติกรรมของพ่อ ยึดพ่อเป็นแบบอย่างเพื่อเรียกร้องความรักจากแม่ ในทำนองเดียวกันกับเด็กผู้หญิง จะเกิด Electra Complex โดยที่เด็กหญิงจะอิจฉาการมีอวัยวะเพศชาย (Penis) ของพ่อ จึงหันมารักพ่อแต่เลียนแบบพฤติกรรมแม่ เพื่อเรียกร้องความรักจากพ่อ

สรุปได้ว่า ทฤษฎีทางพัฒนาการทางจริยธรรม เป็นลักษณะทางจริยธรรมของบุคคลนั้น ประกอบด้วยด้านต่าง ๆ ที่สำคัญคือ ความรู้และความรู้สึกเชิงจริยธรรม พฤติกรรมเชิงจริยธรรมและเหตุผลเชิงจริยธรรม

2.1.6 การพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของเยาวชน

1. ทิศทางการพัฒนาเยาวชน

ทิศทางการพัฒนาเยาวชนที่จะให้สามารถเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในวันข้างหน้าจะต้องเป็นการพัฒนาทางด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจ ทางด้านสติปัญญาความสามารถ การพัฒนาความพร้อมทางด้านอาชีพ และสิ่งที่สำคัญที่สุดคือ การพัฒนาทางด้านสังคม วัฒนธรรมและจริยธรรมในการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างค่านิยมทางวัฒนธรรมนั้น เสาวนีย์ เสนาสู (2532 : 32) ได้อธิบายถึงทิศทางในการพัฒนาเยาวชนไว้ดังต่อไปนี้

1. เยาวชนพึงพัฒนาเจตคติที่ดีต่อการดำเนินชีวิต มีความเข้าใจและความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตนเอง (Self Concept) ที่ถูกต้องตามความเป็นจริงรวมทั้งเข้าใจความต้องการและบทบาทของตนเองและของผู้อื่น มีโอกาสพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง พัฒนาศักยภาพของตนเองและของผู้อื่น พัฒนาศักยภาพของตนเองด้วยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และพึงมีความรักในเพื่อนมนุษย์

2. เยาวชนพึงมีโอกาสนในการพัฒนาตนเองด้านสุนทรียภาพ ด้วยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมศิลปะ การกีฬาและนันทนาการ ต่างพึงมีความรับผิดชอบในการสืบเนื่องทางวัฒนธรรมเพื่อความอยู่รอดของชาติ รู้จักคัดเลือกรักษา พัฒนาสมบัติวัฒนธรรมอันเป็นมรดกและเป็นเอกลักษณ์ของชาติ

3. เยาวชนพึงยึดถือในเรื่องคุณธรรมในสังคม โดยตระหนักความรับผิดชอบต่อตนเองต่อสังคม พึงรักในเสรีภาพของตนแต่จะต้องไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น รู้จักร่วมมือกับผู้อื่นเพื่อกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวมเต็มใจช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสรู้จักเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนรวมมีความรับผิดชอบในฐานะสมาชิกที่ดีของชาติ มีส่วนร่วมในการปกครองและการเมือง อันได้แก่ความเข้าใจและปฏิบัติบทบาทของตนให้ถูกต้องและเหมาะสมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ในการดำรงชีวิต และในด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น

2. ลักษณะเยาวชนไทยที่พึงประสงค์

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 54) ได้กำหนดลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาในวิชาจริยศึกษาไว้ 6 ประการ ดังนี้

1. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
  2. มีทัศนคติต่อสมาชิกทุกคน มีระเบียบวินัยในการทำงานในส่วนของตนเอง และหมู่คณะมานะพากเพียร อดทน ประหยัด และใช้เวลาให้เกิดประโยชน์
  3. มีความซื่อสัตย์ มีวินัยของตนเอง เคารพกฎหมาย และกติกาของสังคม รับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม ตลอดจนส่งเสริมสร้างความเสมอภาค และความเป็นธรรมในสังคม
  4. รู้สิทธิหน้าที่ รู้จักทำงานเป็นหมู่คณะ มีความสามัคคีและเสียสละเพื่อส่วนรวม รู้จักแก้ปัญหาด้วยสันติวิธีอย่างมีหลักการและเหตุผล
  5. มีความภูมิใจในความเป็นไทย มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีความเลื่อมใสในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
  6. มีความเข้าใจอันดีในมนุษยชาติ และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข
- หน่วยศึกษานิเทศก์ (2534 : 12) ได้ระบุวิธีการสอนจริยธรรม ได้ดังนี้
1. ให้ผู้เรียนอยู่ใกล้ชิดตัวอย่างที่ดี ได้ปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวันจนเห็นคุณค่าและยอมรับค่านิยมนั้น และยึดถือปฏิบัติจนเป็นนิสัย
  2. เสนอปัญหาให้ผู้เรียนคิด โดยใช้ตัวอย่างเรื่องจริง สร้างสถานการณ์ต่าง ๆ ให้ผู้เรียนใช้เหตุผลอยู่ตลอดเวลาเมื่อผู้เรียนพบปัญหาของคนอื่น หรือสังคมนำมาเปรียบเทียบกับประสบการณ์ของตน ทำให้เกิดความรู้สึกลำบากที่จะปรับพฤติกรรมของตนโดยไม่รู้ตัว
  3. แสวงหาแบบอย่างกิจกรรมต่าง ๆ และวัฒนธรรมที่ดีงาม เช่น ศิลปะ ธรรมชาติ สิ่งเหล่านี้จะขัดเกลาความคิดและจิตใจของผู้เรียนให้ประณีตละเอียดอ่อนและสร้างค่านิยมได้
  4. จัดโอกาสให้ผู้เรียน ได้ศึกษาประสบการณ์จากวิชาการบางอย่างที่สามารถพัฒนาค่านิยมได้ เช่น วิทยาศาสตร์ ช่วยสร้างค่านิยมให้รักความจริง มีเหตุผล
  5. ให้โอกาสผู้เรียนทำงานได้อย่างมีระบบ เช่น ตั้งชมรม สโมสร ให้อิสระแก่ผู้เรียน ตามรสนิยมและความปรารถนา เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองบนพื้นฐานความถนัดความสนใจ
  6. สอนให้สัมพันธ์กับกลุ่มประสบการณ์อื่น ๆ และสอดแทรกเข้าไปในทุกครั้งที่จัดการเรียนการสอนในจริยศึกษา
  7. การเรียนการสอนจริยศึกษา ไม่ควรจัดอยู่เฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น แต่ควรสอนทุกโอกาสตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ครูต้องติดตามแก้ไขข้อบกพร่องทางจริยธรรมของนักเรียนที่

ปฏิบัติไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม ไม่ควรต้องแก้ไขทันที และให้กำลังใจยกย่องชมเชยเมื่อนักเรียนสามารถปฏิบัติได้ถูกต้องเหมาะสม

วิธีพัฒนาจริยธรรมในระบบการศึกษา (หน่วยศึกษานิเทศก์. 2534 : 32)

1. การให้ความรู้ขั้นสูง ควรจะให้เด็กได้รับเหตุผลใหม่และเหนือกว่าที่เคยเป็นอยู่ เด็กจะนำไปเปรียบเทียบกับเหตุผลเดิม และจะเกิดความขัดแย้งหรือความไม่สมดุลในความคิด ความไม่สมดุลจะเป็นเครื่องกระตุ้นให้เด็กเกิดมีการปรับโครงสร้างทางความคิดของตนเองเกิดความสมดุลขึ้นมาใหม่จะช่วยให้เด็กเข้าใจ และยอมรับเหตุผลในขั้นที่สูงกว่าเดิม (ผลตามหลักทฤษฎีทางจิตวิทยาของ Piaget)

2. การอบรมทางศาสนา เด็กควรได้รับอบรมทางศาสนา เพื่อลดความเห็นแก่ตัว และเพิ่มความเห็นแก่พวกพ้อง ส่วนรวม และมนุษยชาติ

3. การให้แสดงบทบาท เด็กควรที่จะได้รับโอกาสสวมบทบาทอื่น นอกเหนือจากที่ตนเป็นอยู่ และบทบาทนั้นควรเกี่ยวข้องกับจริยธรรม การรับเอาความคิดและความรู้สึกของคนอื่นจะก่อให้เกิดความคิดความเข้าใจแตกต่างไปจากเดิม ไม่ยึดอยู่แต่ตนเอง (ตามหลักทฤษฎี Lawrence Kohlberg)

4. การใช้อิทธิพลของกลุ่มให้เกิดความคล้อยตาม การยกระดับจิตใจของเด็กนั้น อาจได้จากกลุ่มเพื่อน ซึ่งแสดงออกทางจริยธรรมในระดับเดียวกัน เด็กจะยึดถือเพื่อนเป็นแบบอย่าง และคล้อยตามลักษณะของเพื่อนไปโดยง่ายกลุ่มเพื่อนจะเป็นสื่อเสนอความรู้และเหตุผลใหม่ให้ในระดับที่สูงกว่าที่มีอยู่เดิม

5. การให้เลียนแบบจากตัวแบบ การจัดตัวแบบให้เกิดการเลียนแบบเป็นวิธีการศึกษาหนึ่งที่มนุษย์ใช้เรียนสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ตัวแบบจะมีลักษณะดึงดูดและมีอิทธิพลให้เด็กคล้อยตามได้มาก ได้แก่ พ่อ แม่ ผู้ใหญ่ และเพื่อน

จากที่กล่าวมาพบว่าวิธีการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนควรใช้วิธีการหลากหลายทั้งการอบรมจริยธรรมภายในโรงเรียน ภายนอกโรงเรียน และการพบปะผู้ปกครองนักเรียน เป็นต้น

3. การช่วยเหลือเยาวชนที่มีปัญหาด้านพฤติกรรมเชิงจริยธรรม

กระบวนการดำเนินการช่วยเหลือเยาวชนกลุ่มที่จัดอยู่ในเกณฑ์กลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาด้านพฤติกรรมเชิงจริยธรรมตามเกณฑ์การคัดกรองว่ามีปัญหาด้านพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ซึ่งประกอบด้วยกรณีสภาพอารมณ์ที่ผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันเช่น มีความวิตกกังวล ซึมเศร้า ความประพฤติกเล่ ก้าวร้าวหรือมีพฤติกรรมต่าง ๆ ที่กระทบต่อผลการเรียนเช่น พฤติกรรมไม่อยู่นิ่ง สมาธิสั้น การลักขโมยการทำร้ายตนเอง และพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม ตลอดจนการใช้สารเสพติด โดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมเชิงจริยธรรมเด็กหรือแบบวัดพฤติกรรมอื่น ๆ ในกิจกรรมการดูแล

ช่วยเหลือเยาวชนกลุ่มนี้จะประกอบด้วยกิจกรรมการส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมการแก้ไขปัญหาที่มีจำนวนมาก (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. 2544 : 25)

กระบวนการดำเนินการช่วยเหลือเยาวชน เป็นกิจกรรมการช่วยเหลือเยาวชนที่มีปัญหาด้านความวิตกกังวล ซึมเศร้า ความประพฤติกเร ก้าวร้าว หรือมีพฤติกรรมต่าง ๆ ที่กระทบต่อผลการเรียนเช่น พฤติกรรมไม่อยู่นิ่ง สมาธิสั้น การลักขโมยการทำร้ายตนเอง ซึ่งเป็นความจำเป็นเร่งด่วน เพราะถ้าหากช่วยเหลือเยาวชนกลุ่มนี้ไม่ได้แล้วจะส่งผลเสียต่อทั้งตัวเยาวชนเองคือ ผลการเรียนต่ำ สอบตก และถ้าเป็นความวิตกกังวล ความซึมเศร้าก็อาจส่งผลให้เด็กเข้าสู่ภาวะเป็นโรคจิตโรคประสาทได้ และจะส่งผลเสียต่อประเทศชาติได้ในอนาคต (เจริญ โควินทร์. 2545)

1. หลักการช่วยเหลือเยาวชนกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหาด้านพฤติกรรมเชิงจริยธรรม การช่วยเหลือเยาวชนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาด้านพฤติกรรมเชิงพฤติกรรม มีแนวคิดพื้นฐานโดยใช้หลักการปรับพฤติกรรม และหลักการให้คำปรึกษา ซึ่งครูสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมโดยคำนึงถึงสภาพปัญหาสิ่งแวดล้อมของครอบครัวและในโรงเรียนตลอดจนสภาพแวดล้อมของเยาวชนแต่ละราย ประกอบด้วยแนวคิดด้านการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม และหลักการให้คำปรึกษารายบุคคล (กรมสุขภาพจิต. 2544 : 16)

2. แนวคิดการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม แนวคิดการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการเรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ที่เป็นปัญหาว่าเกิดจากการเรียนรู้ที่ผิด ดังนั้นการแก้ไขปัญหาจึงใช้การฝึก “การเรียนรู้ใหม่” ให้ถูกต้อง หรือ “สร้างพฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่เหมาะสม” ขึ้นมา หรือ “ลดพฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่ไม่พึงประสงค์” โดยมีเทคนิคต่าง ๆ ซึ่งเทคนิคที่มักจะถูกอ้างอิงหรือนำมาใช้ โดยเฉพาะในการช่วยเหลือเยาวชนในด้านพฤติกรรมเชิงจริยธรรมการเรียนหรือพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในห้อง ได้แก่ เทคนิคการฝึกการให้รางวัล และการไม่ให้รางวัล เทคนิคการใช้ตัวแบบอย่างพฤติกรรม เทคนิคการฝึกการแสดงออก ความรู้สึกนึกคิดและอารมณ์ที่เหมาะสม เป็นต้น

3. หลักการให้คำปรึกษารายบุคคล การให้คำปรึกษารายบุคคล เป็นลักษณะปฏิสัมพันธ์แบบหนึ่งต่อหนึ่ง ผู้ให้คำปรึกษากับผู้มารับบริการให้คำปรึกษา ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในกระบวนการให้ความช่วยเหลือเป็นไปเพื่อช่วยในการแก้ไขปัญหาส่วนตัว การตัดสินใจเรื่องอาชีพ การศึกษาและปัญหาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว ผู้ให้คำปรึกษา จะมีบทบาทเป็นเพียงผู้ช่วยเหลือให้ผู้รับคำปรึกษายอมรับความจริงเกี่ยวกับตนเอง และเกิดการรับรู้ประสบการณ์ตามความเป็นจริงจนพร้อมจะแก้ปัญหาตนเอง หรือตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

4. เทคนิคการช่วยเหลือเยาวชนกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหาด้านพฤติกรรมเชิงจริยธรรม เทคนิคการช่วยเหลือเยาวชนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาด้านพฤติกรรมมีจุดมุ่งหมายในการช่วยเหลือ ดังนี้ (กรมสุขภาพจิต. 2544 : 17-25)

4.1 เพื่อให้เยาวชนเข้าใจตนเองได้รับรู้เข้าใจถึงประสบการณ์ ภูมิหลังของครอบครัวที่มีผลต่อการรับรู้ เรียนรู้พฤติกรรมของตนเอง และให้เข้าใจความคิด บุคลิกภาพ อารมณ์จิตใจ และบทบาทหน้าที่ของตนเองที่เป็นอยู่

4.2 เพื่อให้เยาวชนเข้าใจคนอื่นและสิ่งแวดล้อม สามารถเข้าใจบิดามารดา บุคคลในครอบครัว ครู เพื่อนนักเรียน บุคคลที่เกี่ยวข้องและสิ่งแวดล้อมที่มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันสามารถยอมรับและรู้จักเลือกรับสิ่งที่ดีของผู้อื่น นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับชีวิตของกันและกันได้

4.3 เพื่อให้เยาวชนเข้าใจสาเหตุของปัญหาโดยการให้ข้อมูลสะท้อนความคิด ความรู้สึกให้รู้ถึงปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่เป็นสาเหตุของปัญหาให้สามารถคิดอย่างมีเหตุผล ตัดสินใจหาทางเลือกทางออกในการแก้ปัญหา พัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพและสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่

4.4 เพื่อให้เยาวชนสามารถปรับตัว เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม แก้ไขปัญหาได้โดยการชี้แนะแนวทาง วิธีการแก้ไขปัญหา การฝึกทักษะ การปรับความคิด การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสามารถหาวิธีการในการปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมและสร้างสรรค์

5. วิธีการในการช่วยเหลือเยาวชนกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหาด้านพฤติกรรมเชิงจริยธรรม กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2544 : 26) ได้เสนอวิธีการช่วยเหลือไว้ ดังนี้

5.1 การศึกษารายกรณี เป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลที่ต้องการศึกษาอย่างละเอียด และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ วินิจฉัยหาสาเหตุ กระบวนการความเป็นมาของเหตุการณ์เรื่องราว และปัญหา เพื่อเป็นแนวทางในการแนะนำปรึกษา แก้ไขปัญหา หรือป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นต่อไป รวมทั้งการทำการประเมินติดตามผลหลังจากให้การช่วยเหลือแก้ไขปัญหาลแล้ว

5.2 การให้คำปรึกษา (Counseling) เป็นการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล 2 คน คือ ผู้ให้คำปรึกษา และผู้รับคำปรึกษา ในการร่วมมือช่วยเหลือกันเพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาได้เข้าใจตนเอง เข้าใจบุคคลและสิ่งแวดล้อม เข้าใจปัญหาสาเหตุ และให้สามารถปรับตัวโดยใช้ศักยภาพของตนในการคิดตัดสินใจ หาทางเลือกหาแนวทางในการแก้ไขปัญหได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถปรับเปลี่ยนความคิดพฤติกรรมมีทักษะมีแรงจูงใจ กำลังใจในการดำเนินชีวิตเพื่อพัฒนาตนเองต่อไป

5.3 การปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมใช้วิธีการปรับพฤติกรรม โดยมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างเป็นรูปธรรม การวางแผนปรับพฤติกรรมโดยใช้หลักการเสริมแรงและการลงโทษ

5.4 หลักในการให้แรงเสริม ให้แรงเสริมทันทีเมื่อเยาวชนแสดงพฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่พึงประสงค์ ในสถานการณ์ที่เหมาะสมและไม่ควรบ่อยเกินไป หรือการให้คำชมเชยไม่ควรให้อย่างเดียวซ้ำ ๆ ควรเปลี่ยนแปลงเสริมไปเรื่อย ๆ ถ้าเป็นสิ่งของไม่ควรมีค่ามากนัก

สนาม บินชัย (2543 : 24-25) ได้เสนอแนะว่าเมื่อเกิดปัญหาต่าง ๆ ขึ้นในชีวิตแต่ละคนจะมีวิธีการจัดการกับปัญหาแตกต่างกันออกไป ซึ่งพอสรุปได้เป็น 8 วิธีคือ

1. การแก้ปัญหาแบบวู่วาม เป็นการตอบสนองต่อปัญหาอย่างทันทีทันควันโดยทั้งคำพูดและการกระทำโดยใช้อารมณ์เป็นหลัก ขาดการไตร่ตรองด้วยเหตุผล ทำให้แก้ปัญหาไม่ถูกจุด และเป็นสาเหตุของการทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกายกันได้หากแต่ละฝ่ายใช้โทสะเข้าหากัน
2. การหนีปัญหา ไม่ยอมรับรู้ว่ามีปัญหาเกิดขึ้นแล้ว อาจเนื่องจากไม่ยอมรับผิดชอบจึงทำเป็นไม่สนใจ ทำเหมือนกับว่าไม่มีอะไรเกิดขึ้น ในขณะที่เดียวกันอาจหาทางออกเพื่อให้ตนเองลืมปัญหาไปได้ชั่วคราวโดยการดื่มสุรา ใช้จ่ายเสพติด เล่นการพนันหรือเที่ยวกลางคืน
3. การตั้งสติให้มั่นคง จะไม่ตื่นตระหนกและไม่รีบร้อนในการโต้ตอบปัญหาจะพยายามระงับสติอารมณ์ รอจนตั้งสติให้ดีเสียก่อน เมื่อจิตใจเป็นปกติแล้วค่อยๆ คิดแก้ปัญหาต่อไป
4. การขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น เมื่อมีปัญหาจะขอคำแนะนำปรึกษา หรือขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น ทำให้ไม่รู้สึกว่าคุณทอดทิ้งให้เผชิญปัญหาแต่เพียงลำพัง มีกำลังใจที่จะแก้ปัญหามากขึ้น
5. การตำหนิตนเอง มักชอบคิดว่าการแก้ปัญหาต่างๆ เกิดขึ้นเพราะตนเองเป็นต้นขอบงโทษและตำหนิตนเอง ทำให้รู้สึกผิดอยู่เสมอ
6. การโยนความผิดให้ผู้อื่น มักจะไม่รับผิดชอบในปัญหาที่เกิดขึ้น จะคอยโทษว่าเป็นความผิดของผู้อื่นหรือเป็นเรื่องของเคราะห์กรรม และคอยให้ผู้อื่นเป็นผู้แก้ปัญหา บ่อยครั้งที่หวังพึ่งโชคลาภหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ให้ผู้อื่นช่วยคลี่คลายสถานการณ์
7. การแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ใช้หลักเหตุผลและใช้ความคิดความพยายามในหลายรูปแบบ เริ่มจากการวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา พิจารณาหาวิธีแก้ไขในหลาย ๆ วิธี และลงมือแก้ไขปัญหอย่างจริงจัง เมื่อใช้วิธีแรกไม่ได้ผลก็จะใช้วิธีอื่น ๆ ต่อไปจนกว่าจะได้ผล
8. การหาทางแก้ไขปัญหอย่างสร้างสรรค์ คิดว่าปัญหาเป็นโอกาสให้ตัวเองได้แสดงความสามารถและได้ใช้ความคิดในทางสร้างสรรค์มากขึ้นกว่าเดิม มองปัญหาว่าเป็นสิ่งท้าทายทำให้ชีวิตมีรสชาติ จึงเผชิญปัญหาและสนุกกับการแก้ปัญหาชีวิต

2.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเอง

2.2.1 ความหมายของวินัย

จริงใจ บุญเรืองรอด (2540 : 117 – 136) ได้ให้ความหมายของวินัยว่า วินัย หมายถึงการควบคุมความประพฤติและระเบียบวินัยของนักเรียน ดังนี้ 1. ความประพฤติ คือการแสดงออกของพฤติกรรมของคนในกรณีต่าง ๆ เช่น การศึกษาเล่าเรียน การประกอบอาชีพการร่วมกิจกรรมทางสังคม การพักผ่อนหย่อนใจ การแสวงหาปัจจัยดำรงชีวิต เป็นต้น การแสดงพฤติกรรมเหล่านี้ย่อมต้องอยู่ในขอบเขตของความถูกต้องเป็นธรรมและบังเกิดผลโดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น 2. ระเบียบวินัย เป็นคำที่มักพบว่ามี ความต่อเนื่องเพราะในแง่หนึ่ง ระเบียบและวินัยมีความหมายเหมือนกัน เช่นกรณี

ระเบียบวินัยของโรงเรียนจะหมายถึง “แบบแผนของความประพฤติที่ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนดขึ้นไว้เพื่อให้สมาชิกในโรงเรียนปฏิบัติตาม หรือคเว้นการปฏิบัติ” ซึ่งถือว่าเป็นมาตรฐานภายนอก (External Standard) อย่างไรก็ตาม กรณีเป็นมาตรฐานภายใน (Internal Standard) จะเน้นคำ “วินัย” เท่านั้น เราเรียกว่าวินัยในตนเอง หรือความสามารถในการบังคับตนเอง

จูไรต์นั แสนวนัง (2543 : 22) ให้ความหมายของวินัยว่า วินัย หมายถึง กฎ ระเบียบข้อบังคับ ที่สถานศึกษากำหนดขึ้น เพื่อให้ให้นักเรียนนักศึกษาได้ปฏิบัติตนให้เป็นรูปแบบ และแนวทางเดียวกัน โดยตัวของนักเรียนเองภายใต้การกำกับดูแลของครูอาจารย์

จิตติมา จักรเพชร (2544 : 9) ให้ความหมายของวินัยว่า วินัย หมายถึง ระเบียบแบบแผน ข้อบังคับที่สังคมกำหนดขึ้น เพื่อเป็นแนวทางสำหรับบุคคลในสังคมเป็นสิ่งควบคุมให้บุคคลตกอยู่ในระเบียบแบบแผนเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อความเป็นระเบียบ ความสงบสุขของสังคม

บัณฑิต เหล่าสุชา (2544 : 4) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมกรรมามีระเบียบวินัย หมายถึง การกระทำพฤติกรรมตามระเบียบกฎเกณฑ์ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่สังคมกำหนดขึ้นเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม

พิสิทธ์ หอมสมบัติ (2546 : 14) ได้สรุปไว้ว่า วินัย หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนข้อบังคับที่สังคมกำหนดขึ้น ซึ่งเป็นแนวปฏิบัติสำหรับบุคคลในสังคม เป็นสิ่งควบคุมให้บุคคลอยู่ในระเบียบแบบแผนเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อความเป็นระเบียบ ความสงบสุขของสังคม

อดุลย์ศักดิ์ ทองดี (2546 : 18) ได้สรุปความหมายของวินัยไว้ว่า วินัยเป็นข้อบังคับสำหรับควบคุมความประพฤติส่วนรวมของคนในชาติที่จะต้องประพฤติปฏิบัติตนเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม

วิฑูรย์ ไพธิเตมีย์ (2548: 11) ให้ความหมายว่า วินัย หมายถึง การปฏิบัติตนอยู่ในกฎระเบียบแบบแผน ข้อบังคับ และข้อปฏิบัติของหน่วยงานตั้งแต่หน่วยงานย่อยไปจนถึงหน่วยงานใหญ่หรือสถาบันย่อยไปสู่สถาบันใหญ่เพื่อให้มีการปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกัน และก่อให้เกิดประโยชน์ ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของคนในสังคมจากสังคมเล็ก ๆ ไปสู่สังคมใหญ่ๆ จนถึงประเทศชาติเพื่อให้คนในชุมชนและสังคมเป็นคนที่มีความประพฤติดี ส่งผลต่อประเทศชาติเป็นประเทศที่ได้รับการพัฒนาแล้ว

กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ (2552: ออนไลน์) กล่าวว่า วินัย หมายถึง แนวทางความประพฤติหรือระเบียบแบบแผนการปฏิบัติตน (ของบุคคล) เป็นที่ยอมรับว่าเป็นที่ถูกต้องเหมาะสมตามความมุ่งหวังของสังคมและในแต่ละชุมชนและสังคมทั่วไป

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า วินัย หมายถึง คุณลักษณะที่อยู่ภายในของบุคคลที่สามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้ประพฤติปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนตามที่สังคมกำหนดไว้ โดยไม่ถือว่าเป็นการบังคับให้กระทำ

2.2.2 ความสำคัญของความมีวินัย

พัฒนา สุขประเสริฐ (2540 : 11) ได้กล่าวถึงความสำคัญและความจำเป็นต้องสร้างวินัยในโรงเรียนว่า การสร้างวินัยในตนเองในโรงเรียนนั้นเป็นสิ่งสำคัญ ระเบียบวินัยเป็นสิ่งที่สัมพันธ์กับชีวิตความเป็นอยู่ทางสังคมในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ครูจะต้องเป็นผู้คอยแนะแนวทางการสร้างระเบียบวินัยในโรงเรียน เพราะระเบียบวินัยเกิดจากรากฐานของประสบการณ์ในการเรียนรู้และสภาพแวดล้อม ครูจะต้องเป็นผู้สร้างสิ่งเหล่านี้ให้แก่เด็กตั้งแต่เริ่มเข้าโรงเรียนและเนื่องจากโรงเรียนเป็นศูนย์กลางอบรมเด็ก ซึ่งมาจากครอบครัวที่ไม่ซ้ำแบบกันจำนวนมาก และเด็กทั้งหลายก็มีความแตกต่างกันตามธรรมชาติอยู่แล้ว โรงเรียนจึงจำเป็นที่จะต้องกำหนดระเบียบต่าง ๆ ขึ้นเพื่อให้ทุกคนปฏิบัติตามเพื่อความสงบสุขของนักเรียนทุกคน กล่าวโดยสรุป ผู้ที่มีวินัยในตนเองมีพฤติกรรมแสดงออกดังนี้ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความเป็นผู้นำ มีความรับผิดชอบ มีความตรงต่อเวลา เคารพสิทธิของผู้อื่น มีระเบียบและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม มีลักษณะมุ่งอนาคตมีความซื่อสัตย์สุจริต มีความขยันหมั่นเพียรและรู้จักเสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2528 : 20) กล่าวว่า นักจิตวิทยาและนักสังคมวิทยาเชื่อว่า วินัย มีพื้นฐานมาจากวัยแรกของชีวิต มีการเรียนรู้การเลียนแบบ และฝึกฝนจากบุคคลและสังคมที่แวดล้อมไปพร้อม ๆ กับการปฏิบัติตามอย่างต่อเนื่องจนเกิดการ ซึมซับคุณธรรมขึ้นภายในทำให้เกิดพฤติกรรม จริยธรรมและคุณธรรมของบุคคล คนส่วนมากเห็นว่า วินัยเกิดจากการดูแลควบคุม ในระยะแรกที่เด็กยังเยาว์ การกระทำเป็นแบบอย่างที่ดี และการแนะนำบอกกล่าวด้วยเหตุผล โดยไม่รู้สึกรู้ว่าถูกบังคับ นับว่าเป็นสิ่งจำเป็นทั้งนี้เพื่อสร้างความเคยชิน ที่ดีและเกิดความเต็มใจที่จะปฏิบัติตาม ส่วนมากการใช้วินัยภายนอกมักเกิดในลักษณะของภาวะ จำยอมเกรงกลัวอำนาจและการลงโทษ มักถูกควบคุมให้ปฏิบัติหรือเสริมแรง เช่น ให้อ่านหนังสือหรือลงโทษ ทำให้เด็กตกอยู่ในภาวะจำใจไม่เต็มใจ เมื่อเด็กเริ่มมีเหตุผลสามารถเข้าใจผลของการกระทำที่เกิดขึ้นและรู้จักคำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่น และประโยชน์สุขของส่วนรวม การพัฒนาวินัยโดยใช้เหตุผลให้เด็กมีส่วนร่วมในการกำหนดข้อตกลง กฎเกณฑ์หรือระบบ ระเบียบ และช่วยกันดูแล ให้ปฏิบัติตามข้อตกลงเหล่านั้นเพื่อความสงบสุข จะช่วยฝึกให้เด็กควบคุมตนเองเพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวม นับว่าเป็นการพัฒนาวินัยในตนเองที่ทำให้เด็กมีความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าของตนเอง

กาญจนา ศรีภาพสินธุ์ (2531 : 227 – 228) กล่าวว่า ช่วยนำคนไปสู่การหาความดีความเจริญความสำเร็จ เว้นข้อห้ามทำตามคำสั่งบางประการเพิ่มพลังในการทำงาน เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน สังคมเป็นสุขร่มเย็น

พนัส หันนาคินทร์ (2538 : 239) กล่าวว่า ช่วยเตรียมตัวนักเรียนสำหรับการดำเนินชีวิตในอนาคต จะได้ใช้สิทธิเสรีภาพ และความรับผิดชอบต่ออย่างถูกต้อง ช่วยสร้างและรักษาไว้ซึ่งสถานการณ์

อันจำเป็นต่อความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียน หากขาดระเบียบวินัยการดำเนินงานของโรงเรียนจะเต็มไปด้วยอุปสรรค

สรุปได้ว่า ความสำคัญและความจำเป็นต้องสร้างวินัยในตนเอง เป็นสิ่งสำคัญต่อความเจริญก้าวหน้าในหลายๆด้าน ซึ่งการมีระเบียบวินัยเป็นสิ่งที่สัมพันธ์กับชีวิตความเป็นอยู่ทางสังคม เพราะระเบียบวินัยเกิดจากรากฐานของประสบการณ์ในการเรียนรู้ และสภาพแวดล้อม ผู้ที่มีวินัยในตนเองมีพฤติกรรมแสดงออกที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความเป็นผู้นำ มีความรับผิดชอบ เคารพสิทธิของผู้อื่น มีระเบียบและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม มีความขยันหมั่นเพียรและรู้จักเสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น

2.2.3 ประเภทของวินัย

พิธีสิทธิ์ หอมสมบัติ (2546 : 16) ได้แบ่งประเภทวินัยเป็น 2 ประเภท คือ

1. วินัยในตนเอง ซึ่งเป็นจิตสำนึกในตนเอง ทำให้สามารถควบคุมจิตใจและพฤติกรรมของตนเองได้
2. วินัยทางสังคม ซึ่งเป็นวินัยที่เกิดจากการควบคุมอำนาจจากภายนอกส่งผลต่อการควบคุมจิตใจและพฤติกรรมของบุคคล เช่น การปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมาย เป็นต้น

ธิติมา จักรเพชร (2544: 9) ได้แบ่งประเภทวินัยไว้ 2 ประเภท คือ

1. วินัยในตนเอง (Self – Discipline) หมายถึง กระบวนการหรือวิธีการที่ปฏิบัติเพื่อบังคับตนเองให้ปฏิบัติตาม ถ้าเด็กมีวินัยในตนเองแล้ว ก็จะลดปัญหาด้านการปกครองของเด็กได้อย่างมาก
2. วินัยเพื่อส่วนรวม หรือวินัยสำหรับหมู่คณะ (External Authority Discipline) หมายถึง วินัยส่วนรวมที่ให้ทุกคนปฏิบัติตามให้เกิดความเรียบร้อยขึ้น เช่น วินัยในการแต่งกาย วินัยในเรื่องการทำความเคารพ

รุจิรุ ภู่อาระ และคณะ (2541 : 17) ได้แบ่งวินัยออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ระเบียบวินัยส่วนตัว หมายถึง กฎเกณฑ์ แนวปฏิบัติหรือคติประจำใจซึ่งแต่ละคนจะแตกต่างกันไป เพราะแต่ละคนมีลักษณะเฉพาะตัวไม่เหมือนกัน สิ่งที่ทำให้วินัยส่วนตัวแตกต่างกันออกไป ได้แก่ เพศ วัย ฐานะทางสังคม ระดับการศึกษา เช่น การตรงต่อเวลา เป็นต้น
2. ระเบียบวินัยในหน้าที่ หมายถึง กฎเกณฑ์หรือแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่การงานเช่นวินัยของครอบครัวที่ทุกคนในบ้านต้องปฏิบัติในฐานะบิดา มารดา ลูก หรือผู้อาศัย วินัยของโรงเรียนเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ เช่น วินัยการแต่งกาย การทำความเคารพ เป็นต้น
3. ระเบียบวินัยทางสังคมได้แก่ แนวปฏิบัติอันดีที่ทุกคนในสังคมยึดถือปฏิบัติเหมือนกันมีลักษณะเหมือนวินัยส่วนตัวและวินัยในหน้าที่ แต่วินัยทางสังคมมีความหมายที่กว้างกว่า

ทั้งนี้วินัยทั้งสองเกี่ยวข้องกับกลุ่มเล็กกว่าวินัยทางสังคม ตัวอย่างวินัยทางสังคม เช่น มารยาท กฎเกณฑ์จารีตประเพณี เป็นต้น

สรุปได้ว่า วินัย แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ วินัยในตนเอง สามารถทำให้สามารถควบคุมจิตใจและพฤติกรรมของตนเองได้ และวินัยทางสังคม เช่น การปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมาย เป็นต้น

2.2.4 ความหมายของความมีวินัยในตนเอง

ความมีวินัยในตนเองเป็นเรื่องที่ต้องปลูกฝังให้แกเด็ก มีผู้ให้ความหมายของความมีวินัย ในตนเองไว้หลายความหมาย ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2546 : 10) ได้กล่าวถึงความมีวินัยในตนเองเป็นการรู้จักควบคุมอารมณ์ไม่ให้ไหลดล่นไปโดยการปราศจากการควบคุม การรักษาความซื่อตรงอย่างมีหลักการ การรู้จักหน้าที่ความรับผิดชอบโดยตระหนักในเรื่องนี้ว่าเป็นนิจศีล การรู้จักผ่อนปรนไม่ขึงตึงในการปรับตัวให้ได้กับการเปลี่ยนแปลงการรู้จักรับนวัตกรรมความคิดแนวทาง และข้อมูลข่าวสารใหม่ ๆ

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 26) ให้ความหมายของความมีวินัยในตนเอง ว่าวินัยในตนเอง หมายถึง การบังคับควบคุมพฤติกรรมของบุคคล ไม่ใช่การบังคับจากภายนอก แต่ เป็นการบังคับอันใดอันหนึ่งซึ่งทำให้บุคคลสามารถบังคับพฤติกรรมของตนเองได้

สนั่น แพงสาย (2547: 10) สรุปความหมายของวินัยในตนเองว่า หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการกระทำ และควบคุมความประพฤติของตนเองให้เป็นไปตามที่มุ่งหวัง

อำนาจ จันทร์มหา (2542: 7) ให้ความหมายว่า ความมีวินัยในตนเองหมายถึง การประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้องตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ กติกา หรือข้อตกลงของสังคมโดยไม่ต้องให้คนอื่นบังคับหรือควบคุม

สรุปได้ว่า ความมีวินัยในตนเองหมายถึง ความสามารถของบุคคลในการควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนเองอย่างมีเหตุผลด้วยเกิดความรู้สึกว่าเป็นค่านิยมที่พึงงาม

2.2.5 คุณลักษณะ และองค์ประกอบของความมีวินัยในตนเอง

วินัยเป็นข้อปฏิบัติที่ใช้ควบคุมความประพฤติของคน เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบในสังคม และได้สรุปคุณลักษณะของผู้มีวินัยในตนเอง ไว้ดังนี้

กัญระญา รุ่งเรือง (2545: 15 อ่างใน ณัฐพล กล้าหาญ. 2540: 19) กล่าวถึง คุณลักษณะของบุคคลที่มีวินัยในตนเองในทำนองเดียวกันไว้ ดังนี้

1. มีความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง มีความแน่ใจหรือมั่นใจในความสามารถของตนเองว่าจะกระทำสิ่งต่างๆ ได้อย่างถูกต้องและมีเหตุผลและเชื่อว่าการที่ประสบผลสำเร็จได้ตามที่บุคคลนั้นตั้งใจไว้เป็นผลจากความสามารถทักษะหรือการกระทำของตนเอง

2. มีความเป็นผู้นำ หมายถึง สามารถนำ ชักจูง แก้ปัญหาและดำเนินกิจกรรมของกลุ่มไปสู่เป้าหมายที่กำหนด และรับผิดชอบต่อกลุ่มได้

3. มีความรับผิดชอบ หมายถึง มีความสนใจ ความตั้งใจที่จะทำงานและติดตามผลงานที่ได้กระทำแล้วเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เป็นผลสำเร็จไปด้วยดี ยอมรับในสิ่งที่ตนกระทำไปทั้งในด้านที่เป็นผลดีและผลเสีย

4. มีความตรงต่อเวลา รู้จักกาลเทศะ หมายถึง ทำงานที่ได้รับมอบหมายหรือกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งให้ตรงต่อเวลาหรือให้สำเร็จตามเวลาที่กำหนดได้ ตลอดจนรู้ว่าจะประพฤติอย่างไรให้เหมาะสมกับเวลาและโอกาส

5. เคารพสิทธิของผู้อื่น หมายถึง ไม่ประพฤติปฏิบัติก้าวร้าวหรือล่วงล้ำสิทธิของผู้อื่น

6. มีระเบียบและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ทางสังคม หมายถึง ประพฤติโดยไม่ขัดกับกฎข้อบังคับของสังคมทั่วไปรวมทั้งปฏิบัติตามระเบียบที่สังคมกำหนดไว้ทั้งต่อหน้าและลับหลัง

7. มีลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึง สามารถอดใจรอผลที่เกิดขึ้นในอนาคตที่ดีกว่าในปัจจุบัน

8. มีความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง มีลักษณะของพฤติกรรมหรือความรู้สึกของบุคคลที่คิดและกระทำดังนี้คือ ไม่หลอกลวงตนเองและผู้อื่นไม่ทุจริตไม่หาผลประโยชน์และไม่เอาเปรียบผู้อื่น และละอายเกรงกลัวต่อบาป

9. ความอดทนขยันหมั่นเพียร หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของตนเองให้สำเร็จด้วยความมานะอดทนมีจิตใจเข้มแข็งไม่ยอมแพ้อุปสรรคที่เกิดขึ้น มีความพยายามอย่างสม่ำเสมอมุ่งปฏิบัติหน้าที่การงานจนสำเร็จ

10. รู้จักเสียสละและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น หมายถึง การยอมเสียสละสิทธิและยอมลำบากเพื่อประโยชน์สุขของผู้อื่น โดยการช่วยเหลือผู้อื่นซึ่งได้รับความเดือดร้อน หรือประสบภัยพิบัติให้ได้รับความสะดวกและความสบายใจมากขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2540 : 3) ได้สรุปคุณลักษณะของผู้มีวินัย ดังนี้

1. สามารถควบคุมตนเองทางกาย วาจา ใจ รักความจริง ไม่พูดปด

2. สามารถพึ่งตนเอง เช่น การรับผิดชอบในกิจวัตรประจำวัน

3. สามารถทำกิจกรรมหรืองานให้สำเร็จได้ด้วยตนเอง

4. สามารถจัดเก็บสิ่งของของตนเองและผู้อื่น

5. รู้จักรักษาสິงของของตนเองและผู้อื่น

6. มีระเบียบวินัยและตรงต่อเวลา

7. ปฏิบัติตามข้อตกลงและกติกาได้อย่างถูกต้อง

8. แสดงความคิดเห็นของตนเอง อีกทั้งฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

9. เคารพในสิทธิและหน้าที่ของกันและกัน

วสัน ปุ่นผล (2542 : 13) ได้พัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาโรงเรียนบางไทรวิทยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สรุปคุณลักษณะของบุคคลที่มีวินัยในตนเองไว้ดังนี้

1. การตรงต่อเวลา
2. มีความซื่อสัตย์
3. มีความรับผิดชอบ
4. ความมีระเบียบ และปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของโรงเรียนหรือสังคม
5. มีความเคารพในสิทธิของผู้อื่น
6. ยอมรับในการกระทำของตน

คุณลักษณะของผู้มีวินัยในตนเองนั้น จะเป็นบุคคลที่มีความสามารถควบคุมพฤติกรรมอารมณ์ของตนเองให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์ และระเบียบของสังคม รวมทั้งมีพฤติกรรมที่แสดงออกอย่างมีเหตุผลตามวัฒนธรรม ประเพณี กฎ ระเบียบข้อบังคับ กฎหมาย เคารพสิทธิและหน้าที่ ของผู้อื่นและทำให้ผู้อื่นให้การยอมรับได้

จากการศึกษาวินัยในตนเอง พบว่า ประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ ที่สำคัญมี 6 องค์ประกอบ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2555 : 5)

1. ความมุ่งมั่น
2. ความอดทน
3. ความพากเพียรไม่ย่อท้อ
4. ความรับผิดชอบ
5. การปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ทางสังคม
6. ความเชื่อมั่นในตนเอง

2.2.6 ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความมีวินัยในตนเอง

1. ทฤษฎีการเกิดวินัยในตนเอง ดวงเดือน พันธุมนาวิณ และเพ็ญแข ประจันปัจจนิก (2540 : 62) ได้สรุปทฤษฎีการมีวินัยในตนเองของ เมอเรอร์ (Mowrer) ไว้ว่า การเกิดวินัยในตนเองของบุคคลนั้น นักจิตวิทยาเชื่อว่าจะต้องมีพื้นฐานมาตั้งแต่ระยะแรกเกิดจนกระทั่งเติบโตขึ้นมาเป็นผู้ใหญ่ จุดเริ่มต้นคือ ความสัมพันธ์ระหว่างทารกกับมารดา หรือผู้เลี้ยงดูอันจะนำไปสู่ความสามารถในการควบคุมตนเองเมื่อเติบโตขึ้นการเรียนรู้ของทารกจะเกิดขึ้นหลายระดับ และมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.1 จุดเริ่มต้นอยู่ที่การที่ทารกได้รับการบำบัดความต้องการ เช่น หิวก็ได้ดื่มนม ร้อนก็ได้อาบน้ำ เมื่อทารกได้รับความรู้สึกสบายพอใจ ความรู้สึกนี้จะติดตราตรึงอยู่ในสำนึกของทารกไปจนเติบโตขึ้น

1.2 ขั้นต่อมาเมื่อทารกได้รับการบำบัดความต้องการพอใจแล้วสิ่งที่เกิดควบคู่กับเหตุการณ์นี้อยู่เสมอทุกครั้ง คือ การปรากฏตัวของมารดาหรือผู้เลี้ยงดู

1.3 การรับรู้ขั้นต่อมาของเด็กก็คือ ความสุข ความพอใจของเด็กที่เกิดจากการได้รับการบำบัดความต้องการต่าง ๆ ที่ถ่ายทอดจากมารดาทำให้การปรากฏตัวของมารดา ก่อให้เกิดความพอใจความสุขแก่เด็กได้

เมอเรอร์เชื่อว่าการเรียนรู้จะเกิดเป็นลำดับขั้น ขั้นแรกจะเป็นรากฐานของการเรียนรู้ขั้นต่อไป ผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็ก คือ มารดา ผู้เลี้ยงดู จะเป็นแบบอย่างให้แก่เด็กได้เลียนแบบทั้งคำพูด การกระทำ ทั้งทางดีและไม่ดี เช่น เด็กเห็นมารดาสูบบุหรี่เสมอ เด็กก็จะสูบบุหรี่ด้วยความพอใจผู้ที่ไม่ผ่านการเรียนรู้ตามขั้นตอนที่กล่าวแล้วจะกลายเป็นผู้ขาดวินัยในตนเอง ขาดความยับยั้งชั่งใจในการกระทำ และกลายเป็นผู้ทำผิดกฎเกณฑ์และกฎหมายของบ้านเมืองอยู่เสมอในวัยที่ร้ายแรงอาจกลายเป็นอาชญากรหมดโอกาสที่จะแก้ไขได้

2. ทฤษฎีแรงจูงใจทางจริยธรรม การที่บุคคลจะกระทำพฤติกรรมทางจริยธรรมต่าง ๆ นั้น ความต้องการกระทำเป็นเหตุสำคัญ เพคและเฮวิกเฮิสต์ (Pack and Havighurst) ดวงเดือนพันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนิก (2540 : 64) ก็เห็นความสำคัญนี้และเชื่อว่า การควบคุมของอีโก้ (Ego) และซูเปอร์อีโก้ (Super Ego) ร่วมกันช่วยให้เกิดความต้องการ แสดงเพื่อผู้อื่นอย่างมีเหตุผล ในแต่ละคนจะมีพลังควบคุมอีโก้และซูเปอร์อีโก้ในส่วนผสมที่ไม่เท่ากัน และอาจจะแบ่งบุคคลตามลักษณะทั้งสองนี้รวมกันออกเป็น 5 ประเภท คือ

2.1 พวกปราศจากจริยธรรม หมายถึง พวกที่มีพลังทั้งสองน้อยมากโดยบุคคลจะยึดตนเองเป็นศูนย์กลางและเห็นแก่ตัวฝ่ายเดียวเป็นพวกที่ไม่สามารถควบคุมตัวเองได้

2.2 พวกเอาแต่ใจ หมายถึง พวกที่มีพลังอีโก้ต่ำแต่พลังควบคุมซูเปอร์อีโก้มีมากขึ้น แต่ก็จัดอยู่ในประเภทปานกลางค่อนข้างน้อย บุคคลประเภทนี้ยึดตนเอง เป็นศูนย์กลางและกระทำทุกอย่างเพื่อความพอใจและผลของตัวเอง

2.3 พวกคล้อยตาม หมายถึง บุคคลที่มีพลังอีโก้ต่ำเหมือนสองประเภทแรก แต่มีพลังควบคุมของซูเปอร์อีโก้มากกว่า คือ อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก คนพวกนี้จะยึดพวกพ้องเป็นหลัก และคล้อยตามผู้อื่นโดยไม่ไตร่ตรอง คนประเภทนี้จะอยู่ภายใต้ความควบคุมของกลุ่มหรือสังคม

2.4 พวกตั้งใจจริงแต่ขาดเหตุผล หมายถึง บุคคลที่มีพลังควบคุมอีโก้ในระดับ ปานกลาง แต่มีพลังควบคุมของซูเปอร์อีโก้มาก พวกนี้จะยอมรับกฎเกณฑ์และค่านิยมของสังคมถือตามกฎเกณฑ์อย่างเคร่งครัด เห็นว่ากฎเกณฑ์เป็นของศักดิ์สิทธิ์ มักจะเกิดผลเสียต่อคนอื่นที่ไม่สนใจ คนพวกนี้ขาดความยืดหยุ่นอย่างมีเหตุผล แต่ก็ยังเป็นหลักให้กับสังคมได้

2.5 พวกเขาเห็นแก่ผู้อื่นอย่างมีเหตุผล หมายถึง บุคคลที่มีพลังควบคุมอีโก้มาก ขณะเดียวกันก็มีพลังซูปเปอร์อีโก้มากเช่นกัน ทำให้เกิดความสมดุล ระหว่างการทำตามกฎเกณฑ์ของสังคมและความสมเหตุสมผล บุคคลประเภทนี้จึงมีความสามารถควบคุมตนเองไม่ตกอยู่ในอิทธิพลของสังคมหรือกลุ่มอย่างปราศจากเหตุผล นักทฤษฎีเชื่อว่า เป็นขั้นที่บุคลิกภาพได้พัฒนาถึงขีดสูงสุดของมนุษย์

จากทฤษฎีข้างต้นสรุปได้ว่า การวางรากฐานการมีวินัยในตนเอง ต้องเริ่มที่วัยเด็ก ส่วนการวัดว่าใครมีวุฒิภาวะจิตใจมากน้อยเพียงใด อาจเริ่มวัดจากวัยรุ่นตอนปลายหรือวัยผู้ใหญ่ตอนต้น

2.2.7 การพัฒนาให้เกิดวินัยในตนเอง

ในการพัฒนาให้เกิดวินัยในตนเองต้องอาศัยสถาบันต่าง ๆ ได้แก่ ครอบครัว เพื่อน ๆ โรงเรียน ศาสนาสถาบันอาชีพต่าง ๆ สถาบันการเมือง เป็นต้น สถาบันครอบครัวประกอบด้วยบิดามารดา พี่น้อง ญาติ สถาบันครอบครัวเป็นสถาบันที่สำคัญที่สุดและเป็นแหล่งแรกที่ทำหน้าที่ปลูกฝังและหล่อหลอมตลอดจนถ่ายทอดลักษณะอันทรงคุณธรรมและจริยธรรม และระเบียบวินัยแก่สมาชิกในครอบครัว ซึ่งต้องเริ่มตั้งแต่วัยทารก การพัฒนาวินัยในตนเองกระทำทางตรงด้วยการอบรมสั่งสอน และโดยทางอ้อมซึ่งอาศัยการสังเกตลักษณะและการกระทำต่าง ๆ ซึ่ง (บุญชม ศรีสะอาด. 2555 : 6-7 อ้างใน ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2527 : 63-65) ได้เสนอแนะวิธีการปลูกฝังวินัยในตนเองให้แก่เด็ก ดังนี้ คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูเด็กโดยครอบครัวและผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการให้การศึกษาควรให้การอบรมเลี้ยงดูที่ดีที่สุด คือ การให้ความรักและความเข้าใจเป็นเครื่องสนับสนุน อีกทั้งมีการใช้เหตุผล การลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย รวมทั้งการควบคุมอย่างพอเหมาะ ไม่บังคับมากเกินไป นั่นคือควรใช้การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

2. การฝึกอบรมเพิ่มเติมโดยการถ่ายทอดวินัยในตนเองให้แก่เด็กทั้งทางตรงและทางอ้อม คือ การให้ความรู้ คำแนะนำ การลงโทษ การให้รางวัลในพฤติกรรมต่าง ๆ อีกทั้งผู้ใหญ่จะต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีเพื่อเป็นตัวอย่างสำหรับการเลียนแบบของเด็ก มุสเซน และคนอื่น ๆ (บุญชม ศรีสะอาด. 2555 : 6-7 อ้างใน Mussen and others . 1969 : 513-514) ได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาวินัยในตนเองไว้ว่า ถ้าต้องการให้การพัฒนาวินัยในตนเองได้ผลตามต้องการบิดามารดาควรจะใช้วิธีวางเป้าหมายระยะยาว โดยมุ่งให้เด็กยอมรับค่านิยมต่าง ๆ เข้าเป็นส่วนหนึ่งในจิตใจของเด็ก ด้วยการให้เหตุผล ให้ความรักแก่เด็ก เนื่องจากการพัฒนาวินัยในตนเองเป็นการฝึกให้เด็กแสดงพฤติกรรมในทางที่ดี ถ้าบิดามารดาไม่ควบคุมเลยเด็กก็จะไม่สามารถที่จะเรียนรู้ค่านิยมมาตรฐานของสังคมและพฤติกรรมในทางที่ดีได้ แต่ถ้าบิดามารดาควบคุมมากเกินไปก็จะมีผลทำให้เด็กขาดความเชื่อมั่น ขาดความสามารถในการปกครองตนเองและไม่เชื่อถือตนเอง แต่ก็ยังมีโอกาสจะรับค่านิยมและคุณธรรมจากบิดามารดามากกว่าเด็กที่บิดามารดาตามใจ บิดามารดาจึงควร

ใช้เหตุผลและควบคุมพฤติกรรมเด็กอย่างพอดี และเพื่อน ๆ ของเด็กเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการกำหนดค่านิยมทางจริยธรรม ด้านต่าง ๆ เช่นกัน โดยเฉพาะวัยรุ่นเวลาจะทำอะไรก็มักจะคล้อยตามเพื่อน ๆ การเรียนรู้พฤติกรรมทางจริยธรรมของเด็กมิใช่มาจากการรับจากเพื่อนแต่เพียงฝ่ายเดียว แต่ยังสามารถมาจากการได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน การเข้าใจกันและกันในระหว่างเด็กวัยเดียวกันเองด้วย ซึ่งเพื่อน ๆ ดังกล่าวนี้นี้หมายถึงเพื่อนในโรงเรียนและเพื่อนนอกโรงเรียนด้วย โรงเรียนหรือสถานศึกษาเป็นสถาบันที่สำคัญมากในการพัฒนาวินัยในตนเองของบุคคลในทุกวัย ทุกระดับการศึกษา ตั้งแต่ระดับอนุบาล ประถมศึกษามัธยมศึกษา อุดมศึกษา ผู้มีบทบาทสำคัญคือครูและผู้บริหาร ที่ทำการอบรมสั่งสอนทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน การจัดกิจกรรมประสบการณ์ต่าง ๆ การเป็นแบบอย่างที่ดี รวมถึงการบริหารจัดการให้มีสิ่งแวดล้อมที่ดีมีบุคคลจำนวนมากที่มีวินัยในตนเอง เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากโรงเรียน สถานศึกษา

ด้านศาสนานับว่าเป็นสถาบันหลักในการพัฒนาวินัยในตนเอง เป็นหน้าที่โดยตรงของศาสนา ในการอบรมพัฒนาคนให้มีวินัยในตนเอง พระหรือนักบวชเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังวินัยในตนเองให้กับเด็กเล็กถึงวัยผู้ใหญ่ จริยวัตรและพฤติกรรมของพระและนักบวชในศาสนาต่าง ๆ เป็นแบบอย่างที่ดี แต่ก็มีปัญหาเนื่องจากคนที่เข้าวัดเข้าโบสถ์ฟังเทศน์ มักเป็นผู้ใหญ่ คนสูงวัย ซึ่งเป็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัติตนตามคำสั่งสอนในศาสนา มีความศรัทธา สัมผัสคุณงามความดีเป็นประจำอยู่แล้ว ส่วนเด็กวัยรุ่นที่มีปัญหาขาดวินัยมักทำความผิดก็ไม่เข้าวัด

สื่อมวลชนต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร หนังสือ ฯลฯ หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ คอมพิวเตอร์ นับว่ามีอิทธิพลอย่างมากต่อการพัฒนาวินัยในตนเอง โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันที่บุคคลสามารถศึกษาค้นคว้า ติดต่อสื่อสารได้อย่างกว้างขวาง มีสื่อ Online มี Social Network เช่น Face book, Twitter ฯลฯ ง่ายต่อการติดต่อสื่อสารด้วยความรวดเร็วแทบไม่มีขีดจำกัด

สถาบันทางการเมืองก็มีส่วนสำคัญในการสร้างวินัยในตนเอง โดย พรรคการเมืองและนักการเมืองที่มีอุดมการณ์เป็นแบบอย่างที่ดี การวางระบบระเบียบของสังคม ผ่านกฎหมาย กฎหมายต่าง ๆ เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2540 : 21) ให้แนวคิดในการสร้างวินัยไว้ 5 ประการ คือ

1. การทำให้เกิดพฤติกรรมเคยชิน โดยให้บุคคลรู้เห็นและปฏิบัติพฤติกรรมที่ดีเพื่อเป็นพื้นฐานและปฏิบัติต่อเนื่องจนเกิดพฤติกรรมเคยชินที่ดี
2. การใช้วัฒนธรรมในสังคม เป็นแนวปฏิบัติผสมผสานกับหลักการทำให้เป็นพฤติกรรมเคยชิน เช่นการทำความเคารพด้วยการไหว้เมื่อพบผู้ใหญ่ เป็นสิ่งที่เด็กทำได้โดยง่ายแต่การ

เข้าแถวไม่ใช่วัฒนธรรมไทย เด็กไม่ได้เห็นแบบอย่างที่ดีอยู่เสมอดังเช่นการไหว้ของไทย ดังนั้นการไหว้จึงง่ายต่อการปฏิบัติมากกว่าการเข้าแถว

3. การใช้องค์รวม เป็นความสัมพันธ์ระหว่างจิตใจพฤติกรรมและสติปัญญาซึ่งเป็นหลักการทางการศึกษา และหลักการพัฒนาจริยธรรมคือ มีความเข้าใจในความสำคัญของสิ่งที่จะกระทำมีความพอใจและยอมรับในสิ่งที่จะกระทำ ยอมรับไปสู่ความพร้อมในการกระทำ

4. การใช้แรงหนุนสภาพจิต เป็นการตั้งความมุ่งมั่นหรืออุดมการณ์ และพยายามปฏิบัติตามเป้าหมายที่มุ่งมั่นไว้ ซึ่งอาจทำให้เกิดการเปรียบเทียบเน้นความภาคภูมิใจในผลการปฏิบัติ หากใช้มากเกินไปจะกลายเป็นการดูหมิ่นผู้อื่น อันเกิดจากการเปรียบเทียบและพึงพากำลังใจจากภายนอก

5. การใช้กฎเกณฑ์บังคับ เป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้เกิดวินัยได้ชั่วระยะหนึ่ง เมื่อไม่มีผู้ใดควบคุมวินัยก็จะหายไป จึงเป็นวิธีที่ไม่ถูกต้อง

2.2.8 การปรับปรุงแก้ไขนักเรียนที่มีปัญหาทางวินัย

การปรับปรุงแก้ไขนักเรียนที่มีปัญหาทางวินัย โดยใช้วิธีการลงโทษจะมีทั้งส่วนช่วยให้ได้ผล (นักเรียนหยุดพฤติกรรมนั้น) และที่ไม่ได้ผลซึ่งไม่เพียงไม่หยุดพฤติกรรมที่มีปัญหานั้นได้แต่กลับเกิดปัญหาหลากหลายมากขึ้นจนไม่อาจแก้ไขได้ ดังนั้นการลงโทษจึงต้องระมัดระวังให้มากต้องนำแนวความคิดทางพฤติกรรมศาสตร์มาใช้ ปัจจุบันวิธีการปรับปรุงแก้ไขนักเรียนที่มีปัญหาทางวินัย 2 วิธี คือ วิธีการที่ไม่ใช้การลงโทษกับวิธีการลงโทษ (กาญจนา ศรีกาพลินธุ์, 2531 : 244 – 275) กล่าวคือ

1. วิธีการที่ไม่ใช้การลงโทษ วิธีการนี้ใช้ความรู้ในการปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมที่เริ่มด้วยการวิเคราะห์หาสาเหตุของพฤติกรรมที่มีปัญหา จากนั้นหาวิธีการที่นำมาใช้แก้ปัญหาเพื่อไม่ให้นักเรียนทำพฤติกรรมนั้นซ้ำอีก วิธีการดังกล่าวแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือวิธีการที่ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในตัวเด็กเอง และวิธีการปรับเปลี่ยนสิ่งแวดล้อม

1.1 วิธีการที่ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในตัวเด็กเอง ซึ่งมีวิธีการดังนี้

1.1.1 การชักจูงและแนะแนวเป็นวิธีการที่ใช้กันอยู่เสมอ เมื่อพบพฤติกรรมที่มีปัญหาใช้ได้ผลบ้างไม่ได้ผลบ้าง ที่ได้ผลมักจะเป็นพฤติกรรมที่ไม่รุนแรง หรือที่มีได้กระทำจนเป็นนิสัย และครูมีวาทศิลป์ในการชักจูงแนะแนว แต่หากเป็นพฤติกรรมที่เริ่มเป็นนิสัย และครูเองก็ขาดวิธีการและวาทศิลป์ย่อมได้ผลน้อย เพื่อให้การชักจูงแนะแนวทางได้ผลควรเลือกใช้วิธีนี้กับนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่ยังไม่ได้กระทำเป็นนิสัย ครูพยายามวิเคราะห์หาสาเหตุ ของพฤติกรรมนั้นให้ชัดเจนและในการแก้ไขครูจะต้องใช้เนื้อหาสาระและใช้ถ้อยคำที่มุ่งใจตัวครูจะต้องวางตัวให้เป็นที่น่าเชื่อถือน่าเคารพด้วย เช่นนี้แล้ววิธีการชักจูงแนะแนวทางจะได้ผล

1.1.2 การให้คำปรึกษา วิธีการนี้เป็นวิธีการของนักแนะแนวที่ทำเป็นกระบวนการหรือเป็นแบบเป็นแผนมากขึ้นกว่าการชักจูงแนะแนวทาง ผู้ดำเนินการควรผ่านการศึกษาค

ฝึกฝนเทคนิคของการให้คำปรึกษาโดยเฉพาะ จึงจะสามารถให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่มได้ผลความสำเร็จของการให้คำปรึกษา จะขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของผู้ให้คำปรึกษา สิ่งอำนวยความสะดวก เวลาที่ให้แก่งานนี้ และความยาก ตลอดจนความรุนแรงของพฤติกรรมที่ผิดของนักเรียน

1.1.3 การสอนซ่อมเสริม ปัญหาการเรียนกับปัญหาความประพฤติหลาย ๆ กรณีมีความเกี่ยวพันกัน เช่น เริ่มจากปัญหาส่วนตัวทำให้นักเรียนประพฤติผิดและส่งผลต่อการเรียน ทำให้เกิดปัญหาการเรียน หรือเริ่มจากปัญหาการเรียน เรียนไม่ได้ดี เรียนไม่ทันทำให้เบื่อหน่ายคับข้อง ทำให้ประพฤติผิด ดังนั้นหากเริ่มต้นด้วยการแก้ปัญหการเรียนจึงอาจส่งผลต่อ การแก้ปัญหความประพฤติด้วย วิธีการที่จะช่วยแก้ปัญหการเรียนที่ใช้กันมาก คือ การสอนซ่อมเสริมที่ช่วยทำให้การเรียนดีขึ้น ประกอบด้วยการสอนซ่อมเสริม เปิดโอกาสให้ครูได้ใกล้ชิดนักเรียนมากขึ้น (กรณีครูเป็นผู้สอนซ่อมเสริม) ย่อมเป็นโอกาสของการเอื้ออาทรในด้านอื่นได้ด้วย

1.2 วิธีการปรับปรุงสิ่งแวดล้อม แยกเป็นสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและสิ่งแวดล้อมทางบ้านและชุมชน

1.2.1 วิธีการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนรวมทั้งสิ่งแวดล้อมทางกาย สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมทางสังคมสิ่งแวดล้อมทางกาย ได้แก่ สภาพห้องเรียน ตัวโรงเรียน ตำรา วัสดุอุปกรณ์ที่จับต้องได้ สิ่งแวดล้อมที่เป็นนามธรรมหรือค่อนข้างเป็นนามธรรม ได้แก่ กฎ ระเบียบต่าง ๆ หลักสูตรโปรแกรมการเรียนสิ่งแวดล้อมทางสังคม ได้แก่ บุคคลและความสัมพันธ์ของบุคคลที่แวดล้อมเด็ก นับตั้งแต่เพื่อนนักเรียนทั้งกลุ่มเดียวกัน ครู ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ของโรงเรียน สิ่งแวดล้อมเหล่านี้สร้างบรรยากาศที่ช่วยลดพฤติกรรมที่มีปัญหาทางวินัยได้ การจัดบริเวณสถานที่ให้สวยงามน่ารื่นรมย์จะช่วยให้นักเรียนมีความรู้สึกผ่อนคลายมากกว่าสภาพบริเวณ สถานที่สกปรกรกรุงรัง ห้องที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนจะช่วยกิจกรรมดำเนินไปอย่างราบรื่นไม่ติดขัด ช่วยลดภาวะความเครียดได้มากสิ่งที่จะต้องจัดเป็นพิเศษ คือ สิ่งแวดล้อมทางสังคม พฤติกรรมของคนหนึ่ง ส่งผลต่ออีกคนหนึ่งเฉพาะอย่างยิ่ง คือการจัดการกับพฤติกรรมที่เบี่ยงเบน หรือพฤติกรรมลบที่ไม่พึงประสงค์โรงเรียนไม่น้อยให้ความเอาใจใส่โดยตรงกับพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาด้วยวิธีการลงโทษ และมักพบว่าจะต้องลงโทษกันต่อเนื่องไม่สิ้นสุด การลงโทษพฤติกรรมที่ไม่ดีสร้างความรู้สึกลังเลใจ และเก็บกดที่มีโอกาสเกิดขึ้นเมื่อไรก็ได้ ดังนั้นนักจิตวิทยาจึงมักจะแนะนำให้ใช้วิธีการชื่นชมพฤติกรรมดีหรือวางเฉยกับพฤติกรรมไม่ดี จะให้ผลต่อการสร้างควมมีระเบียบวินัยได้มากกว่าการลงโทษ เช่นการชมเชยหรือให้รางวัลกับนักเรียนที่มีน้ำใจรักษาความสะอาด จะดีกว่าประจานหรือดูดำนักเรียนที่ทำสกปรก เป็นต้น อย่างไรก็ตามก็เป็นกรยากที่ครูอาจารย์จะเผชิญกับความผิดที่เห็นอยู่แต่ตายากแก่การวางเฉย ควรแก้ไขปัญหเฉพาะหน้าด้วยเหตุผลไม่ใช้อารมณ์ และหากจำเป็นต้องมีการลงโทษ ควรทำในที่ลับ และด้วยวิธีการที่สร้างสรรค์

1.2.2 การจัดโปรแกรมการทำงานควบคู่กับการเรียน นักเรียนที่มีปัญหาความประพฤติมีหลายสาเหตุ ดังได้กล่าวมาแล้ว การแก้ปัญหาจำเป็นต้องให้เหมาะสมกับเหตุผล สำหรับการ จัดโปรแกรมการทำงานควบคู่กับการเรียนนี้ นับเป็นวิธีการแก้ปัญหาได้ในหลาย ๆ สาเหตุ เช่น ความยากจน การมีเวลาว่างมาก และใช้เวลาไม่เป็น ปัญหาการปรับตัว เป็นต้น เพราะการจัดโปรแกรมลักษณะนี้ทำให้นักเรียนมีเวลาว่างน้อยลง ได้เงินมาใช้จ่ายที่จำเป็นได้ประสบการณ์เสริมหรือเติมจากการเรียนตามปกติ แต่การดำเนินการต้องระมัดระวังเกี่ยวกับกฎหมายแรงงานต้องระวังมิให้ การงานส่งผลกระทบต่อ การเรียนตามปกติ ครูจึงใกล้ชิดเด็กในระยะเริ่มแรก และค่อย ๆ ห่างออกไป จนแน่ใจว่าการเรียนและการงานของเด็กทำควบคู่กันได้

1.2.3 การเลือกชั้นหรือโรงเรียนที่เหมาะสมให้ ภารกิจนั้นนับว่าไม่ง่ายในการ แก้ปัญหาเด็กที่มีปัญหาเรื่องความประพฤติ เพราะในการกระทำถึงขั้นเปลี่ยนโรงเรียนเมื่อถึงที่สุดชั้น หรือกลุ่มนี้จะต้องสัมพันธ์โดยตรงกับโปรแกรมการเรียน เพื่อที่การเรียนกับการแก้ปัญหาความ ประพฤติด้วยกระบวนการกลุ่มจะทำได้ควบคู่กันไป กลุ่มที่มีลักษณะเหมาะสมในการช่วย แก้ปัญหา ความประพฤติ จะต้องเป็นกลุ่มที่มีบรรยากาศดี เปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดง ไม่ซ้ำเติม เมื่อผิดพลาด หากแต่ให้กำลังใจกันเพื่อแก้ไขใหม่ มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันมากกว่าการแข่งขัน โปรแกรมการเรียน มีความยืดหยุ่นเข้ากับความต้องการของนักเรียนได้ง่าย มีสื่อการสอนพร้อมผู้สอนมีจิตวิทยาการเรียน การสอนเป็นอย่างดี สอนด้วยความตั้งใจด้วยเทคนิคที่ชวนติดตาม ฝึกลักษณะ ติดตามนักเรียนด้วยความเอาใจใส่ ช่วยเหลือแก้ไขเมื่อนักเรียนประสบปัญหาการให้นักเรียนมีปัญหาเข้าศึกษาในกลุ่มและ โปรแกรมที่มีคุณสมบัติที่กล่าวมาจะช่วยแก้ปัญหาให้นักเรียนได้มากแต่สถานศึกษาจะต้องมี กระบวนการจูงใจครูที่รับผิดชอบอย่างเหมาะสมหา ไม่งั้นจะเป็นการลงโทษครูดีไปโดยไม่สมควร

1.2.4 การจัดโปรแกรมการเรียนด้วยตนเอง การจัดโปรแกรมเรียนด้วยตนเอง จำเป็นต้องอาศัยสื่อที่พัฒนาขึ้นเพื่อการนี้โดยเฉพาะ มีประโยชน์ในการศึกษาวิชาการด้านต่าง ๆ ได้ อย่างสะดวกโดยไม่ต้องเข้าชั้นเรียน ครูมีบทบาทน้อยลง บทบาทหลักจะเป็นไปในการอำนวยความสะดวก และการให้คำปรึกษาหารือ การเรียนของนักเรียนเป็นไปค่อนข้างอิสระของแต่ละบุคคลเร็ว หรือช้าตามความถนัด และความสามารถของแต่ละบุคคล ใช้มากในโรงเรียนที่ไม่จัดชั้นเรียน(Non – Graded Schools) สำหรับเด็กที่มีปัญหาด้านความประพฤติสามารถเรียนหรือเรียนซ่อมเสริมได้เมื่อ พลาดจากโปรแกรมการเรียนตามปกติ ทั้งยังสามารถลดโอกาสของการกระทบกระทั่งกับนักเรียนอื่น ๆ ไปได้มาก อย่างไรก็ตามการเรียนด้วยตนเองนั้น ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้มีวินัยในตนเองพอสมควรจึงจะ สามารถเรียนได้จนครบบทเรียน หรือเท่าที่แต่ละคนสามารถได้ไม่ยกเลิกกลางคันบ่อยเด็กที่มีปัญหา ความประพฤติไม่น้อยจะหย่อนเรื่องวินัยในตนเอง จึงจำเป็นต้องแก้ไขด้วยการเพิ่มบทบาทของครูใน การเรียนด้วยตนเองในช่วงแรก ๆ แล้วค่อย ๆ ลดบทบาทของครูลงเมื่อเด็กมีความรับผิดชอบมากขึ้น

1.2.5 การเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมทางบ้านและชุมชน นับเป็นภารกิจที่ยากในการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมทางบ้านและชุมชนเพียงเพื่อแก้ปัญหาเด็กที่มีปัญหาเท่านั้นการแก้ปัญหาด้วยการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมที่บ้านง่ายกว่าชุมชน แต่จะดำเนินการได้ก็ต่อเมื่อทราบข้อมูลเหตุของปัญหาของเด็กแน่ชัดว่าเกิดจากทางบ้านและเหตุจากทางบ้านนั้นเกิดจากอะไรแล้วแก้ไขให้ถูกประเด็น เช่น พบว่าเด็กเกรงไม่ยอมอยู่บ้านที่บ้านชอบใช้วิธีด่าว่ากล่าวไว้เหตุผลอยู่เป็นประจำ บรรยากาศไม่น่าอยู่แล้วไปพบเพื่อนเกรงเช่นนี้ ย่อมเป็นช่องทางให้เห็นว่าควรมีการปรับพฤติกรรมของสมาชิกในครอบครัว แสวงหายุทธวิธีที่เหมาะสมตามควรแก่กรณีการแก้ปัญหาชุมชนให้มีสิ่งแวดล้อมที่ดีดำเนินการได้เช่นเดียวกันหากพบปัญหา นักเรียนเกรงหรือมีปัญหาความประพฤติอันเกิดจากชุมชนเป็นจำนวนมาก พอที่จะทำให้ผู้นำชุมชนตระหนัก อย่างไรก็ตามแม้หากจะไม่มีปัญหาแต่ผู้นำชุมชนสนใจในการป้องกันปัญหาก็สามารถดำเนินการได้ด้วยการจัดกิจกรรมหรือจัดสิ่งแวดล้อมที่ช่วยเสริมความเข้าใจอันดีในชุมชนอยู่เสมอ เช่น การจัดกิจกรรมกีฬาเพื่อพลานามัยเป็นประจำ มีการแข่งขันกีฬาเป็นระยะ ๆ มีกิจกรรมทางศาสนาและวัฒนธรรมที่ดึงมาซึ่งให้ประโยชน์ทั้งในด้านการป้องกันและแก้ปัญหาพฤติกรรมเบี่ยงเบนของนักเรียนได้ วิธีการหนึ่งให้ประโยชน์ทั้งระยะสั้นและระยะยาวทั้งเป็นการป้องกันและแก้ปัญหา นักเรียนมีปัญหาความประพฤติ คือ การจัดการศึกษาให้พ่อแม่ (Parent Education) เพื่อให้พ่อแม่เข้าใจและสามารถให้การเลี้ยงดูฝึกฝนเบื้องต้น ให้เด็กมีรากฐานทางร่างกาย สติปัญญา สังคม และจิตใจที่ดี เมื่อโรงเรียนนักเรียนประสบปัญหาจะช่วยให้สามารถปรับตัว หรือแก้ปัญหาได้ในบางกรณี แม้จะยังแก้ปัญหาไม่ได้ก็ยังมียังมีบ้านที่ยังคอยช่วยเหลือแนะนำ ให้กำลังใจจึงมีประโยชน์มากและโรงเรียนสามารถดำเนินการได้โดยผ่านสมาคมครูผู้ปกครอง

2. วิธีการลงโทษ การลงโทษนักเรียนที่มีปัญหาด้านความประพฤติ มีมาแต่โบราณตั้งแต่มีการเรียนการสอนในวัดหรือเจ้าสำนักต่าง ๆ เป็นวิธีการที่ได้ผลในระดับหนึ่ง หากรู้จักใช้วิธีการลงโทษที่ถูกต้อง คือ สามารถหยุดพฤติกรรมได้อย่างน้อยก็ระยะหนึ่ง และเป็น การแสดงให้เห็นว่ากฎระเบียบที่วางไว้นั้น มีความศักดิ์สิทธิ์และความจำเป็น การปล่อยให้มี การฝ่าฝืนโดยไม่มีการลงโทษ จะทำให้นักเรียนเข้าใจว่า สิ่งที่ตนประพฤตินั้นถูกต้องอย่างไรก็ตาม จากผลการศึกษาค้นคว้าในระยะหลัง ๆ แสดงว่าการลงโทษให้ผลดีสู้การไม่ใช้วิธีการลงโทษไม่ได้ เพราะการลงโทษนั้นเป็นการสร้างความเครียดและความคับข้องใจให้แก่ผู้ถูกลงโทษ ถ้าใช้วิธีการ ลงโทษรุนแรงเกินไปด้วยอารมณ์ในที่สาธารณะจะสร้างความคับข้องใจแก่นักเรียนมาก และ ไม่เฉพาะเด็กที่ถูกลงโทษเท่านั้น แต่รวมนักเรียนที่ร่วมรับรู้ในเหตุการณ์นั้นด้วย การลงโทษอาจหยุดพฤติกรรมเบี่ยงเบนได้ชั่วคราว แต่ความคับข้องใจความเครียดจะถูกอัดแน่นอย่างพร้อมที่จะระเบิดออกมาได้ ทั้งในและนอกโรงเรียนทั้งที่ขณะเป็นนักเรียน หรือจบการศึกษาไปแล้ว วิธีการลงโทษ ไม่อาจจะสร้างวินัยในตนเองได้ แต่จะเก็บกดไว้ชั่วคราว จึงมักจะพบอยู่เสมอว่า นักเรียนที่อยู่ใน โรงเรียนที่เคร่งครัดและเน้นการลงโทษ จะรู้สึกโล่งใจที่จบการศึกษาเสียได้ ความขาดวินัยจึงติดตามไปทั้งขณะเมื่อไปศึกษาต่อหรือเมื่อออกไปทำงาน ดังนั้น

การรักษาวินัยในปัจจุบันจึงเน้นวิธีการที่ไม่ใช้การลงโทษใช้วิทยาการทาง จิตวิทยา และการแนะแนว เข้ามามากขึ้น การลงโทษทำได้เมื่อมีความจำเป็นจริง ๆ เท่านั้น โดยต้องพูดให้นักเรียนเข้าใจว่าถูก ลงโทษเพราะอะไร ถ้าเป็นไปได้ควรให้นักเรียนเลือกวิธีการลงโทษเอง หลีกเลี่ยงการลงโทษทางกาย และการลงโทษขณะโกรธและมีอารมณ์ นอกจากนี้ในการเลือกวิธีการลงโทษจะต้องพิจารณาถึง สาเหตุของการทำผิด ความรุนแรงนิสัยและจำนวนครั้งที่ทำผิด รวมทั้งบุคลิกภาพของนักเรียนด้วย สำหรับการลงโทษทางกายนั้นยังมีข้อถกเถียงมากฝ่ายที่เห็นว่าควรนั้นมีความเห็นว่าการเข้าถึงตัว นักเรียนได้ผลดีเพราะนักเรียนบางคนชินกับวิธีการนั้นมาจากบ้าน ทำให้นักเรียนได้คิดหลายตลบ ก่อนที่จะทำผิดซ้ำ ส่วนฝ่ายที่ไม่เห็นด้วย มีความเห็นว่าเป็นวิธีการที่ดูร้ายไรมนุษยธรรม ยากที่จะ พิสูจน์ได้ว่ามีสาเหตุเพียงพอที่จะลงโทษทางกายทั้งยังช่วยให้เด็กดูร้ายขึ้นไปอีก

2.3 ทักษะชีวิต (Life - Skills)

2.3.1 ความหมาย

กรมวิชาการ (2543 : 6) ได้ให้ความหมายของทักษะชีวิตว่า เป็นความสามารถของบุคคลที่จะ คิด ตัดสินใจ แก้ปัญหา และปรับตัวให้มีพฤติกรรมที่ถูกต้อง สามารถจัดการกับความต้อการ ปัญหา และสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสมกับสังคมที่เปลี่ยนแปลง ให้มีสุขภาพ ดีทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ร่วมสร้างสรรค์สังคมให้เป็นสังคมที่มีสุขภาพดี (Healthy Community)

ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์ (2540 : 25) ได้ให้ความหมายของทักษะชีวิตว่าเป็นความสามารถ อันประกอบด้วยความรู้ เจตคติ และทักษะ ในอันที่จะจัดการกับปัญหาหรอบ ๆ ตัวในสภาพสังคม ปัจจุบัน และเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคต

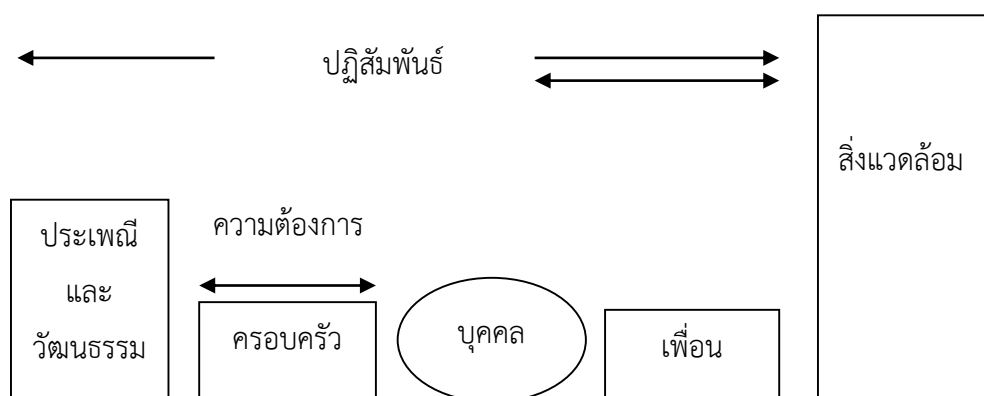
เมธาวิ อุดมธรรมานุภาพ และคณะ (2545 : 5) ได้ให้ความหมายของทักษะชีวิตว่า หมายถึง คุณลักษณะหรือความสามารถทางจิตสังคม (Psychological Competence) เป็นทักษะภายในที่ช่วยให้สามารถเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ทักษะ ในการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล ทักษะในการตัดสินใจ และคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทักษะในการ ประมาณตน และการควบคุมสถานการณ์ ทักษะในการสื่อสารต่อรอง ปฏิเสธ และโน้มน้าวจิตใจ ทักษะในการปรับตัว เป็นต้น

สรุปได้ว่า ทักษะชีวิต หมายถึง คุณลักษณะหรือความสามารถทางจิตสังคม (Psychological Competence) ซึ่งบุคคลสร้างขึ้นจากการเรียนรู้ประสบการณ์ และการฝึกฝนทำให้สามารถปรับตัว และมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ มีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2.3.2 แนวคิดเกี่ยวกับทักษะชีวิต

องค์การอนามัยโลก (WHO. 1997 : 1) ได้กล่าวว่า ความสามารถทางจิตสังคมเป็นความสามารถของบุคคลในการเผชิญกับสิ่งท้าทายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพและยังเป็นสิ่งที่จะช่วยทำให้เกิดการดำรงไว้ซึ่งภาวะสุขภาพจิตที่ดีและสามารถที่จะปรับตัวและมีพฤติกรรมในทิศทางที่ถูกต้องในขณะที่ต้องเผชิญกับแรงกดดันหรือแรงกระทบจากภาวะแวดล้อมต่างๆ รอบตัว

ประเสริฐ ตันสกุล และคณะ (2538 : 2) ได้กล่าวว่า คนที่สามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างปกติสุขไม่เป็นบุคคลที่มีปัญหา ก็คือบุคคลที่สามารถจัดการกับแรงปะทะจากภายนอก 4 แหล่ง ได้แก่ ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมครอบครัวเพื่อน และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ได้ ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 การปรับตัวโดยใช้ทักษะชีวิต

2.3.3 องค์ประกอบของทักษะชีวิต

องค์การอนามัยโลก (WHO. 1997 : 23-25) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของทักษะชีวิตไว้ 10 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การตัดสินใจ (Decision Making)
2. การแก้ปัญหา (Problem Solving)
3. ความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking)
4. การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking)
5. การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective Communication)
6. ทักษะการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล (Interpersonal Relationship)

7. ความตระหนักในตนเอง (Self – Awareness)
8. ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (Empathy)
9. การจัดการกับอารมณ์ (Coping with Emotions)
10. การจัดการกับความเครียด (Coping with Stress)

ประเทศไทยนำองค์ประกอบของทักษะชีวิต 10 ประการขององค์การอนามัยโลกมาพัฒนา เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพสังคม วัฒนธรรมและให้ง่ายต่อการพัฒนาโปรแกรมการเรียนการสอน เป็น 12 ประการ ดังนี้

ประการที่ 1 การคิดวิเคราะห์วิจารณ์ (Critical Thinking) เป็นความสามารถในการ วิเคราะห์ แยกแยะข้อมูลข่าวสาร ปัญหาและสถานการณ์ต่าง ๆ รอบตัว

ประการที่ 2 ความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) เป็นความสามารถคิดอย่าง กว้างขวางโดยไม่ยึดติดอยู่ในกรอบ

ประการที่ 3 ความตระหนักรู้ในตน (Self – Awareness) เป็นความสามารถในการ ค้นหาค้นหา และเข้าใจจุดดีจุดด้อยของตนเอง และความสามารถที่แตกต่างจากบุคคลอื่น

ประการที่ 4 ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (Empathy) เป็นความสามารถในการเข้าใจ ความรู้สึกและเห็นอกเห็นใจผู้อื่นที่แตกต่างจากตนเอง ไม่ว่าจะ เป็นในเรื่อง ความสามารถ เพศ วัย ระดับการศึกษา ศาสนา สีผิว ท้องถิ่น สุขภาพ ฯลฯ

ประการที่ 5 ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง (Self – Esteem) เป็นความรู้สึกว่าตนเอง มีคุณค่า เช่น มีน้ำใจ รู้จักให้ รู้จักรับ ค้นพบ และภูมิใจในความสามารถด้านต่าง ๆ ของตนเช่น ความสามารถด้านสังคม ดนตรี กีฬา ศิลปะ โดยมีได้มุ่งสนใจอยู่แต่ในเรื่องรูปร่าง หน้าตา เสน่ห์หรือ ความสามารถทางเพศ หรือการเรียนเก่งเท่านั้น

ประการที่ 6 ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) เป็นความรู้สึกว่า ตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และมีส่วนรับผิดชอบในความเจริญหรือความเสื่อมของสังคม ความ รับผิดชอบต่อสังคมมีส่วนสัมพันธ์ใกล้ชิดกับความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง ก็จะมีแรงจูงใจที่ดีกับ ผู้อื่นและสังคม

ประการที่ 7-8 การสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร (Interpersonal Relationship and Community) เป็นความสามารถในการใช้คำพูด และภาษาท่าทาง ไม่ว่าจะในความรู้สึกนึกคิด ของตนเอง และความสามารถในการรับรู้ความรู้สึกนึกคิดของอีกฝ่าย ไม่ว่าจะในด้านการแสดงความ ต้องการ ความชื่นชม การปฏิเสธ การขอความช่วยเหลือ การสร้างสัมพันธภาพ ฯลฯ

ประการที่ 9-10 การตัดสินใจและแก้ปัญหา (Decision Making and Problem Solving) เป็นความสามารถในการรับรู้ปัญหา สาเหตุของปัญหา หาทางเลือกวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของ แต่ละทางเลือก ประเมินทางเลือก เลือกทางแก้ปัญหา และลงมือแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

ประการที่ 11–12 การจัดการกับอารมณ์และความเครียด (Coping with Emotions and Stress) เป็นความสามารถในการประเมินอารมณ์ รู้เท่าทันอารมณ์ว่ามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของ คน และเลือกใช้วิธีจัดการกับอารมณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม เป็นความสามารถที่จะรับรู้สาเหตุของ ความเครียด รู้วิธีผ่อนคลาย และสามารถหลีกเลี่ยงสาเหตุ พร้อมทั้งเบี่ยงเบนพฤติกรรม ไปในทางที่พึงประสงค์

2.3.4 ความต้องการหรือความจำเป็นในการส่งเสริมทักษะชีวิต

กรมวิชาการ (2542 : 36) ได้กล่าวว่า ทักษะชีวิตเป็นสิ่งที่ควรส่งเสริมให้เกิดขึ้น ทั้งนี้เพื่อตอบสนองต่อความต้องการหรือความจำเป็นดังต่อไปนี้

1. ความต้องการด้านเด็กและเยาวชน

โดยสภาพความเป็นจริงพบว่า วัยรุ่นจำนวนมาก มีแนวโน้มของปัญหาสุขภาพจิตซึ่งมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ได้แก่ การใช้สารเสพติด การสูบบุหรี่ การติดเชื่อเอดส์ การตั้งครมในวัยรุ่น การฆ่าตัวตาย และการกระทำผิดอื่น ๆ ดังนั้นการป้องกันหรือการแก้ปัญหาเหล่านี้ จะต้องจัดกิจกรรมที่นำไปสู่การแก้ปัญหา การจัดการในกลุ่มเด็ก / วัยรุ่น และชี้แนะแนวทางที่ส่งเสริมให้วัยรุ่น มีความสามารถจัดการกับความเครียด และความกดดันต่าง ๆ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก และเยาวชนเองก็ดูเหมือนว่าไม่มีความกระฉ่างชัดในความคิดหรือความต้องการของตนเองที่เกี่ยวกับโอกาสในชีวิตข้างหน้าว่าจะเป็นอย่างไ่ ปัจจุบันทั้งหมดจึงชักนำให้เยาวชนมีความอ่อนแอ ดังนั้นการนำทักษะชีวิตมาส่งเสริมให้เกิดขึ้นในเยาวชน จะเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหานี้ได้ อันจะทำให้เยาวชนมีความเข้มแข็งขึ้น

2. ความต้องการด้านสังคม

ด้วยเหตุที่บุคคลทุกคนมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อการเจริญก้าวหน้าทางสังคมโดยเฉพาะในเยาวชน เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ ดังนั้นเยาวชนต้องมีความสามารถเพียงพอที่จะใช้ชีวิตอยู่ในสังคมภายนอกครอบครัวได้ ความสามารถทางสังคมรวมไปถึงทักษะเข้ากับผู้อื่น ในการสื่อสารปฏิสัมพันธ์และการแก้ปัญหาความขัดแย้งอันจะมีขึ้น ความสามารถนี้ ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ในครอบครัว ซึ่งเป็นสถาบันที่สำคัญ ที่ก่อให้เกิดปัญหาอย่างมากมายในวัยนี้ถ้าความสัมพันธ์ภายในครอบครัวเป็นไปอย่างราบรื่นและมั่นคงย่อมส่งผลให้เยาวชน มองเห็นคุณค่าในตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความรับผิดชอบต่อตัวเองและสังคม สามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ไม่ก่อปัญหาสังคม ดังนั้นการส่งเสริมทักษะชีวิตก็เป็นสิ่งจำเป็น ในการเสริมสร้างให้เยาวชนมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

3. ความต้องการด้านการศึกษา

กระบวนการเรียนการสอนในปัจจุบัน ควรมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างไปจากการให้ความรู้แบบเดิม ยิ่งในลักษณะของผู้เรียนที่อยู่ในวัยรุ่น ซึ่งมีความต้องการความเป็นตัวของตัวเองสูง ไม่

ชอบให้ผู้ใหญ่มาสั่งสอน ขณะเดียวกันก็ยึดถือเพื่อนมาก ทำให้ต้องเน้นการสอนที่มีพื้นฐานที่ต้องมีการเรียนรู้ร่วมกัน เพราะการเรียนรู้ร่วมกันจะกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้แบบคิดเองแก้ปัญหาเอง และการเรียนรู้ร่วมกันจะช่วยให้นักเรียนได้แบบอย่างของเจตคติ และทักษะต่างๆที่สำคัญเป้าหมายในการสอนทักษะชีวิตนั้น เน้นการสร้างให้เยาวชนเกิดทัศนคติไปในทางที่ถูกต้องและสามารถผ่านเหตุการณ์ที่ยั่วยุไปได้ โดยมีพฤติกรรมที่สังคมพึงประสงค์ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องตระหนักและให้ความสำคัญต่อโปรแกรมการศึกษาที่จะต้องมีการสอนทักษะชีวิตเพิ่มขึ้นด้วย เพราะสิ่งเหล่านี้ล้วนมีความสัมพันธ์ต่อการป้องกันพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในบุคคลได้นั่นเอง

สรุปได้ว่า จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และองค์ประกอบของทักษะชีวิตในด้านต่าง ๆ พบว่า องค์ประกอบของทักษะชีวิต โดยการศึกษาอย่างมีวิจรรย์ญาณอันเกิดจากความต้องการอย่างเหมาะสม เป็นทักษะสำคัญที่ใช้ในการดำเนินชีวิต ซึ่งเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขและสร้างสรรค์

2.4 ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง (Self - Esteem)

2.4.1 ความหมาย

ธีระ ชัยยุทธยรรยง (2542 : 69) ได้กล่าวว่า ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง (Self - Esteem) หมายถึง ความรู้สึกที่บุคคลมีต่อตนเองในทางที่ดี มีความเข้าใจตนเอง ยอมรับตนเองมีอำนาจในการควบคุมตนเอง มีความรู้สึกว่าตนเองมีความสามารถ มีคุณค่า ทำอะไรให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของตนเองได้

คูเปอร์สมิธ (Coopersmith. 1984 : 62 -64) ได้กล่าวว่า ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง (Self - Esteem) ว่า หมายถึง การประเมินความมีคุณค่าของตนเอง ซึ่งแสดงถึงทัศนคติที่บุคคลมีต่อตนเองเกี่ยวกับความพอใจในตนเองหรือไม่พอใจในตนเอง และแสดงถึงขอบเขตความเชื่อที่บุคคลมีความสามารถ ความสำคัญ ความสำเร็จ และความมีค่าของตนเองยอมรับว่าตนเองมีความสำคัญ และมีความสามารถในการทำสิ่งต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จตลอดจนมีความเชื่อมั่นในคุณค่าแห่งตน

คาร์เพนนิโต (Carpenito. 1983 : 392) ได้กล่าวว่า ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง (Self - Esteem) หมายถึง บุคลิกภาพอย่างหนึ่งของบุคคลที่จะมีการตัดสินความมีคุณค่าในตนเอง โดยประเมินจากความสามารถและการยอมรับของสังคม

แบร์รี่ (Barry. 1984 : 62) ได้กล่าวว่า ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง (Self- Esteem) หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อตนเอง เป็นการให้คุณค่าแก่ตน ประเมินตนว่ามีความสำคัญและมีคุณค่า

สรุปได้ว่า ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง การประเมินความมีคุณค่าของตนเอง ว่า เป็นคนที่มีคุณค่า ที่มีความหมาย ความสำคัญ มีความสามารถอย่างสมเหตุสมผล ซึ่งอาจได้รับการ

ยอมรับจากครอบครัวและสังคม ซึ่งสามารถทำให้มนุษย์มีการพัฒนาให้เกิดศักยภาพในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าได้

2.4.2 ความสำคัญของความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง

อุมพร ตรังคสมบัติ (2543 : 32) ได้กล่าวว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง สามารถบอกได้ถึงคุณภาพชีวิตของบุคคล กล่าวคือความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต นอกจากจะเป็นความต้องการพื้นฐานแล้วความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองยังเป็นปัจจัยที่ทำให้บุคคลต่อสู้กับปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ในชีวิตได้ ทำให้ไม่พ่ายแพ้ และสามารถดำรงชีวิตด้วยชัยชนะ นอกจากนี้ ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองยังเปรียบได้กับภูมิคุ้มกันของร่างกายหรือเกราะป้องกันตนเอง

ธีระ ชัยยุทธยรรยง (2542 : 69) ได้กล่าวว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง คือ ความรู้สึก ความคิด หรือพฤติกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลแสดงออกในชีวิตประจำวันนั้น ล้วนขึ้นอยู่กับความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของบุคคลทั้งสิ้น

Hill and Smith (1990 : 62 -63) ได้กล่าวว่า การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นสิ่งสำคัญในการดำรงชีวิตให้มีชีวิตอยู่อย่างเชื่อมั่นและภาคภูมิใจในตนเองและ ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองเป็นปัจจัยที่มีอำนาจในการคงไว้ซึ่งการดำรงชีวิต ทำให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขและเปิดใจกว้างยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

สรุปได้ว่า ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ทุกคน ทุกชนชั้น เป็นปัจจัยที่ทำให้บุคคลต่อสู้กับปัญหา และอุปสรรคต่างๆ ในชีวิตได้ และสามารถดำรงชีวิตด้วยชัยชนะนอกจากนี้ยังเปรียบได้กับภูมิคุ้มกันของร่างกายในการป้องกันตนเอง

2.4.3 องค์ประกอบของความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง

คูเปอร์สมิธ (Coopersmith. 1984 : 35-37) อธิบายว่าองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองมี 2 ประเภท คือ องค์ประกอบภายในตน และองค์ประกอบภายนอกตน

1. องค์ประกอบภายในตน หมายถึง ลักษณะเฉพาะของบุคคลแต่ละคนที่มีผลทำให้ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของบุคคลแต่ละคนแตกต่างกัน ซึ่งประกอบด้วย

1.1 ลักษณะทางกายภาพ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง ลักษณะทางกายภาพบางลักษณะมีส่วนช่วยให้บุคคลเกิดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มมากขึ้น เช่น ความงดงามทางกายภาพมีผลต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองในเพศหญิงมากกว่าเพศชาย บุคคลที่มีลักษณะทางกายภาพที่ดีจะมีความพึงพอใจในตนเองมากกว่าบุคคลที่มีลักษณะทางกายภาพที่ไม่ดี

1.2 ความสามารถทั่วไป สมรรถภาพ และการกระทำ มีความสัมพันธ์กับการประสบความสำเร็จของบุคคลทั้งในโรงเรียนและสังคม ลักษณะดังกล่าวมีความสัมพันธ์กันและช่วย

ส่งเสริมให้เกิดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง โดยมีสติปัญญาเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยโดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในวัยเรียน กล่าวโดยสรุปคือ สติปัญญามีผลต่อสมรรถภาพทางการเรียนและผลการเรียนซึ่งส่งผลต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง

1.3 ภาวะทางอารมณ์ เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความพึงพอใจ ความรู้สึกเป็นสุข ความวิตกกังวลของบุคคล ซึ่งเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นแล้วส่งผลต่อการประเมินตนเอง บุคคลที่ประเมินตนเองไปในทางที่ดีจะแสดงความรู้สึกพึงพอใจในตนเองและมีภาวะทางอารมณ์ทางด้านบวก ส่วนบุคคลที่ประเมินตนเองในทางที่ไม่ดี บุคคลเหล่านี้จะไม่มี ความพึงพอใจในภาวะปัจจุบันของตนเอง และมองว่าตนเองไม่สามารถประสบความสำเร็จในอนาคตได้

1.4 ค่านิยมส่วนบุคคล บุคคลจะประเมินตนเองกับสิ่งที่ตนเองให้คุณค่าให้ความสำคัญ บุคคลที่ให้คุณค่าแก่ความสำเร็จทางการเรียนถ้าเขาประสบความสำเร็จทางด้านนี้ จะส่งผลต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของบุคคลนั้น การให้คุณค่าของบุคคลแก่สิ่งหนึ่งสิ่งใดจะเป็นไปอย่างสอดคล้องกับสิ่งที่สังคมให้คุณค่า ถ้าค่านิยมส่วนตัวของบุคคลมีความสอดคล้องกับค่านิยมของสังคม ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองก็จะยิ่งสูงขึ้น แต่ถ้าค่านิยมส่วนตัวของเขาไม่สอดคล้องกับค่านิยมของสังคม บุคคลจะมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองต่ำลง

1.5 ความทะเยอทะยาน หรือระดับความมุ่งหวัง การประเมินตนเองมีพื้นฐานจากการเปรียบเทียบผลงาน และความสามารถของตนกับมาตรฐานส่วนตนที่ตั้งเกณฑ์ไว้ ถ้าบุคคลมีผลงานหรือความสามารถตรงตามเกณฑ์หรือดีกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ บุคคลจะเกิดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง ในทางตรงกันข้ามถ้าผลงานและความสามารถไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ บุคคลจะมีความรู้สึกว่าตนเองล้มเหลว ซึ่งจะส่งผลต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง

2. องค์ประกอบภายนอกตน หมายถึง สภาพแวดล้อมภายนอกที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์ด้วย ซึ่งส่งผลให้เกิดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่างกัน ซึ่งประกอบด้วย

2.1 ความสัมพันธ์กับพ่อแม่และทางบ้าน จากการศึกษาของคูเปอร์สมิธ พบว่าปัจจัยที่ส่งผลให้เด็กเกิดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง คือความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่และเด็กภายใต้สภาพแวดล้อมดังนี้คือ การที่พ่อแม่ยอมรับความคิดความรู้สึกและคุณค่าอย่างของเด็กเป็นอยู่ การที่พ่อแม่กำหนดขอบเขตการกระทำไว้อย่างชัดเจนจนทำให้เด็กเกิดความรู้สึกมั่นคง ปลอดภัย การที่พ่อแม่ให้ความนับถือ ให้ความเป็นอิสระในขอบเขตการกระทำที่กำหนดให้และเน้นการให้รางวัลมากกว่าการลงโทษ

2.2 โรงเรียน โรงเรียนสามารถจัดสภาพแวดล้อมในการพัฒนาความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กต่อจากทางบ้าน การที่ครูเปิดโอกาสให้เด็กสามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างอิสระโดยไม่ขัดต่อกฎระเบียบที่วางไว้ การให้ความช่วยเหลือแก่เด็กในการแก้ปัญหาต่าง ๆ จะเป็นการส่งเสริมให้เด็กมีความมั่นใจในตนเอง สามารถพึ่งพาตนเองและความสนใจ ความใส่ใจที่ครูมีต่อเด็ก

สามารถเปลี่ยนแปลงความคิดของเด็กที่มีต่อตนเองในทางที่ดี ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง

2.3 สถานภาพทางสังคม พิจารณาจากอาชีพ รายได้ และถิ่นที่อยู่อาศัย ซึ่งผู้ที่มีสถานภาพทางสังคมสูง จะได้รับการปฏิบัติที่ทำให้เกิดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองมากกว่าบุคคลอื่น

2.4 สังคม กลุ่มเพื่อน นับว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะส่งผลต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง โดยบุคคลจะเรียนรู้ตนเอง ให้คุณค่าตนเองโดยการประเมินและเปรียบเทียบกับตนเองกับเพื่อนในเรื่องทักษะ ความสามารถและความถนัด หากสิ่งนี้ได้รับการยอมรับยกย่องจากกลุ่มเพื่อนที่นิยมชมชอบ บุคคลก็จะมองว่าตนเองมีคุณค่า มีความหมาย และการตัดสินใจให้คุณค่าในตนเองย่อมสูงขึ้น

สรุปได้ว่า ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นการรับรู้ของบุคคลที่มีต่อตนเองเกี่ยวกับภาวะทางอารมณ์ ความสามารถทั่วไป รวมไปถึงค่านิยมส่วนบุคคล ซึ่งทำให้เกิดความสำคัญในความรู้สึกดังกล่าว อันจะนำไปสู่การมีพัฒนาตนเอง และมีสัมพันธภาพระหว่างบุคคลกับบุคคลอื่นเป็นส่วนใหญ่ จะนำไปสู่การมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองไปในทางบวก แต่ถ้าสัมพันธภาพเป็นไปในทางไม่ดีก็จะทำให้ความรู้สึกไม่เห็นคุณค่าในตนเองได้เช่นกัน

2.4.4 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง

1. แนวคิดพื้นฐานทางอารมณ์และสิ่งแวดล้อม

คูเปอร์สมิธ (Coopersmith. 1981 : 35) กล่าวว่า บุคคลที่เห็นคุณค่าในตนเองสูง จะเป็นบุคคลที่มีความสุข ไม่ค่อยเครียดหรือวิตกกังวล มีความเชื่อมั่นในตนเอง มองตนในด้านดียอมรับตนเองและผู้อื่น ปรับตัวได้ดีและสามารถใช้ศักยภาพของตนได้เต็มที่ในการดำเนินชีวิต อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคม ดังที่มาสโลว์ (Maslow. 1970 : 125) กล่าวไว้ว่า หากบุคคลมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองจะทำให้บุคคลนั้นมีความเชื่อมั่นในตนเอง รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า มีความสามารถและมีประโยชน์ต่อสังคม แต่หากบุคคลเสียความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองจะทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนมีปมด้อย ซึ่งจะไปเกี่ยวข้องกับการปรับตัวของบุคคลนั้น ๆ ด้วย รวมทั้งความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองเป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองเป็นองค์ประกอบสำคัญในการเรียน ที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเรียน ซึ่งงานวิจัยของนักการศึกษาพบว่า เด็กที่มีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสูงมักจะเป็นเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเด็กที่มีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ และเสนอว่าการพัฒนาความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองยังเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาคนไปสู่การเป็นบุคคลที่สมบูรณ์

แนวคิดกลุ่มนี้เชื่อว่า ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง จะเกิดขึ้นภายใต้การพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะพื้นฐานอารมณ์ โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กโดยเฉพาะบิดามารดาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความรู้สึกของเด็ก ลักษณะพื้นฐานทางอารมณ์ของบิดามารดา รวมทั้งความ

คาดหวังต่อตัวเด็ก ย่อมส่งผลต่อปฏิกิริยาของคนที่มาต่อเด็ก เช่น บิดามารดาที่มีความกระตือรือร้นมากเกินไปจะก่อให้เกิดความคับข้องใจ และเกิดความเครียดต่อเด็กที่มีลักษณะระมัดระวังตัวเองมากและตอบสนองช้า การขาดความเข้าใจเด็ก จึงมีแนวโน้มที่บิดามารดาจะตำหนิเด็กกว่าเป็นคนเชิงช้า แม้ว่าเด็กจะพยายามใช้พลังอย่างมากในการที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จแล้วก็ตาม ความไม่สอดคล้องเหล่านี้คือจุดกำเนิดของความโกรธ ความผิดหวัง เด็กจะมีความรู้สึกไม่ดีในความล้มเหลวหรือความผิดพลาดของตน และรู้สึกว่าบุคคลอื่นโดยเฉพาะบิดามารดาไม่ชอบตน ทำให้ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองต่ำลง แต่ถ้าบิดามารดาที่มีความเข้าใจเด็ก (Understanding) มีความเห็นอกเห็นใจ (Empathy) เข้าใจความต้องการของเด็ก และ ปรับความคาดหวังให้เหมาะสมกับลักษณะของเด็ก แสดงความชื่นชม (Appreciating) ในลักษณะเด่นของเด็ก จะช่วยให้เด็กเกิดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้น

2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง

2.1 ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Hierachy of Needs) สิ่งสำคัญที่สุดในการทำความเข้าใจมนุษย์ คือการทำความเข้าใจถึงความเป็นจริงเกี่ยวกับความต้องการพื้นฐานของชีวิต ซึ่งมนุษย์ทุกคนมีเหมือนกัน แม้ว่าจะระดับของความต้องการมากหรือน้อยในแต่ละบุคคลอาจแตกต่างกันออกไปก็ตาม มาสโลว์ได้จัดลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ไว้ 5 ระดับคือ

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานที่มีความจำเป็นในการยังชีพให้อยู่รอด ได้แก่ ความต้องการอากาศ อาหาร น้ำดื่มยารักษาโรค เครื่องนุ่งห่มและที่อยู่อาศัย

2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) ซึ่งรวมถึงความปลอดภัยและความมั่นคงทางด้านร่างกายและจิตใจ

3. ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ (Love and Belonging needs) ซึ่งเป็นความต้องการทางด้านสังคมที่ช่วยให้จิตใจของบุคคลเกิดความมั่นคง

4. ความต้องการความยกย่องนับถือ (Self- Esteem needs) เป็นความต้องการมีเกียรติยศ ชื่อเสียง และเป็นที่ยอมรับยกย่องเห็นคุณค่าในตนเอง

5. ความต้องการความพอใจขั้นสุดยอดในชีวิต (Self – Actualization) เป็นความต้องการที่จะบรรลุความสำเร็จสมหวังในชีวิต ซึ่งถือว่าเป็นความหวังขั้นสูงสุดที่มนุษย์พึงปรารถนา

กระบวนการตอบสนองความต้องการของคนเรา จะเริ่มจากความต้องการพื้นฐานคือ ความต้องการทางด้านร่างกาย และความต้องการความปลอดภัย ถ้าความต้องการเหล่านั้นได้รับการตอบสนอง มนุษย์จะพัฒนาไปสู่ความต้องการที่สูงขึ้นอีกต่อไป สำหรับความรู้สึกเห็นคุณค่าใน

ตนเองเป็นความต้องการที่เกิดขึ้นหลังจากบุคคลได้รับการตอบสนองด้านร่างกาย มีความปลอดภัย ได้รับการรักและความเป็นเจ้าของแล้ว (Maslow. 1970 : 41-45)

2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับตน (Self Theory)

โรเจอร์ส (Rogers. 1977 : 26) ได้กล่าวถึงทฤษฎีเกี่ยวกับตนว่า ตน หมายถึงทัศนคติและความรู้สึกต่อตนเอง เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง อารมณ์ การปรับตัวโดยมีความเชื่อว่ามนุษย์เป็นผู้มีเหตุผล มีความสามารถชี้นำตนเอง (Self Direct) ในสภาพที่เอื้ออำนวยให้มนุษย์สามารถจะพัฒนาได้เต็มศักยภาพเพื่อการรู้จักตนเองอย่างแท้จริง (Self Actualization) ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญในการพัฒนาศักยภาพของบุคคลให้ไปสู่การรู้จักตนเองอย่างแท้จริงได้ คือ ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง โดยโรเจอร์ ได้อธิบายถึงคุณสมบัติของตน ที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองว่า ตนอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามวุฒิภาวะ การเรียนรู้เกี่ยวกับตนผ่านทางประสบการณ์สร้างสรรค์กับสิ่งแวดล้อม โดยจะมีการประเมินคุณค่าของตนเองทุกครั้งและอาจเปลี่ยนแปลงไปโดยอาศัยวุฒิภาวะและการเรียนรู้ ซึ่งก็คือมโนทัศน์แห่งตน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ประการ คือ

1. ตนที่ตนมองเห็น (Real Concept) คือ ภาพของตนที่เห็นเองว่าตนเป็นคนอย่างไร คือใคร มีความรู้เฉพาะตนอย่างไร โดยทั่วไปแล้วคนจะรับรู้มองเห็นตนเองหลายแง่หลายมุม ซึ่งอาจไม่ตรงกับข้อเท็จจริง หรือภาพที่คนอื่นเห็น

2. ตนตามที่เป็นจริง (Real Self) ตนตามที่เป็นจริง คือ ลักษณะตัวตนที่เป็นไปตามข้อเท็จจริง บ่อยครั้งที่ตนมองไม่เห็นข้อเท็จจริงของตน

3. ตนตามอุดมคติ (Ideal Self) คือ ตัวตนที่อยากมีอยากเป็น แต่ยังมีไม่ได้เป็นในสภาวะปัจจุบัน ถ้าตนตามที่ตนมองเห็นกับตนตามที่เป็นจริงมีความแตกต่างกันมาก หรือมีข้อขัดแย้งกันมาก บุคคลนั้นก็จะมีแนวโน้มที่จะเป็นบุคคลที่ก่อปัญหาให้แก่ตนเองและผู้อื่น

ตามทฤษฎีนี้ คนเราย่อมมีทั้งคนจริง และคนในอุดมคติ ซึ่งความสอดคล้องกันระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับตนที่เป็นจริง และตนในอุดมคติ จะเป็นตัวกำหนดระดับความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของบุคคล ซึ่งถ้าบุคคลมีความสอดคล้องกันระหว่างตนที่เป็นจริงกับตนในอุดมคติสูง จะเป็นบุคคลที่มีการยอมรับตัวเองสูงและมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสูง ส่วนบุคคลที่มีความสอดคล้องกันระหว่างตนที่เป็นจริงกับตนในอุดมคติต่ำหรือแตกต่างกันมากจะเป็นบุคคลที่มีการยอมรับตนเองต่ำและมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองต่ำด้วย ดังนั้น ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองในเรื่องเกี่ยวกับ ตน จึงเป็นเรื่องเกี่ยวกับความรู้สึกที่มีต่อตนเอง ความคิดเห็นเกี่ยวกับตน โดยความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองจะสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามวุฒิภาวะ และการเรียนรู้ ผ่านการปะทะสังสรรค์กับสิ่งแวดล้อม ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง จะถูกกำหนดโดยความสอดคล้องกันระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับตนที่เป็นจริง และตนในอุดมคติ หากมีความสอดคล้องกันระหว่างตนที่เป็นจริงกับตนในอุดมคติจะสามารถพัฒนาความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองได้

2.4.5 พัฒนาการของความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง

ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิตของบุคคล ดังนั้นการทราบถึงพัฒนาการ รวมทั้งสิ่งที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการของความรู้สึกเห็นคุณค่าของตนเองของบุคคลในแต่ละวัยจึงเป็นแนวทางสำคัญที่จะนำไปพัฒนาความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของบุคคลต่อไปได้ คูเปอร์สมิธ (Coopersmith. 1981 : 68) ได้กล่าวถึงสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองเอาไว้หลายประการ ซึ่งเมื่อแบ่งตามขั้นตอนพัฒนาการของอิริคสัน (Erikson. 1968 : 68 - 69) สรุปได้ดังนี้

พัฒนาการขั้นที่ 1 ความไว้วางใจและความไม่ไว้วางใจในผู้อื่น (Trust – Mistrust) เป็นระยะวัยทารกแรกเกิดจนถึงหนึ่งขวบครึ่ง ในขั้นตอนนี้ทารกจะพัฒนาความไว้วางใจผู้อื่นจากการได้รับการตอบสนองความต้องการทั้งทางด้านร่างกายและการให้ความรักความอบอุ่นจากบุคคลรอบข้าง

พัฒนาการขั้นที่ 2 ความอายและความสงสัยใคร่รู้ (Autonomy Shame – Doubt) เริ่มตั้งแต่วัย 1 ขวบครึ่งถึง 3 ขวบ ในวัยนี้เด็กมีการเจริญเติบโตขึ้น เริ่มมีการพัฒนาความต้องการที่จะได้รับการยอมรับ และต้องการที่จะเป็นที่รักของบุคคลสำคัญรอบข้างที่มีปฏิสัมพันธ์กับเขารวมทั้งพัฒนาความต้องการในการดูแลตนเองเพื่อให้เกิดการยอมรับตนเองและมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองด้วย

พัฒนาการขั้นที่ 3 ความคิดริเริ่มและความรู้สึกผิด (Creative – Guilt) เริ่มตั้งแต่ 3 ขวบ ถึง 6 ขวบ ช่วงนี้เป็นช่วงที่เด็กมีการเลียนแบบพ่อหรือแม่ที่เป็นเพศเดียวกับเขา ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองจึงพัฒนามาจากบุคคลที่เป็นตัวแบบ

พัฒนาการขั้นที่ 4 การฝึกทักษะในสังคมและการเกิดปมด้อย (Industry – Inferiority) เริ่มตั้งแต่ 6 ขวบ ถึง 12 ขวบ หรือระยะวัยเรียนซึ่งเป็นระยะที่เด็กเริ่มก้าวออกสู่สังคมนอกบ้านและปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับบุคคลรอบข้างก็ยังคงมีอิทธิพลต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยนี้เช่นกัน จากการที่เด็กออกสู่สังคมภายนอก ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง ที่เคยยึดไว้กับการยอมรับจากบิดามารดาเพียงอย่างเดียวจึงเปลี่ยนไป เมื่อเข้าโรงเรียน ความคาดหวังจึงมุ่งไปที่การประสบความสำเร็จในด้านการเรียน การได้รับชัยชนะในการแข่งขันที่โรงเรียนและสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างกลุ่มเพื่อน จากการออกสู่สังคมภายนอกนี้เอง ถ้าเขารู้สึกว่าเขาไม่ได้รับการยอมรับจากบุคคลในสังคมนั้น จะทำให้ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองต่ำลง กล่าวโดยสรุปถึงสิ่งที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยนี้คือ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา ครูและเพื่อนนักเรียนการประสบความสำเร็จในการเรียน และความสามารถในด้านอื่น ๆ รวมทั้งการได้รับการยอมรับจากบุคคลในสังคมที่เด็กเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย

พัฒนาการขั้นที่ 5 การสร้างเอกลักษณ์แห่งตนและความสับสนในเอกลักษณ์แห่งตน (Identity – Identity Confusion) เริ่มตั้งแต่ 12 ปี ถึง 20 ปี ซึ่งเป็นระยะพัฒนาการของวัยรุ่น และเป็นวัยที่ให้ความสำคัญต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าวัยอื่น ๆ ซึ่งแม้ว่าความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง

ของบุคคลจะพัฒนาตลอดทุกช่วงอายุ แต่จะมีการพัฒนาอย่างเห็นได้ชัดในช่วงวัยรุ่นเนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่ร่างกายมีความเจริญเติบโตไปสู่การมีวุฒิภาวะ มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม ในขณะที่วัยรุ่นก็มีความต้องการตำแหน่งทางสังคมด้วยโดยเฉพาะในกลุ่มเพื่อน คูเปอร์สมิธ พบว่า สัมพันธภาพของเด็กท่ามกลางเพื่อนในวัยเดียวกันมีอิทธิพลต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของเด็ก การได้รับการยอมรับและเป็นที่ยอมรับชมชอบจากกลุ่มเพื่อนก็จะมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสูง ในทางตรงข้าม หากบุคคลอยู่ในสังคมหรือกลุ่มเพื่อนที่ชอบตำหนิหรือเยาะเย้ยถากถาง อยู่เสมอ ไม่ได้ได้รับการยอมรับจากกลุ่ม ก็จะเป็นการยากที่บุคคลจะมองตนเองในด้านบวก ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง ก็จะต่ำลง ความสัมพันธ์ระหว่างกัน สำคัญยิ่ง เนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมีประสิทธิภาพจะก่อให้เกิดความเข้าใจที่ดีระหว่างกัน ทำให้บุคคลรู้จักตนเอง เข้าใจตนเองและเข้าใจผู้อื่นด้วย

พัฒนาการขั้นที่ 6 ความใกล้ชิดผูกพันและความรู้สึกโดดเดี่ยว (Intimacy - Isolation) เริ่มตั้งแต่อายุ 20 ถึง 40 ปี ซึ่งเป็นวัยผู้ใหญ่ตอนต้น วุฒิภาวะที่เพิ่มขึ้นจะทำให้บุคคลมองตนเองได้ชัดเจนขึ้น มีการยอมรับตนเองมากขึ้นและเพื่อนน้อยลงกว่าช่วงวัยรุ่น สามารถรับรู้และเรียนรู้ที่จะเผชิญกับสิ่งที่ตนเองขาดไป ขณะเดียวกันก็พยายามเพิ่มความเข้มแข็งให้กับตนเองอีกด้วยความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของวัยนี้จึงเปลี่ยนแปลงน้อย บุคคลในวัยนี้จะมีการแสวงหามิตรภาพหรือความผูกพันที่ลึกซึ้ง ซึ่งจากการศึกษาของคูเปอร์สมิธ พบว่า การบรรลุผลสำเร็จ และความพึงพอใจในงานเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของบุคคล ช่วยให้บุคคลดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขและมีผลต่อสุขภาพและประสิทธิภาพของงานอีกด้วย

พัฒนาการขั้นที่ 7 การบำรุงส่งเสริมผู้อื่นและการพะวงเฉพาะตน (Generativity - Self Observation) เริ่มตั้งแต่อายุ 40 ปี ถึง 60 ปี เป็นระยะวัยกลางคน บุคคลในวัยนี้จะพัฒนาความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองจากการได้แสดงความเอื้ออาทรต่อบุคคลอื่นอย่างแท้จริง โดยการแบ่งปันวัตถุประสงค์ของ ความรู้ ความคิดและความชำนาญต่าง ๆ ต่อบุคคลอื่นและต่อสังคมส่วนรวมทำให้บุคคลมองเห็นตนเองมีค่ามีความหมายต่อบุคคลอื่น มีการประเมินตนเองในทางที่ดี มีความรู้สึกตลอดจนภาวะทางอารมณ์ในด้านบวก มีความเบิกบาน แสดงอารมณ์ที่เป็นสุขและปราศจากความวิตกกังวล รู้สึกพึงพอใจและชื่นชมตนเอง มองตนเองว่าเป็นบุคคลที่มีความสามารถที่จะประสบความสำเร็จ เกิดความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง อันเป็นการส่งเสริมความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองให้สูงขึ้น

พัฒนาการขั้นที่ 8 ความมั่นคงทางจิตใจและความสิ้นหวัง (Integrity Despair) เริ่มตั้งแต่อายุ 60 ปีขึ้นไป เป็นวัยสูงอายุ ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของบุคคลจะเปลี่ยนแปลงอีกครั้งในวัยนี้ เนื่องจากเป็นวัยที่มีการสูญเสียในชีวิตหลายอย่าง เช่น การสูญเสียด้านภาวะสุขภาพสูญเสียความสามารถด้านร่างกาย การเกษียณอายุการทำงานและการสูญเสียคู่สมรส หลังจากบุคคลได้กระทำภารกิจต่าง ๆ ตามหน้าที่มาอย่างมากมาย ได้พบทั้งความสำเร็จและความล้มเหลวมาตลอดช่วง

ชีวิตที่ผ่านมา หากบุคคลสามารถทำใจยอมรับได้ มีความพอใจในชีวิตของตน ไม่มีความรู้สึกท้อแท้หรือเสียใจ ไม่กลัวความตาย ก็จะทำให้บุคคลมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองในทางบวก ในทางตรงกันข้ามหากบุคคลรู้สึกท้อแท้หรือเสียใจ ยอมรับไม่ได้ หวาดกลัวความตายที่จะมาถึงก็จะทำให้บุคคลมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองต่ำลง ดังนั้นบุคคลใกล้ชิดและบุคคลในครอบครัวจึงมีอิทธิพลต่อการพัฒนาความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองในวัยสูงอายุ

จากแนวคิดดังกล่าวของคูเปอร์สมิธ สรุปได้ว่า ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองมีพัฒนาการมาตั้งแต่แรกเกิดและเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดทุกช่วงชีวิตตามระดับวุฒิภาวะและสิ่งแวดล้อม โดยส่วนหนึ่งของความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของบุคคลเป็นการรับรู้ของบุคคลที่มีต่อตนเองเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพภาวะทางอารมณ์การรับรู้ภาวะสุขภาพ ความสามารถทั่วไป รวมไปถึงค่านิยมส่วนบุคคลและการตั้งเป้าหมายในชีวิตถ้าบุคคลรับรู้สิ่งต่าง ๆ ซึ่งมีต่อตนเองในด้านบวกความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองก็จะสูงขึ้น ถ้าการรับรู้ในทางลบ ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองจะต่ำลง

2.4.6 การประเมินความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง

คูเปอร์สมิธ (Coopersmith. 1984 : 196–197) ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กอายุระหว่าง 10–12 ปี จำนวน 85 คน พบว่าสิ่งสำคัญที่ทำให้เด็กเห็นคุณค่าในตนเอง มีดังนี้

1. บิดามารดาให้การยอมรับบุตร
2. บิดามารดามีการอธิบายเหตุผลและให้การดูแลที่เหมาะสมกับบุตร
3. บิดามารดาเอาใจใส่ให้อิสระในขอบเขตที่เหมาะสม
4. บิดามารดามีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองในทางที่ดี

คูเปอร์สมิธ สรุปได้ว่า หากเด็กมีดัง 4 ข้อที่กล่าวมาแล้ว จะส่งผลต่อการมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง โดยสามารถประเมินการเห็นคุณค่าในตนเองได้จาก 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านตนเอง (General Self) เป็นการประเมินตนในด้านลักษณะทางกายภาพ ความสามารถทั่วไป ตลอดจนภาวะทางอารมณ์ ค่านิยมส่วนบุคคล ความทะเยอทะยานหรือระดับความมุ่งหวังของตน
2. ด้านครอบครัว (Home) เป็นการประเมินตนในด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองหรือบุคคลในครอบครัว และความรู้สึกที่ผู้ปกครองหรือบุคคลในครอบครัวมีต่อตน ตลอดจนความเชื่อมั่นว่าตนเป็นผู้มีความหมาย มีความสำคัญกับครอบครัว
3. ด้านโรงเรียน (School) เป็นการประเมินตนในด้านการปรับตัวที่โรงเรียน การประสบความสำเร็จในการเรียนและความพอใจในการเรียน ตลอดจนความเชื่อมั่นว่าจะสามารถทำให้ผลการเรียนของตนเป็นไปตามที่คาดหวังไว้ได้

4. ด้านสังคม (Social) เป็นการประเมินตนในด้านลักษณะความเป็นอยู่ รายได้สถานที่อยู่อาศัย บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของตนในสังคม ตลอดจนความเชื่อมั่นว่าตนได้รับการยอมรับจากสังคมรวมทั้งมีความเท่าเทียมกับผู้อื่น

5. ด้านกลุ่มเพื่อน (Peer Group) เป็นการประเมินตนในด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ความเป็นที่นิยม ยกย่องและยอมรับจากหมู่เพื่อนฝูง ตลอดจนความเชื่อมั่นว่าตนเป็นผู้ที่เพื่อนชื่นชอบรวมทั้งให้ความไว้วางใจ

2.5 ความพึงพอใจ

2.5.1 ความหมาย

ประภาพร สุขุมวิริยกุล (2544 : 14) ได้ให้ความหมายว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน หมายถึง ความรู้สึกที่ชอบหรือพึงพอใจที่มีต่อองค์ประกอบและสิ่งจูงใจในด้านต่าง ๆ ของงานและผู้ปฏิบัติงานนั้น ได้รับการตอบสนองตามความต้องการของเขาได้

ประสาธ อิศรปริดา (2547 : 300) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง พลังที่เกิดจากพลังทางจิตที่มีผลไปสู่เป้าหมายที่ต้องการของมนุษย์ และเป็นพฤติกรรมไปสู่จุดหมายที่ตั้งไว้

ชัยสมพล ชาวประเสริฐ (2548 : 141) ได้กล่าวถึงความพอใจ (Customer Satisfaction) หมายถึง อารมณ์แห่งความสุขและความรู้สึกคุ้มค่าที่ได้ใช้บริการ และความรู้สึกนั้นนำมาซึ่งความต้องการในการใช้บริการซ้ำ จนในที่สุดเกิดความติดใจต้องการใช้บริการกับธุรกิจนั้นให้นานเท่านานตราบเท่าที่ความพอใจนั้นยังคงอยู่ หรืออีกนัยหนึ่งคือความจงรักภักดี (Customer Loyalty) ได้เกิดขึ้นแล้ว

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจในบริการ หมายถึง ความรู้สึกที่ชอบหรือพึงพอใจที่มีต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเอง เป็นการแสดงออกถึงความรู้สึกในทางบวกของบุคคลอันเป็นผลจากการเปรียบเทียบการรับรู้สิ่งที่ได้รับจากการได้รับบริการ และอื่นๆ

2.5.2 ปัจจัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ

วัลยา บุตรดี (ดารี มุศรีพันธุ์. 2545 : 42 ; อ้างอิงมาจาก วัลยา บุตรดี. 2531 : 12) ได้กล่าวถึงสิ่งจูงใจที่เป็นเครื่องมือกระตุ้น เพื่อให้บุคคลเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานดังนี้

1. สิ่งจูงใจที่เป็นวัตถุ (Material Inducement) สิ่งเหล่านี้ ได้แก่ สภาพทางกายที่มีให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน เงินทองสิ่งของและสิ่งจูงใจที่ไม่ใช่วัตถุ (Personal Non-Material Opportunities) เช่น อำนาจ เกียรติภูมิ การใช้สิทธิพิเศษมากกว่าคนอื่น

2. สภาพทางกายที่พึงปรารถนา (Desirable Physical Condition) หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมในการทำงาน ซึ่งเป็นสิ่งทำให้เกิดความสุขในการทำงาน เช่น สิ่งอำนวยความสะดวกในสำนักงาน ความพร้อมของเครื่องมือ

3. ผลประโยชน์ทางอุดมคติ (Ideal Benefactions) หมายถึง การสนองความต้องการด้านความภูมิใจที่ได้แสดงฝีมือ การแสดงความภาคภูมิใจต่อองค์กรของตน

4. ความดึงดูดใจทางสังคม (Associational Attractiveness) หมายถึง การมีความสัมพันธ์ของบุคคลในหน่วยงาน การอยู่ร่วมกัน ความมั่นคงของสังคมจะเป็นหลักประกันในการทำงาน

5. การปรับทัศนคติและสภาพของงานให้เหมาะกับบุคคล (Adaptation of Condition to Habitual Method and Attitudes) คือ การปรับปรุงตำแหน่งให้เหมาะสมให้สอดคล้องกันระหว่างงานกับคน

6. โอกาสในการมีส่วนร่วมในการทำงาน (Opportunity of Enlarged Participation) คือเปิดโอกาสให้บุคคลมีส่วนร่วมในการทำงาน จะทำให้เขาเป็นผู้มีความสำคัญในหน่วยงาน ทำให้บุคคลมีกำลังใจในการทำงานมากขึ้น

บาร์นาร์ด (ดาร์ริ มุสรีพันธ์. 2545 : 43 ; อ้างอิงมาจาก Barnard. 1968 : 339) กล่าวว่าบุคคลจะมีความพึงพอใจต่อการทำงานหรือทำกิจกรรมนั้น ขึ้นอยู่กับการกระตุ้นของสิ่งจูงใจ 8 ประการ คือ

1. สิ่งจูงใจที่เป็นวัตถุ ได้แก่ เงินทอง สิ่งของ เครื่องมือ เครื่องใช้
2. สิ่งจูงใจที่เป็นโอกาสของบุคคล ได้แก่ ชื่อเสียง เกียรติยศ อำนาจพิเศษตำแหน่ง
3. สิ่งจูงใจที่เป็นสภาพ ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับการทำงาน
4. สิ่งจูงใจที่เป็นอุดมคติ ได้แก่ ความพึงพอใจของบุคคลที่ได้แสดงฝีมือ ความรู้สึกที่ได้ทำงานอย่างเต็มที่
5. สิ่งจูงใจที่เป็นความดึงดูดใจทางสังคม ได้แก่ ความสัมพันธ์ฉันมิตรในหมู่เพื่อนร่วมงาน การยกย่องนับถือซึ่งกันและกัน
6. สิ่งจูงใจที่เป็นสภาพการทำงาน ได้แก่ การปรับปรุงวิธีการทำงานให้สอดคล้องกับความรู้ความสามารถ และให้สอดคล้องกับทัศนคติของแต่ละบุคคล
7. สิ่งจูงใจที่เอื้อโอกาสให้มีส่วนร่วมในการทำงาน ได้แก่ การมีโอกาสแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในงานทุกชนิดที่หน่วยงานจัดขึ้น
8. สิ่งจูงใจที่เป็นสภาพการอยู่ร่วมกัน ได้แก่ ความพอใจของบุคคลที่ได้ร่วมกันการรู้จักกันอย่างกว้างขวาง ความสนิทสนมกลมเกลียว ความร่วมมือในการทำงาน

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ ได้แก่ สิ่งจูงใจที่เป็นวัตถุ ได้แก่ เงินทอง สิ่งของ เครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ ที่สำคัญในการดำเนินชีวิต สิ่งจูงใจที่เป็นโอกาสของบุคคล ได้แก่ ชื่อเสียง เกียรติยศ อำนาจพิเศษตำแหน่ง และสิ่งจูงใจที่เป็นความดึงดูดใจทางสังคม

2.5.3 การวัดความพึงพอใจ

เผชิญ กิจกรรมการ (ทองอินทร์ ภูมิประสาท. 2547 : 57 ; อ้างอิงมาจาก เผชิญ กิจกรรมการ. 2537 : 7) ได้กล่าวถึงแนวคิดของแฮทฟิลด์ และฮิวแมน (Hayfield and Human) ที่ได้พัฒนาแนวคิดของนักวิจัยต่างๆ มาเป็นเครื่องมือวัดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน พบว่าองค์ประกอบที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ประการ คือ

ตัวแปรที่ 1 องค์ประกอบเกี่ยวกับงานทำในปัจจุบัน แบ่งเป็น

- 1.1 ความตื่นเต้น / น่าเบื่อ
- 1.2 ความสนุกสนาน / ความไม่สนุกสนาน
- 1.3 สภาพโล่ง / สภาพสลับ
- 1.4 ความท้าทาย / ไม่ท้าทาย
- 1.5 ความพอใจ / ไม่พอใจ

ตัวแปรที่ 2 องค์ประกอบด้านค่าจ้าง ประกอบด้วย

- 2.1 ถือเป็นรางวัล / ไม่เป็นรางวัล
- 2.2 มาก / น้อย
- 2.3 ยุติธรรม / ไม่ยุติธรรม
- 2.4 เป็นทางบวก / เป็นทางลบ

ตัวแปรที่ 3 องค์ประกอบด้านการเลื่อนตำแหน่ง ประกอบด้วย

- 3.1 ยุติธรรม / ไม่ยุติธรรม
- 3.2 เชื่อถือได้ / เชื่อถือไม่ได้
- 3.3 เป็นเชิงบวก / เป็นเชิงลบ
- 3.4 เป็นเหตุเป็นผล / ไม่เป็นเหตุเป็นผล

ตัวแปรที่ 4 องค์ประกอบทางด้านนิเทศ / ผู้บังคับบัญชา / ประกอบด้วย

- 4.1 อยู่ใกล้ / อยู่ไกล
- 4.2 ยุติธรรมแบบจริงจัง / ยุติธรรมแบบไม่จริงจัง
- 4.3 เป็นมิตร / ค่อนข้างไม่เป็นมิตร
- 4.4 เหมาะสมทางคุณสมบัติ / ไม่เหมาะสมทางคุณสมบัติ

ตัวแปรที่ 5 องค์ประกอบทางด้านเพื่อนร่วมงาน ประกอบด้วย

- 5.1 เป็นระเบียบเรียบร้อย / ไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย
- 5.2 จงรักภักดีต่อสถานที่ทำงาน / ไม่จงรักภักดีต่อสถานที่ทำงานและเพื่อนร่วมงาน
- 5.3 สนุกสนานร่าเริง / ไม่สนุกสนานร่าเริง

5.4 ดูน่าสนใจ เอาจริงเอาจัง / ดูเหนื่อยหน่าย

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจในสิ่งที่ได้รับจะมีความสัมพันธ์กันทางบวกทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติ อาจทำให้ได้รับการตอบสนองทั้งทางด้านบวก และด้านลบ

2.6 บริบทของพื้นที่วิจัย

2.6.1 ประวัติความเป็นมาการก่อตั้งมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

เมื่อปีพุทธศักราช 2436 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงมีพระกรุณาโปรดเกล้าพระราชทานพระบรมราชานุญาต ให้ตั้งวิทยาลัยขึ้นในบริเวณวัดบวรนิเวศวิหาร ทรงพระราชทานว่า มหามกุฏราชวิทยาลัย เพื่อเป็นการศึกษาเล่าเรียนของพระภิกษุสามเณร ทรงอุทิศพระราชทรัพย์บำรุงประจำปี และก่อสร้างสถานศึกษาของมหาวิทยาลัย

ครั้นเมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2439 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินเปิดมหามกุฏราชวิทยาลัย พระองค์ทรงอุปถัมภ์ด้วยทรงพระราชทานพระราชทรัพย์บำรุงประจำปี อาศัยพระราชประสงค์ดังกล่าวแล้วนั้น สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส จึงทรงตั้งพระวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินกิจการของมหาวิทยาลัยขึ้น 3 ประการดังนี้ 1. เพื่อเป็นสถานศึกษาของพระภิกษุสามเณร 2. เพื่อเป็นสถานศึกษาวิทยาการอันเป็นของชาติภูมิและของต่างประเทศ 3. เพื่อเป็นสถานที่เผยแผ่พระพุทธศาสนา

เมื่อกิจการของมหามกุฏราชวิทยาลัยได้ดำเนินการแล้วปรากฏว่า พระวัตถุประสงค์เหล่านั้นได้รับผลเป็นที่น่าพอใจตลอดมาเพื่อที่จะให้พระวัตถุประสงค์เหล่านั้นได้ผลดียิ่งขึ้น ดังนั้นเมื่อวันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ. 2488 สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ ในฐานะที่ทรงเป็นนายกรัฐมนตรีกรมการมหามกุฏราชวิทยาลัยพร้อมทั้งพระเถรานุเถระจึงได้ประกาศแต่งตั้งสถาบันการศึกษาชั้นสูงในรูปมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนาขึ้นโดยอาศัยนามว่า สภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยมีจุดมุ่งหมาย คือ 1. เพื่อให้เป็นสถานศึกษาพระปริยัติธรรม 2. เพื่อให้เป็นสถานศึกษาวิทยาการอันเป็นของชาติภูมิและต่างประเทศ 3. เพื่อให้เป็นสถานศึกษาเผยแผ่พระพุทธศาสนาทั้งในประเทศและนอกประเทศ 4. เพื่อให้พระภิกษุสามเณรมีความรู้และความสามารถในการบำเพ็ญประโยชน์แก่ประชาชน 5. เพื่อให้พระภิกษุสามเณรมีความรู้และความสามารถในการค้นคว้าโต้ตอบ หรืออภิปรายได้อย่างกว้างขวางแก่ชาวไทยและชาวต่างประเทศ 6. เพื่อให้พระภิกษุสามเณรได้เป็นกำลังสำคัญในการจรรโลงพระพุทธศาสนา และเป็นศาสนทายาทที่เหมาะสมแก่กาลสมัย 7. เพื่อความเจริญก้าวหน้าและคงอยู่ตลอดกาลนานของพระพุทธศาสนา

ทั้งนี้ ภายใต้การบริหารของคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า กรรมการสภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย ปัจจุบันเรียกว่า กรรมการสภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย สถาบันแห่งนี้เริ่มเปิดให้มีการอบรมศึกษาแก่พระภิกษุสามเณรตั้งแต่วันที่ 16 กันยายน พ.ศ. 2489 จนถึงปัจจุบัน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มีวิทยาเขตอยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศรวม 7 แห่ง คือ 1. วิทยาเขตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2. วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัยในพระอุปถัมภ์ อำเภอสามปราณ จังหวัดนครปฐม 3. วิทยาเขตอีสาน บ้านโนนชัย อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 4. วิทยาเขตล้านนา วัดเจดีย์หลวง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 5. วิทยาเขตศรีธรรมมาโศกราช วัดพระมหาธาตุ อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 6. วิทยาเขตร้อยเอ็ด บ้านดงลาน อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด 7. วิทยาเขตศรีล้านช้าง วัดศรีสุทธาวาส อำเภอเมือง จังหวัดเลย 3 วิทยาลัย คือ 1. มหาปชาบดีเถรีวิทยาลัย จังหวัดนครราชสีมา 2. วิทยาลัยศาสนศาสตร์กาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ 3. วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร จังหวัดยโสธร

2.6.2 ประวัติความเป็นมา

วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย เปิดทำการเรียนการสอนครั้งแรก เมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ. 2526 โดยพระเดชพระคุณพระเทพโมลี (ประจวบ กนฺตจาโร) (ปัจจุบันคือ สมเด็จพระพุทธชินวงศ์) อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เจ้าอาวาสวัดมกุฏกษัตริยาราม กรุงเทพมหานคร และผู้อำนวยการโรงเรียนมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย เป็นองค์ประธานเปิดการศึกษา มีนักศึกษารุ่นแรก จำนวน 11 รูป และเป็นวิทยาเขตแห่งแรกของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วัตถุประสงค์

ความสำคัญของการศึกษาของคณะสงฆ์ในปัจจุบันนี้จะต้องอนุวัติให้ทันกับความเจริญของโลกซึ่งเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จากพระดำริของสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณสมเด็จพระสังฆราช (จวน อุฏฐายีมหาเถร) วัดมกุฏกษัตริยาราม ขณะทรงดำรงตำแหน่งนายกสภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย มีพระประสงค์ที่จะขยายการศึกษาของคณะสงฆ์ให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น ในปี พ.ศ. 2513-2514 ได้ทรงจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง ทำหน้าที่ร่างหลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา และประกาศใช้เป็นหลักสูตรหนึ่งของกระทรวงศึกษาธิการ ในปี พ.ศ.2514 สมัย ฯพณฯ สุกิจ นิมมานเหมินทร์ ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อกระทรวงประกาศใช้หลักสูตรแล้ว พระองค์ท่านได้เปิดโรงเรียนพระปริยัติธรรมแห่งแรกขึ้น ชื่อว่า โรงเรียนวชิรมกุฏ ซึ่งตั้งอยู่บริเวณหลังวัดมกุฏกษัตริยาราม กรุงเทพมหานคร เป็นสาขาหนึ่งของสภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย โดยใช้หลักสูตร พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2514 ในปีเดียวกันนี้ นายฉับ คุณนายสงวน ขุจิตตารมย์ ได้มีจิตศรัทธาถวายที่ดินจำนวน 186 ไร่ ที่ ตำบลสนับทึบ อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ต่อมาได้มีผู้บริจาคซื้อถวายเพิ่มเติมเป็น 736 ไร่) ให้เป็นที่ตั้งสถานศึกษาของคณะสงฆ์ ขยายการศึกษาออกไปสู่ชนบทและเปิดทำการสอนพระภิกษุสามเณรขึ้นได้ทรงวางวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสถาบันสงฆ์แห่งนี้ไว้ 6 ประการ คือ 1. เพื่อเป็นสถาบันการศึกษาชั้นสูงของคณะสงฆ์ 2. เพื่อเป็นสถานที่พักอาศัยเล่าเรียนของพระภิกษุสามเณร 3.

เพื่อเป็นสถานที่พักอาศัยเล่าเรียนวิชาการทางพระพุทธศาสนาของชาวต่างประเทศ 4. เพื่อเป็นศูนย์กลางการศึกษาค้นคว้าทางวิชาการชั้นสูงเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา 5. เพื่อเป็นสถานที่อบรมในด้านการศึกษาปฏิบัติธรรม 6. เพื่อเป็นสถานที่ศึกษาฝึกอบรมพระภิกษุผู้จะปฏิบัติศาสนกิจในระดับสูง เช่น งานด้านการปกครอง การเผยแผ่ การสาธารณูปการ เป็นต้น ขณะที่ทรงเตรียมการจะดำเนินงานภายหลังชาวบ้านเก็บเกี่ยวข้าวเสร็จสิ้นแล้ว แต่พระดำริดังกล่าวยังไม่ทันสัมฤทธิ์ผล พระองค์ทรงสิ้นพระชนม์เสียก่อน เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม พ.ศ. 2514 ต่อมาปี พ.ศ. 2516 พระเถรานุเถระผู้มีบทบาทในการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์ฝ่ายธรรมยุติกหลายรูป เช่น

1. สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช ฯ วัดบวรนิเวศวิหาร
2. สมเด็จพระญาณวโรดม (ประยูร สนตงกุโร) วัดเทพศิรินทราวาส
3. สมเด็จพระพุทธชินวงศ์ (ประจวบ กนตจาโร) วัดมกุฏกษัตริยาราม
4. พระเทพเมธาจารย์ (สุวรรณ กณจโน) วัดมกุฏกษัตริยาราม
5. พระธรรมวราจารย์ (แบน กิตติสาโร) วัดบวรนิเวศวิหาร
6. พระธรรมเจติยาจารย์ (วิริยงค์ สิริธโร) วัดธรรมมงคล
7. พระเทพปัญญาภวี่ (บรรจง กลลิโต) วัดมกุฏกษัตริยาราม

โดยร่วมกันก่อตั้งสถาบันสงฆ์แห่งนี้ขึ้น เริ่มแรกใช้ชื่อว่า สภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย สาขาวังน้อย เป็นที่รู้จักกันของประชาชนโดยทั่วไปว่า วิทยาลัยสงฆ์วังน้อย ในปี พ.ศ.2519 ได้ขอตั้งเป็นวัดชื่อ วัดชูจิตธรรมาราม เพื่อเป็นเกียรติแก่วงศ์สกุลชูจิตารมย์ผู้ถวายที่ดินเพื่อการก่อตั้งครั้งแรก ต่อมาเมื่อวันที่ 20 มีนาคม พ.ศ.2520 ได้รับพระมหากรุณาธิคุณ พระราชทานพระนามาภิไธย ในสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารว่า มหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย และทรงพระราชทานพระนามาภิไธยย่อว่า ม.ว.ก. ภายใต้สัมาธรรมจักร พร้อมทั้งพระราชทานสุภาชิตว่า วชิรูปมจิตโต สียา (พึงเป็นผู้มีจิตแกร่งประดุจเพชร) ให้เป็นตราประจำวิทยาลัย

ด้านการบริหาร

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ภายใต้พระราชบัญญัติ พ.ศ. 2540 ได้แบ่งส่วนงานการบริหารงานของวิทยาเขตออกเป็น 3 ส่วนงาน คือ 1. สำนักงานวิทยาเขต 2. ศูนย์บริการวิชาการ 3. วิทยาลัยศาสนศาสตร์

ปัจจุบันวิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย มีบุคลากรทำหน้าที่บริหารงานประจำ วิทยาเขตประกอบด้วย

1. พระกิตติสารสุธี รองอธิการบดี
2. ผศ.ดร.สำราญ ศรีคำมูล ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายคฤหัสถ์
3. พระครูพิศิษฐ์ธรรมนิเทศ ผู้อำนวยการศูนย์บริการวิชาการ
4. พระมหาโชควรรณ อากาศโร ผู้อำนวยการสำนักงานวิทยาเขต

5. พระครูวิภัชธรรมวิจิตร ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์

และจำนวนบุคลากรประจำวิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย รวมทั้ง อาจารย์และเจ้าหน้าที่ทั้งหมด 26 รูป/คน โดยเป็นพระภิกษุ จำนวน 9 รูป และคฤหัสถ์ จำนวน 17 คน

ด้านการศึกษา

วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัยจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา คือ หลักสูตร ศาสนบัณฑิตใช้อักษรย่อว่า ศน.บ.โดยใช้ระบบการจัดการศึกษาตามหลักสูตรของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัยได้เปิดการเรียนการสอนตามลำดับดังต่อไปนี้

ในปี 2526 ได้เปิดสอนวิชาศาสนาบังคับและวิชาพื้นฐานทั่วไป ใน 2 ระดับชั้น คือ ศาสนศาสตร์ปีที่ 1 และปีที่ 2 ส่วนชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 ต้องเข้าไปศึกษาต่อที่ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วัดบวร-นิเวศวิหาร กรุงเทพมหานคร (รุ่นที่ 4 เป็นรุ่นสุดท้ายที่เข้าไปศึกษาต่อที่ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร)

ในปี 2531 เปิดการเรียนการสอน 2 คณะคือ 1. คณะมนุษยศาสตร์ วิชาเอกภาษาอังกฤษ 2. คณะสังคมศาสตร์ วิชาเอกสังคมวิทยา ในปี 2534 เปิดการเรียนการสอน 3 คณะคือ 1. คณะมนุษยศาสตร์ วิชาเอกภาษาอังกฤษ 2. คณะสังคมศาสตร์ วิชาเอกสังคมวิทยา 3. คณะศึกษาศาสตร์ วิชาเอกภาษาอังกฤษ ในปี 2542 เปิดการเรียนการสอนครบ 4 คณะคือ 1 คณะมนุษยศาสตร์ วิชาเอกภาษาอังกฤษ 2. คณะสังคมศาสตร์ วิชาเอกสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา 3. คณะศึกษาศาสตร์ วิชาเอกภาษาอังกฤษ 4. คณะศาสนาและปรัชญา วิชาเอกปรัชญา

ในปี 2545 เปิดการสอนเพิ่มอีก 1 สาขาวิชา คือ 1. คณะสังคมศาสตร์ วิชาเอกรัฐศาสตร์การปกครอง ปัจจุบันได้เปิดสอนตามหลักสูตรของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ดังนี้ ก คณะมนุษยศาสตร์ เปิดสอนวิชาเอกดังต่อไปนี้ 1. วิชาเอกการสอนภาษาอังกฤษ วิชาโทภาษาไทย ข คณะศึกษาศาสตร์ เปิดสอนวิชาเอกดังต่อไปนี้ 1. วิชาเอกการสอนภาษาอังกฤษ วิชาโทบริหารการศึกษา 2. วิชาเอกการสอนภาษาอังกฤษ วิชาโทภาษาไทย ค คณะสังคมศาสตร์ เปิดสอนวิชาเอกดังต่อไปนี้ 1. วิชาเอกสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา วิชาโทการให้คำปรึกษาและการแนะแนว 2. วิชาเอกรัฐศาสตร์การปกครอง วิชาโทพุทธศาสตร์ 3. วิชาเอกรัฐศาสตร์การปกครอง วิชาโทสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ง คณะศาสนาและปรัชญา เปิดสอนวิชาเอกดังต่อไปนี้ 1. วิชาเอกปรัชญา วิชาโทศาสนาเปรียบเทียบ

ในปี 2548 วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ได้ขออนุมัติเปิดศูนย์การศึกษาปราชญ์บุรีที่วัดป่าทรงคุณ ตำบลดงพระราม อำเภอเมือง จังหวัดปราชญ์บุรี โดยมีนักศึกษารุ่นแรกจำนวน 23 รูป และนักศึกษารายวิชาชีพครู จำนวน 23 คน

ในปี 2549 ขออนุมัติเปิดโครงการบัณฑิตศึกษา (ระดับปริญญาโท) ได้เปิดสอนตามหลักสูตรของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย 3 สาขาวิชาดังนี้ 1. สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา 2. สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง 3. สาขาวิชาการจัดการศึกษา (บริหารการศึกษาในปัจจุบัน)

ปัจจุบันในระดับปริญญาตรีมีการเรียนการสอน 3 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาภาษาอังกฤษ (คณะศึกษาศาสตร์) สาขาวิชาการปกครอง (คณะสังคมศาสตร์) และสาขาวิชาปรัชญา (คณะศาสนาและปรัชญา)

ปรัชญา/ปณิธาน

ความเพียรเลิศ อุดหนุนเยี่ยม เปี่ยมกตัญญู รู้สัจจะ

วัตถุประสงค์หลัก

1. ผลิตบัณฑิตพระภิกษุ สามเณรให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการตามแนวพระพุทธศาสนาเพื่อจรรโลงพระพุทธศาสนาในระดับชาติและนานาชาติ
2. ผลิตบัณฑิตคฤหัสถ์ทุกคนให้เป็นคนดี คือ คิดดี พูดดี และทำดีตามแนวทางแห่งพระพุทธศาสนาบริการวิชาการตามแนวพระพุทธศาสนาแก่สังคมให้เกิดผลสัมฤทธิ์เป็นประจักษ์ชัดเจนต่อสังคมไทยและสังคมโลก
3. ผลิตบัณฑิตเป็นผู้นำเพื่อสร้างสังคมไทยให้มีความเข้มแข็งทางสังคมศาสตร์และมีคุณภาพทั้งด้านความรู้และความประพฤติ
4. ผลิตบัณฑิตเป็นผู้นำเพื่อสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งภูมิปัญญา การเรียนรู้และเป็นศูนย์กลางทางวิชาการพระพุทธศาสนาเถรวาท
5. ผลิตบัณฑิตเป็นผู้นำเพื่อสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งสมานฉันท์ความเอื้ออาทรต่อกันและความสามัคคีโดยใช้หลักสาราณียธรรมและพรหมวิหารธรรม
6. สร้างระบบการบริหารองค์การให้เป็นองค์การที่มีลักษณะของความเป็นมหาวิทยาลัยเฉพาะทางพระพุทธศาสนาและมีมาตรฐานระดับสากล

วิสัยทัศน์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย เป็นสถานศึกษาและปฏิบัติ มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา ฝึกอบรมปฏิบัติจิตภาวนา ส่งเสริมและให้บริการทางวิชาการพระพุทธศาสนาแก่พระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ รวมทั้งการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

พันธกิจ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย มุ่งจะผลิตบุคลากรทางพระพุทธศาสนาที่ประกอบด้วยความรู้ดีทั้งทางธรรมและทางโลก ความสามารถดีในการคิด พูด ทำ มีคุณธรรมจริยธรรมประจำใจ สามารถควบคุมกายวาจาใจให้สงบเย็นมีอุทิศตนและมีอุดมการณ์มุ่งอุทิศตนบำเพ็ญประโยชน์แก่สังคม

เอกลักษณ์มหาวิทยาลัย และอัตลักษณ์มหาวิทยาลัย

อัตลักษณ์ บัณฑิตมีความรอบรู้ในหลักพระพุทธศาสนาและสามารถเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่สังคมในระดับชาติและนานาชาติ

เอกลักษณ์ บริการทางวิชาการพระพุทธศาสนาแก่สังคมในระดับชาติและนานาชาติ

สถานที่ตั้ง

วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ตั้งอยู่บนถนนพหลโยธิน ระหว่างกิโลเมตรที่ 73 - 74 สายกรุงเทพมหานคร- สระบุรี ภายในวัดชูจิตธรรมาราม เลขที่ 57 หมู่ที่ 1 ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รหัสไปรษณีย์ 13170 หมายเลขโทรศัพท์ที่จะติดต่อ วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย 0-3574-5037-8 โทรสาร 0-3574-5037

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา ศาสนาและวัฒนธรรม (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562)

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต/คณะ/ภาควิชา คณะ ศาสนาและปรัชญา/ภาควิชาปรัชญา

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป 1. รหัสและชื่อหลักสูตร รหัสหลักสูตร : 25491861105489
ภาษาไทย : ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา ศาสนาและวัฒนธรรม ภาษาอังกฤษ : Bachelor of Arts Program in Philosophy, Religions and cultures 2. ชื่อปริญญาและสาขาวิชา ชื่อเต็ม (ภาษาไทย) : ศิลปศาสตรบัณฑิต (ปรัชญา ศาสนาและวัฒนธรรม) ชื่อย่อ (ภาษาไทย) : ศศ.บ. (ปรัชญา ศาสนาและวัฒนธรรม) ชื่อเต็ม (ภาษาอังกฤษ) : Bachelor of Arts (Philosophy, Religions and cultures) ชื่อย่อ (ภาษาอังกฤษ) : B.A. (Philosophy, Religions and cultures) 3. วิชาเอก ปรัชญา ศาสนาและวัฒนธรรม 4. จำนวนหน่วยกิตที่เรียนตลอดหลักสูตร 132 หน่วยกิต 5. รูปแบบของหลักสูตร 5.1 รูปแบบ หลักสูตรระดับปริญญาตรี 4 ปี 5.2 ประเภทของหลักสูตร หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาการ 5.3 ภาษาที่ใช้ ภาษาไทย 5.4 การรับเข้าศึกษา รับนักศึกษาไทยและนักศึกษาต่างชาติที่มีทักษะในการใช้ภาษาไทยได้ 5.5 ความร่วมมือกับสถาบันอื่น หลักสูตรเฉพาะของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ที่จัดการเรียนการสอนโดยตรง 5.6 การให้ปริญญาแก่ผู้สำเร็จการศึกษา ให้ปริญญาเพียงสาขาวิชาเดียว 6. สถานภาพของหลักสูตรและการพิจารณาอนุมัติ/เห็นชอบหลักสูตร 6.1 เป็นหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562 ปรับปรุงจากหลักสูตรศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา พ.ศ. 2559 6.2 สภาวิชาการเห็นชอบหลักสูตรของมหาวิทยาลัย ในการประชุมครั้งที่ 7/2562 วันที่ 4 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2562 6.3 สภามหาวิทยาลัย อนุมัติหลักสูตรในการประชุมครั้งที่ 9/2562 วันที่ 27 เดือน กันยายน พ.ศ. 2562 6.4 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ภาคการศึกษาที่ 1 ปี การศึกษา 2563 7. ความพร้อมในการเผยแพร่หลักสูตรที่มีคุณภาพและมาตรฐาน หลักสูตรมีความพร้อมเผยแพร่ว่าเป็นหลักสูตรที่มีคุณภาพและมาตรฐานคุณวุฒิปริญญาตรีใน ปีการศึกษา 2565

8. อาชีพที่สามารถประกอบได้หลังสำเร็จการศึกษา 8.1 พระธรรมทูต/พระสงฆ์ 8.2 ศาสนาจารย์/อนุศาสนาจารย์ 8.3 นักวิจัย/นักวิชาการด้านปรัชญา ด้านศาสนา ด้านวัฒนธรรม 8.4 นักเขียน/นักวิจารณ์ 8.5 ข้าราชการและพนักงานของรัฐในกระทรวง องค์การมหาชนที่เกี่ยวข้อง

2.7 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.7.1 งานวิจัยในประเทศ

พูนเกษม สํารัญพิศ (2550 : 90) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างความมีวินัยด้านความสะอาดของนักเรียนโรงเรียนบ้านโคกสะอาด อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษา พบว่า มีนักเรียนที่ขาดวินัยในตนเองในการรักษาความสะอาดจำนวน 35 คน ผลการสังเกตเกี่ยวกับพฤติกรรมการณ์มีวินัยในการรักษาความสะอาดของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย สามารถจำแนกนักเรียน กลุ่มนี้ออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้ 1. นักเรียนขาดความรับผิดชอบในการทำความสะอาดห้องเรียนและบริเวณคุ่มที่รับผิดชอบ 2. นักเรียนแต่งกายสกปรก ร่างกายสกปรกไม่อาบน้ำมาโรงเรียน เล็บยาว ผมยาว ไม่ซักรีดเสื้อผ้า

จากการสัมภาษณ์นักเรียน คณะกรรมการโรงเรียน และผู้ปกครองนักเรียน ได้รับข้อมูลว่า ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่มีฐานะยากจน ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรและรับจ้างทั่วไป ไม่มีเวลาดูแลเอาใจใส่ การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย บางส่วนบิดา มารดาอพยพไปทำงานรับจ้างยังท้องถิ่นอื่น ปล่อยให้บุตรหลานอยู่กับ ปู่ ย่า ตา ยาย ที่มีอายุมาก ขาดความเอาใจใส่ต่อบุตรหลานการดำเนินการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมนักเรียนในวงรอบที่ 1 ได้ดำเนินการตามแผนการดำเนินการเสริมสร้างวินัยในการรักษาความสะอาดของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ตามกิจกรรมหลักทั้ง 5 กิจกรรม ได้แก่ 1. กิจกรรมครูเพื่อน 2. จัดทำโครงการประกวดห้องเรียนตัวอย่าง 3. จัดทำโครงการประกวดบริเวณคุ่มตัวอย่าง 4. จัดทำโครงการประกวดนักเรียนแต่งกายดีเด่น 5. กิจกรรม การเยี่ยมบ้าน โดยได้รับความร่วมมือจากกลุ่มผู้ร่วมศึกษา นักเรียน กรรมการโรงเรียนและผู้ปกครองนักเรียน ผลการดำเนินงานพบว่า ได้ผลเป็นที่น่าพอใจ กล่าวคือ นักเรียนส่วนใหญ่มีวินัยในการรักษาความสะอาดห้องเรียน บริเวณคุ่มที่รับผิดชอบ ปฏิบัติตนถูกสุขลักษณะ แต่งกายได้สะอาด ถูกระเบียบ รู้จักดูแลรักษาความสะอาดร่างกายและเสื้อผ้าตนเอง แต่ยังมีนักเรียน จำนวน 7 คน มิได้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการรักษาความสะอาด ซึ่งกลุ่มผู้ศึกษาค้นคว้าได้ร่วมประชุมปรึกษาหารือ ถึงประเด็นปัญหาดังกล่าวเพื่อหาสาเหตุถึงประเด็นปัญหาเชิงลึก และแนวทางแก้ไขปัญหามองรอบที่ 2 ต่อไป

นิภาพร การเพียร (2551 : 58-59) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนประทาย อำเภอประทายจังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษา พบว่า ผลการพัฒนาในวงจรถูกที่ 1

1. ผลการดำเนินการประชุมคณะครูวางแผนเพื่อสร้างความตระหนักและหาแนวทางการพัฒนา จริยธรรมเชิงพฤติกรรมและการใช้เหตุผลของนักเรียน วิเคราะห์สภาพปัญหาการปฏิบัติงาน ปัจจุบันสรุปได้ว่านักเรียนกลุ่มที่มีปัญหาพฤติกรรมต่ำมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ครูผู้เกี่ยวข้องและผู้ปกครองก็ไม่ได้ติดตามช่วยเหลือเท่าที่ควร ด้านความร่วมมือของครูผู้เกี่ยวข้องและผู้ปกครองก็ไม่ได้ติดตามช่วยเหลือเท่าที่ควร ด้านความร่วมมือของครูผู้เกี่ยวข้องพบว่ามีความพร้อมเพียงที่จะช่วยกันแก้ปัญหา แม้ว่าจะมีครูบางส่วนไม่เข้าอาจเนื่องจากติดภาระงานราชการอื่น แต่อย่างไรก็ตามทั้งผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา ครูฝ่ายปกครอง ครูแนะแนว และครูผู้สอน กระตือรือร้นที่จะให้ความร่วมมือในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนประทาย ครูอาจารย์มีการสนทนาแสดงความคิดเห็นในทัศนคติต่าง ๆ เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนประทายอย่างหลากหลาย ขณะเดียวกันก็ให้ความร่วมมือวิเคราะห์ถึงแนวทางการพัฒนาซึ่งสังเกตได้ว่าครูมีความเข้าใจในบทบาทของตนเองเป็นอย่างดี จากผลการแสดงความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่าจะดำเนินกิจกรรมเพื่อการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยศึกษาในวงรอบที่ 1 และวงรอบที่ 2 ดังนี้

วงรอบที่ 1

1. นำนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเข้าอบรม คุณธรรมจริยธรรมนอกสถานศึกษาซึ่งจัดขึ้น ณ วัดมะค่า อำเภอบึงสามพัน จังหวัดนครราชสีมา ในวันที่ 24 - 26 พฤษภาคม 2551
2. ดำเนินกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียนกลุ่มตัวอย่างไปพร้อมกันกับดำเนินกิจกรรมอบรมคุณธรรมจริยธรรมภายในโรงเรียน เพื่อประสานสัมพันธ์กับผู้ปกครองในการติดตามพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนขณะที่เขาดำเนินชีวิตอยู่ที่บ้าน

วงรอบที่ 2

1. ดำเนินกิจกรรมอบรมคุณธรรมต่อเนื่องในโรงเรียนประทาย ในวันพุธ เวลา 14.55 - 15.50 น. ดำเนินการติดต่อกัน 4 ครั้งโดยใช้วิทยากรในท้องถิ่น
2. ผลการศึกษาเข้าค่ายพัฒนาคุณภาพชีวิต ณ วัดมะค่า อำเภอบึงสามพัน จังหวัดนครราชสีมา ในวันที่ 24 - 26 พฤษภาคม 2551

นงลักษณ์ กองหลัง (2552 : 115-116) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์พฤติกรรมบริโภคนิยมของนิสิตปริญญาตรีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผลการศึกษา พบว่า

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม นิสิตผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 722 คน (ร้อยละ 68.3) เป็นคณะกรรมการบัญชีและการจัดการมากที่สุดจำนวน 469 คน (ร้อยละ 44.4) รองลงไปคือคณะวิทยาการจัดการเมืองการปกครองจำนวน 159 คน (ร้อยละ 15.0)
2. ผลความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมบริโภคนิยมของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม นิสิตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมบริโภคนิยมของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัย

มหาสารคาม โดยรวมด้านการกิน ด้านการดูแลรักษาสุขภาพและความงาม ด้านเครื่องอำนวยความสะดวก ด้านการเสพความบันเทิง ด้านค่านิยม อยู่ในระดับน้อย

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมบริโภคนิยมของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 นิสิตชายและนิสิตหญิงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมบริโภคนิยมแตกต่างกัน ซึ่งนิสิตชายมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมบริโภคนิยมมากกว่านิสิตหญิงเท่ากับ 2.2702 และผลการเปรียบเทียบการวิเคราะห์ความแปรปรวนของพฤติกรรมบริโภคของนิสิตปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยมหาสารคามโดยรวมของนิสิตที่มีคณะที่เรียนแตกต่างกันมีความเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมบริโภคนิยมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจพฤติกรรมบริโภคนิยมของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พบว่า ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ 37 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 1 ด้านดูแลสุขภาพสินค้าสามัญ มีตัวบ่งชี้ 12 ข้อ องค์ประกอบที่ 2 ด้านการแต่งกายของใช้ตามแฟชั่น มีตัวบ่งชี้ 7 ข้อ องค์ประกอบที่ 3 ด้านวัตถุนิยม มีตัวบ่งชี้ 7 ข้อ องค์ประกอบที่ 4 ด้านการเสพความบันเทิง มีตัวบ่งชี้ 4 ข้อ องค์ประกอบที่ 5 ด้านค่านิยม มีตัวบ่งชี้ 3 ข้อ องค์ประกอบที่ 6 ด้านการกิน มีตัวบ่งชี้ 4 ข้อ มีน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.35 - 0.77 องค์ประกอบทั้งหมดสามารถอธิบายพฤติกรรมบริโภคนิยมของนิสิตได้ร้อยละ 62.954

พระมหาประวิทย์ สุระวรรณ (2552 : 117) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการดำเนินงานการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์แก่นักเรียน โรงเรียนสุนารีวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษา พบว่า ผลการพัฒนาในวงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์ การอบรม การสอนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม และการเข้าค่ายคุณธรรมจริยธรรม ทำให้นักเรียนส่วนใหญ่มีคุณธรรมจริยธรรมที่ดีขึ้นแต่ยังมีนักเรียนส่วนน้อยที่ยังไม่พัฒนา จึงต้องมีการพัฒนาในวงรอบที่ 2 ผลการพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์การสอนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมและกลยุทธ์การเข้าค่ายคุณธรรมจริยธรรม ทำให้นักเรียนเห็นความสำคัญของเรื่องคุณธรรมจริยธรรมและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดียิ่งขึ้น

เจียมจิต แสงวงศ์ (2553 : 70-71) ได้ศึกษาเรื่อง การปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเชิงชุมราษฎร์นุกูล อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมายพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ 3 ด้าน คือ 1. ไม่สนใจการเรียน 2. ทิ้งขยะไม่เป็นที่ 3. ไม่ส่งงาน นักเรียนชายชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันออกไป หลังการใช้กลยุทธ์ในวงรอบที่ 1 ได้แก่ การประชุมแบบมีส่วนร่วมเพื่อระดมความคิด โดยใช้กิจกรรมการทำกระดาษรีไซเคิลจากเศษกระดาษ ส่งผลให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายได้รับการพัฒนาสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ได้แก่ การมีความสนใจในการเรียน จำนวน 3 คนมีความสนใจการเรียนขึ้น จำนวน 2 คนยังเหลือที่ต้องการพัฒนาต่อไป จำนวน 1 คน นักเรียนที่มีนิสัยทิ้งขยะไม่เป็นที่ จำนวน 3 คน มี

พฤติกรรมที่มีระเบียบวินัยทิ้งขยะเป็นที่ตามที่จัดไว้จำนวน 2 คน ยังเหลืออีก จำนวน 1 คนที่ต้องพัฒนาต่อไป นักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่ส่งงานจำนวน 3 คน มีพฤติกรรมรับผิดชอบส่งงานตามกำหนดจำนวน 2 คน ยังเหลือที่ต้องพัฒนาจำนวน 1 คน ทุกคนมีความสนใจและตั้งใจเรียนมากขึ้น มีความรับผิดชอบมากขึ้น ส่วนนักเรียนที่ยังไม่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้นำไปพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยใช้กิจกรรมทำดอกไม้จากกระดาษรีไซเคิล หลังเลิกเรียนและวันหยุด ซึ่งสามารถพัฒนาได้ครบในวงรอบที่ 2

สรารุช ขันติธรรมรัตน์ (2554 : 98-99) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนบัวใหญ่เทคโนโลยีพณิชยการ อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ได้ร่วมกันวางแผนการดำเนินงาน โดยเริ่มจากการศึกษาสภาพปัญหาการขาดวินัยของนักเรียนในด้านต่าง ๆ มาใช้เป็นข้อมูลการวางแผนการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างความมีวินัยในตนเองให้เกิดขึ้นกับนักเรียน 2 ด้าน คือ วินัยต่อตนเองด้านการรักษาความสะอาด และวินัยต่อส่วนรวมด้านการตรงต่อเวลา จากการประชุมทำให้ได้โครงการเพื่อใช้ในการเสริมสร้างความมีวินัยในตนเองของนักเรียน 1 โครงการ 2 กิจกรรม คือ โครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรม ทั้งภายในและภายนอกองค์การ และกิจกรรมทัศนศึกษา กิจกรรมการเข้าแถวหน้าเสาธงในการนำโครงการและกิจกรรมดังกล่าวสู่การปฏิบัตินั้นกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ได้นำกลยุทธ์การนิเทศภายในคอยกำกับ ดูแล ช่วยเหลือ แนะนำ อย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง ทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ

ด้านการรักษาความสะอาด จากจำนวนนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย 19 คน พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมการมีวินัยด้านการรักษาความสะอาดดีขึ้นอย่างน่าพอใจและผ่านเกณฑ์ดังปรากฏในตาราง 2 โดยนักเรียนรู้จักรักษาความสะอาดของเสื้อผ้า เครื่องแต่งกายดีขึ้น และถูกต้องตามระเบียบของทางโรงเรียน ไม่ใส่เครื่องประดับมาโรงเรียน จัดกระเป๋า เครื่องเขียนแบบเรียนเรียบร้อยตามตารางเรียนทุกวัน รวมทั้งดูแลความสะอาดของผม เล็บมือ และผิวหนังดีขึ้นนอกจากนั้นยังทิ้งขยะในที่จัดให้รับผิดชอบเวรประจำวัน และเขตพื้นที่ในบริเวณโรงเรียนดีขึ้นแต่อย่างไรก็ตาม พบว่า ยังมีนักเรียนกลุ่มเป้าหมายอีก จำนวนหนึ่งที่ยังเป็นปัญหาไม่สามารถพัฒนาตนเองให้ถึงเกณฑ์ได้ในระยะแรกนี้ โดยมีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการทำหน้าที่เวรประจำวัน และมาโรงเรียนสายไม่รับผิดชอบในการทำความสะอาดเขตพื้นที่ในบริเวณโรงเรียนที่รับผิดชอบได้ และยังมีสุขนิสัยส่วนตัวไม่ดีขึ้นทั้งการรักษาความสะอาดของเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย และอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย

ด้านการตรงต่อเวลา จากจำนวนนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย พบว่า นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองให้มีพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในตนเองด้านการตรงต่อเวลา ด้วยมาโรงเรียนตั้งแต่เข้าตรงเวลา เข้าแถว และแต่งกายเรียบร้อยตรงตามกฎระเบียบของโรงเรียน ผ่านเกณฑ์ดังปรากฏในตาราง 3 และตาราง 4 โดยนักเรียนรู้จักแบ่งเวลาเป็น รู้จักหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติดีขึ้น ผู้ปกครอง พบว่านักเรียนมีการ

ปรับพฤติกรรมมากกว่าเดิม เช่น จากที่เคยตื่นสาย ก็ปรับมาตื่นให้ทันมาโรงเรียนทุกวัน อย่างไรก็ตาม ยังมีนักเรียนกลุ่มเป้าหมายอีก จำนวนหนึ่งที่ไม่สามารถพัฒนาตนเองได้ถึงเกณฑ์ที่น่าพอใจในระยะแรกนี้ โดยมีพฤติกรรมมาโรงเรียนสายหลังจากเลิกทำกิจกรรมหน้าเสาธงแล้วซึ่งนักเรียนยังปฏิบัติได้ไม่เป็นที่น่าพอใจ ซึ่งจะต้องมีการดูแลแก้ไขต่อไป

กรรณิการ์ ภิรมย์รัตน์ (2555 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า 1. นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมีระดับพฤติกรรมทางจริยธรรมโดยรวม อยู่ในระดับสูง (= 3.78) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง ได้แก่ ความขยันหมั่นเพียร ความซื่อสัตย์ ความอดทน อดกลั้น ความยุติธรรม ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความเสียสละ ยกเว้นจริยธรรมความประหยัดอดออมที่อยู่ในระดับปานกลาง 2. นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรมโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาหญิงมีพฤติกรรมสูงกว่านักศึกษาชาย 3. นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีอายุต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรมโดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีพฤติกรรมไม่แตกต่างกัน 4. นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏที่เรียนในชั้นปีที่ต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรมโดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีพฤติกรรมไม่แตกต่างกัน 5. นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 6 แห่ง มีพฤติกรรมทางจริยธรรมโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 5 ด้าน คือ ด้านความขยันหมั่นเพียร ด้านความประหยัดอดออม ด้านความอดทน อดกลั้น ด้านความยุติธรรม และด้านความมีระเบียบวินัย 6. นักศึกษามีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏใน 4 ประเด็น ดังนี้ ประเด็นที่ 1 แนวทางด้าน การดำเนินชีวิตในสังคม นักศึกษาเห็นว่าคุณธรรมจริยธรรมที่นักศึกษาควรมีในการดำเนินชีวิตที่สำคัญมี 3 ด้าน คือ ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความรับผิดชอบ และด้านความซื่อสัตย์สุจริต ประเด็นที่ 2 แนวทางด้าน การจัดการเรียนการสอน นักศึกษามีความเห็นว่าแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมให้กับนักศึกษา คือ การสอดแทรกหลักคุณธรรมจริยธรรม ในขณะที่อาจารย์ทำการสอนแต่ละวิชา ประเด็นที่ 3 แนวทางด้าน การจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรม นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมให้กับนักศึกษานั้น มหาวิทยาลัยควรมีการจัดกิจกรรมหรือโครงการที่ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้นักศึกษาอย่างต่อเนื่องและเป็นประจำ เพื่อจะได้ซึมซับและติดตัวไปตลอด ประเด็นที่ 4 แนวทางด้าน การประกอบอาชีพตามจรรยาบรรณ นักศึกษามีความคิดเห็นว่านักศึกษาจะต้องมีความซื่อสัตย์สุจริตในการประกอบอาชีพของตนในอนาคต มหาวิทยาลัยควรส่งเสริมและสนับสนุนให้นักศึกษามีคุณธรรมในด้านนี้ ด้วยการฝึกอบรมเกี่ยวกับจรรยาบรรณในวิชาชีพก่อนจบการศึกษา

อภิชาติ ประสิทธิ์นอก (2556 : 57-58) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมวัฒนธรรมประชาธิปไตยของนักเรียน ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ 1. พฤติกรรมด้านคารวธรรม 2. พฤติกรรมด้านสามัคคีธรรม 3. พฤติกรรมด้านปัญญาธรรม เรื่อง วัฒนธรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนปทุมรัตน์พิทยาคม ผลการศึกษา พบว่า

1. นักเรียนโรงเรียนปทุมรัตน์พิทยาคม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 57.7) มีช่วงอายุ 17 ปี (ร้อยละ 39.6) รองลงมา ช่วงอายุ 18 ปี (ร้อยละ 34.8) และเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (ร้อยละ 39.2) รองลงมาเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (ร้อยละ 36.9)

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เห็นว่านักเรียนมีพฤติกรรมวัฒนธรรมประชาธิปไตย โดยรวม และรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ มีพฤติกรรมด้านปัญญาธรรม พฤติกรรมด้านคารวธรรม และพฤติกรรมด้านสามัคคีธรรม

2.1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เห็นว่านักเรียนมีพฤติกรรมวัฒนธรรมประชาธิปไตย ด้านคารวธรรม เป็นรายชื่อทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับ คือ นักเรียนมีพฤติกรรมการแสดงความเคารพเทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ในทุกโอกาส นักเรียนมีพฤติกรรมการแสดงความเคารพต่อคุณครูในฐานะที่เป็นนักเรียน โดยการเคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนในทุกโอกาส ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน และนักเรียนมีพฤติกรรมการรู้จักการพูดจาให้เหมาะสมกับกาลเทศะใช้คำพูดเหมาะสมตามฐานะของบุคคล

2.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เห็นว่านักเรียนมีพฤติกรรมวัฒนธรรมประชาธิปไตย ด้านสามัคคีธรรม เป็นรายชื่อ ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับ คือ นักเรียนมีพฤติกรรมการทำงานจะต้องวางแผนในการทำงานร่วมกัน ระดมความคิดร่วมกันและต้องช่วยเหลืออย่างตั้งใจ จริงจังไม่หลีกเลี่ยง หรือทำแบบอย่างเอาเปรียบผู้อื่น นักเรียนมีพฤติกรรมการทำงานร่วมกันอย่างสันติวิธี รู้จักการประนีประนอมโดยคำนึงถึงประโยชน์ที่เกิดขึ้นแก่ส่วนรวมเป็นใหญ่ และนักเรียนมีพฤติกรรมการเสียสละความสุขส่วนตัวหรือหมู่คณะเพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวมหรือของชาติ

2.3 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เห็นว่านักเรียนมีพฤติกรรมวัฒนธรรมประชาธิปไตย ด้านปัญญาธรรม เป็นรายชื่อ ข้ออยู่ในระดับมากที่สุด คือ นักเรียนมีพฤติกรรมการใช้เหตุผลและความถูกต้องในการตัดสินใจแก้ปัญหาทั้งปวง ไม่ใช่เสียงข้างมากในการตัดสินใจปัญหาเสมอไป และมีวัฒนธรรมประชาธิปไตย ด้านปัญญาธรรม เป็นรายชื่ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับ คือ นักเรียนมีพฤติกรรมการไม่ถือตนเป็นใหญ่ คือการรู้จักรับฟัง ความคิดเห็นของผู้อื่นการยอมรับฟัง และนักเรียนมีพฤติกรรม การปฏิบัติตามมติของเสียง

ส่วนมากในที่ประชุมหรือในการทำงานต่าง ๆ และนักเรียนมีพฤติกรรมช่วยกันตัดสินใจร่วมกันในการทำงานเป็นกลุ่ม

ชุดิมา สังทรัพย์ (2559 : ง) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสุจริต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า

1. พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสุจริต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับจากมากไปน้อยตามลำดับ ได้แก่ ด้านความมีวินัย ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านมีจิตสาธารณะและด้านอยู่อย่างพอเพียง

2. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสุจริต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสุจริต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามสภาพครอบครัว โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

พรนิภา จันทร์น้อย (2560 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบกิจกรรมการพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามคุณลักษณะบัณฑิตอุดมคติไทย ผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณารายด้าน เป็นดังนี้ ด้านความมีระเบียบวินัย เมื่อรับประทานอาหารเช้า นักศึกษาจะเก็บงานไปวางที่โต๊ะที่ทางมหาวิทยาลัยเตรียมไว้ให้และเข้าเรียนทันตามที่ตารางเรียนกำหนด ด้านความรับผิดชอบนักศึกษาให้ความสำคัญงานส่วนรวมก่อนเรื่องส่วนตัว ทำงานตามที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามเวลาที่กำหนด ด้านความเสียสละ นักศึกษาจะช่วยเหลือเพื่อน ที่ลำบากตามกำลังความสามารถของนักศึกษา ด้านความซื่อสัตย์สุจริต นักศึกษาเข้าเรียนทุกครั้ง ถึงแม้บางครั้งอาจารย์ไม่ได้เช็คชื่อ ด้านการมีวัฒนธรรม นักศึกษาแต่งกายและมีมารยาทงดงามแบบ ไทย มีสัมมาคารวะกตัญญูทักทายต่อผู้มีพระคุณ เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรมไทย และด้านการมีจรรยาบรรณวิชาชีพ นักศึกษาปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต ปฏิบัติตนตามกฎหมาย ระเบียบและแบบแผนของหน่วยงาน

สรารุช เย็นเอง (2561 : 11) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การปรับพฤติกรรมผู้เรียนด้านความรับผิดชอบ โดยใช้เทคนิคการเสริมแรงทางบวกและการชี้แนะ ผลการศึกษาการปรับพฤติกรรมผู้เรียนด้านความรับผิดชอบ โดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนด้านจิตพิสัย โดยเสริมเทคนิคการปรับพฤติกรรมในกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยเทคนิคการเสริมแรงทางบวกและการชี้แนะ ก่อนปรับพฤติกรรมมี 5 กิจกรรม และระหว่างปรับพฤติกรรมมี 5 กิจกรรมเช่นกัน กำหนดน้ำหนักคะแนน

ของแต่ละพฤติกรรม คือ 2 คะแนน เมื่อแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง ให้ 1 คะแนน เมื่อแสดงพฤติกรรม บ้างบางครั้ง และให้ 0 คะแนน เมื่อไม่แสดงพฤติกรรมเลย คะแนนเต็มแต่ละพฤติกรรมของ 5 กิจกรรม คือ 10 คะแนน ผลการสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนหลังจากปรับพฤติกรรมแล้วพบว่า ผู้เรียนทั้ง 2 คน ได้รับคะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 80 อยู่ในระดับดีเยี่ยม และได้รับคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ร้อยละ 70.00 เมื่อพิจารณาพฤติกรรมย่อยด้านความรับผิดชอบ พบว่าผู้เรียนคนที่ 1 ได้รับคะแนน หลังการปรับพฤติกรรมผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 9 พฤติกรรมย่อย ไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 1 พฤติกรรมย่อย คือ การติดตามผลงานที่ได้กระทำลงไป สำหรับผู้เรียนคนที่ 2 ได้รับคะแนนหลังการ ปรับพฤติกรรมผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ครบทั้ง 10 พฤติกรรมย่อย เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมของ ผู้เรียนระหว่างก่อนและหลังปรับพฤติกรรม พบว่าภาพรวมผู้เรียนได้รับคะแนนด้านการพัฒนา คิดเป็น ร้อยละ 46.50 และได้รับคะแนนด้านความก้าวหน้าของการปรับพฤติกรรม คิดเป็นร้อยละ 71.22 ซึ่ง แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อในทิศทางที่ดีขึ้น รายละเอียด แสดงดังตารางที่ 1 และ 2 ตามลำดับ

พระมหาชานนท ชัยมงคล (2561 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการพัฒนา คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดปรีดิยาศำ กัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า ผลการวิเคราะห์สภาพคุณธรรมจริยธรรมของ นักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดปรีดิยาศำ ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจาก มากไปหาน้อย ตามลำดับดังนี้ ด้านการ มีวินัยและรับผิดชอบ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความ กตัญญูทศเวที ดานความประหยัด และ ดานความเมตตา

สุจิตรา ตรีรัตน์นุกูล (2562 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เชิง ประสบการณ์สำหรับส่งเสริมกรอบความคิด ด้านเขาวนปัญญาของนักศึกษาระดับอาชีวศึกษา ผลการวิจัย พบว่า 1. กิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์มีความเหมาะสมในระดับมาก สำหรับ ส่งเสริม กรอบความคิดด้านเขาวนปัญญาของนักศึกษาระดับอาชีวศึกษา 2. คะแนนเฉลี่ยของกรอบ ความคิดด้านเขาวนปัญญา ของนักศึกษาระดับอาชีวศึกษา ในกลุ่มทดลองหลังได้เข้าร่วมกิจกรรมการ เรียนรู้ เชิงประสบการณ์สูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3. คะแนน เฉลี่ยของกรอบความคิดด้านเขาวนปัญญาของนักศึกษาระดับอาชีวศึกษากลุ่ม ทดลองที่เข้าร่วม กิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์สูงกว่านักศึกษาระดับอาชีวศึกษากลุ่มควบคุม ที่ไม่ได้เข้าร่วม กิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุมิตร สุวรรณ และคณะ (2563 : 206) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรม คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผลการศึกษา พบว่า 1. พฤติกรรมที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ กลุ่มผู้บริหาร ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความมี วินัย กลุ่มบุคลากรคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความสามัคคีความ

ชื่อสัตย์กลุ่มบุคลากรโรงเรียนสาธิต ได้แก่ ความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์กลุ่มนิสิต ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์จิตสาธารณะ และกลุ่ม นักเรียนโรงเรียนสาธิตฯ ได้แก่จิตสำนึก มีระเบียบวินัย ความสามัคคี 2. ผลการประเมินและการพัฒนา พฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรม กลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มบุคลากรโรงเรียนสาธิต มีการพัฒนาพฤติกรรม คุณธรรมจริยธรรมในภาพรวมดีขึ้น อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มบุคลากรคณะศึกษาศาสตร์ และพัฒนศาสตร์กลุ่มนิสิต และกลุ่ม นักเรียนโรงเรียนสาธิต มีการพัฒนาพฤติกรรม คุณธรรมจริยธรรมในภาพรวมไม่ดีขึ้น อย่างมีนัยสำคัญที่ ระดับ .05 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ตามลำดับ

2.7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ลอตฟาบาดี (Lotfabadi. 2008 : 24) ได้ศึกษาการประเมินผลงานทฤษฎีการพัฒนาคุณธรรมของ เพียเจท์ โคลเบิร์กและบันดิรา และการจัดรูปแบบใหม่สำหรับงานวิจัยในการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนชาวอิสลาม จากการศึกษาพบว่า แนวคิดของ เพียเก้ท คอเบอร์กและบันดิรา มีความเคร่งครัดต่อการตัดสินคุณธรรมสังคมการเรียนรู้และความสัมพันธ์ต่อประเทศตะวันตกจากพื้นฐานสำหรับแนวคิดเหล่านั้นที่ปราศจากจิตวิญญาณ ความมีเหตุผล และพื้นฐานกระตุ้นคุณธรรมซึ่งมีพื้นฐานในการแบ่งสิ่งมีชีวิตธรรมชาติมนุษย์

พอนเทียส (Pontious. 2008 : 1) ได้ศึกษาการเรียกร้องความพยายาม ในความต้องการใช้หลักสูตรจริยธรรมเพื่อสนับสนุนการพัฒนาคุณธรรมระดับชาติ ในการละเมิดความประพฤติของนักเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อชี้แจงการความต้องการใช้ห้องเรียนจริยธรรมเพื่อสนับสนุนการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในการบวกรถระหนักของนักเรียน ผลสรุปปรากฏว่าแนวคิดการพัฒนานักเรียนสามารถใช้ประโยชน์ในการช่วยเหลือและอธิบายว่าทำไมนักเรียนตัดสินใจในการฝ่าฝืนความถูกระเบียบ นักเรียนทั้งหมดที่ได้รับโอกาสพิสูจน์คุณค่าในตนเอง ตระหนักและศรัทธาในวิธีการซึ่งมีผลกระทบต่อสังคม

โอลาดิโป (Oladipo. 2009 : 149-156) ได้ศึกษาผู้มีส่วนรับผิดชอบการศึกษาคุณธรรมของนักเรียน เพื่อที่จะตอบคำถามของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่ให้การช่วยเหลือนักเรียนในด้านคุณธรรม ผลสรุปพบว่า การศึกษาคุณธรรมของเด็กค่อนข้างจะไม่มีใครเหลียวแลโดยตรงจากหน่วยงานต่าง ๆ ในทางตรงข้าม สถาบันทางสังคมต้องร่วมมือและกระทำอย่างจริงจังเนื่องจากให้เด็กได้รับประโยชน์ทางคุณธรรมทางการศึกษา

สโนว์ (Snow. 2001 : 1674-A) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ของครู ผู้บริหาร นักเรียนเกี่ยวกับผลกระทบของกฎระเบียบวินัยที่โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายกำหนดขึ้น พบว่า ผู้บริหารมีเจตคติว่า กฎระเบียบวินัยที่กำหนดขึ้นมีผลกระทบต่อปัญหาระเบียบวินัยน้อย ครูมีเจตคติว่า

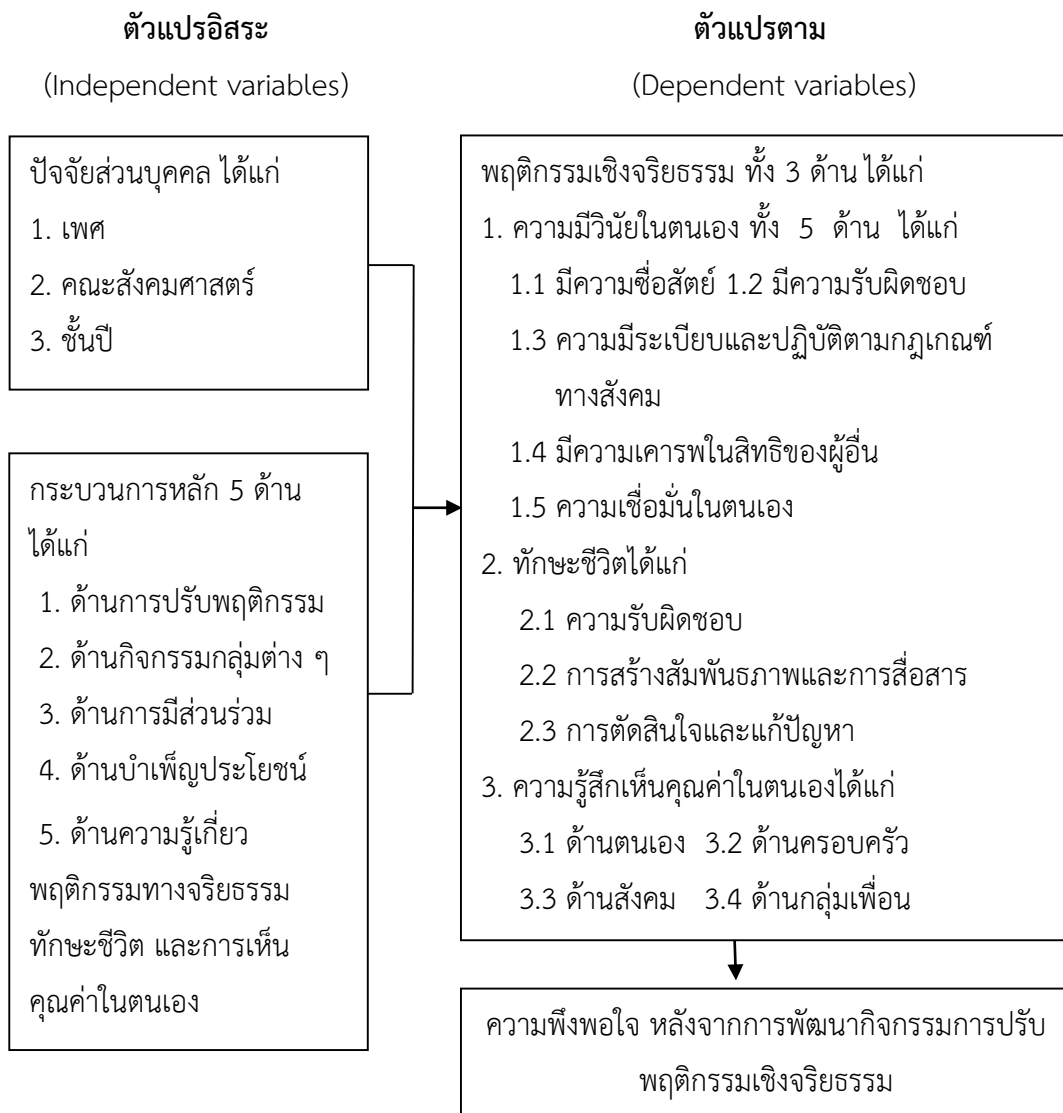
กฎระเบียบวินัยที่กำหนดขึ้นมีปัญหาแต่ไม่เท่าเจตคติของผู้บริหาร นักเรียน มีเจตคติว่า มีปัญหาที่แตกต่างกันมากในกฎระเบียบวินัยที่กำหนดขึ้น แต่อย่างไรก็ตามทั้งครู ผู้บริหาร นักเรียนมีความต้องการอยู่ในกรอบกฎระเบียบวินัยที่กำหนดขึ้นซึ่งเป็นองค์ประกอบที่ยอมรับในโรงเรียน

โรเยอร์ (Royal. 2002 : 2733-A) มีความมุ่งหมายในการศึกษาครั้งนี้ เพื่อระบุปัญหาวินัยนักเรียนที่ส่งผลต่อการพักการเรียนในโรงเรียนและนอกโรงเรียน เมื่อเปรียบเทียบกับเพศและระดับชั้นเรียนของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย นักเรียนที่ถูกพักการเรียนจากสภาพแวดล้อมการศึกษาปกติโดยทั่วไป จะทำให้แตกความสามัคคี ทำการชู้ช้อยู่และก้าวร้าวมากกว่าเพื่อน ๆ ของตน เพื่อจำแนกความแตกต่างอย่างชัดเจนระหว่างการกระทำอย่างรุนแรงกับเรื่องราวทางวินัยจะต้องดำเนินขั้นตอนเพื่อระบุปัญหาวินัยในระดับสูงและเพื่อพัฒนากลยุทธ์ และโปรแกรมที่มีประสิทธิผลที่จะกล่าวถึงประเด็นปัญหาเหล่านี้ความสำคัญของการศึกษาครั้งนี้คือ เพื่อศึกษาปัญหาวินัยของนักเรียนเพื่อให้ได้ความรู้เกี่ยวกับปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียน ผลการศึกษา พบว่า ข้อมูลช่วยสนับสนุนความแตกต่างในประเภทการละเมิดวินัย ซึ่งส่งผลต่อการสั่งพักการเรียนในโรงเรียนและนอกโรงเรียนตามที่ระบุไว้โดยระดับชั้นของนักเรียน ในขณะที่การละเมิดวินัยที่ระบุได้ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3-4-5-6 ว่าเหมือนกันนั้น ผู้บริหารโรงเรียนต้องระบุการปฏิบัติหน้าที่ที่มีประสิทธิผลที่จะลดปัญหาการมีวินัยนักเรียนลงได้ โรงเรียนต้องตอบสนองต่อวินัยที่มีการพิจารณาลงโทษด้านจริยธรรม รวมทั้งการพัฒนาส่วนบุคคลของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงด้วย

สรุปจากการศึกษาการวิจัย สรุปได้ว่า การส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษาเกิดความมีวินัย ในตนเองเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งในการปฏิบัติงาน และการดำรงชีวิตอย่างมั่นคง ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา ที่มุ่งเน้นความรู้ คู่ความดี มีวินัย คุณธรรม จริยธรรมสามารถอยู่ร่วมในสังคมอย่างมีความสุขด้วยความร่วมมือร่วมใจของบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาและสถาบันครอบครัว ตลอดจนมีการดำเนินงานที่เป็นระบบ ในการปลูกฝังความดีงามให้แก่เยาวชน เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาสังคม และประเทศชาติที่ยั่งยืนสืบไป

2.8 สรุปกรอบแนวความคิด

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิด ไว้ดังนี้

แผนภาพที่ 2 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ผู้วิจัยได้เรียนลำดับความสำคัญไว้ ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย
- 3.4 ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ นักศึกษาคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และห้องเรียน ข ปราจีนบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 130 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และห้องเรียน ข ปราจีนบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 97 คน โดยกำหนดตามกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครซซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) อ้างใน (บุญชม ศรีสะอาด. 2554 : 43) ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการใช้ตารางเลขสุ่ม

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 4 ชนิด

1. แบบวัดความมีวินัยในตนเอง
2. แบบวัดทักษะชีวิต
3. แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง
4. แบบสอบถามวัดความพึงพอใจ

3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

3.1 การสร้างแบบวัดความมีวินัยในตนเอง แบบวัดทักษะชีวิต และแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง ของผู้เข้าร่วมการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาตามขั้นตอน ดังนี้

3.1.1 ศึกษาการสร้างแบบวัดจากตำราการวัดผลทางการศึกษา

3.1.2 สร้างแบบวัดความมีวินัยในตนเอง ทั้ง 5 ด้าน ประกอบด้วย 1. มีความซื่อสัตย์ 2. มีความรับผิดชอบ 3. ความมีระเบียบและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ทางสังคม 4. มีความเคารพในสิทธิของผู้อื่น 5. ความเชื่อมั่นในตนเอง จำนวน 30 ข้อ สร้างแบบวัดทักษะชีวิต ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ 1.ความรับผิดชอบ 2. การสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร 3. การตัดสินใจและแก้ปัญหา จำนวน 20 ข้อ และแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านตนเอง 2. ด้านครอบครัว 3. ด้านสังคม 4. ด้านกลุ่มเพื่อน จำนวน 20 ข้อ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มากปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert) ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2556 : 82-83)

5 หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
4 หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับมาก
3 หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
2 หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับมากน้อย
1 หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

3.1.3 นำแบบวัดที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ได้แก่ แบบวัดความมีวินัยในตนเอง จำนวน 30 ข้อ แบบวัดทักษะชีวิต จำนวน 20 ข้อ แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง จำนวน 20 ข้อ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของภาษา แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข

3.1.4 นำแบบวัดที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน เพื่อพิจารณาความถูกต้องทางภาษา ความตรงตามโครงสร้าง และความสอดคล้องเชิงพฤติกรรม เพื่อหาเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่า Index of congruence (IOC) ตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

+1 หมายถึง	เห็นด้วย	เป็นข้อที่นำไปใช้ได้
0 หมายถึง	ไม่แน่ใจ	เป็นข้อที่ต้องปรับปรุงแก้ไขหรือตัดออก
-1 หมายถึง	ไม่เห็นด้วย	เป็นข้อที่นำไปใช้ไม่ได้ ควรตัดออกหรือปรับปรุง

แก้ไขใหม่หมดโดยถือเกณฑ์ประเมินในแต่ละข้อมีค่าตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป

3.1.5 นำแบบวัดฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการสอบวัดความมีวินัยในตนเอง วัดทักษะชีวิต วัดการเห็นคุณค่าในตนเอง ของผู้เข้าร่วมการพัฒนากิจกรรม เพื่อนำไปทดลองใช้ (Try - Out)

ผู้เข้าร่วมการพัฒนากิจกรรม จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง หลักสูตร 3 วัน แล้วนำผลการทดลองมาหาคุณภาพของแบบวัด

3.1.6 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ หาคุณภาพของแบบวัด จากการทดลองไปใช้วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) หรือ Item Total Correlation นำข้อมูลที่มีค่าสัมพันธ์ทางบวกไปเทียบกับค่าวิกฤติ ($\alpha=0.05$) โดยใช้เกณฑ์ที่มีค่าตั้งแต่ 0.20-1.00 เป็นข้อที่นำไปใช้ได้และมีข้อ ซึ่งแบบวัดที่ได้นำไปทำการวัดทุกข้อมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในระหว่างเกณฑ์ใช้เป็นแบบวัดจริงทั้งหมด ได้แก่ แบบวัดความมีวินัยในตนเอง จำนวน 30 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .457-.840 แบบวัดทักษะชีวิต จำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .635-.839 แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง จำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .629-.844

3.1.7 นำแบบวัดมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α) (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) แบบวัดความมีวินัยในตนเอง มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .971 แบบวัดทักษะชีวิต มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .961 และแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .962

3.1.8 จัดพิมพ์แบบวัดที่ตรวจสอบคุณภาพแล้วจำนวน 70 ข้อ เป็นแบบวัดฉบับจริง เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.2 แบบสอบถามวัดความพึงพอใจ

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ
2. ศึกษารูปแบบและโครงสร้างแบบสอบถามของการวิจัย ตามแนวคิดของ (ประวิต เอรารวรรณ์. 2551 : 121-131)
3. ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม กำหนดขอบข่ายที่ต้องถาม กำหนดขอบเขตเนื้อหาแบบสอบถาม ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

3.1 สร้างแบบสอบถามตามกรอบที่กำหนด จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้ไปตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม ได้นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน

3.2 นำแบบสอบถามที่สร้างไปปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์และนำเสนออาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องระหว่าง ข้อคำถามกับจุดประสงค์ (IOC : Index of item objective congruence) มีค่าความสอดคล้องระหว่าง .60 – 1.00 จึงสามารถนำไปใช้ได้

3.3 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้เข้าร่วมการพัฒนากิจกรรม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นรายด้าน และทั้งฉบับ

โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α) (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) การวิจัยในครั้งนี้มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .626-.819 โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .962

3.4 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.4 ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีวิธีดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในการทำวิจัย

2. ผู้วิจัยชี้แจงรายละเอียดขั้นตอนและวิธีปฏิบัติในการทำวิจัยให้วิทยากร ผู้มีส่วนร่วมได้ทราบ และชี้แจงรายละเอียดให้นักศึกษาเข้าใจ ในกระบวนการ และขั้นตอนต่าง ๆ

3. แจกแบบสอบถามก่อนการทดลองโดยใช้ แบบวัดความมีวินัยในตนเอง แบบวัดทักษะชีวิต และแบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง และแบบวัดความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1 กลุ่ม

4. ดำเนินการทดลอง (Try – Out) ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยการจัดกิจกรรมการพัฒนา กิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย หลักสูตร 3 วัน ซึ่งขั้นตอนในการพัฒนา โดยการดำเนินการทดลอง (Try – Out) ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการพัฒนา กิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

รูปแบบกิจกรรม

1. รูปแบบการอบรม

- อยู่ประจำค้างคืน 2 คืน 3 วัน
- แบ่งเป็นกลุ่ม แยก ชาย หญิง ดัดบัตรชัดเจน (ชื่อเล่น)
- เน้นระเบียบวินัยทุกขั้นตอน เช่น การลุก นั่ง เดิน การรับประทานอาหาร รับผิดชอบหน้าที่
- ฝึกทำสมาธิ เดินจงกรม ทำวัตรแปลเช้า-เย็น
- กิจกรรมนำปัญญา บรรยาย ประชุมกลุ่มระดมความคิด

2. พิธีการและกิจกรรม ได้แก่

- พิธีเปิด – ปิด
- พิธีมอบตัว
- กิจกรรมแนะนำวิทยากร
- กิจกรรมกตिकाสัญญาใจ
- กิจกรรมการรับประทานอาหาร
- กิจกรรมการทำความสะอาดภาชนะที่ใช้ในการรับประทานอาหาร
- กิจกรรมอบรมตามฐานหรือสถานีการเรียนรู้
- กิจกรรมการทำวัตรสวดมนต์เช้า-เย็น
- กิจกรรมปฏิบัติกัมมัฏฐาน เดินจงกรม นั่งสมาธิ
- พฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง
- กิจกรรมการสร้างความรู้สึกรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง
- กิจกรรมทักษะชีวิต เพื่อการส่งเสริมวิชาชีพที่ยั่งยืน
- การบรรยายพิเศษ การแก้ปัญหาหาเสพติด ปัญหาวัยรุ่นและการส่งเสริมอาชีพชุมชน

3. หัวข้อวิชาที่ใช้ในการอบรม

- ปัญหาสังคมไทย
- พฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง เพื่อให้เกิดความรู้สึกรู้สึกเห็นคุณค่าใน

ตนเอง

- ทักษะชีวิต เพื่อการพัฒนาตนในการส่งเสริมวิชาชีพที่ยั่งยืน
- การเป็นบุตรที่ดีของบิดา มารดา
- การเป็นศิษย์ที่ดีของครู อาจารย์
- การเป็นเพื่อนที่ดีของเพื่อน
- มีจิตสำนึกที่ดีต่อความเป็นไทย
- การรู้จักบทบาทและหน้าที่ของตน
- การปฏิบัติตนอย่างถูกต้องต่อสถาบัน

4. คณะพระวิทยากร

คณะพระวิทยากร คณาจารย์ และนักจิตวิทยา

กำหนดการ การพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง
 ทักษะชีวิต และความรู้สึกรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 ณ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย

วันแรกของการอบรม

เวลา	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
07.00 – 08.30	ลงทะเบียนรับรายงานตัว	คณะวิทยากร/พี่เลี้ยง
08.30 – 09.00	จัดระเบียบแถวในห้องประชุม และแจกแบบวัดแบบวัด ความมีวินัยในตนเอง จำนวน 30 ข้อ แบบวัดทักษะชีวิต จำนวน 20 ข้อ แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง จำนวน 20 ข้อ	คณะวิทยากร/พี่เลี้ยง
09.00 – 10.00	พิธีเปิด - ประธานในพิธีจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย - เจ้าของโครงการกล่าวรายงาน - ประธานในพิธีกล่าวให้โอวาท และกล่าวเปิดโครงการ	ประธาน / คณะ วิทยากร
10.00 – 10.30	ปฐมนิเทศ / แนะนำตัว / ระเบียบการอบรม	คณะวิทยากร/พี่เลี้ยง
10.30 – 12.00	กิจกรรมละลายพฤติกรรม/กิจกรรมนันทนาการ/ กิจกรรมทางจริยธรรม	คณะวิทยากร/พี่เลี้ยง
12.00 – 13.00	รับประทานอาหารกลางวัน	
13.00 – 15.00	บรรยายหัวข้อวิชาที่ใช้ในการอบรม • พฤติกรรมทาง จริยธรรมเบื้องต้น/ความมีวินัยในตนเอง/ทักษะชีวิต/ และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตน	วิทยากร
15.00 – 18.00	แบ่งกลุ่มนักศึกษา เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนากิจกรรม การปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยใน ตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง	วิทยากร
19.00 – 20.30	เข้าที่พักนอน	พี่เลี้ยง

วันที่ 2 ของการอบรม

เวลา	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
05.30 – 05.00	สัณญาณปลุกให้ตื่น / ทำภารกิจส่วนตัว	คณะวิทยากร/พี่เลี้ยง
05.00 – 06.00	สวดมนต์ทำวัตรเช้า	คณะวิทยากร/พี่เลี้ยง
06.00 – 07.00	รับประทานอาหารเช้า/พัก	คณะวิทยากร/พี่เลี้ยง
07.00 – 08.30	บรรยาย • ปัญหาสังคมไทย • โทษและอันตรายของยาเสพติด • คุณูปการของศีล • ทักษะชีวิต เช่น การพัฒนาตน ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความสามัคคี การเห็นคุณค่าในตนเอง • การเป็นบุตรที่ดีของบิดา มารดา	คณะวิทยากร/พี่เลี้ยง
08.30 – 10.00	กิจกรรมบรรยายพิเศษ เรื่อง หลักธรรมกับการประกอบฝักอาชีพเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตตามแนวพระพุทธศาสนา	วิทยากร
10.00 - 12.00	บรรยายเรื่อง • การเห็นคุณค่าในตนเองกับการเป็นศิษย์ที่ดีของครู อาจารย์ • การเป็นเพื่อนที่ดีของเพื่อน • การเป็นสาวกที่ดีของศาสนา • การทำตนเป็นสมาชิกที่ดีของศาสนา	คณะวิทยากร/พี่เลี้ยง
12.00 – 13.00	รับประทานอาหารกลางวัน	
13.00 - 13.30	การแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม การนำเสนอร่วมกัน เกี่ยวกับแนวทางการแก้ปัญหาของพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง	วิทยากร
13.30 – 16.30	ส่งตัวแทนนำเสนอ เกี่ยวกับแนวทางการแก้ปัญหาของพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง เพื่อการเป็นศิษย์ที่ดีของครู อาจารย์ เป็นคนดีของสังคม	คณะวิทยากร/พี่เลี้ยง
16.30 – 18.00	วิทยากร และนักศึกษา ร่วมกัน ถอดบทเรียนของพฤติกรรมดังกล่าว และสรุปแนวทางการแก้ปัญหาของพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง เพื่อการเป็นศิษย์ที่ดีของครู อาจารย์ เป็นคนดีของสังคม	วิทยากร
19.00 – 20.00	รับประทานอาหารว่าง/เข้าที่พักนอน	พี่เลี้ยง

วันที่ 3 ของการอบรม

เวลา	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
05.30 – 06.00	สัญญาณปลุกให้ตื่น / ทำภารกิจส่วนตัว	คณะวิทยากร/พี่เลี้ยง
06.00 – 07.00	สวดมนต์ทำวัตรเช้า	คณะวิทยากร/พี่เลี้ยง
07.00 – 08.30	รับประทานอาหารเช้า / พัก	คณะวิทยากร/พี่เลี้ยง
08.30 – 09.30	บรรยายพิเศษ กระบวนการแก้ไขปัญหาทางจริยธรรม แบบโยนิโสมนสิการ และแบบอริยสัจ 4 เพื่อให้เกิดความมีวินัยในตนเอง	คณะวิทยากร/พี่เลี้ยง
09.30 – 12.00	แนวทางการแก้ปัญหาทักษะชีวิต กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต	วิทยากร
09.30 - 12.00	บรรยายเรื่อง การเห็นคุณค่าในตนเองโดยการรู้จักบทบาทและหน้าที่ของตน และการนำหลักธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวัน	คณะวิทยากร/พี่เลี้ยง
12.00 – 13.00	รับประทานอาหารกลางวัน	
13.00 – 14.00	วิทยากร และนักศึกษาร่วมกัน ถอดบทเรียนของพฤติกรรมดังกล่าว และสรุปแนวทางการแก้ปัญหาทักษะชีวิตเพื่อให้เกิดการเห็นคุณค่าในตนเองโดยการรู้จักบทบาทและหน้าที่ของตน และการนำหลักธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวัน	วิทยากรผู้ดูแลศูนย์ดิจิทัลชุมชน
15.30 – 16.00	กล่าวสรุปงาน/มอบวุฒิบัตร / พิธีปิด / เดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ	ประธาน /คณะวิทยากร/พี่เลี้ยง

หมายเหตุ : กำหนดการอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

หลังจากดำเนินการทดลอง (Try – Out) ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง การเก็บข้อมูลเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ พร้อมทั้งการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือดังกล่าว

5. ดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง โดยการจัดกิจกรรมการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย หลักสูตร 3 วัน ใช้อีกกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 97 คน ซึ่งการเก็บข้อมูลในการวิจัย ซึ่งหลักสูตร 3 วัน มีกระบวนการในการเข้าร่วม และขั้นตอนแบบเดียวกันดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

6. เมื่อสิ้นสุดการทดลองดำเนินการทดสอบหลังทำกิจกรรม ผู้วิจัยแจกแบบวัดความมีวินัยในตนเอง แบบวัดทักษะชีวิต แบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง และแบบสอบถามความพึงพอใจหลังการทำกิจกรรมดังกล่าว

7. นำคะแนนที่ได้จากการพัฒนากิจกรรมมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดแล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์แบบวัดความมีวินัยในตนเอง แบบวัดทักษะชีวิต และแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง จะเป็นลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งมีข้อคำถามทั้งด้านบวก (Positive) และในด้านลบ (Negative) ตามแนวของ Likert โดยแบ่งออกเป็นระดับตามความมีวินัยในตนเอง ดังนี้

ระดับ	คะแนนข้อคำถามด้านบวก	คะแนนข้อคำถามด้านลบ
มากที่สุด	5	1
มาก	4	2
ปานกลาง	3	3
น้อย	2	4
น้อยที่สุด	1	5

ใช้สถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ตามเกณฑ์การประเมิน (บุญชม ศรีสะอาด. 2554 : 116)

ค่าเฉลี่ย	4.50 – 5.00	หมายถึง	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.50 – 4.49	หมายถึง	มาก
ค่าเฉลี่ย	2.50 – 3.49	หมายถึง	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.50 – 2.49	หมายถึง	น้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.49	หมายถึง	น้อยที่สุด

2. แบบสอบถามวัดความพึงพอใจในการจัดกิจกรรม และการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับเพศ คณะที่เรียน ชั้นปีที่ศึกษา โดยหาความถี่ และค่าร้อยละ

2.1 วิเคราะห์การพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราช

วิทยาลัย โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และนำมาเทียบกับค่าเฉลี่ย 5 ระดับ และแปลผลดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2554 : 116)

4.51-5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง ระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง ระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง ระดับน้อย

1.00-1.50 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

2.2 วิเคราะห์การเปรียบเทียบการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย จำแนกตามเพศ โดยการทดสอบค่าที่ (t – test)

2.3 วิเคราะห์การเปรียบเทียบการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย จำแนกตามคณะ และชั้นปี โดยการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว ใช้สถิติ F-Test (One-Way ANOVA) เมื่อพบมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้คำสั่ง Scheffe

2.4 วิเคราะห์เกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริม การพัฒนากิจกรรมการปรับ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของ นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยหาความถี่และร้อยละ

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าความถี่ (Frequency)

1.2 ค่าร้อยละ (Percentage)

1.3 ค่าเฉลี่ย (Mean)

1.4 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่

2.1 ใช้สถิติที่ t-Test (Independent Samples)

2.2 ใช้สถิติทดสอบเอฟ F-Test (One-way ANOVA) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย 3 ค่า เมื่อพบมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยแบบ (LSD)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังต่อไปนี้

- 4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2 ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการแปลความหมายของข้อมูล ดังนี้

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่จะใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตในการแจกแจงแบบ t เพื่อทราบความมีนัยสำคัญ
F	แทน	ค่าสถิติที่จะใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตในการแจกแจงแบบ F
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยกำลังสองของคะแนน (Mean of square)
df	แทน	ขั้นของความอิสระ (Degree of freedom)
**	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ .01
*	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ .05
P-value	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติ

4.2 ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ คณะสังคมศาสตร์ และชั้นปี

ตอนที่ 2 วิเคราะห์การพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต ความพึงพอใจ และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยรวมและรายด้าน

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต ความพึงพอใจ และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จำแนกตามเพศ คณะสังคมศาสตร์ ชั้นปีที่ศึกษา

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามเป็นนักศึกษาคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และห้องเรียน ขปราจินบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 97 รูป/คน ปรากฏในรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	51	52.6
หญิง	47	47.4
รวม	97	100.0
คณะสังคมศาสตร์		
ภาคปกติ	30	30.9
ภาคพิเศษ	67	69.1
รวม	97	100.0

ชั้นปี		
ชั้นปีที่ 1	24	24.7
ชั้นปีที่ 2	29	29.9
ชั้นปีที่ 3	17	17.5
ชั้นปีที่ 4	27	27.8
รวม	97	100.0
การปฏิบัติตามแผนการพัฒนากิจกรรม		
ครบ 3 วัน	97	100.0
ไม่ครบ 3 วัน	0	0
รวม	97	100.0
ผลการประเมิน		
ผ่านการประเมิน	97	100.0
ไม่ผ่านการประเมิน	0	0
รวม	97	100.0

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นชาย จำนวน 51 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 52.6 เป็นหญิง จำนวน 46 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 47.4 แยกตามคณะสังคมศาสตร์ นักศึกษาภาคพิเศษ จำนวน 67 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 69.1 ภาคปกติ จำนวน 30 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 30.9 แยกตามชั้นปี ชั้นปีที่ 2 จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 29.9 ชั้นปีที่ 4 จำนวน 27 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 27.8 ชั้นปีที่ 1 จำนวน 24 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 24.7 ชั้นปีที่ 3 จำนวน 17 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 17.5 รูป/คน แยกตามการปฏิบัติตามแผนการพัฒนากิจกรรม ครบ 3 วัน จำนวน 97 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 100.0 แยกตามผลการประเมินหลังการพัฒนากิจกรรม ผ่านการประเมิน จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 100.0

ตอนที่ 2 วิเคราะห์การพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต ความพึงพอใจ และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยรวมและรายด้าน

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจในการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยรวมและรายด้าน

ความพึงพอใจ เกี่ยวกับ การพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิง จริยธรรม	ระดับความพึงพอใจ			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
1. ด้านอาคารสถานที่	4.11	0.31	มาก	4
2. ด้านรูปแบบของกิจกรรม	4.25	0.31	มาก	1
3. ด้านวิทยากร	4.18	0.30	มาก	3
4. ด้านบรรลู่วัตถุประสงค์	4.21	0.36	มาก	2
รวม	4.19	0.16	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ความพึงพอใจในการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.19) และรายด้าน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีความพึงพอใจสูงสุด คือ ด้านรูปแบบของกิจกรรม ($\bar{X}$ = 4.25) รองลงมาคือ ด้านบรรลู่วัตถุประสงค์ ($\bar{X}$ = 4.21) และด้านวิทยากร ($\bar{X}$ = 4.18) ส่วนด้านที่มีความพึงพอใจต่ำสุด คือ ด้านอาคารสถานที่ ($\bar{X}$ = 4.11)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจในการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกรู้คุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านอาคารสถานที่ โดยภาพรวมและรายข้อ

ด้านอาคารสถานที่	ระดับความพึงพอใจ			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
1. สถานที่ทำการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมมีความพร้อมในการจัดกิจกรรม	4.03	0.82	มาก	3
ดังกล่าว	3.96	0.92	มาก	4
2. สถานที่เหมาะแก่การอบรมจริยธรรม และการฝึกปฏิบัติธรรม	4.34	0.61	มาก	1
3. ในสถานที่การพัฒนากิจกรรมมีสื่อและอุปกรณ์เพื่อการเรียนรู้อย่างพอเพียง	4.28	0.59	มาก	2
4. สถานที่ในการพัฒนากิจกรรมมีความสะอาดและปลอดภัย	3.94	0.79	มาก	5
5. อาคารที่พักมีความสะอาดและปลอดภัย				
รวม	4.11	0.31	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่า ความพึงพอใจการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ด้านอาคารสถานที่ โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.11) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยข้อที่มีความพึงพอใจสูงสุด คือ ในสถานที่การพัฒนากิจกรรมมีสื่อและอุปกรณ์เพื่อการเรียนรู้อย่างพอเพียง ($\bar{X}$ = 4.34) รองลงมาคือ สถานที่ในการพัฒนากิจกรรมมีความสะอาดและปลอดภัย ($\bar{X}$ = 4.28) ส่วนข้อที่มีความพึงพอใจต่ำสุด คือ อาคารที่พักมีความสะอาดและปลอดภัย ($\bar{X}$ = 3.94)

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจในการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านรูปแบบของกิจกรรม โดยภาพรวมและรายข้อ

ด้านรูปแบบของกิจกรรม	ระดับความพึงพอใจ			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
1. รูปแบบของกิจกรรมได้อาศัยการสนับสนุนจากอาจารย์และมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	4.30	0.69	มาก	2
2. รูปแบบของกิจกรรมทำให้ผู้เข้าร่วมมีความใส่ใจในกิจกรรมมากขึ้น	4.27	0.65	มาก	3
3. รูปแบบกิจกรรมมีขั้นตอนที่ชัดเจน และมีระเบียบในการปฏิบัติ	4.55	0.55	มาก	1
4. รูปแบบกิจกรรมใช้วิธีการปรับพฤติกรรมโดยวิถีพุทธ	4.05	0.72	มาก	5
5. กิจกรรมการปรับพฤติกรรม มีการกำหนดแนวทางที่เหมาะสมในแต่ละวัน				
รวม	4.25	0.31	มาก	

จากตารางที่ 4 พบว่า ความพึงพอใจในการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านรูปแบบของกิจกรรม โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.25) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยข้อที่มีความพึงพอใจสูงสุด คือรูปแบบกิจกรรมใช้วิธีการปรับพฤติกรรมโดยวิถีพุทธ ($\bar{X}$ = 4.55) รองลงมาคือรูปแบบของกิจกรรมได้อาศัยการสนับสนุนจากอาจารย์และมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ($\bar{X}$ = 4.30) ส่วนข้อที่มีความพึงพอใจต่ำสุด คือ กิจกรรมการปรับพฤติกรรม มีการกำหนดแนวทางที่เหมาะสมในแต่ละวัน ($\bar{X}$ = 4.05)

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจในการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของ นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านวิทยากร โดยภาพรวมและรายข้อ

ด้านวิทยากร	ระดับความพึงพอใจ			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
1. วิทยากรจัดลำดับขั้นตอนในการจัดกิจกรรม มีลำดับขั้นตอนที่ดีมาก	4.26	0.68	มาก	3
2. วิทยากรใช้ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม มีความเหมาะสมมาก	4.35	0.56	มาก	1
3. วิทยากรมีความรู้ความสามารถในการบริการ เช่นการตอบคำถาม ชี้แจงข้อสงสัย	4.29	0.67	มาก	2
4. วิทยากรแนะนำ และบริการด้วยความเสมอภาค มีความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ	3.82	0.79	มาก	5
5. วิทยากรใช้อุปกรณ์ และเครื่องมือประกอบ การจัดกิจกรรมได้อย่างน่าสนใจ	4.19	0.74	มาก	4
รวม	4.18	0.33	มาก	

จากตารางที่ 5 พบว่า ความพึงพอใจในการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านวิทยากร โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.18) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยข้อที่มีความพึงพอใจสูงสุด คือ วิทยากรใช้ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมมาก ($\bar{X}$ = 4.35) รองลงมาคือ วิทยากรมีความรู้ความสามารถในการบริการ เช่นการตอบคำถาม ชี้แจงข้อสงสัย ($\bar{X}$ = 4.29) ส่วนข้อที่มีความพึงพอใจต่ำสุด คือ วิทยากรใช้อุปกรณ์และเครื่องมือประกอบการจัดกิจกรรมได้อย่างน่าสนใจ ($\bar{X}$ = 4.19)

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจในการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านบรรลุตฤตฤประสงค โดยภาพรวมและรายข้อ

ด้านบรรลุตฤตฤประสงค	ระดับความพึงพอใจ			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
1. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีการพัฒนาจริยธรรม และใส่ใจการแก้ปัญหาสังคมเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง	4.35	0.84	มาก	2
2. การเข้าร่วมกิจกรรมมีส่วนช่วยในการสร้างความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง	4.20	0.66	มาก	3
3. การเข้าร่วมกิจกรรม ด้วยการรักษาศีล 5 ทำให้เกิดความสนใจในการปฏิบัติตนเป็นคนดีได้ดีขึ้น	4.10	0.77	มาก	4
4. ท่านได้รับความรู้และประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างคุ้มค่า และสามารถเข้าใจ และนำไปปฏิบัติเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง	3.84	0.72	มาก	5
5. ผู้เข้าร่วมกิจกรรม เต็มใจที่จะเข้าร่วม เพื่อแก้ปัญหาของตนเอง และสังคม	4.57	0.49	มากที่สุด	1
รวม	4.21	0.36	มาก	

จากตารางที่ 6 พบว่า ความพึงพอใจในการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านบรรลุตฤตฤประสงค โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.21) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยข้อที่มีความพึงพอใจสูงสุด คือผู้เข้าร่วมกิจกรรม เต็มใจที่จะเข้าร่วม เพื่อแก้ปัญหาของตนเอง และสังคม ($\bar{X}$ = 4.57) รองลงมาคือผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีการพัฒนาจริยธรรม และใส่ใจการแก้ปัญหาสังคมเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ($\bar{X}$ = 4.35) ส่วนข้อที่มีความพึงพอใจต่ำสุด คือท่านได้รับความรู้และประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างคุ้มค่า และสามารถเข้าใจ และนำไปปฏิบัติเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง ($\bar{X}$ = 3.84)

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของควมมีวินัยในตนเองในการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยรวมและรายด้าน

ควมมีวินัยในตนเอง	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
1. ด้านความซื่อสัตย์	4.04	0.44	มาก	4
2. ด้านความรับผิดชอบ	4.03	0.43	มาก	5
3. ด้านความมีระเบียบและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ทางสังคม	4.08	0.54	มาก	3
4. ด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่น	4.09	0.43	มาก	2
5. ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง	4.18	0.44	มาก	1
รวม	4.09	0.36	มาก	

จากตารางที่ 7 พบว่า การพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านควมมีวินัยในตนเอง ของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.19) และรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ($\bar{X}$ = 4.18) รองลงมาคือด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่น ($\bar{X}$ = 4.09) ส่วนด้านที่มีความพึงพอใจต่ำสุด คือด้านความรับผิดชอบ ($\bar{X}$ = 4.03)

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของควมมีวินัยในตนเองในการพัฒนากิจกรรมการ
 ปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านความ
 ซื่อสัตย์ โดยภาพรวมและรายข้อ

ด้านความซื่อสัตย์	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
1. นักศึกษาได้เข้าเรียนตรงเวลาหรือเข้าก่อนเวลาเรียน ทุกครั้ง	3.73	0.62	มาก	6
2. นักศึกษาไม่ชอบพูดต่อหน้าเพื่อนและอาจารย์ สอน	4.12	0.75	มาก	3
3. นักศึกษามีอุปนิสัยที่มีการกระทำทั้งต่อหน้าและลับ หลังเหมือนกัน	3.91	0.74	มาก	4
4. นักศึกษามีความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่นเสมอการใช้บริการ รถโดยสาร ยานพาหนะหรือใช้บริการอื่นๆที่ต้องเสีย เงิน	4.49	0.69	มาก	1
5. นักศึกษาไม่หยิบฉวยสิ่งของของผู้อื่นมาเป็นของตน จะใช้สิ่งของผู้อื่นต้องขออนุญาตก่อน	4.14	0.77	มาก	2
6. นักศึกษาไม่ลอกการบ้านเพื่อนไม่แอบอ้างผลงาน เพื่อน เป็นผลงานตัวเอง	3.85	0.82	มาก	5
รวม	4.04	0.44	มาก	

จากตารางที่ 8 พบว่า การพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของควมมีวินัยใน
 ตนเอง ของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านความซื่อสัตย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ
 มาก ($\bar{X}$ = 4.04) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยข้อที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือนักศึกษามีความซื่อสัตย์ต่อ
 ผู้อื่นเสมอ การใช้บริการรถโดยสาร ยานพาหนะหรือใช้บริการอื่นๆที่ต้องเสียเงินค่าบริการ ($\bar{X}$ = 4.49)
 รองลงมาคือ นักศึกษาไม่หยิบฉวยสิ่งของของผู้อื่นมาเป็นของตนจะใช้สิ่งของผู้อื่นต้องขออนุญาตก่อน
 ($\bar{X}$ = 4.14) ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด คือ นักศึกษาได้เข้าเรียนตรงเวลา หรือเข้าก่อนเวลาเรียนทุก
 ครั้ง ($\bar{X}$ = 3.73)

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของควมมีวินัยในตนเองในการพัฒนากิจกรรมการ
 ปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านความ
 รับผิดชอบ โดยภาพรวมและรายข้อ

ด้านความรับผิดชอบ	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
7. นักศึกษาจะยอมรับผิดชอบทุกครั้งที่มาสายในเวลาเรียน	4.18	0.66	มาก	1
8. นักศึกษามีความอดทนเมื่อเกิดความเหนื่อยล้าในการเรียนเป็นเวลานาน ๆ	3.90	0.77	มาก	6
9. นักศึกษามีความพยายามอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ได้รับผลสำเร็จในการเรียนด้วยความเอาใจใส่อย่างต่อเนื่อง แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ	4.05	0.74	มาก	3
10. นักศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคที่จะเกิดจากการเรียน และหาทางป้องกันไว้ล่วงหน้า	3.95	0.78	มาก	5
11. นักศึกษายอมรับในสิ่งตนได้กระทำลงไป ไม่ว่าจะผลของงานนั้นจะออกมาดีหรือไม่ดีก็ตาม	4.12	0.66	มาก	2
12. นักศึกษาติดตามผลงานที่ได้ทำไปแล้ว ถ้าไม่ประสบผลสำเร็จก็ต้องพยายามแก้ไขปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น	3.97	0.57	มาก	4
รวม	4.03	0.43	มาก	

จากตารางที่ 9 พบว่า การพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของควมมีวินัยในตนเอง ของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านความรับผิดชอบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.03) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยข้อที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือนักศึกษาจะยอมรับผิดชอบทุกครั้งที่มาสายในเวลาเรียน ($\bar{X}$ = 4.18) รองลงมาคือนักศึกษายอมรับในสิ่งตนได้กระทำลงไป ไม่ว่าจะผลของงานนั้นจะออกมาดีหรือไม่ดีก็ตาม ($\bar{X}$ = 4.12) ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด คือนักศึกษามีความอดทนเมื่อเกิดความเหนื่อยล้าในการเรียนเป็นเวลานาน ๆ ($\bar{X}$ = 3.96)

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของควมมีวินัยในตนเองในการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านความมีระเบียบและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ทางสังคม โดยภาพรวมและรายข้อ

ด้านความมีระเบียบและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ทางสังคม	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
13. นักศึกษาปฏิบัติตามระเบียบของมหาวิทยาลัยด้วยการไม่สูบบุหรี่และดื่มเหล้าในสถานศึกษา	4.36	0.84	มาก	1
14. นักศึกษาแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	4.03	0.87	มาก	4
15. นักศึกษาเข้าใจกฎระเบียบของมหาวิทยาลัยเป็นอย่างดีในด้านความประพฤติ	4.03	0.75	มาก	3
16. นักศึกษาได้ร่วมกันสร้างกฎ กติกา มารยาทอันดีงาม	4.00	0.80	มาก	5
17. นักศึกษาได้ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ทางศีลธรรม เช่น การรักษาศีล 5 เป็นต้น	3.96	0.78	มาก	6
18. นักศึกษาไม่หมกมุ่นอบายมุขหรือสิ่งเสพติดให้โทษ	4.13	0.93		2
รวม	4.08	0.54	มาก	

จากตารางที่ 10 พบว่า การพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของควมมีวินัยในตนเอง ของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านความมีระเบียบและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ทางสังคม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.08) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยข้อที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือนักศึกษาปฏิบัติตามระเบียบของมหาวิทยาลัยด้วยการไม่สูบบุหรี่และดื่มเหล้าในสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.36) รองลงมาคือนักศึกษาไม่หมกมุ่นอบายมุขหรือสิ่งเสพติดให้โทษ ($\bar{X}$ = 4.13) ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด คือนักศึกษาได้ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ทางศีลธรรม เช่น การรักษาศีล 5 เป็นต้น ($\bar{X}$ = 3.96)

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของควมมีวินัยในตนเองในการพัฒนากิจกรรมการ
 ปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านการเคารพสิทธิของ
 ผู้อื่น โดยภาพรวมและรายข้อ

ด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่น	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
19. นักศึกษามีความสงบเสงี่ยม ไม่แสดงกิริยาก้าวร้าว อวดรู้ อวดฉลาด และไม่ตีตัวเสมอผู้ใหญ่หรือครู อาจารย์	4.03	0.69	มาก	5
20. นักศึกษามีเหตุผล รู้จักประมาณตน กาล ชุมชน และบุคคล โดยไม่ยกตนข่มท่าน เรียกร้องให้คนอื่น สนใจ หรือสร้างจุดสนใจในตัวเรามากเกินไป	4.12	0.68	มาก	2
21. นักศึกษาไม่ทักทายปราศรัยด้วยคำพูดที่จะทำให้คน อื่นเกิดความอับอายในสังคม	4.01	0.77	มาก	6
22. นักศึกษารู้จักข่มจิตใจของตน ไม่ใช่อารมณ์รุนแรง เช่น ไม่ทำลายสิ่งของ ไม่พูด และแสดงกิริยาประชด ประชันหรือเสียดสีผู้อื่น	4.11	0.67	มาก	3
23. นักศึกษาแสดงออกถึงการเคารพสิทธิของผู้อื่น มี ความเห็นอกเห็นใจคนอื่นเสมอ	4.07	0.48	มาก	4
24. ขณะที่นักศึกษาเดินผ่านผู้ใหญ่ก้มตัวพองาม หรือ หากท่านกำลังเดิน ไม่วิ่งตัดหน้า หยุดให้ท่านเดินไปก่อน	4.24	0.70	มาก	1
รวม	4.09	0.43	มาก	

จากตารางที่ 11 พบว่า การพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของควมมีวินัย
 ในตนเอง ของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่น โดยภาพรวม
 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.06) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยข้อที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือขณะที่นักศึกษา
 เดินผ่านผู้ใหญ่ก้มตัวพองาม หรือหากท่านกำลังเดิน ไม่วิ่งตัดหน้า หยุดให้ท่านเดินไปก่อน ($\bar{X}$ =
 4.24) รองลงมาคือนักศึกษามีเหตุผล รู้จักประมาณตน กาล ชุมชน และบุคคล โดยไม่ยกตน ข่มท่าน
 เรียกร้องให้คนอื่นสนใจ หรือสร้างจุดสนใจในตัวเรามากเกินไป ($\bar{X}$ = 4.12) ส่วนข้อที่มีความคิดเห็น
 ต่ำสุด คือนักศึกษาไม่ทักทายปราศรัยด้วยคำพูดที่จะทำให้คนอื่นเกิดความอับอายในสังคม ($\bar{X}$ =
 4.01)

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของควมมีวินัยในตนเองในการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง โดยภาพรวมและรายข้อ

ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
25. นักศึกษากล้าคิด กล้าพูด และกล้ากระทำในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม	4.16	0.78	มาก	4
26. นักศึกษามีจิตใจมั่นคง ไม่เชื่อคนง่าย มีเหตุผลในการรับฟังปัญหาจากเพื่อน	4.06	0.59	มาก	6
27. นักศึกษาไม่มีความวิตกกังวลเกินไป ในการทำกิจกรรม	4.11	0.65	มาก	5
กลุ่มเพื่อนนำเสนอหน้าชั้นเรียน	4.27	0.64	มาก	2
28. นักศึกษามีความเชื่อมั่นในตนเองโดยมีจิตใจที่รักในความยุติธรรม	4.29	0.67	มาก	1
29. นักศึกษามีอุปนิสัยที่ไม่โอ้อวด และยกตนข่มท่านในสิ่งที่ตนทำไม่ได้	4.20	0.57	มาก	3
30. นักศึกษามีความคาดหวังในการศึกษาเล่าเรียนและประสบความสำเร็จสูง				
รวม	4.18	0.44	มาก	

จากตารางที่ 12 พบว่า การพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของควมมีวินัยในตนเอง ของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.18) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยข้อที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือนักศึกษามีอุปนิสัยที่ไม่โอ้อวด และยกตนข่มท่านในสิ่งที่ตนทำไม่ได้ ($\bar{X}$ = 4.29) รองลงมาคือนักศึกษามีความเชื่อมั่นในตนเองโดยมีจิตใจที่รักในความยุติธรรม($\bar{X}$ = 4.27) ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด คือนักศึกษามีจิตใจมั่นคง ไม่เชื่อคนง่าย มีเหตุผลในการรับฟังปัญหาจากเพื่อน ($\bar{X}$ = 4.06)

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะชีวิตหลังการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยภาพรวม และรายข้อ

ทักษะชีวิต	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
1. ท่านมีความสามารถในการลำดับเหตุการณ์ให้เข้าใจอย่างถูกต้อง เมื่อได้รับข้อมูลข่าวสาร	3.98	0.71	มาก	4
2. ท่านมีความสามารถแยกแยะข่าวสารระหว่างความจริงกับความเท็จได้	3.37	0.78	ปานกลาง	10
3. ท่านมีความคิดหาทางเลือกในการทำงานได้อย่างมีเหตุผล	3.77	0.88	มาก	9
4. ท่านมีความสามารถคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นโดยพิจารณาจากข้อมูลตามสถานการณ์ต่างๆ	3.56	0.65	มาก	14
5. ท่านมีความสามารถในการพิจารณาอย่างละเอียดก่อนที่จะยอมรับและเชื่อถือ เมื่อได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ	3.34	0.82	ปานกลาง	16
6. ท่านไม่ด่วนตัดสินใจเรื่องใดเรื่องหนึ่งเมื่อข้อมูลไม่เพียงพอต่อการพิจารณาเหตุการณ์ต่างๆ	3.80	0.86	มาก	8
7. ท่านมีต้องการที่จะศึกษาเพิ่มเติมอย่างสร้างสรรค์ในสิ่งที่สนใจ อย่างละเอียดลึกซึ้ง	3.22	0.77	ปานกลาง	18
8. ท่านมีความสามารถในการช่วยเหลือสังคม เมื่อเห็นเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อส่วนรวม	3.91	0.58	มาก	6
9. ท่านมีความสามารถในการทำงานจนสำเร็จ เมื่อได้รับมอบหมายจากอาจารย์	4.19	0.70	มาก	2
10. ท่านมีความรับผิดชอบต่อการกระทำ ถ้ามีผลกระทบที่ไม่ดีต่อส่วนรวม	3.96	0.75	มาก	5

ทักษะชีวิต	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
11. ท่านมีการแสดงออกด้วยความยินดีกับเพื่อนเมื่อเพื่อนผ่านกิจกรรม และสามารถนำไปปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม	3.59	1.04	มาก	13
12. ท่านมีความสามารถด้านการสนทนา สามารถชี้แจงเหตุผลได้	3.22	0.88	ปานกลาง	19
13. ท่านมีความสามารถเล่าเรื่องเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเป็นขั้นตอนที่ชัดเจน	3.26	0.69	ปานกลาง	17
14. ท่านมีความสามารถจับใจความสำคัญจากการพูดคุย และการฟังคำอธิบายจากวิทยากรได้	3.70	0.81	มาก	11
15. ท่านมีความสามารถในการปฏิบัติตน สามารถเข้าร่วมกิจกรรม และลดพฤติกรรมที่ไม่ดีได้	4.00	0.66	มาก	3
16. ท่านสามารถปฏิเสธจากการชักชวนเพื่อไม่ยุ่งเกี่ยวกับสิ่งที่ไม่ดีต่อศีลธรรม	3.64	0.84	มาก	12
17. ท่านมีความสุขที่ได้ทำกิจกรรมดี ๆ ในการลดพฤติกรรมที่ไม่ดีร่วมกับผู้อื่น	3.86	0.77	มาก	7
18. ท่านมีความคิดอย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจในการกระทำคราวต่อไป โดยไม่ใส่ใจเรื่องที่ไม่ดี	4.29	0.63	มาก	1
19. เมื่อต้องทำในการลดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ควรรู้ที่มาที่ไปของสิ่งนั้นก่อน	3.52	0.73	มาก	15
20. ท่านมีความสามารถคาดการณ์ถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นจากการเลือกวิธีแก้ปัญหาที่นั้น ๆ ได้	2.78	0.85	ปานกลาง	20
รวม	3.65	0.18	มาก	

จากตารางที่ 13 พบว่า ทักษะชีวิตหลังการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยข้อที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือท่านมีความคิดอย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจในการกระทำคราวต่อไป โดยไม่ใส่ใจเรื่องที่ไม่ดี ($\bar{X}= 4.29$) รองลงมาคือท่านมีความสามารถในการทำงานจนสำเร็จ เมื่อได้รับมอบหมายจากอาจารย์ ($\bar{X}= 4.19$) ส่วนข้อที่มีความ

คิดเห็นต่ำสุด คือท่านมีความสามารถคาดการณ์ถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นจากการเลือกวิถีแก้ปัญหา นั้น ๆ ได้
($\bar{X}$ = 2.78)

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองหลังการพัฒนา
กิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และ
ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดย
ภาพรวมและรายข้อ

ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
1. ข้าพเจ้ารู้สึกพอใจสิ่งที่ตนเป็นอยู่	3.64	0.87	มาก	19
2. ข้าพเจ้าสามารถแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองได้	3.96	0.79	มาก	14
3. ทุกคนในครอบครัวมีความห่วงใยข้าพเจ้า	3.75	0.95	มาก	18
4. ข้าพเจ้าเป็นคนสำคัญของครอบครัว	3.62	0.75	มาก	20
5. ข้าพเจ้าสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้	3.81	0.82	มาก	17
6. ข้าพเจ้าปฏิบัติตามกฎระเบียบของกิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง	4.65	0.47	มากที่สุด	1
7. ข้าพเจ้าภูมิใจกับกิจกรรมในชั้นเรียนที่ตนเองทำที่มหาวิทยาลัยร่วมกับเพื่อนๆ	4.58	0.53	มากที่สุด	2
8. คนที่รู้จักกันไปประชุมชอบข้าพเจ้า	3.89	0.77	มาก	16
9. ข้าพเจ้าทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม	4.34	0.64	มาก	6
10. ข้าพเจ้าสามารถช่วยเหลือสังคมได้เป็นอย่างดี	4.40	0.60	มาก	4
11. ข้าพเจ้าจะปฏิบัติตามกฎกติกาของสังคม	4.39	0.67	มาก	5
12. เมื่อจะทำสิ่งใด ข้าพเจ้าจะคำนึงถึงผลดีที่จะเกิดต่อส่วนรวม	4.06	0.67	มาก	12
13. ข้าพเจ้ามีข้อคิดเห็นดี ๆ ให้เพื่อน	4.01	0.75	มาก	13
14. ข้าพเจ้ามีอัยาศัยที่ดีกับเพื่อน ๆ	4.21	0.68	มาก	9
15. ข้าพเจ้ารู้สึกดีกับตนเองเวลาอยู่กับเพื่อน ๆ ในการทำกิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง	4.16	0.78	มาก	10

ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
16. ข้าพเจ้าตั้งใจจะสร้างประโยชน์ให้แก่ตน และสังคม	4.26	0.66	มาก	7
17. ข้าพเจ้าใส่ใจในการเลิกพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติธรรมในเบื้องต้น	4.23	0.82	มาก	8
18. ข้าพเจ้าสังเกตดูข้อบกพร่องในพฤติกรรมของตน และนำมาแก้ไขปรับปรุง	3.96	0.80	มาก	15
19. ข้าพเจ้ามีความตั้งใจในการทำมาดี	4.15	0.58	มาก	11
20. การพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง ทำให้ข้าพเจ้าเห็นคุณค่าในตนเองมากขึ้น	4.46	0.59	มาก	3
รวม	4.13	0.13	มาก	

จากตารางที่ 14 พบว่า ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองหลังการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยข้อที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือข้าพเจ้าปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของกิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ($\bar{X}= 4.65$) รองลงมาคือ ข้าพเจ้าภูมิใจกับกิจกรรมในชั้นเรียนที่ตนเองทำที่มหามหาวิทยาลัยร่วมกับเพื่อนๆ ($\bar{X}= 4.58$) ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด คือ ข้าพเจ้าเป็นคนสำคัญของครอบครัว ($\bar{X}= 3.62$)

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต ความพึงพอใจ และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จำแนกตามเพศ คณะสังคมศาสตร์ และชั้นปี

ตารางที่ 15 ผลการเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต ความพึงพอใจ และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง หลังการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จำแนกตามเพศ โดยภาพรวม

ด้าน ที่	การพัฒนากิจกรรมการปรับ พฤติกรรมเชิงจริยธรรม	ชาย		หญิง		t	p- value
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ความพึงพอใจ	4.17	0.17	4.21	0.15	-1.105	.713
2	ความมีวินัยในตนเอง	4.23	0.23	3.92	0.41	4.552**	.000
3	ทักษะชีวิต	3.65	0.18	3.65	0.17	.018	.651
4	ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง	4.11	0.13	4.14	0.14	-.945	.942
	รวม	4.04	0.10	3.98	0.13	2.566*	.016

** $p \leq .01$, * $p \leq .05$

จากตารางที่ 15 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต ความพึงพอใจ และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง หลังการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจหลังการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จำแนกตามเพศ โดยภาพรวม โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองหลังการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการเปรียบเทียบทักษะชีวิต หลังการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จำแนกตามเพศ โดยภาพรวม โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง หลังการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จำแนกตามเพศ โดยภาพรวม โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 16 ผลการเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต ความพึงพอใจ และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง หลังการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จำแนกตามคณะสังคมศาสตร์ โดยภาพรวม

ด้าน ที่	การพัฒนากิจกรรมการปรับ พฤติกรรมเชิงจริยธรรม	ภาคปกติ		ภาคพิเศษ		t	p- value
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
		1	ความพึงพอใจ	4.24	0.11		
2	ความมีวินัยในตนเอง	4.07	0.39	4.09	0.35	-.239	.454
3	ทักษะชีวิต	3.67	0.18	3.64	0.18	.829	.896
4	ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง	4.08	0.13	4.15	0.13	-2.426	.869
	รวม	4.02	0.13	4.01	0.11	.210	.596

** $p \leq .01$, * $p \leq .05$

จากตารางที่ 16 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต ความพึงพอใจ และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง หลังการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จำแนกตามคณะสังคมศาสตร์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจหลังการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จำแนกตามคณะสังคมศาสตร์ โดยภาพรวม โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองหลังการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จำแนกตามคณะสังคมศาสตร์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบทักษะชีวิต หลังการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จำแนกตามคณะสังคมศาสตร์ โดยภาพรวม โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง หลังการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จำแนกตามคณะสังคมศาสตร์ โดยภาพรวม โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของควมมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต ความพึงพอใจ และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง หลังการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จำแนกตามชั้นปี โดยภาพรวม

ด้าน ที่	การพัฒนากิจกรรมการ ปรับพฤติกรรมเชิง จริยธรรม	ชั้นปีที่ศึกษา							
		ชั้นปีที่ 1		ชั้นปีที่ 2		ชั้นปีที่ 3		ชั้นปีที่ 4	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1	ความพึงพอใจ	4.19	0.14	4.21	0.13	4.22	0.16	4.15	0.20
2	ควมมีวินัยในตนเอง	4.31	0.19	3.82	0.40	4.22	0.20	4.08	0.34
3	ทักษะชีวิต	3.64	0.18	3.60	0.18	3.65	0.16	3.71	0.17
4	ความรู้สึกเห็นคุณค่า ในตนเอง	4.08	0.11	4.12	0.16	4.16	0.14	4.15	0.10
	รวม	4.06	0.09	3.94	0.14	4.06	0.11	4.02	0.09

จากตารางที่ 17 พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราช โดยภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.06) มีความคิดเห็นสูงสุด คือ ควมมีวินัยในตนเอง ($\bar{X}$ = 4.31) รองลงมาคือ มีความพึงพอใจในกิจกรรม ($\bar{X}$ = 4.19) และความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ทักษะชีวิต ($\bar{X}$ = 3.64)

นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ที่เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราช โดยภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.94) มีความคิดเห็นสูงสุด คือ ความพึงพอใจ ($\bar{X}$ = 4.21) รองลงมาคือความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง ($\bar{X}$ = 4.12) และความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ทักษะชีวิต ($\bar{X}$ = 3.60)

นักศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราช โดยภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.06) มีความคิดเห็นสูงสุด คือ มีความพึงพอใจในกิจกรรม ($\bar{X}$ = 4.22) รองลงมาคือ ควมมีวินัยในตนเอง ($\bar{X}$ = 4.22) และความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ทักษะชีวิต ($\bar{X}$ = 3.65)

นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราช โดยภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.02) มีความ

คิดเห็นสูงสุด คือ ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง ($\bar{X}$ = 4.15) รองลงมาคือ มีความพึงพอใจในกิจกรรม ($\bar{X}$ = 4.15) และความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ทักษะชีวิต ($\bar{X}$ = 3.71)

ตารางที่ 18 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการพัฒนากิจกรรมการปรับปรุงพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต ความพึงพอใจ และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จำแนกตามชั้นปีการศึกษา โดยรวม

การพัฒนากิจกรรมการปรับปรุงพฤติกรรมเชิงจริยธรรม	แหล่งแปรปรวน	df	SS	MS	F	p-value
ความพึงพอใจ	ระหว่างกลุ่ม	3	.069	.023	.885	.462
	ภายในกลุ่ม	93	2.482	.027		
	รวม	96	2.551			
ความมีวินัยในตนเอง	ระหว่างกลุ่ม	3	3.545	1.182	11.952	.000**
	ภายในกลุ่ม	93	9.196	.099		
	รวม	96	12.741			
การเห็นคุณค่าในตนเอง	ระหว่างกลุ่ม	3	.089	.030	1.641	.185
	ภายในกลุ่ม	93	1.672	.018		
	รวม	96	1.761			
ทักษะชีวิต	ระหว่างกลุ่ม	3	.154	.051	1.554	.206
	ภายในกลุ่ม	93	3.063	.033		
	รวม	96	3.216			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3	.254	.085	6.634	.000**
	ภายในกลุ่ม	93	1.185	.013		
	รวม	96	1.438			

** $p \leq .01$

จากตารางที่ 18 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต การเห็นคุณค่าในตนเอง และความพึงพอใจในการพัฒนากิจกรรมการปรับปรุงพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต ความพึงพอใจ และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

กฎราชวิทยาลัย จำแนกตามชั้นปี โดยรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 มีความมีวินัยในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านความพึงพอใจ การเห็นคุณค่าในตนเอง และทักษะชีวิตไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบมีความแตกต่างกัน และได้เปรียบเทียบรายคู่แบบ LSD โดยรวมของพฤติกรรมเชิงจริยธรรม และความมีวินัยในตนเอง มีดังนี้

ตารางที่ 19 ผลการทดสอบรายคู่ของการเปรียบเทียบของการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต ความพึงพอใจ และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา โดยรวม

ความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต ความพึงพอใจ และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง $\bar{X}$	โดยรวม				
	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4	
	4.06	3.94	4.06	4.02	
ชั้นปีที่ 1	4.06	-	.118**	-.005	.033
ชั้นปีที่ 2	3.94	-	-	-.124**	-.085**
ชั้นปีที่ 3	4.06	-	-	-	.038
ชั้นปีที่ 4	4.02	-	-	-	-

** $p \leq .01$

จากตารางที่ 19 พบว่า ผลการทดสอบรายคู่ของการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต ความพึงพอใจ และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา โดยรวม มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ชั้นปีที่ 1 กับชั้นปีที่ 2 มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ชั้นปีที่ 2 กับชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 2 กับชั้นปีที่ 4 มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่อื่นๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 20 ผลการทดสอบรายคู่ของการเปรียบเทียบของการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต ความพึงพอใจ และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษาโดยรวม

ความมีวินัยในตนเอง	$\bar{X}$	โดยรวม			
		ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4
		4.31	3.82	4.22	4.08
ชั้นปีที่ 1	4.31	-	.487**	.085	.227*
ชั้นปีที่ 2	3.82	-	-	-.401**	-.260**
ชั้นปีที่ 3	4.22	-	-	-	.141
ชั้นปีที่ 4	4.08	-	-	-	-

** $p \leq .01$

จากตารางที่ 20 พบว่า ผลการทดสอบรายคู่ของการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา โดยรวม มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผู้เข้าร่วมกิจกรรมชั้นปีที่ 1 กับชั้นปีที่ 2 มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และชั้นปีที่ 2 กับชั้นปีที่ 4 มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ชั้นปีที่ 2 กับชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 2 กับชั้นปีที่ 4 มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่อื่นๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ตารางที่ 21 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้าน
 ความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษา
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยรวม

ที่	ข้อเสนอแนะแนวทางในทางการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม	ความถี่	ร้อยละ
1	ควรเพิ่มรูปแบบของกิจกรรมการพัฒนาความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง ให้มีความชัดเจน โดยการเพิ่มจำนวนของวันให้เหมาะสมกับกิจกรรมเพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาให้มากขึ้นเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมดังกล่าว	26	26.80
2	หน่วยงานหรือมหาวิทยาลัย และนักวิชาการ ควรร่วมกันวางแผนทางการแก้ไขปัญหาของนักศึกษา และปัญหาสังคมอย่างชัดเจน เพื่อให้มีแนวทางการแก้ไขปัญหา เพื่อการพัฒนาสถาบันที่ยั่งยืน	19	19.58
3	ควรสำรวจข้อบกพร่องต่าง ๆ ในองค์กรของสถานศึกษา แล้วนำมาแก้ปัญหา และส่งเสริมจริยธรรมในสถานศึกษา เพื่อให้เด็กรุ่นใหม่ได้ตระหนักถึงภัยของสังคม และการส่งเสริมกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเหมาะสม	14	14.43
	รวม	97	100.00

ตารางที่ 21 พบว่า ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พบว่า ควรเพิ่มรูปแบบของกิจกรรมการพัฒนาความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง ให้มีความชัดเจน โดยการเพิ่มจำนวนของวันให้เหมาะสมกับกิจกรรมเพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาให้มากขึ้นเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมดังกล่าว คิดเป็นร้อยละ (26.80) รองลงมาคือหน่วยงานหรือมหาวิทยาลัย และนักวิชาการ ควรร่วมกันวางแผนทางการแก้ไขปัญหาของนักศึกษา และปัญหาสังคมอย่างชัดเจน เพื่อให้มีแนวทางการแก้ไขปัญหา เพื่อการพัฒนาสถาบันที่ยั่งยืน คิดเป็นร้อยละ (19.58) และควรสำรวจข้อบกพร่องต่าง ๆ ในองค์กรของสถานศึกษา แล้วนำมาแก้ปัญหา และส่งเสริมจริยธรรมในสถานศึกษา เพื่อให้เด็กรุ่นใหม่ได้ตระหนักถึงภัยของสังคม และการส่งเสริมกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ (14.43)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ผู้วิจัย ได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ตามลำดับ ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ผู้วิจัยได้สรุปผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. การปฏิบัติตามแผนการพัฒนากิจกรรม ครบ 3 วัน จำนวน 97 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 100.0 แยกตามผลการประเมินหลังการพัฒนากิจกรรม ผ่านการประเมิน จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 100.0 ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นชาย จำนวน 51 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 52.6 เป็นหญิง จำนวน 46 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 47.4 แยกตามคณะสังคมศาสตร์ นักศึกษาภาคพิเศษ จำนวน 67 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 69.1 ภาคปกติ จำนวน 30 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 30.9 แยกตามชั้นปี ชั้นปีที่ 2 จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 29.9 ชั้นปีที่ 4 จำนวน 27 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 27.8 ชั้นปีที่ 1 จำนวน 24 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 24.7 ชั้นปีที่ 3 จำนวน 17 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 17.5 รูป/คน

2. ความพึงพอใจในการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้าน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีความพึงพอใจสูงสุด คือ ด้านรูปแบบของกิจกรรม รองลงมาคือ ด้านบรรลุมวัตถุประสงค์ และด้านวิทยากร ส่วนด้านที่มีความพึงพอใจต่ำสุด คือด้านอาคารสถานที่ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏดังนี้

2.1 ด้านอาคารสถานที่ โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยข้อที่มีความพึงพอใจสูงสุด คือ ในสถานที่การพัฒนากิจกรรมมีสื่อและอุปกรณ์ เพื่อการเรียนรู้อย่างพอเพียง รองลงมาคือ สถานที่ในการพัฒนากิจกรรมมีความสะอาดและปลอดภัย ส่วนข้อที่มีความพึงพอใจต่ำสุด คือ อาคารที่พักมีความสะอาดและปลอดภัย

2.2 ด้านรูปแบบของกิจกรรม โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยข้อที่มีความพึงพอใจสูงสุด คือรูปแบบกิจกรรมใช้วิธีการปรับพฤติกรรมโดยวิธีพุทธ รองลงมาคือรูปแบบของกิจกรรมได้อาศัยการสนับสนุนจากอาจารย์และมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ส่วนข้อที่มีความพึงพอใจต่ำสุด คือ กิจกรรมการปรับพฤติกรรม มีการกำหนดแนวทางที่เหมาะสมในแต่ละวัน

2.3 ด้านวิทยากร โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยข้อที่มีความพึงพอใจสูงสุด คือวิทยากรใช้ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมมาก รองลงมาคือวิทยากรมีความรู้ความสามารถในการบริการ เช่นการตอบคำถาม ชี้แจงข้อสงสัย ส่วนข้อที่มีความพึงพอใจต่ำสุด คือวิทยากรใช้อุปกรณ์และเครื่องมือประกอบการจัดกิจกรรมได้อย่างน่าสนใจ

2.4 ด้านบรรลุมัตถุประสงค์ โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยข้อที่มีความพึงพอใจสูงสุด คือผู้เข้าร่วมกิจกรรม เต็มใจที่จะเข้าร่วม เพื่อแก้ปัญหาของตนเอง และสังคม รองลงมาคือผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีการพัฒนาจริยธรรม และใส่ใจการแก้ปัญหาสังคมเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ส่วนข้อที่มีความพึงพอใจต่ำสุด คือท่านได้รับความรู้และประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างคุ้มค่า และสามารถเข้าใจ และนำไปปฏิบัติเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง

3. ความมีวินัยในตนเอง ในการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือด้านความเชื่อมั่นในตนเอง รองลงมาคือด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่น ส่วนด้านที่มีความพึงพอใจต่ำสุด คือด้านความรับผิดชอบ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏดังนี้

3.1 ด้านความซื่อสัตย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยข้อที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือนักศึกษามีความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่นเสมอ การใช้บริการรถโดยสาร ยานพาหนะหรือใช้บริการอื่นๆที่ต้องเสียเงินค่าบริการ รองลงมาคือ นักศึกษาไม่หยิบฉวยสิ่งของของผู้อื่นมาเป็นของตนจะใช้สิ่งของผู้อื่นต้องขออนุญาตก่อน ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด คือ นักศึกษาได้เข้าเรียนตรงเวลา หรือเข้าก่อนเวลาเรียนทุกครั้ง

3.2 ด้านความรับผิดชอบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยข้อที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือนักศึกษาจะยอมรับผิดชอบทุกครั้งที่มาสายในเวลาเรียน รองลงมาคือนักศึกษายอมรับในสิ่งตนได้กระทำลงไป ไม่ว่าผลของงานนั้นจะออกมาดีหรือไม่ดีก็ตาม ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด คือนักศึกษามีความอดทนเมื่อเกิดความเหนื่อยล้าในการ เรียนเป็นเวลานาน ๆ

3.3 ด้านความมีระเบียบและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ทางสังคม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยข้อที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือนักศึกษาปฏิบัติตามระเบียบของมหาวิทยาลัยด้วยการไม่สูบบุหรี่และดื่มเหล้าในสถานศึกษา รองลงมาคือนักศึกษาไม่หมกมุ่นอบายมุขหรือสิ่งเสพติดให้โทษ ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด คือนักศึกษาได้ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ทางศีลธรรม เช่น การรักษาศีล 5 เป็นต้น

3.4 ด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยข้อที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือขณะที่นักศึกษาเดินผ่านผู้ใหญ่ก้มตัวพองาม หรือหากท่านกำลังเดิน ไม่วิ่งตัดหน้า หยุดให้ท่านเดินไปก่อน รองลงมาคือนักศึกษามีเหตุผล รู้จักประมาณตน กาลชุมนุม และบุคคล โดยไม่ยกตนข่มท่าน เรียกร้องให้คนอื่นสนใจ หรือสร้างจุดสนใจในตัวเองมากเกินไป ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด คือนักศึกษาไม่ทักทายปราศรัยด้วยคำพูดที่จะทำให้คนอื่นเกิดความอับอายในสังคม

3.5 ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยข้อที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือนักศึกษามีอุปนิสัยที่ไม่โอ้อวด และยกตนข่มท่านในสิ่งที่ตนทำไม่ได้ รองลงมาคือนักศึกษามีความเชื่อมั่นในตนเองโดยมีจิตใจที่รักในความยุติธรรม ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด คือนักศึกษามีจิตใจมั่นคง ไม่เชื่อคนง่าย มีเหตุผลในการรับฟังปัญหาจากเพื่อน

4. ทักษะชีวิตหลังการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยข้อที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือท่านมีความคิดอย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจในการกระทำคราวต่อไป โดยไม่ใส่ใจเรื่องที่ไม่ดี รองลงมาคือท่านมีความสามารถในการทำงานจนสำเร็จ เมื่อได้รับมอบหมายจากอาจารย์ ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด คือท่านมีความสามารถคาดการณ์ถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นจากการเลือกวิธีแก้ปัญหานั้น ๆ ได้

5. ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองหลังการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยข้อที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือข้าพเจ้าปฏิบัติตามกฎระเบียบของกิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง รองลงมาคือ ข้าพเจ้าภูมิใจกับกิจกรรมในชั้นเรียนที่ตนเองทำที่มหาวิทยาลัยร่วมกับเพื่อนๆ ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด คือข้าพเจ้าเป็นคนสำคัญของครอบครัว

6. ผลการเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต ความพึงพอใจ และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง หลังการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 มีความมีวินัยในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านความพึงพอใจ การเห็นคุณค่าในตนเอง และทักษะชีวิตไม่แตกต่างกัน

9. แนวทางการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยรวม ปรากฏผลดังนี้

ควรเพิ่มรูปแบบของกิจกรรมการพัฒนาความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง ให้มีความชัดเจน โดยการเพิ่มจำนวนของวันให้เหมาะสมกับกิจกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาให้มากขึ้นเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมดังกล่าว หน่วยงานหรือมหาวิทยาลัย และนักวิชาการ ควรร่วมกันวางแนวทางการแก้ไขปัญหาของนักศึกษา และปัญหาสังคมอย่างชัดเจน เพื่อให้มีแนวทางการแก้ไขปัญหา เพื่อการพัฒนาสถาบันที่ยั่งยืน และควรสำรวจข้อบกพร่องต่าง ๆ ในองค์กรของสถานศึกษา แล้วนำมาแก้ปัญหา และส่งเสริมจริยธรรมในสถานศึกษา เพื่อให้ได้กรุ่นใหม่ได้ตระหนักถึงภัยของสังคม และการส่งเสริมกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พบว่า มีการปฏิบัติตามแผนการพัฒนากิจกรรม ครบ 3 วัน จำนวน 97 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 100.0 แยกตามผลการประเมินหลังการพัฒนากิจกรรม ผ่านการประเมิน จำนวน 97 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 100.0 ผลการปฏิบัติให้นักศึกษามีความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า รูปแบบของกิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม มีความสอดคล้องกัน มีความเหมาะสมกับการพัฒนาดังกล่าว ทำให้ผู้เข้าร่วมมีความใส่ใจในกิจกรรมมากขึ้น มีขั้นตอนที่ชัดเจน และมีระเบียบในการปฏิบัติในการพัฒนากิจกรรม สอดคล้องกับแนวคิดของ กรมสุขภาพจิต (2544 : 17-25) ได้กล่าวว่า เทคนิคการช่วยเหลือเยาวชนกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา ด้านพฤติกรรมเชิงจริยธรรมเทคนิคการช่วยเหลือเยาวชนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาด้านพฤติกรรมมีจุดมุ่งหมายในการช่วยเหลือ ดังนี้ 1. เพื่อให้เยาวชนเข้าใจตนเองได้รับรู้เข้าใจถึงประสบการณ์ ภูมิหลังของครอบครัวที่มีผลต่อการรับรู้ เรียนรู้พฤติกรรมของตนเอง และให้เข้าใจความคิด บุคลิกภาพ อารมณ์ จิตใจ และบทบาทหน้าที่ของตนเองที่เป็นอยู่ 2. เพื่อให้เยาวชนเข้าใจคนอื่นและสิ่งแวดล้อม

สามารถเข้าใจบิดามารดาบุคคลในครอบครัว ครู เพื่อนนักเรียน บุคคลที่เกี่ยวข้องและสิ่งแวดล้อมที่มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันสามารถยอมรับและรู้จักเลือกรับสิ่งที่ดีของผู้อื่น นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับชีวิตของกันและกันได้ 3. เพื่อให้เยาวชนเข้าใจสาเหตุของปัญหาโดยการให้ข้อมูลสะท้อนความคิดความรู้สึกให้รู้ถึงปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่เป็นสาเหตุของปัญหาให้สามารถคิดอย่างมีเหตุผล ตัดสินใจหาทางเลือกทางออกในการแก้ปัญหา พัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพและสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ 4. เพื่อให้เยาวชนสามารถปรับตัว เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม แก้ไขปัญหาได้โดยการชี้แนะแนวทาง วิธีการแก้ไขปัญหา การฝึกทักษะ การปรับความคิด การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสามารถหาวิธีการในการปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม และสร้างสรรค์สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ชุตินา สังทรัพย์ (2559 : ง)** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสุจริต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า 1. พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสุจริต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระมหาชานนท ชัยมงคล (2561 : บทคัดย่อ)** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดปรีดิยาศูต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า ผลการวิเคราะห์สภาพคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดปรีดิยาศูต ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ดวงพร กตัญญูตานนท์ และกมลทิพย์ รัตนสุวรรณชัย (2562 : 33)** ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ ผลของการใช้รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมต่อระดับคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาการจัดการโรงพยาบาล มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ผลการศึกษวิจัยพบว่า การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมต่อระดับคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาการจัดการโรงพยาบาล มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ความพึงพอใจ และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง หลังการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต ของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยที่มีเพศ คณะสังคมศาสตร์ พบว่า จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อจำแนกตามคณะสังคมศาสตร์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อจำแนกตามชั้นปี โดยรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากปัจจัยส่วนบุคคลที่มีเพศ มีความคิดเห็นต่อความมีวินัยในตนเอง ความพึงพอใจ และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง โดยมีการฝึกฝน อบรมทำให้มีความรู้ ความสามารถ และมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ซึ่งจะส่งผลต่อพฤติกรรมดีในสังคม ทำให้มีความเป็นอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ชั้นปีที่ศึกษาต่างกัน หมายถึงมีระดับ

การศึกษาเป็นตัวแปรในการพัฒนาทักษะชีวิตในตัวบุคคล อันเนื่องมาจากมีความมีวินัยในตนเอง สอดคล้องกับแนวคิดของ **ณัฐพล กล้าหาญ (2540 : 19)** ได้กล่าวถึง คุณลักษณะของบุคคลที่มีวินัยในตนเองในทำนองเดียวกันไว้ ดังนี้ 1. มีความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง มีความแน่ใจหรือมั่นใจในความสามารถของตนเองว่าจะกระทำการต่างๆ ได้อย่างถูกต้องและมีเหตุผลและเชื่อว่าการที่ประสบผลสำเร็จได้ตามที่บุคคลนั้นตั้งใจไว้เป็นผลจากความสามารถทักษะหรือการกระทำของตนเอง 2. ความเป็นผู้นำ หมายถึง สามารถนำ ชักจูง แก้ปัญหาและดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม ไปสู่เป้าหมายที่กำหนด และรับผิดชอบต่อกลุ่มได้ 3. มีความรับผิดชอบ หมายถึง มีความสนใจ ความตั้งใจที่จะทำงาน และติดตามผลงาน ที่ได้กระทำแล้วเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เป็นผลสำเร็จไปด้วยดี ยอมรับในสิ่งที่ตนกระทำไปทั้งในด้านที่เป็นผลดีและผลเสีย 4. มีความตรงต่อเวลา รู้จักกาลเทศะ หมายถึง ทำงานที่ได้รับมอบหมายหรือกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งให้ตรงต่อเวลาหรือให้สำเร็จตามเวลาที่กำหนดได้ตลอดจนรู้ว่าจะประพฤติอย่างไรให้เหมาะสมกับเวลาและโอกาส 5. เคารพสิทธิของผู้อื่น หมายถึง ไม่ประพฤติปฏิบัติก้าวก่ายหรือล่วงล้ำสิทธิของผู้อื่น 6. มีระเบียบและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ทางสังคม หมายถึง ประพฤติโดยไม่ขัดกับกฎข้อบังคับของสังคมทั่วไปรวมทั้งปฏิบัติตามระเบียบที่สังคมกำหนดไว้ทั้งต่อหน้าและลับหลัง 7. มีลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึง สามารถอดใจรอผลที่เกิดขึ้นในอนาคตที่ดีกว่าในปัจจุบัน 8. มีความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง มีลักษณะของพฤติกรรมหรือความรู้สึกของบุคคลที่คิดและกระทำดังนี้คือ ไม่หลอกลวงตนเองและผู้อื่นไม่ทุจริตไม่หาผลประโยชน์และไม่เอาเปรียบผู้อื่น และละอายเกรงกลัวต่อบาป 9. ความอดทนขยันหมั่นเพียร หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของตนเองให้สำเร็จด้วยความมานะอดทนมีจิตใจเข้มแข็งไม่ยอมแพ้อุปสรรคที่เกิดขึ้น มีความพยายามอย่างสม่ำเสมอมุ่งปฏิบัติหน้าที่การงานจนสำเร็จ 10. รู้จักเสียสละและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น หมายถึง การยอมเสียสละสิทธิและยอมลำบากเพื่อประโยชน์สุขของผู้อื่น โดยการช่วยเหลือผู้อื่นซึ่งได้รับความเดือดร้อนหรือประสบภัยพิบัติให้ได้รับความสะดวกและความสบายใจมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สุจิตรา ตรีรัตนกุล (2562 : บทคัดย่อ)** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์สำหรับส่งเสริมกรอบความคิด ด้านเชาวน์ปัญญาของนักศึกษาระดับอาชีวศึกษา ผลการวิจัย พบว่า คะแนนเฉลี่ยของกรอบความคิดด้านเชาวน์ปัญญา ของนักศึกษาระดับอาชีวศึกษา ในกลุ่มทดลองหลังได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ เชิงประสบการณ์สูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ **สมิทร สุวรรณ และคณะ (2563 : 206)** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรม คณะศึกษาศาสตร์ และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผลการศึกษา พบว่า ผลการประเมินและการพัฒนา พฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรม กลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มบุคลากรโรงเรียนสาธิต มีการพัฒนาพฤติกรรม คุณธรรมจริยธรรมในภาพรวมดีขึ้น อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **กรรณิการ์ ภิรมย์รัตน์ (2555 : บทคัดย่อ)** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรมโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต การเห็นคุณค่าในตนเอง และความพึงพอใจในการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต ความพึงพอใจ และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคามวิทยาลัย จําแนกตามชั้นปี โดยรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 มีความมีวินัยในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องมาจากคุณลักษณะของความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต การเห็นคุณค่าในตนเอง และความพึงพอใจ ที่มีชั้นปีที่ศึกษาของนักศึกษาในแต่ละชั้นปี ที่เข้าร่วมกิจกรรม มีความแตกต่างกัน สอดคล้องกับแนวคิดของพัฒนา สุขประเสริฐ (2540 : 11) ได้กล่าวถึงความสำคัญและความจำเป็นต้องสร้างวินัยในโรงเรียนว่า การสร้างวินัยในโรงเรียนนั้นเป็นสิ่งสำคัญ ระเบียบวินัยเป็นสิ่งที่สัมพันธ์กับชีวิตความเป็นอยู่ทางสังคมในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ครูจะต้องเป็นผู้คอยแนะแนวทางการสร้างระเบียบวินัยในโรงเรียน เพราะระเบียบวินัยเกิดจากรากฐานของประสบการณ์ในการเรียนรู้และสภาพแวดล้อม ครูจะต้องเป็นผู้สร้างสิ่งเหล่านี้ให้แก่เด็กตั้งแต่เริ่มเข้าโรงเรียนและเนื่องจากโรงเรียนเป็นศูนย์กลางอบรมเด็ก ซึ่งมาจากครอบครัวที่ไม่เข้าแบบกันจำนวนมาก และเด็กทั้งหลายก็มีความแตกต่างกันตามธรรมชาติอยู่แล้ว โรงเรียนจึงจำเป็นที่จะต้องกำหนดระเบียบต่าง ๆ ขึ้นเพื่อให้ทุกคนปฏิบัติตามเพื่อความสงบสุขของนักเรียนทุกคน กล่าวโดยสรุป ผู้ที่มีวินัยในตนเองมีพฤติกรรมการแสดงออกดังนี้ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความเป็นผู้นำ มีความรับผิดชอบ มีความตรงต่อเวลา เคารพสิทธิของผู้อื่น มีระเบียบและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม มีลักษณะมุ่งอนาคตมีความซื่อสัตย์สุจริต มีความขยันหมั่นเพียรและรู้จักเสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น สอดคล้องกับแนวคิดของคูเปอร์สมิธ (Coopersmith. 1981 : 35) ได้กล่าวว่า บุคคลที่เห็นคุณค่าในตนเองสูง จะเป็นบุคคลที่มีความสุข ไม่ค่อยเครียดหรือวิตกกังวล มีความเชื่อมั่นในตนเอง มองตนในด้านดียอมรับตนเองและผู้อื่น ปรับตัวได้ดีและสามารถใช้ศักยภาพของตนได้เต็มที่ในการดำเนินชีวิต อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคม สอดคล้องกับแนวคิดของ กรมวิชาการ (2543 : 6) ได้กล่าวว่าทักษะชีวิตว่า เป็นความสามารถของบุคคลที่จะคิด ตัดสินใจ แก้ปัญหา และปรับตัวให้มีพฤติกรรมที่ถูกต้อง สามารถจัดการกับความต้องการ ปัญหา และสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสมกับสังคมที่เปลี่ยนแปลง ให้มีสุขภาพดีทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ร่วมสร้างสรรค์สังคมให้เป็นสังคมที่มีสุขภาพดี (Healthy Community) และ สอดคล้องกับแนวคิดของ ชัยสมพล ชาวประเสริฐ (2548 : 141) ได้กล่าวว่าความพอใจ (Customer Satisfaction) เป็นอารมณ์แห่งความสุขและความรู้สึกคุ้มค่าที่ได้ใช้บริการ และความรู้สึกนั้นนำมาซึ่งความต้องการในการใช้บริการซ้ำ จนในที่สุดเกิดความติดใจต้องการใช้บริการกับธุรกิจนั้นให้นานเท่า

นานตราบเท่าที่ความพอใจนั้นยังคงอยู่ หรืออีกนัยหนึ่งคือความจงรักภักดี (Customer Loyalty) ได้เกิดขึ้นแล้ว สอดคล้องกับงานวิจัยของ **สุมิตร สุวรรณ และคณะ (2563 : 206)** ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรม คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มบุคลากรคณะศึกษาศาสตร์ และพัฒนศาสตร์ กลุ่มนิสิต และกลุ่ม นักเรียนโรงเรียนสาธิต มีการพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมในภาพรวมไม่ดีขึ้น อย่างมีนัยสำคัญที่ ระดับ .05 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ตามลำดับ และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **กรรณิการ์ ภิรมย์รัตน์ (2555 : บทคัดย่อ)** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏที่เรียนในชั้นปีต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรมโดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีพฤติกรรมไม่แตกต่างกัน

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. สถานศึกษาควรมีการสำเร็จพฤติกรรมกลุ่มเสี่ยง ในแต่ละปีการศึกษา เพื่อให้ทราบปัญหา นำไปการพัฒนาสถานศึกษาที่ยั่งยืน
2. สถานศึกษาควรสำรวจจำนวนนักศึกษาที่มีพฤติกรรมทางจริยธรรมที่ดี และควรมีแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมดังกล่าว และสนับสนุนทุนการศึกษา
3. สถานศึกษาควรมีแนวทางการแก้ไขปัญหาทางจริยธรรม อย่างเป็นรูปธรรม ที่สามารถแก้ไขได้จริง และนำไปสู่การพัฒนานักศึกษาที่มีคุณภาพ

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาแนวทางในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
2. ควรทำการศึกษาเชิงคุณภาพในประเด็นที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในแต่ละวิทยาเขต โดยใช้การสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

3. ควรทำการศึกษาวิจัยวัดผลพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในแต่ละปี การศึกษา เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

4. ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษาในเขตพื้นที่อื่น ๆ

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2523). *การประชุมทางวิชาการเกี่ยวกับจริยธรรมไทย*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2542). *คู่มือการสร้างเสริมค่านิยมคุณธรรม จริยธรรมและวินัยระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). *หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น*. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ..
- กรมสุขภาพจิต, กระทรวงสาธารณสุข. (2544). *คู่มือวิทยาการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน*. กรุงเทพฯ : ยูเร็นสอิมเมจกรุ๊ป.
- _____. กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546*. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม. (2552). *คู่มือการดำเนินงานเสริมสร้างศีลธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน*. กรุงเทพฯ : สำนักพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม.
- กรรณิการ์ ภริมย์รัตน์. (2555). *แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร*. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กัญระญา รุ่งเรือง. (2545). *ผลของการจัดกิจกรรมกลุ่มแบบหลากหลายต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กาญจนา ศรีภาพสินธุ์. (2531). *การบริหารกิจการนักเรียน*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- _____. (2552). *วินัยนักเรียน*. สืบค้น 10 มกราคม 2565 จาก, <http://edu.Swu.th/emcyclo/pedia/book%2022htm>. ตุลาคม.
- เกียรติวรรณ อมาตยกุล. (2553). *สอนให้เป็นอัจฉริยะตามแนววินไอฮิวแมนนิส*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- โกวิท วรพิพัฒน์. (2531). *ทิศทางและจุดเน้นในการจัดการศึกษาของกรมสามัญศึกษา*. ม.ป.ท. : ม.ป.พ..
- จันทน์ ทุมโฮสิต. (2540). *การศึกษาความเข้าใจทางจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.

บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- จู่ไรรัตน์ แสงว้าง. (2543). *สาเหตุการประพฤติดีทรระเบียบวินัยของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักเรียน สังกัดกรมอาชีวศึกษาจังหวัดมหาสารคาม*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จรีใจ บุญเรืองรอด. (2540). *การบริหารกิจการนักเรียน*. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- จำนงค์ อาศิริวัจน์. (2539). *การศึกษาความเห็นของนักเรียน ครู ผู้บริหารโรงเรียน และผู้ปกครอง ที่มีต่อจริยธรรมที่คาดหวังต่อจริยธรรมที่ปฏิบัติจริง ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 9 ปี การศึกษา 2539*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เจียมจิต แสงวงศ์. (2553). *การปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเชิงชุมราษฎร์นุกูล อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เจริญ โควินทร์. (2545). *พื้นฐานทางสังคมวิทยาและเศรษฐศาสตร์ของการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ยูเร็นส์อิมเมจกรุ๊ป.
- ชุตินา สันทรัพย์. (2559). *พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสุจริต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2540). *พฤติกรรมศาสตร์ เล่ม 2: จริยธรรมและจิตวิทยาภาษา*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- _____. (2522). *รายงานการสัมมนาจริยธรรมในสังคมไทยในปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- _____. (2528). *ปัจจัยทางจิตวิทยานิเวศที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดาไทย*. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ. (2529). *ปัจจัยทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดาไทย*. กรุงเทพฯ : สถาบันพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉินิก. (2540). *จริยธรรมของเยาวชนไทย*. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- _____. (2524). *จริยธรรมของเยาวชนไทย*. กรุงเทพฯ : สถาบันพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

- ดวงพร กตัญญูตานนท์ และกมลทิพย์ รัตนสุวรรณชัย. (2562). ผลของการใช้รูปแบบการพัฒนา
คุณธรรมจริยธรรมต่อระดับคุณธรรมจริยธรรมของ นักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตร
บัณฑิต สาขาการจัดการโรงพยาบาล มหาวิทยาลัย หัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. บทความ
วิจัย. วารสารสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย, 25(1), 33-48.
- ทิพาพร ลิขิตกุล. (2544). การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับการอบรมเลี้ยงดูของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยรามคำแหง. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. สาขาวิชาพื้นฐาน
การศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ธิติมา จักรเพชร. (2544). ผลของชุดการแนะแนวที่มีต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสุเหร่าแสนแสบ กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นงลักษณ์ กองหลัง. (2552). การวิเคราะห์พฤติกรรมบริโภคนิยมของนิสิตปริญญาตรีมหาวิทยาลัย
มหาสารคาม. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- นิภาพร การเพียร. (2551). การพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนประทาย
อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา. การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต.
มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นีออน กลิ่นรัตน์. (2536). การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนกับวิธีการอบรมเลี้ยงดู
ของผู้ปกครองในชนบทที่มีสภาพแตกต่างกัน. ขอนแก่น : คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บัณฑิต เหล่าสุชา. (2544). ปัจจัยทางสถานการณ์และจิตลักษณะกับพฤติกรรมการมีระเบียบวินัย
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. ขอนแก่น :
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
_____. (2555). วินัยในตนเองและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง. วารสารวัดผลการศึกษา :
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2532). คู่มือการวิจัย : การเขียนรายงานการวิจัยและวิทยานิพนธ์.
พิมพ์ครั้งที่ 4. ภาควิชาศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ปรีชา คล้ามพัตร์. (2537). “การปลูกฝังจริยธรรม : แนวคิดทฤษฎีสู่การปฏิบัติ”.
วารสารสถาบันราชภัฏนครราชสีมา, 12(23), 18-24.
- ประมวล รุจนเสรี. (2540). การช่วยเหลือประชาชนในสภาวะเศรษฐกิจถดถอย. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.

- ประภาศรี สีหอำไพ. (2543). *พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประเสริฐ ต้นสกุล และคณะ. *ยุทธศาสตร์ทักษะชีวิตเพื่อการพัฒนาบุคลิกภาพเยาวชน*. กรุงเทพฯ : สำนักงานปราบปรามยาเสพติด, 2538.
- พนัส หันนาคินทร์. (2538). *หลักการบริหารโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- พระมหาประวิทย์ สุระวรรณ. (2552). *การพัฒนาการดำเนินงานการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์แก่นักเรียน โรงเรียนสุนารีวิทยาอำเภอเมือง จังหวัด นครราชสีมา*. การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัย มหาสารคาม.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2552). *ธรรมญูชีวิต : พุทธจริยธรรมเพื่อชีวิตที่ดีงาม*. กรุงเทพฯ : ชุมชนุสภกรณการเกษตรแห่งประเทศไทย.
- พระมหาชานนท ชัยมงคล. (2561). *การศึกษาการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียน อนุบาลวัดปริณายก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร*. การศึกษาค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยเกริก.
- พัฒนา สุขประเสริฐ. (2540). *กลยุทธ์ในการฝึกอบรม*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พิสิทธิ์ หอมสมบัติ. (2546). *การพัฒนาวินัยนักเรียนโรงเรียนบ้านดอนยู กิ่งอำเภอนาเยี่ย จังหวัด อุบลราชธานี*. การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัย มหาสารคาม.
- พูนเกษม สำราญพิศ. (2550). *การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างควมมีวินัยด้านความสะอาด ของนักเรียนโรงเรียนบ้านโคกสะอาด อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์*. การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2549). *นวัตกรรมการจัดหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปในมหาวิทยาลัยไทย*. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2542). *ประมวลสาระชุดวิชาสัมมนาปัญหาและแนวโน้ม ทางการบริหารการศึกษา หน่วยที่ 5-8*. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- มาลินี จุฑารพ. (2539). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : พิทยาวิสุทธิ์.
- มาณี ไชยธีรานูวัฒน์ศิริ. (2543). *ห่อพักกับการพัฒนานิสิตนักศึกษาระดับอุดมศึกษา*. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย.

- เมธาวี อุดมธรรมานภาพ และคณะ. (2545). ผลของการเรียนรู้ทักษะชีวิตเพื่อพัฒนาตนด้านความฉลาดทางอารมณ์ (ดี เก่ง สุข) ตามแนวความคิดของกรมสุขภาพจิตด้วยโปรแกรมการฝึกทางจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานต์. (2540). แนวทางพัฒนาเด็กวัย 6 -18 ปี โครงการพัฒนาครอบครัว. นนทบุรี : กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2526). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- _____ (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.
- รุจิร ภู่อาระ และคณะ. (2541). แบบเรียนแนวหน้าชุดพัฒนากระบวนการหลักสูตรใหม่กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- วนิดา ขาวมงคล เอกแสงศรี. (2546). หลักการสอนการพัฒนาทักษะชีวิต. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วสิน อินทสระ. (2541). พุทธจริยศาสตร์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ทองกวาว.
- วสัน ปูนผล. (2542). การพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางไทรวิทยาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วิฑูรย์ โพธิ์เตมีย์. (2548). การพัฒนาการดำเนินงานสร้างวินัยของนักเรียน ด้านการรักษาความสะอาดโรงเรียนแกเปะราษฎร์นิยม อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศีลธรรม โพนะทา. (2538). การศึกษาพฤติกรรมที่เป็นปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านดงสวนพัฒนา กลุ่มโรงเรียนภูพาน สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอคำม่วงสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ปีการศึกษา 2538. กาฬสินธุ์ : โรงเรียนบ้านดงสวนพัฒนา.
- สนั่น แพงสาย. (2547). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียน โรงเรียนบ้านไผ่อำเภอรวัชบุรีจังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สนาม บินชัย. (2543). ความเครียดของนักเรียนโรงเรียนสตรีนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์. นครสวรรค์ : โรงพยาบาลจิตเวชนครสวรรค์.
- สรารุช ชันติธรรมรัตน์. (2554). การพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนบัวใหญ่เทคโนโลยีพิชฌัยการ อำเภอบัวใหญ่จังหวัดนครราชสีมา.

- การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
 สราวุธ เย็นเอง. (2561). การปรับพฤติกรรมผู้เรียนด้านความรับผิดชอบ โดยใช้เทคนิคการเสริมแรง
 ทางบวกและการชี้แนะ. บทความวิจัย. สถาบันอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้, จังหวัดสตูล
 วารสารวิชาการสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร, 2(1).
- สมเจตน์ อภิมณฑร์รักษา. (2520). จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- สมพงษ์ จิตระดับ. (2527). รูปแบบการเผยแพร่ นวัตกรรมทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ฝ่ายวิจัย
 สำนักงานอธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุจิตรา ตรีรัตนกุล. (2562). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์สำหรับส่งเสริมรอบ
 ความคิด ด้านเขาวานปัญญาของนักศึกษาในระดับอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร
 มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางวิทยาการปัญญา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุมิตร สุวรรณ, วินัย พูลศรี, ต่อศักดิ์ แก้วจรัสวิไล, กุลธิดา นกุลธรรม, วิทัศน์ ฝักเจริญผล
 และสุธารัตน์ ขาวนาฟาง. (2563). การพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรม
 คณะศึกษาศาสตร์ และพัฒนศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. รายงานการวิจัย.
 วารสารการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 10(3), 206-227.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2548). จิตวิทยาการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่ง
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภาพร สุขสวัสดิ์. (2552). การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสตรีรัตนบุรี.
 การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.
 บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เสาวนีย์ เสนาสุ. (2532). งานอาสาสมัครและกิจกรรมเยาวชน. กรุงเทพฯ : โอเอ พรินต์ติ้งเฮ้าท์.
 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
 เพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2540).
 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). รูปแบบและภารกิจอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ :
 วัฒนาพานิช.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2528). คู่มือการดำเนินการเสริมสร้างวินัยทั่วประเทศ.
 กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
- _____. (2540). โครงการเสริมสร้างวินัยนักเรียนทั่วประเทศ. กรุงเทพฯ : จงพลเทรตติ้ง.
- หน่วยศึกษานิเทศ, สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2534). คู่มือการอบรมครู
 และแนวทางการใช้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

- และการจัดการเรียนการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ.
- อดุลย์ศักดิ์ ทองดี. (2546). *การพัฒนาวินัยในด้านการแต่งกายของนักเรียนโรงเรียนบ้านกลางอำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อภิชาติ ประสิทธิ์นอก. (2556). *วัฒนธรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนปทุมรัตน์พิทยาคม อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด. การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.*
- อรุณรสมิ์ บำรุงจิต. (2550). *การเปรียบเทียบทักษะชีวิต ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนตามรูปแบบการสอนโดยการเรียนรู้ร่วมกันกับการสอนโดยวิธีปกติ*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการวิจัยการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อำนาจ จันทร์มหา. (2542). *การศึกษาจริยธรรม ด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียนนักศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Coopersmith, S. (1984). *SEI : Self-esteem Inventories*. California : Consulting Psychologist Press.
- Lotfabadi, Hossein. (2008). "Criticism on Moral Development Theories of Piaget, Kohlberg, and Bandura and Providing a New Model for Research in Iranian Students Moral Development," *Quarterly Journal of Educational Innovations*, (24 : 31 ; Spring, 2008).
- Royal, Janell Klingner. (2002). "The Identification of Student Discipline Problems Resulting in-School out-School Suspension by Comparing Gender Lever of High School Student," *Dissertation Abstracts International*, 64(8) , 2733-A ; February.
- Oladipo, S.E. (2009). "Moral Education of the Child : Whose Responsibility?," *Department of Counselling Psychology*, 20(2), 149-156, 2009.
- Pontious, W. Mark. (2008). "Calling the Shots : Using a Required Ethics Course to Promote Intentional Moral Development in Student Conduct Violations," *Journal of College and Character*, 6(5) ,1 ; July, 2008.

Rogers, C.R. (1977). *Psychotherapy and Personality Change*. Chicago : University of Chicago Press.

Snow, Albert Lee. (2001). "Teacher Administrator and Student Perceptions of the Impact of Block Scheduling on High School Discipline," *Dissertation Abstracts International*, 62(5), 1674-A ; November.

WHO. (1997). *Life Skills Education in School*. Geneva : WHO.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ใบรับรองจริยธรรม หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ
แบบตอบรับผู้เชี่ยวชาญ และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ใบรับรองจริยธรรมการวิจัยของข้อเสนอการวิจัย
เอกสารข้อมูลคำอธิบายสำหรับผู้เข้าร่วมการวิจัยและใบยินยอม

หมายเลขข้อเสนอการวิจัย ว.๔๔๘/๒๕๖๕

ข้อเสนอการวิจัยนี้และเอกสารประกอบของข้อเสนอการวิจัยตามรายงานการแสดงด้านล่าง ได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยแล้ว คณะกรรมการฯ มีความเห็นว่าข้อเสนอการวิจัยที่จะดำเนินการมีความสอดคล้องกับหลักจริยธรรมสากล ตลอดจนกฎหมาย ข้อบังคับและข้อกำหนดภายในประเทศ จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยตามข้อเสนอการวิจัยนี้ได้

ชื่อข้อเสนอการวิจัย: การพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษา มหาวิทยาลัย มหาภูมิราชวิทยาลัย
(The Development of Behavior Adjustment Activities in Ethics in the Areas of Self-Organization, Life Skills, and Self-Valuing of the Students at Mahamakut Buddhist University)

รหัสข้อเสนอการวิจัย: -

สถาบันที่สังกัด: มหาวิทยาลัยมหาภูมิราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้วิจัยหลัก: ดร.มนตรี รอดแก้ว

เอกสารที่พิจารณาพบทวน

๑. แบบเสนอโครงการวิจัย	ฉบับที่ วันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๕
๒. เอกสารชี้แจงข้อมูลผู้เข้าร่วมการวิจัย	ฉบับที่ วันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๕
๓. หนังสือแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมการวิจัย	ฉบับที่ วันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๕
๔. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	ฉบับที่ วันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๕

(พระสุธีรัตนบัณฑิต, รศ.ดร.)

รองประธานคณะกรรมการฯ ปฏิบัติหน้าที่แทน

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒๙ กันยายน ๒๕๖๕

หมายเลขใบรับรอง: ว.๔๔๘/๒๕๖๕

วันที่ให้การรับรอง: ๒๙ กันยายน ๒๕๖๕

วันหมดอายุใบรับรอง: ๒๙ กันยายน ๒๕๖๖

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน วิทยาเขตมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์ โทร. ๐-๙๕๕๙๕-๕๐๙๑

ที่ อว ๙๙๑๒(๒)/๐๐๑๓ วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผศ. ดร. พนิดา อภิวงศา

ตามที่ คร.มนตรี รอดแก้ว หัวหน้าโครงการวิจัย สังกัด มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติให้ดำเนินโครงการวิจัย เรื่อง "การพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย" ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔ ตามสำเนามติการประชุมคณะกรรมการวิจัย ครั้งที่ ๘/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ ปรากฏรายละเอียดตามสำเนามติการประชุมคณะกรรมการวิจัย มติที่ ๒๙๕/๒๕๖๔

ดังนั้น กระผม จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา การวิจัย

- เพื่อ
- ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา
  - ตรวจสอบความถูกต้องด้านการวัดและประเมินผล
  - ตรวจสอบความเหมาะสมด้านภาษา
  - อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี

(ดร.มนตรี รอดแก้ว)

หัวหน้าโครงการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน วิทยาเขตมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี วิทยาลัยศาสนศาสตร์ โทร. ๐-๓๙๓๙-๕๐๓๔

ที่ อว ๓๙๓๒(๒)/๐๐๑๓ วันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน พระอภินาถาจารย์ วังศิลาจันทร์

ตามที่ ดร.มนตรี รอดแก้ว หัวหน้าโครงการวิจัย สังกัด มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติให้ดำเนินโครงการวิจัย เรื่อง "การพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกรับผิดชอบในตนเองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย" ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔ ตามสำเนาติดการประชุมคณะกรรมการวิจัย ครั้งที่ ๘/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ ปรากฏรายละเอียดตามสำเนาติดการประชุมคณะกรรมการวิจัย มติที่ ๒๙๕/๒๕๖๔

ดังนั้น กระผม จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ
- ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา
  - ตรวจสอบความถูกต้องด้านการวัดและประเมินผล
  - ตรวจสอบความเหมาะสมด้านภาษา
  - อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี

(ดร.มนตรี รอดแก้ว)
หัวหน้าโครงการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน วิทยาเขตมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์ โทร. ๐-๓๕๓๙-๕๐๖๘

ที่ อว ๓๔๓๒(๒)/๐๐๑๒

วันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน

ผศ. ดร. ติงกร ธีรวิภา

ตามที่ ศร.มนตรี รอดแก้ว หัวหน้าโครงการวิจัย สังกัด มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติให้ดำเนินโครงการวิจัย เรื่อง "การพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกรับคุณค่าในตนเองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย" ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔ ตามสำเนามติการประชุมคณะกรรมการวิจัย ครั้งที่ ๘/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ ปรากฏรายละเอียดตามสำเนามติการประชุมคณะกรรมการวิจัย มติที่ ๒๔๕/๒๕๖๔

ดังนั้น กระผม จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา การวิจัย

เพื่อ

- ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา
- ตรวจสอบความถูกต้องด้านการวัดและประเมินผล
- ตรวจสอบความเหมาะสมด้านภาษา
- อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี

(ศร.มนตรี รอดแก้ว)
หัวหน้าโครงการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน วิทยาเขตมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ โทร. ๐-๓๓๓๓-๕๐๐๘

ที่ ยว ๓๓๓๓(๒)/๐๐๑๓

วันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน พี่ ดร. ศุภชัย พิทักษ์สุนทร

ตามที่ ดร.มนตรี รอดแก้ว หัวหน้าโครงการวิจัย สังกัด มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติให้ดำเนินโครงการวิจัย เรื่อง "การพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจิตธรรม ด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย" ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ตามสำเนามติการประชุมคณะกรรมการวิจัย ครั้งที่ ๘/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ ปรากฏรายละเอียดตามสำเนาการประชุมคณะกรรมการวิจัย มติที่ ๒๐๕/๒๕๖๔

ดังนั้น กระผม จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา
การวิจัย

- เพื่อ
- ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา
  - ตรวจสอบความถูกต้องด้านการวัดและประเมินผล
  - ตรวจสอบความเหมาะสมด้านภาษา
  - อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี

(ดร.มนตรี รอดแก้ว)
หัวหน้าโครงการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน วิทยาเขตมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ โทร. ๐-๓๕๒๙๔-๕๐๓๘

ที่ อว ๓๙๑๒(๒)/๐๐๑๓

วันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๕

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน **รศ.ดร. บุญร่วม คำเมืองเส้น**

ตามที่ คร.มนตรี รอดแก้ว หัวหน้าโครงการวิจัย สังกัด มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติให้ดำเนินโครงการวิจัย เรื่อง "การพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย" ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ตามสำเนามติการประชุมคณะกรรมการวิจัย ครั้งที่ ๘/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ ปรากฏรายละเอียดตามสำเนามติการประชุมคณะกรรมการวิจัย มติที่ ๒๙๕/๒๕๖๔

ดังนั้น กระผม จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ
- ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา
  - ตรวจสอบความถูกต้องด้านการวัดและประเมินผล
  - ตรวจสอบความเหมาะสมด้านภาษา
  - อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี

(ดร.มนตรี รอดแก้ว)

หัวหน้าโครงการวิจัย

แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญ**รายงานการวิจัย**

เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต
และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน ตามความคิดเห็นของท่าน

ดีอย่างยิ่ง ชัดข้อ

ลงชื่อ

(นศ.ดร.พนิต ด้วงศิริ)

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญ**รายงานการวิจัย**

เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต
และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ตามความคิดเห็นของท่าน

อื่นอย่างยิ่ง จัดข้อ

ลงชื่อ พ.ว. ๑

(พระมหาสาธิตน์ วงศ์สุรินทร์, คร.)

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญ**รายงานการวิจัย**

เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต
และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ตามความคิดเห็นของท่าน

อันดีอย่างยิ่ง ชัดข้อง

ลงชื่อ _____

(ผศ.ดร.สำราญ ศรีคำมูล)

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญ**รายงานการวิจัย**

เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต
และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน ตามความคิดเห็นของท่าน

อื่นอย่างอื่น ชัดช่อง

ลงชื่อ ก. น.

(ผศ.ดร.จำรูญ พริกบุญจันทร์)

ตำแหน่ง อาจารย์พิเศษ คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญ

รายงานการวิจัย

เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต
และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ตามความคิดเห็นของท่าน

ยินดีอย่างยิ่ง ชัดข้อง

ลงชื่อ

(รศ.ดร.บุษกร่วม คำเมืองแสน)

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ วิทยาลัยศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

แบบวัดความมีวินัยในตนเอง

รายงานการวิจัย

เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และ ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการสอบถามวัดระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนา กิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และ ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

2. กรุณาตอบแบบสอบถามนี้ให้ตรงกับความเป็นจริง ผู้วิจัยจะเสนอผลการศึกษาเป็นส่วนรวม ซึ่งจะไม่กระทบกระเทือนต่อท่านหรือผู้อื่นแต่อย่างใด ดังนั้นจึงขอความร่วมมือจากท่านได้ พิจารณาข้อความแต่ละข้อโดยละเอียด กรุณาตอบคำถามให้ครบทุกข้อ แต่ละข้อให้ตอบเพียงคำตอบเดียว

3. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 พฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาเติมคำลงในช่องว่าง และใส่เครื่องหมาย ลงใน ตามความเป็นจริงมากที่สุด

1) เพศ

1) ชาย 2) หญิง

2) คณะ

1) สังคมศาสตร์ 2) ศึกษาศาสตร์ 3) มนุษยศาสตร์

3) ชั้นปีที่ศึกษา

1) ชั้นปีที่ 1 2) ชั้นปีที่ 2

3) ชั้นปีที่ 3 4) ชั้นปีที่ 4

ตอนที่ 2 พฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง

กรุณาใส่ เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน มีเกณฑ์ ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับมากที่สุด   4 หมายถึง ระดับมาก
3 หมายถึง ระดับปานกลาง   2 หมายถึง ระดับน้อย
1 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

ด้าน	พฤติกรรมเชิงจริยธรรม ด้านความมีวินัยในตนเอง	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1	ด้านความซื่อสัตย์					
	1. นักศึกษาได้เข้าเรียนตรงเวลา หรือเข้าก่อนเวลา เรียนทุกครั้ง					
	2. นักศึกษาไม่ชอบพูดปดต่อหน้าเพื่อนและอาจารย์ สอน					
	3. นักศึกษามีอุปนิสัยที่มีการกระทำทั้งต่อหน้าและลับ หลังเหมือนกัน					
	4. นักศึกษามีความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่นเสมอ การใช้ บริการรถโดยสาร ยานพาหนะหรือใช้บริการอื่นๆที่ ต้องเสียเงินค่าบริการ					
	5. นักศึกษาไม่หยิบฉวยสิ่งของของผู้อื่นมาเป็นของตน จะใช้สิ่งของผู้อื่นต้องขออนุญาตก่อน					
	6. นักศึกษาไม่ลอกการบ้านเพื่อน ไม่แอบอ้างผลงาน เพื่อนเป็นผลงานตัวเอง					
2	ด้านความรับผิดชอบ					
	7. นักศึกษาจะยอมรับผิดชอบทุกครั้ง ที่มาสายในเวลา เรียน					
	8. นักศึกษามีความอดทนเมื่อเกิดความเหนื่อยล้าใน การเรียนเป็นเวลานาน ๆ					
	9. นักศึกษามีความพยายามอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ ได้รับผลสำเร็จในการเรียนด้วยความเอาใจใส่อย่าง ต่อเนื่อง แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ					

ด้าน	พฤติกรรมเชิงจริยธรรม ด้านความมีวินัยในตนเอง	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
	10. นักศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคที่จะเกิดจากการเรียน และหาทางป้องกันไว้ล่วงหน้า					
	11. นักศึกษายอมรับในสิ่งตนได้กระทำลงไป ไม่ว่าผลของงานนั้นจะออกมาดีหรือไม่ดีก็ตาม					
	12. นักศึกษาติดตามผลงานที่ได้ทำไปแล้ว ถ้าไม่ประสบผลสำเร็จก็ต้องพยายามแก้ไขปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น					
3	ด้านความมีระเบียบและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ทางสังคม					
	13. นักศึกษาปฏิบัติตามระเบียบของมหาวิทยาลัย ด้วยการไม่สูบบุหรี่และดื่มเหล้าในสถานศึกษา					
	14. นักศึกษาแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย					
	15. นักศึกษาเข้าใจกฎระเบียบของมหาวิทยาลัยเป็นอย่างดี ในด้านความประพฤติ					
	16. นักศึกษาได้ร่วมกันสร้างกฎ กติกา มารยาทอันดีงามในชั้นเรียนของตน					
	17. นักศึกษาได้ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ทางศีลธรรม เช่น การรักษาศีล 5 เป็นต้น					
	18. นักศึกษาไม่หมกมุ่นอบายมุขหรือสิ่งเสพติดให้โทษ					
4	ด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่น					
	19. นักศึกษามีความมีความสงบเสงี่ยม ไม่แสดงกิริยาก้าวร้าว อดรู้ อดฉลาด และไม่ตีตัวเสมอผู้ใหญ่หรือครู อาจารย์					
	20. นักศึกษามีเหตุผล รู้จักประมาณตน กาล ชุมชน และบุคคล โดยไม่ยกตนข่มท่าน เรียกร้องให้คนอื่นสนใจ หรือสร้างจุดสนใจในตัวเรามากเกินไป					
	21. นักศึกษาไม่ท้าทายปราศรัยด้วยคำพูดที่จะทำให้คนอื่นเกิดความอับอายในสังคม					

ด้าน	พฤติกรรมเชิงจริยธรรม ด้านความมีวินัยในตนเอง	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
	22. นักศึกษารู้จักข่มใจของตนเอง ไม่ใช่อารมณ์รุนแรง เช่น ไม่ทำลายสิ่งของ ไม่พูด และแสดงกิริยาประชดประชันหรือเสียดสีผู้อื่น					
	23. นักศึกษาแสดงออกถึงการเคารพสิทธิของผู้อื่น มีความเห็นอกเห็นใจคนอื่นเสมอ					
	24. ขณะที่นักศึกษาเดินผ่านผู้ใหญ่ก้มตัวพองาม หรือ หากท่านกำลังเดิน ไม่วิ่งตัดหน้า หยุดให้ท่านเดินไปก่อน					
5	ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง					
	25. นักศึกษากล้าคิด กล้าพูด และกล้ากระทำในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม					
	26. นักศึกษามีจิตใจมั่นคง ไม่เชื่อคนง่าย มีเหตุผลในการรับฟังปัญหาจากเพื่อน					
	27. นักศึกษาไม่มีความวิตกกังวลเกินไป ในการทำกิจกรรมกลุ่มเพื่อนำเสนอหน้าชั้นเรียน					
	28. นักศึกษามีความเชื่อมั่นในตนเองโดยมีจิตใจที่รักในความยุติธรรม					
	29. นักศึกษามีอุปนิสัยที่ไม่โอ้อวด และยกตนข่มท่านในสิ่งที่ตนทำไม่ได้					
	30. นักศึกษามีความคาดหวังในการศึกษาเล่าเรียน และประสบความสำเร็จสูง					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบประเมินความพึงพอใจ

คำชี้แจง

1. แบบประเมินนี้สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการสอบถามความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง
2. กรุณาตอบคำถามตามความเป็นจริง ซึ่งจะไม่กระทบกระเทือนต่อตัวท่านหรือผู้อื่นแต่อย่างใด ดังนั้นจึงขอความร่วมมือจากท่านได้พิจารณาข้อความแต่ละข้อโดยละเอียด กรุณาตอบคำถามให้ครบทุกข้อ แต่ละข้อให้ตอบเพียงคำตอบเดียว

3. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม

ของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม

ตอนที่ 1 ผลระหว่างการพัฒนาผลการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม และหลัง

คำชี้แจง กรุณาเติมค่าลงในช่องว่าง และใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน ตามความเป็นจริงมากที่สุด

- 1) การปฏิบัติตามแผนการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม

1) ครบ 3 วัน

2) ไม่ครบ 3 วัน

- 2) ผลการประเมินหลังการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม

1) ผ่านการประเมิน

2) ไม่ผ่านการประเมิน

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

คำชี้แจง ขอความกรุณาแสดงความคิดเห็นตามแบบประเมินความพึงพอใจ ในการจัดกิจกรรม โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ช่องระดับความพึงพอใจ

1 = มีความพึงพอใจน้อยมาก

2 = มีความพึงพอใจน้อย

3 = มีความพึงพอใจปานกลาง

4 = มีความพึงพอใจมาก

5 = มีความพึงพอใจมากที่สุด

รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
1. ด้านอาคารสถานที่					
1.1 สถานที่ทำการพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมมีความพร้อมในการจัดกิจกรรมดังกล่าว					
1.2 สถานที่เหมาะแก่การอบรมจริยธรรม และการฝึกปฏิบัติธรรม					
1.3 ในสถานที่การพัฒนากิจกรรมมีสื่อและอุปกรณ์เพื่อการเรียนรู้อย่างพอเพียง					
1.4 สถานที่ในการพัฒนากิจกรรมมีความสะอาดและปลอดภัย					
1.5 อาคารที่พักมีความสะอาดและปลอดภัย					
2. ด้านรูปแบบของกิจกรรม					
2.1 รูปแบบของกิจกรรมได้อาศัยการสนับสนุนจากอาจารย์ และมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย					
2.2 รูปแบบของกิจกรรมทำให้ผู้เข้าร่วมมีความใส่ใจในกิจกรรมมากขึ้น					
2.3 รูปแบบกิจกรรมมีขั้นตอนที่ชัดเจน และมีระเบียบในการปฏิบัติ					
2.4 รูปแบบกิจกรรมใช้วิธีการปรับพฤติกรรมโดยวิถีพุทธ					
2.5 กิจกรรมการปรับพฤติกรรม มีการกำหนดแนวทางที่เหมาะสมในแต่ละวัน					
3. ด้านวิทยากร					
3.1 วิทยากรจัดลำดับขั้นตอนในการจัดกิจกรรม มีลำดับขั้นตอนที่ดีมาก					
3.2 วิทยากรใช้ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมมาก					
3.3 วิทยากรมีความรู้ความสามารถในการบริการ เช่นการตอบคำถาม ชี้แจงข้อสงสัย					
3.4 วิทยากรแนะนำ และบริการด้วยความเสมอภาคมีความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ					

รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
3.5 วิทยากรใช้อุปกรณ์และเครื่องมือประกอบการจัดกิจกรรมได้อย่างน่าสนใจ					
4. ด้านบรรลุมัตถุประสงค์					
4.1 ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีการพัฒนาจริยธรรม และใส่ใจการแก้ปัญหาสังคมเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง					
4.2 การเข้าร่วมกิจกรรมมีส่วนช่วยในการสร้างความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง					
4.3 การเข้าร่วมกิจกรรม ด้วยการรักษาศีล 5 ทำให้เกิดความสนใจในการปฏิบัติตนเป็นคนดีได้ดีขึ้น					
4.4 ท่านได้รับความรู้และประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างคุ้มค่า และสามารถเข้าใจ และนำไปปฏิบัติเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง					
4.5 ผู้เข้าร่วมกิจกรรม เต็มใจที่จะเข้าร่วม เพื่อแก้ปัญหาของตนเอง และสังคม					

แบบวัดทักษะชีวิต

การพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และ
ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

.....

คำชี้แจง

1. แบบวัดนี้สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการสอบถามความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง
2. กรุณาตอบคำถามตามความเป็นจริง ซึ่งจะไม่กระทบกระเทือนต่อตัวท่านหรือผู้อื่นแต่อย่างใด ดังนั้นจึงขอความร่วมมือจากท่านได้พิจารณาข้อความแต่ละข้อโดยละเอียด กรุณาตอบคำถามให้ครบทุกข้อ แต่ละข้อให้ตอบเพียงคำตอบเดียว
3. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
  - ตอนที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม
  - ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะต่อการจัดกิจกรรม

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม

กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ข้อ	กิจกรรม การปรับพฤติกรรมด้านทักษะชีวิต	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1	ท่านมีความสามารถในการลำดับเหตุการณ์ให้เข้าใจอย่างถูกต้อง เมื่อได้รับข้อมูลข่าวสาร					
2	ท่านมีความสามารถแยกแยะข่าวสารระหว่างความจริงกับความเท็จได้					
3	ท่านมีความคิดหาทางเลือกในการทำงานได้อย่างมีเหตุผล					
4	ท่านมีความสามารถคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นโดยพิจารณาจากข้อมูลตามสถานการณ์ต่างๆ					

ข้อ	กิจกรรม การปรับพฤติกรรมด้านทักษะชีวิต	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
5	ท่านมีความสามารถในการพิจารณาอย่างละเอียดก่อนที่จะยอมรับและเชื่อถือ เมื่อได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ					
6	ท่านไม่ด่วนตัดสินใจเรื่องใดเรื่องหนึ่งเมื่อข้อมูลไม่เพียงพอต่อการพิจารณาเหตุการณ์ต่างๆ					
7	ท่านมีต้องการที่จะศึกษาเพิ่มเติมอย่างสร้างสรรค์ในสิ่งที่สนใจ อย่างละเอียดลึกซึ้ง					
8	ท่านมีความสามารถในการช่วยเหลือสังคม เมื่อเห็นเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อส่วนรวม					
9	ท่านมีความสามารถในการทำงานจนสำเร็จ เมื่อได้รับมอบหมายจากอาจารย์					
10	ท่านมีความรับผิดชอบต่อการกระทำถ้ามีผลกระทบที่ไม่ดีต่อส่วนรวม					
11	ท่านมีการแสดงออกด้วยความยินดีกับเพื่อนเมื่อเพื่อนผ่านกิจกรรม และสามารถนำไปปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม					
12	ท่านมีความสามารถด้านการสนทนาสามารถชี้แจงเหตุผลได้					
13	ท่านมีความสามารถเล่าเรื่องเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเป็นขั้นตอนที่ชัดเจน					

ข้อ	กิจกรรม การปรับพฤติกรรมด้านทักษะชีวิต	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
14	ท่านมีความสามารถจับใจความสำคัญจากการพูดคุย และการฟังคำอธิบายจากวิทยากรได้					
15	ท่านมีความสามารถในการปฏิบัติตนสามารถเข้าร่วมกิจกรรม และลดพฤติกรรมที่ไม่ดีได้					
16	ท่านสามารถปฏิเสธจากการชักชวนเพื่อไม่ยุ่งเกี่ยวกับสิ่งที่มีผิดต่อศีลธรรม					
17	ท่านมีความสุขที่ได้ทำกิจกรรมดี ๆ ในการลดพฤติกรรมที่ไม่ดีร่วมกับผู้อื่น					
18	ท่านมีความคิดอย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจในการกระทำคราวต่อไปโดยไม่ใส่ใจเรื่องที่ไม่ดี					
19	เมื่อต้องทำในการลดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ควรรู้ที่มาที่ไปของสิ่งนั้นก่อน					
20	ท่านมีความสามารถคาดการณ์ถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นจากการเลือกวิธีแก้ปัญหา นั้น ๆ ได้					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะต่อการจัดกิจกรรมการปรับพฤติกรรมเพื่อให้เกิดทักษะชีวิต

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง

คำแนะนำ

1. แบบวัดฉบับนี้ มีจำนวนทั้งหมด 20 ข้อ วัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง
2. คำตอบของท่านไม่มีการตัดสินว่าถูกหรือผิด เพราะเป็นระดับความเป็นจริงของพฤติกรรมของแต่ละคน ไม่จำเป็นต้องเหมือนกับผู้อื่น
3. โปรดอ่านแต่ละประโยคอย่างระมัดระวัง แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องคำตอบเพียงช่องเดียว ตามที่ท่านเห็นว่าตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุดโปรดตอบทุก ๆ ข้อ

ข้อ	กิจกรรมด้าน ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1	ข้าพเจ้ารู้สึกพอใจสิ่งที่ตนเป็นอยู่					
2	ข้าพเจ้าสามารถแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองได้					
3	ทุกคนในครอบครัวมีความห่วงใยข้าพเจ้า					
4	ข้าพเจ้าเป็นคนสำคัญของครอบครัว					
5	ข้าพเจ้าสามารถเข้าร่วมทำกิจกรรมได้					
6	ข้าพเจ้าปฏิบัติตามกฎระเบียบของกิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง					
7	ข้าพเจ้าภูมิใจกับกิจกรรมในชั้นเรียนที่ตนเองทำที่มหาวิทยาลัยร่วมกับเพื่อนๆ					
8	คนที่รู้จักกันไปในชุมชนชอบข้าพเจ้า					
9	ข้าพเจ้าทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม					
10	ข้าพเจ้าสามารถช่วยเหลือสังคมได้เป็นอย่างดี					
11	ข้าพเจ้าจะปฏิบัติตามกฎกติกาของสังคม					
12	เมื่อจะทำอะไร ข้าพเจ้าจะคำนึงถึงผลดีที่จะเกิดต่อส่วนรวม					

ข้อ	กิจกรรมด้าน ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
13	ข้าพเจ้ามีข้อคิดเห็นดี ๆ ให้เพื่อน					
14	ข้าพเจ้ามีอภัยภัยที่ดีกับเพื่อน ๆ					
15	ข้าพเจ้ารู้สึกดีกับตนเองเวลาอยู่กับเพื่อน ๆ ในการทำกิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิง จริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง					
16	ข้าพเจ้าตั้งใจจะสร้างประโยชน์ให้แก่ตน และ สังคม					
17	ข้าพเจ้าใส่ใจในการเลิกพฤติกรรมที่ไม่ เหมาะสม เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติธรรมใน เบื้องต้น					
18	ข้าพเจ้าสังเกตดูข้อบกพร่องในพฤติกรรมของ ตน และนำมาแก้ไขปรับปรุง					
19	ข้าพเจ้ามีความตั้งใจในการทำความคิด					
20	การพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิง จริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะ ชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง ทำ ให้ข้าพเจ้าเห็นคุณค่าในตนเองมากขึ้น					

ภาคผนวก ข

ผลการประเมินความสอดคล้อง (IOC) ค่าอำนาจจำแนก
ค่าความเชื่อมั่น และ Output คุณภาพของเครื่องมือ

ผลการประเมินของแบบประเมินความพึงพอใจ

ตาราง 22 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อความกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ข้อที่	คะแนนการประเมินของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	IOC	สรุปผล การประเมิน
	1	2	3	4	5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

สรุปผลการประเมินของแบบประเมินความพึงพอใจ มีค่า IOC มีค่าเท่ากับ 1.00

ผลการประเมินของแบบวัดทักษะชีวิต

ตาราง 23 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ข้อที่	คะแนนการประเมินของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	IOC	สรุปผล การประเมิน
	1	2	3	4	5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	+1	0	4	.80	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

สรุปผลการประเมินของแบบวัดทักษะชีวิต มีค่า IOC อยู่ระหว่าง .08-1.00

ผลการประเมินของแบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง

ตาราง 24 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ข้อที่	คะแนนการประเมินของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	IOC	สรุปผล การประเมิน
	1	2	3	4	5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
9	+1	0	+1	+1	+1	4	.80	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	0	+1	4	.80	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

สรุปผลการประเมินของแบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง มีค่า IOC อยู่ระหว่าง .08-1.00

ผลการประเมินของแบบวัดความมีวินัยในตนเอง

ตาราง 25 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ข้อที่	คะแนนการประเมินของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	IOC	สรุปผล การประเมิน
	1	2	3	4	5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2	+1	0	+1	+1	+1	4	.80	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
21	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
22	+1	0	+1	+1	+1	4	.80	ใช้ได้
23	+1	0	+1	+1	+1	4	.80	ใช้ได้
24	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

25	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
26	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
27	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
28	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
29	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
30	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

สรุปผลการประเมินของแบบวัดความมีวินัยในตนเอง มีค่า IOC อยู่ระหว่าง .08

ตาราง 26 ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความมีวินัยในตนเอง

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
1	.715	16	.840
2	.694	17	.794
3	.710	18	.815
4	.652	19	.734
5	.721	20	.806
6	.690	21	.622
7	.833	22	.768
8	.681	23	.620
9	.652	24	.656
10	.710	25	.804
11	.747	26	.831
12	.676	27	.733
13	.704	28	.668
14	.829	29	.457
15	.731	30	.641

มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .622-.840

ค่าความเชื่อมั่น (α) ของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .971

ตาราง 27 ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทักษะชีวิต

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
1	.639	11	.638
2	.727	12	.721
3	.674	13	.823
4	.734	14	.714
5	.675	15	.797
6	.839	16	.728
7	.680	17	.788
8	.666	18	.754
9	.724	19	.818
10	.748	20	.635

มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .635-.839

ค่าความเชื่อมั่น (α) ของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .961

ตาราง 28 ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
1	.683	11	.734
2	.659	12	.629
3	.713	13	.718
4	.655	14	.823
5	.723	15	.720
6	.679	16	.813
7	.844	17	.795
8	.685	18	.805
9	.663	19	.755
10	.744	20	.815

มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .629-.844

ค่าความเชื่อมั่น (α) ของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .962

ตาราง 29 ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความพึงพอใจ

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
1	.737	11	.719
2	.686	12	.817
3	.744	13	.726
4	.666	14	.790
5	.836	15	.778
6	.690	16	.790
7	.658	17	.756
8	.737	18	.819
9	.742	19	.626
10	.645	20	.748

มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .626-.819

ค่าความเชื่อมั่น (α) ของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .962

002/20/2010

Reliability

[DataSet0]

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.962	20

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
VAR00001	72.8000	110.510	.737	.960
VAR00002	72.8333	111.937	.686	.961
VAR00003	72.5333	111.982	.744	.960
VAR00004	72.6333	113.068	.666	.961
VAR00005	72.6333	108.999	.836	.959
VAR00006	72.4667	114.257	.690	.961
VAR00007	72.6000	113.421	.658	.961
VAR00008	72.7000	112.424	.737	.960
VAR00009	72.6333	111.206	.742	.960
VAR00010	72.5667	113.151	.645	.962
VAR00011	72.5000	113.500	.719	.961
VAR00012	72.5333	110.120	.817	.959
VAR00013	72.5667	112.737	.726	.961
VAR00014	72.3333	113.126	.790	.960
VAR00015	72.5000	111.845	.778	.960
VAR00016	72.7000	110.079	.790	.960
VAR00017	72.6667	110.782	.756	.960
VAR00018	72.6667	109.057	.819	.959
VAR00019	72.7667	113.702	.626	.962
VAR00020	72.6000	111.352	.748	.960

original data

1

Reliability

[DataSet0]

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.971	30

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
VAR00001	111.5333	233.499	.715	.970
VAR00002	111.6333	233.413	.694	.970
VAR00003	111.9000	228.645	.710	.970
VAR00004	111.9333	230.823	.652	.971
VAR00005	111.6333	230.585	.721	.970
VAR00006	111.7333	231.168	.690	.970
VAR00007	111.7333	225.857	.833	.969
VAR00008	111.6667	233.495	.681	.970
VAR00009	111.7000	232.286	.652	.970
VAR00010	111.8000	231.269	.710	.970
VAR00011	111.7333	228.892	.747	.970
VAR00012	111.6667	231.126	.676	.970
VAR00013	111.6000	232.524	.704	.970
VAR00014	111.6333	227.137	.829	.969
VAR00015	111.6667	231.057	.731	.970
VAR00016	111.4333	230.806	.840	.970
VAR00017	111.6000	229.559	.794	.970
VAR00018	111.8000	226.786	.815	.969
VAR00019	111.7667	228.875	.734	.970
VAR00020	111.7667	226.185	.806	.970
VAR00021	111.8667	232.671	.822	.971
VAR00022	111.7000	228.769	.766	.970

3.

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
VAR00023	111.6333	233.689	.620	.971
VAR00024	111.6667	232.575	.656	.970
VAR00025	111.5000	229.914	.804	.970
VAR00026	111.6667	228.116	.831	.969
VAR00027	111.7000	229.528	.733	.970
VAR00028	111.7667	231.357	.668	.970
VAR00029	111.6667	235.885	.457	.972
VAR00030	111.6667	235.426	.641	.971

Handwritten note: $\bar{x} = 72.5$

A

Reliability

[DataSet0]

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.961	20

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
VAR00001	72.6000	111.352	.639	.960
VAR00002	72.8667	107.085	.727	.959
VAR00003	72.9000	108.507	.674	.960
VAR00004	72.6000	108.524	.734	.959
VAR00005	72.7000	109.321	.675	.960
VAR00006	72.7000	105.390	.839	.958
VAR00007	72.5333	110.740	.680	.960
VAR00008	72.6667	109.678	.666	.960
VAR00009	72.7667	108.737	.742	.959
VAR00010	72.7000	107.528	.748	.959
VAR00011	72.6333	109.620	.638	.960
VAR00012	72.5667	109.840	.721	.959
VAR00013	72.6000	106.455	.823	.958
VAR00014	72.6333	109.275	.714	.959
VAR00015	72.4000	109.421	.797	.959
VAR00016	72.5667	108.185	.782	.959
VAR00017	72.7667	106.530	.788	.958
VAR00018	72.7333	107.237	.754	.959
VAR00019	72.7333	105.513	.818	.958
VAR00020	72.8333	109.937	.635	.960

SAVE OUTFILE='G:\วิจัยพฤติกรรม 2 - เห็นคุณค่าในตนเอง.sav'
/COMPRESSED.

Frequencies

[DataSet1] G:\วิจัยพฤติกรรม 2 - \Output\1.sav

Statistics

		เพศ	คณะสังคมศาสตร์	ชั้นปี
N	Valid	97	97	97
	Missing	0	0	0
Percentiles	25	1.0000	1.0000	1.5000
	50	1.0000	2.0000	2.0000
	75	2.0000	2.0000	4.0000

Frequency Table

เพศ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ชาย	51	52.6	52.6	52.6
	หญิง	46	47.4	47.4	100.0
Total		97	100.0	100.0	

คณะสังคมศาสตร์

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ภาคทศ	30	30.9	30.9	30.9
	ภาคพิเศษ	67	69.1	69.1	100.0
Total		97	100.0	100.0	

ชั้นปี

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ชั้นปีที่ 1	24	24.7	24.7	24.7
	ชั้นปีที่ 2	29	29.9	29.9	54.6
	ชั้นปีที่ 3	17	17.5	17.5	72.2
	ชั้นปีที่ 4	27	27.8	27.8	100.0
Total		97	100.0	100.0	

Descriptives

[DataSet1] G:\วิจัยพฤกษกรรม \Output\1.sav

Descriptive Statistics

	N	Mean	Std. Deviation
ค.ชื่อ1	97	3.7320	.62108
ค.ชื่อ2	97	4.1237	.79357
ค.ชื่อ3	97	3.9175	.74540
ค.ชื่อ4	97	4.4948	.69408
ค.ชื่อ5	97	4.1443	.77714
ค.ชื่อ6	97	3.8557	.82903
ค.ค1	97	4.1856	.86661
ค.ค2	97	3.9072	.77839
ค.ค3	97	4.0515	.74121
ค.ค4	97	3.9891	.78334
ค.ค5	97	4.1237	.66548
ค.ค6	97	3.9794	.57698
ค.ค1	97	4.3608	.84392
ค.ค2	97	4.0309	.87146
ค.ค3	97	4.0309	.75627
ค.ค4	97	4.0000	.80364
ค.ค5	97	3.9691	.78334
ค.ค6	97	4.1340	.93127
ค.คค1	97	4.0309	.69901
ค.คค2	97	4.1237	.68096
ค.คค3	97	4.0103	.77048
ค.คค4	97	4.1134	.67510
ค.คค5	97	4.0722	.48407
ค.คค6	97	4.2474	.70756
ค.ชื่อ1	97	4.1649	.78635
ค.ชื่อ2	97	4.0619	.59186
ค.ชื่อ3	97	4.1134	.65949
ค.ชื่อ4	97	4.2784	.64132
ค.ชื่อ5	97	4.2990	.67954
ค.ชื่อ6	97	4.2062	.57623
คคคค	97	4.0361	.43183
คคคค	97	4.0447	.44130
คคคค	97	4.0876	.54650
คคคค	97	4.0997	.43077
คคคค	97	4.1873	.44570
คคคค	97	4.0911	.36431
Valid N (listwise)	97		

Descriptives

[DataSet4] G:\ \แบบวัดความพึงพอใจ.sav

Descriptive Statistics

	N	Mean	Std. Deviation
อาคาร1	97	4.0309	.82226
อาคาร2	97	3.9691	.92931
อาคาร3	97	4.3402	.61044
อาคาร4	97	4.2887	.59440
อาคาร5	97	3.9485	.79544
รูปแบบ1	97	4.3093	.69763
รูปแบบ2	97	4.0825	.79935
รูปแบบ3	97	4.2784	.65737
รูปแบบ4	97	4.5567	.55844
รูปแบบ5	97	4.0515	.72702
วิทยากร1	97	4.2680	.68489
วิทยากร2	97	4.3505	.72228
วิทยากร3	97	4.2990	.67954
วิทยากร4	97	3.8247	.79071
วิทยากร5	97	4.1959	.74497
บรรณาคู1	97	4.3505	.84214
บรรณาคู2	97	4.2062	.66046
บรรณาคู3	97	4.1031	.77034
บรรณาคู4	97	3.8454	.72658
บรรณาคู5	97	4.5773	.49655
รวมอาคาร	97	4.1155	.31601
รวมรูปแบบ	97	4.2557	.31852
รวมวิทยากร	97	4.1876	.33017
รวมวิทยุประสงค์	97	4.2165	.36248
รวมความพึงพอใจ	97	4.1938	.16302
Valid N (listwise)	97		

a

Descriptives

[DataSet3] G:\ \แบบวัดทักษะชีวิต.sav

Descriptive Statistics

	N	Mean	Std. Deviation
var0001	97	3.9897	.71436
var0002	97	3.3711	.78155
var0003	97	3.7732	.88394
var0004	97	3.5670	.65968
var0005	97	3.3402	.82773
var0006	97	3.8041	.86167
var0007	97	3.2268	.77062
var0008	97	3.9175	.58932
var0009	97	4.1959	.70177
var00010	97	3.9691	.75627
var00011	97	3.5979	1.04742
var00012	97	3.2268	.88394
var00013	97	3.2680	.69993
var00014	97	3.7010	.81860
var00015	97	4.0000	.66144
var00016	97	3.6495	.84214
var00017	97	3.8660	.77229
var00018	97	4.2990	.63188
var00019	97	3.5258	.73729
var00020	97	2.7835	.85667
รวมทักษะชีวิต	97	3.6536	.18304
Valid N (listwise)	97		

10

```
DESCRIPTIVES VARIABLES=var00001 var00002 var00003 var00004 var00005 var00006 var00007
/STATISTICS=MEAN STDDEV.
```

Descriptives

[DataSet1] G:\ \เห็นคุณค่าในตนเอง.sav

Descriptive Statistics

	N	Mean	Std. Deviation
var00001	97	3.6495	.87846
var00002	97	3.9691	.79652
var00003	97	3.7526	.95776
var00004	97	3.6289	.75443
var00005	97	3.8144	.82089
var00006	97	4.6598	.47624
var00007	97	4.5876	.53527
var00008	97	3.8969	.77034
var00009	97	4.3402	.64366
var00010	97	4.4021	.60656
var00011	97	4.3918	.67015
var00012	97	4.0619	.67414
var00013	97	4.0103	.75684
var00014	97	4.2165	.68048
var00015	97	4.1649	.78635
var00016	97	4.2680	.66951
var00017	97	4.2371	.82630
var00018	97	3.9691	.80950
var00019	97	4.1546	.58346
var00020	97	4.4639	.59620
รวม	97	4.1320	.13544
Valid N (listwise)	97		

19.

T-Test

Group Statistics

คณะสังคมศาสตร์		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
รวมความพึงพอใจ	ภาคปกติ	30	4.2483	.11633	.02124
	ภาคพิเศษ	67	4.1694	.17537	.02142
รวมความมีวินัย	ภาคปกติ	30	4.0778	.39647	.07239
	ภาคพิเศษ	67	4.0970	.35194	.04300
รวมทักษะชีวิต	ภาคปกติ	30	3.6767	.18925	.03455
	ภาคพิเศษ	67	3.6433	.18068	.02207
การเห็นคุณค่า	ภาคปกติ	30	4.0833	.13348	.02437
	ภาคพิเศษ	67	4.1537	.13152	.01607
รวมหมดทุกด้าน	ภาคปกติ	30	4.0215	.13659	.02494
	ภาคพิเศษ	67	4.0159	.11656	.01424

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
รวมความพึงพอใจ	Equal variances assumed	2.960	.113	2.220	95	.027	.07963	.03598	.00628	.14857
	Equal variances not assumed			2.638	81.156	.011	.07689	.03017	.01801	.13568
รวมความมีวินัย	Equal variances assumed	.280	.604	-.258	95	.811	-.07024	.26943	-.17880	.14843
	Equal variances not assumed			-.228	50.325	.820	-.07004	.28418	-.13623	.14984
รวมทักษะชีวิต	Equal variances assumed	.817	.369	.826	95	.409	.03330	.04027	-.04857	.11204
	Equal variances not assumed			.814	55.076	.419	.03330	.04190	-.04603	.11380
การเห็นคุณค่า	Equal variances assumed	.027	.869	-0.426	95	.677	-.07040	.02961	-.12003	-.02078
	Equal variances not assumed			-2.412	55.118	.019	-.07040	.02918	-.12886	-.01190
รวมหมดทุกด้าน	Equal variances assumed	.280	.606	.210	95	.834	.00981	.03705	-.04796	.06832
	Equal variances not assumed			-.147	48.719	.884	.00981	.03873	-.05205	.06839

T-Test

Group Statistics

เพศ	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
รวมความพึงพอใจ ชาย	51	4.1765	.17069	.02390
รวมความพึงพอใจ หญิง	46	4.2130	.15364	.02265
รวมความมีวินัย ชาย	51	4.2399	.23608	.03306
รวมความมีวินัย หญิง	46	3.9261	.41023	.06049
รวมทักษะชีวิต ชาย	51	3.6539	.18864	.02641
รวมทักษะชีวิต หญิง	46	3.6533	.17870	.02635
การเห็นคุณค่า ชาย	51	4.1196	.13118	.01837
การเห็นคุณค่า หญิง	46	4.1457	.14017	.02067
รวมหมดทุกด้าน ชาย	51	4.0475	.10135	.01419
รวมหมดทุกด้าน หญิง	46	3.9845	.13573	.02001

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances				t-Test for Equality of Means			95% Confidence Interval of the Difference	
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	Lower	Upper
รวมความพึงพอใจ	Equal variances assumed	.198	.713	-1.108	95	.272	-.0957	.02311	-.10231	.02994
	Equal variances not assumed			-1.111	95.000	.270	-.0957	.02263	-.10186	.02880
รวมความมีวินัย	Equal variances assumed	37.969	.000	4.673	95	.000	3.3376	.66718	1.96048	4.70959
	Equal variances not assumed			4.552	70.257	.000	3.3376	.66823	1.78811	4.91259
รวมทักษะชีวิต	Equal variances assumed	.286	.591	.318	95	.366	.00066	.02741	-.07360	.07494
	Equal variances not assumed			.318	94.761	.366	.00066	.02721	-.07341	.07473
การเห็นคุณค่า	Equal variances assumed	.050	.822	-.945	95	.347	-.02604	.02768	-.08075	.02866
	Equal variances not assumed			-.942	92.320	.349	-.02604	.02768	-.08096	.02867
รวมหมดทุกด้าน	Equal variances assumed	6.957	.016	2.664	95	.011	.00296	.02417	.01407	.11094
	Equal variances not assumed			2.596	92.765	.012	.00296	.02423	.01418	.11175

13

Descriptives

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum	
					Lower Bound	Upper Bound			
รวมความพึงพอใจ	อันดับที่ 1	24	4.1938	.14243	.02907	4.1336	4.2538	3.90	4.45
	อันดับที่ 2	29	4.2155	.13437	.02495	4.1644	4.2666	3.85	4.45
	อันดับที่ 3	17	4.2206	.16888	.04091	4.1339	4.3073	3.95	4.55
	อันดับที่ 4	27	4.1537	.20140	.03876	4.0740	4.2334	3.75	4.50
	Total	97	4.1938	.16302	.01655	4.1610	4.2267	3.75	4.55
รวมความมีวินัย	อันดับที่ 1	24	4.3153	.19135	.03906	4.2345	4.3951	3.70	4.57
	อันดับที่ 2	29	3.8278	.40386	.07499	3.6740	3.9912	3.17	4.40
	อันดับที่ 3	17	4.2294	.20846	.05056	4.1222	4.3366	3.67	4.50
	อันดับที่ 4	27	4.0877	.34482	.06636	3.9512	4.2241	3.17	4.50
	Total	97	4.0911	.36431	.03689	4.0178	4.1645	3.17	4.57
การเห็นคุณค่า	อันดับที่ 1	24	4.0898	.11514	.02350	4.0410	4.1382	3.90	4.35
	อันดับที่ 2	29	4.1207	.16230	.03014	4.0590	4.1824	3.85	4.50
	อันดับที่ 3	17	4.1678	.14994	.03637	4.0906	4.2447	3.90	4.45
	อันดับที่ 4	27	4.1093	.10194	.01962	4.1189	4.1996	3.96	4.30
	Total	97	4.1320	.13644	.01375	4.1047	4.1593	3.85	4.50
รวมทักษะชีวิต	อันดับที่ 1	24	3.6479	.18736	.03824	3.5688	3.7270	3.15	4.05
	อันดับที่ 2	29	3.6069	.18730	.03489	3.5354	3.6784	3.25	4.05
	อันดับที่ 3	17	3.6500	.19489	.03999	3.5652	3.7348	3.40	4.00
	อันดับที่ 4	27	3.7111	.17885	.03442	3.6404	3.7819	3.36	4.05
	Total	97	3.6336	.18304	.01856	3.6167	3.6905	3.15	4.05
รวมผลผูกพัน	อันดับที่ 1	24	4.0616	.09419	.01923	4.0219	4.1014	3.83	4.22
	อันดับที่ 2	29	3.9427	.14052	.02609	3.8992	3.9961	3.67	4.22
	อันดับที่ 3	17	4.0989	.11215	.02720	4.0093	4.1248	3.79	4.25
	อันดับที่ 4	27	4.0279	.08336	.01797	3.9910	4.0549	3.83	4.20
	Total	97	4.0176	.12241	.01243	3.9929	4.0423	3.67	4.25

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
รวมความพึงพอใจ	Between Groups	.069	3	.023	.865	.462
	Within Groups	2.482	93	.027		
	Total	2.551	96			
รวมความมีวินัย	Between Groups	3.545	3	1.182	11.952	.000
	Within Groups	8.196	93	.089		
	Total	12.741	96			
การเห็นคุณค่า	Between Groups	.089	3	.030	1.641	.185
	Within Groups	1.672	93	.018		
	Total	1.761	96			
รวมทักษะชีวิต	Between Groups	.154	3	.051	1.554	.206
	Within Groups	3.063	93	.033		
	Total	3.216	96			
รวมผลผูกพัน	Between Groups	.254	3	.085	6.634	.000
	Within Groups	1.185	93	.013		
	Total	1.438	96			

Post Hoc Tests

1A

Descriptives

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum	
					Lower Bound	Upper Bound			
รวมความพึงพอใจ	อันดับที่ 1	24	4.1938	.14243	.02907	4.1336	4.2539	3.90	4.45
	อันดับที่ 2	29	4.2155	.13437	.02495	4.1644	4.2666	3.85	4.45
	อันดับที่ 3	17	4.2206	.16869	.04201	4.1339	4.3073	3.95	4.65
	อันดับที่ 4	27	4.1537	.20140	.03875	4.0740	4.2334	3.75	4.50
	Total	97	4.1938	.16302	.01655	4.1610	4.2267	3.75	4.65
รวมความมีวินัย	อันดับที่ 1	24	4.3153	.19135	.03906	4.2345	4.3961	3.70	4.67
	อันดับที่ 2	29	3.8276	.40386	.07499	3.6740	3.9812	3.17	4.40
	อันดับที่ 3	17	4.2294	.20846	.06058	4.1222	4.3366	3.67	4.50
	อันดับที่ 4	27	4.0877	.34482	.06836	3.9512	4.2241	3.17	4.50
	Total	97	4.0911	.36431	.03699	4.0175	4.1645	3.17	4.67
การเห็นคุณค่า	อันดับที่ 1	24	4.0896	.11514	.02350	4.0410	4.1382	3.90	4.35
	อันดับที่ 2	29	4.1207	.10230	.02014	4.0590	4.1824	3.85	4.50
	อันดับที่ 3	17	4.1676	.14994	.03637	4.0905	4.2447	3.90	4.45
	อันดับที่ 4	27	4.1593	.10194	.01962	4.1189	4.1996	3.85	4.30
	Total	97	4.1320	.13544	.01375	4.1047	4.1593	3.85	4.50
รวมทักษะชีวิต	อันดับที่ 1	24	3.6479	.18736	.03624	3.5688	3.7270	3.15	4.05
	อันดับที่ 2	29	3.6069	.18790	.03489	3.5354	3.6784	3.25	4.06
	อันดับที่ 3	17	3.6500	.16489	.03999	3.5652	3.7348	3.40	4.06
	อันดับที่ 4	27	3.7111	.17885	.03442	3.6404	3.7819	3.35	4.05
	Total	97	3.6536	.18304	.01858	3.6167	3.6905	3.15	4.05
รวมผลสัมฤทธิ์	อันดับที่ 1	24	4.0516	.09419	.01923	4.0219	4.1014	3.83	4.22
	อันดับที่ 2	29	3.9427	.14052	.02909	3.8892	3.9961	3.67	4.32
	อันดับที่ 3	17	4.0669	.11215	.02720	4.0093	4.1246	3.79	4.25
	อันดับที่ 4	27	4.0279	.09336	.01797	3.9910	4.0649	3.83	4.20
	Total	97	4.0176	.12241	.01243	3.9929	4.0423	3.67	4.25

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
รวมความพึงพอใจ	Between Groups	.089	3	.023	.865	.462
	Within Groups	2.482	93	.027		
	Total	2.551	96			
รวมความมีวินัย	Between Groups	3.545	3	1.182	11.952	.000
	Within Groups	9.196	93	.099		
	Total	12.741	96			
การเห็นคุณค่า	Between Groups	.089	3	.030	1.641	.185
	Within Groups	1.672	93	.018		
	Total	1.761	96			
รวมทักษะชีวิต	Between Groups	.154	3	.051	1.554	.206
	Within Groups	3.063	93	.033		
	Total	3.216	96			
รวมผลสัมฤทธิ์	Between Groups	.254	3	.085	6.634	.000
	Within Groups	1.185	93	.013		
	Total	1.438	96			

Post Hoc Tests

15

Multiple Comparisons

LSD

Dependent Variable	(I) ชั้นปี	(J) ชั้นปี	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
						Lower Bound	Upper Bound
รวมความพึงพอใจ	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	-.02177	.04508	.630	-.1113	.0678
		ชั้นปีที่ 3	-.02684	.05179	.606	-.1297	.0760
		ชั้นปีที่ 4	.04005	.04583	.384	-.0510	.1311
	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 1	.02177	.04508	.630	-.0678	.1113
		ชั้นปีที่ 3	-.00507	.04990	.919	-.1042	.0940
		ชั้นปีที่ 4	.06181	.04369	.160	-.0249	.1486
	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 1	.02684	.05179	.606	-.0760	.1297
		ชั้นปีที่ 2	.00507	.04990	.919	-.0940	.1042
		ชั้นปีที่ 4	.06688	.05058	.189	-.0336	.1673
	ชั้นปีที่ 4	ชั้นปีที่ 1	-.04005	.04583	.384	-.1311	.0510
		ชั้นปีที่ 2	-.06181	.04369	.160	-.1486	.0249
		ชั้นปีที่ 3	-.06688	.05058	.189	-.1673	.0336
รวมความพึงพอใจ	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	.48769*	.08677	.000	.3154	.6600
		ชั้นปีที่ 3	.06587	.09968	.391	-.1121	.2838
		ชั้นปีที่ 4	.22762*	.08822	.011	.0524	.4028
	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 1	-.48769*	.08677	.000	-.6600	-.3154
		ชั้นปีที่ 3	-.40183*	.09605	.000	-.5926	-.2111
		ชั้นปีที่ 4	-.26007*	.08409	.003	-.4271	-.0931
	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 1	-.06587	.09968	.391	-.2838	.1121
		ชั้นปีที่ 2	.40183*	.09605	.000	.2111	.5926
		ชั้นปีที่ 4	.14176	.09736	.149	-.0516	.3351
	ชั้นปีที่ 4	ชั้นปีที่ 1	-.22762*	.08822	.011	-.4028	-.0524
		ชั้นปีที่ 2	.26007*	.08409	.003	.0931	.4271
		ชั้นปีที่ 3	-.14176	.09736	.149	-.3351	.0516
การเห็นคุณค่า	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	-.03111	.03700	.403	-.1046	.0424
		ชั้นปีที่ 3	-.07806	.04251	.069	-.1625	.0064
		ชั้นปีที่ 4	-.06968	.03762	.067	-.1444	.0050
	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 1	.03111	.03700	.403	-.0424	.1046
		ชั้นปีที่ 3	-.04896	.04096	.255	-.1263	.0344
		ชั้นปีที่ 4	-.03857	.03586	.285	-.1098	.0326
	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 1	.07806	.04251	.069	-.0064	.1625
		ชั้นปีที่ 2	.04896	.04096	.255	-.0344	.1263
		ชั้นปีที่ 4	.00839	.04152	.840	-.0741	.0908
	ชั้นปีที่ 4	ชั้นปีที่ 1	.06968	.03762	.067	-.0050	.1444
		ชั้นปีที่ 2	.03857	.03586	.285	-.0326	.1098
		ชั้นปีที่ 3	-.00839	.04152	.840	-.0908	.0741
รวมทั้งหมดชีวิต	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	.04102	.05008	.415	-.0584	.1405
		ชั้นปีที่ 3	-.00208	.05753	.971	-.1163	.1122
		ชั้นปีที่ 4	-.06319	.05091	.218	-.1643	.0379
	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 1	-.04102	.05008	.415	-.1405	.0584
		ชั้นปีที่ 3	-.04310	.05543	.439	-.1532	.0670
		ชั้นปีที่ 4	-.10421*	.04853	.034	-.2006	-.0078
	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 1	.00208	.05753	.971	-.1122	.1163
		ชั้นปีที่ 2	.04310	.05543	.439	-.0670	.1532
		ชั้นปีที่ 4	-.06111	.05619	.280	-.1727	.0505

16.

Multiple Comparisons

LSD

Dependent Variable	(I) ชื่อ	(J) ชื่อ	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
						Lower Bound	Upper Bound
	ชื่อปีที่ 4	ชื่อปีที่ 1	.06319	.06091	.218	-.0379	.1643
		ชื่อปีที่ 2	.10421*	.04853	.034	.0078	.2006
		ชื่อปีที่ 3	.06111	.06619	.280	-.0505	.1727
รวมผลทดสอบ	ชื่อปีที่ 1	ชื่อปีที่ 2	.11896*	.03115	.000	.0571	.1808
		ชื่อปีที่ 3	-.00528	.03578	.883	-.0763	.0658
		ชื่อปีที่ 4	.03370	.03167	.290	-.0292	.0966
	ชื่อปีที่ 2	ชื่อปีที่ 1	-.11896*	.03115	.000	-.1808	-.0571
		ชื่อปีที่ 3	-.12424*	.03448	.001	-.1927	-.0558
		ชื่อปีที่ 4	-.08526*	.03019	.006	-.1452	-.0253
	ชื่อปีที่ 3	ชื่อปีที่ 1	.00528	.03578	.883	-.0658	.0763
		ชื่อปีที่ 2	.12424*	.03448	.001	.0558	.1927
		ชื่อปีที่ 4	.03898	.03495	.268	-.0304	.1084
	ชื่อปีที่ 4	ชื่อปีที่ 1	-.03370	.03167	.290	-.0966	.0292
		ชื่อปีที่ 2	.08526*	.03019	.006	.0253	.1452
		ชื่อปีที่ 3	-.03898	.03495	.268	-.1084	.0304

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

ภาคผนวก ค
ภาพประกอบ โครงการวิจัย
และหนังสือรับรองการใช้ประโยชน์จากงานวิจัย

- 1. ...
- 2. ...
- 3. ...
- 4. ...
- 5. ...
- 6. ...
- 7. ...
- 8. ...
- 9. ...
- 10. ...
- 11. ...
- 12. ...
- 13. ...
- 14. ...
- 15. ...
- 16. ...
- 17. ...
- 18. ...
- 19. ...
- 20. ...
- 21. ...
- 22. ...
- 23. ...
- 24. ...
- 25. ...
- 26. ...
- 27. ...
- 28. ...
- 29. ...
- 30. ...
- 31. ...
- 32. ...

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย
 ๕๗ หมู่ที่ ๑ ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย
 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
 โทร. ๐๓๕-๗๕๕-๐๓๘ โทรสาร ๐๓๕-๗๕๕-๐๓๗

ที่ อว ๖๕๓๒/๐๐๑๓

๒๑ มกราคม ๒๕๖๖

เรื่อง การรับรองการใช้ผลประโยชน์จากผลงานวิจัย
 เจริญพร ธรรมนตรี รอดแก้ว

ตามที่ ธรรมนตรี รอดแก้ว ได้ทำโครงการวิจัยเรื่อง "การพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย" โดยมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้นำผลงานวิจัยเรื่องดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในด้านปรับพฤติกรรม และการใช้ทักษะชีวิต ความมีวินัยในตนเอง รู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ดังความทราบแล้วนั้น

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย จึงขอรับรองการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัยเรื่อง "การพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย" ซึ่งเป็นประโยชน์ในด้านปรับพฤติกรรม และการใช้ทักษะชีวิต ความมีวินัยในตนเอง รู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย

ขอเจริญพร

 (พระกิตติสารสุธี)

รองอธิการบดี วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ที่ จอ ๐๐๑/๒๕๖๖

สำนักงานเจ้าคณะอำเภอประจันตคาม-
ศรีมโหสถ (๑) วัดปวีเวการาม ๘๙ หมู่ ๖
ต.โคกไม้ลาย อ.เมือง จ.ปราจีนบุรี ๒๕๑๐๓๐

๒๓ มกราคม ๒๕๖๖

เรื่อง การรับรองการใช้ผลประโยชน์จากผลงานวิจัย
เจริญพร ดร.มนตรี รอดแก้ว

ตามที่ ดร.มนตรี รอดแก้ว ได้ทำโครงการวิจัยเรื่อง "การพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย" โดยวัดปวีเวการาม (ศูนย์อบรมจริยธรรมประจำจังหวัดปราจีนบุรี) ตำบลโคกไม้ลาย อำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ได้นำผลงานวิจัยเรื่องดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในด้านปรับพฤติกรรม และการใช้ทักษะชีวิต ความมีวินัยในตนเอง รู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง ดังความทราบแล้วนั้น

ดังนั้น วัดปวีเวการาม (ศูนย์อบรมจริยธรรมประจำจังหวัดปราจีนบุรี) จึงขอรับรองการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัยเรื่อง "การพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย" ซึ่งเป็นประโยชน์ในด้านปรับพฤติกรรม และการใช้ทักษะชีวิต ความมีวินัยในตนเอง รู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง

ขอเจริญพร

(พระมหาไชยวรรณ อากาศโร)

เจ้าคณะอำเภอประจันตคาม-ศรีมโหสถ (๑)

สำนักงานเจ้าคณะอำเภอประจันตคาม-ศรีมโหสถ (๑)
โทร.๐๔๒-๙๒๕-๕๖๙๙

ประวัตินักวิจัย

1. ชื่อ - สกุล ดร.มนตรี รอดแก้ว

2. ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย

3. ประวัติการศึกษา

นักธรรมเอก ประโยค 1 - 2

ปริญญาตรี ศาสนศาสตร์บัณฑิต (ศน.บ.) สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. 2552

ปริญญาโท (M.A.) รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ม.) สาขาวิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พ.ศ. 2554

ปริญญาเอก (Ph.D.) รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ร.ด.) รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พ.ศ. 2564

4. ประวัติการทำงาน

ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอาจารย์ประจำหลักสูตร เมื่อวันที่ 2 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2558 - ปัจจุบัน

เป็นคณะกรรมการประสานงานวิจัยระดับวิทยาเขต ตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2563 - ปัจจุบัน

เป็นคณะกรรมการบริหารวารสารนิสิตวัง ตั้งแต่วันที่ 28 เมษายน 2560 - ปัจจุบัน

ได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้ช่วยฝ่ายกิจการนักศึกษา ประจำปีการศึกษา 2566

สาขาที่มีความชำนาญเป็นพิเศษ การเมืองการปกครอง, การพัฒนาสังคม และการปกครองคณะสงฆ์ไทย

5. ผลงานทางวิชาการ

ดร.มนตรี รอดแก้ว. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างการเมือง เศรษฐกิจชุมชน และสังคม. วารสารนิสิตวัง, ปีที่ 24 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2565), หน้า 30-41.

ดร.มนตรี รอดแก้ว. (2565). บทบาทพระสงฆ์เกี่ยวกับการเมืองการปกครองของผู้นำโดยยึดหลักรัฐศาสตร์ตามแนวพระพุทธศาสนา. วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์, ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 (เมษายน - มิถุนายน 2565)

มนตรี รอดแก้ว, (2559). การปกครองคณะสงฆ์ไทย. ขอนแก่น : หจก.โรงพิมพ์คลังน่านวิทยา. 190 หน้า. ISBN : 978-616-208-093-7

6. ผลงานการวิจัย

หัวหน้าโครงการวิจัย การพัฒนากิจกรรมฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ติดยาเสพติดในระบบบังคับบำบัดโดยวัด (วิถีพุทธ) : ศึกษากรณีวัดถ้ำกระบอก จังหวัดสระบุรี, 2561.

หัวหน้าโครงการวิจัย ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรี คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการปกครอง ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, 2563.

หัวหน้าโครงการวิจัย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาทฤษฎีทางการเมืองและจริยศาสตร์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ, 2560.

หัวหน้าโครงการวิจัย เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนแบบโยนิโสมนสิการ วิชารัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1, 2564.

ผู้ร่วมวิจัย เรื่อง การศึกษาพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา, 2563.

ผู้ร่วมวิจัย เรื่อง บทบาทในการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2563.

7. สถานที่ทำงานปัจจุบัน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ถนนพหลโยธิน ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170 โทร.08-222-39256 E-mail : mon_msu@hotmail.com

ประวัตินักวิจัยร่วม

1. ชื่อ – สกุล นายอาทิตย์ ชูชัย

2. ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชาการปกครอง

3. ประวัติการศึกษา

ปริญญาตรี ศาสนศาสตร์บัณฑิต (ศน.บ.) สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย

ปริญญาโท (M.A.) รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ม.) สาขาวิชาการเมืองการปกครอง
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

4. ประวัติการทำงาน

ระบุสาขาที่มีความชำนาญเป็นพิเศษ การเมืองการปกครอง

5. ผลงานทางวิชาการ

6. ผลงานการวิจัย

หัวหน้าโครงการวิจัย การพัฒนาชุมชนเชิงพุทธแบบบูรณาการขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หัวหน้าโครงการวิจัย บทบาทในการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองแบบ
ประชาธิปไตยของคณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ร่วมโครงการวิจัย การพัฒนากิจกรรมฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ติดยาเสพติดใน
ระบบบังคับบำบัดโดยวัด (วิถีพุทธ) : ศึกษากรณีวัดถ้ำกระบอก จังหวัดสระบุรี

7. สถานที่ทำงานปัจจุบัน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ถนนพหลโยธิน ตำบล
สนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170 โทร.09-031-60017 E-mail :
choochai_ll@hotmail.com

ประวัตินักวิจัยร่วม

1. ชื่อ – สกุล นายวิญญู เกาถาวงษ์

2. ตำแหน่ง นักวิชาการอิสระ

3. ประวัติการศึกษา

ปริญญาตรี ศาสตราจารย์บัณฑิต (ศน.บ.) สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ปริญญาโท (กศ.ม.) การศึกษามหาบัณฑิต (สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา)
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

4. ประวัติการทำงาน

ระบุสาขาที่มีความชำนาญเป็นพิเศษ โปรแกรม SPSS เอกสารประกอบการสอนในระดับอุดมศึกษา มีความชำนาญเกี่ยวกับ วิจัยในชั้นเรียน การวิจัยเชิงสำรวจ การวิเคราะห์ข้อมูลด้วย

5. ผลงานทางวิชาการ

6. ผลงานการวิจัย

ผู้ร่วมวิจัย เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในระบบ
บังคับบำบัดโดยวัด (วิถีพุทธ) ของวัดถ้ำกระบอก จังหวัดสระบุรี 2561

7. สถานที่ทำงานปัจจุบัน

576 เพชรวิไลอาพาร์ทเมนท์ ถนนกลางเมือง ซอย 9 ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น
40000 โทร. 087-6364692 E-mail : vic32@windowslive.com

ประวัตินักวิจัยร่วม

1. ชื่อ – สกุล พระมหาไถยน้อย ญาณเมธี (สลางสิงห์)
2. ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
3. ประวัติการศึกษา
  - ปริญญาตรี พุทธศาสตรบัณฑิต (พธ.บ.) สาขาวิชารัฐศาสตร์ (การเมืองการปกครอง) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
  - ปริญญาโท (ศน.ม.) รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการปกครอง) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
  - ปริญญาเอก (Ph.D.) รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ร.ด.) รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
4. ประวัติการทำงาน
  - ระบุงสาขามีความชำนาญเป็นพิเศษ สาขาวิชาการเมืองการปกครอง
5. ผลงานทางวิชาการ
6. ผลงานการวิจัย
  - หัวหน้าโครงการวิจัย นโยบายและกลไกการจัดการป่าชุมชนของภาคประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พ.ศ. 2560)
  - ผู้ร่วมวิจัย การเสริมสร้างเครือข่ายป่าชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามหลักนิเวศวิทยาเชิงพุทธ (ทุนอุดหนุนการวิจัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2560)
  - ผู้ร่วมวิจัย เรื่อง แนวคิดทางนิเวศวิทยาในการจัดการป่าไม้ (ป่าชุมชน) ของพระสงฆ์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ทุนอุดหนุนการวิจัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2560)
7. สถานที่ทำงานปัจจุบัน
  - มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ตำบลดงลาน อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด 45000 โทร.08-50103114 E-mail : Thainoi2563@gmail.com

ประวัตินักวิจัยร่วม

1. ชื่อ – สกุล ดร.อาทิตย์ แสงแฉวง

2. ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต

3. ประวัติการศึกษา

ปริญญาตรี ศาสตรศาสตรบัณฑิต (ศน.บ.) สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ปริญญาโท ศาสตรศาสตรมหาบัณฑิต (ศน.ม.) สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ปริญญาเอก รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ร.ด.) สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม

4. ประวัติการทำงาน

ระบุงานที่มีความชำนาญเป็นพิเศษ รัฐศาสตร์

5. ผลงานทางวิชาการ

6. ผลงานการวิจัย

ผู้ร่วมวิจัย การสร้างคุณค่าทางจริยธรรมในวรรณคดีไทยเพื่อสังคมที่ยั่งยืน, 2563.

ผู้ร่วมวิจัย พุทธจริยธรรมประยุกต์บูรณาการนโยบายต่อต้านคอร์รัปชันภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย, 2563.

ผู้ร่วมวิจัย ประสิทธิภาพการใช้หลักอริยฐานธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร
องค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย, 2563.

7. สถานที่ทำงานปัจจุบัน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ตำบลกุดป่อง อำเภอเมือง
เลย จังหวัดเลย 42000 โทร. 098 5865 276 E-mail : artit.saengchawek@gmail.com